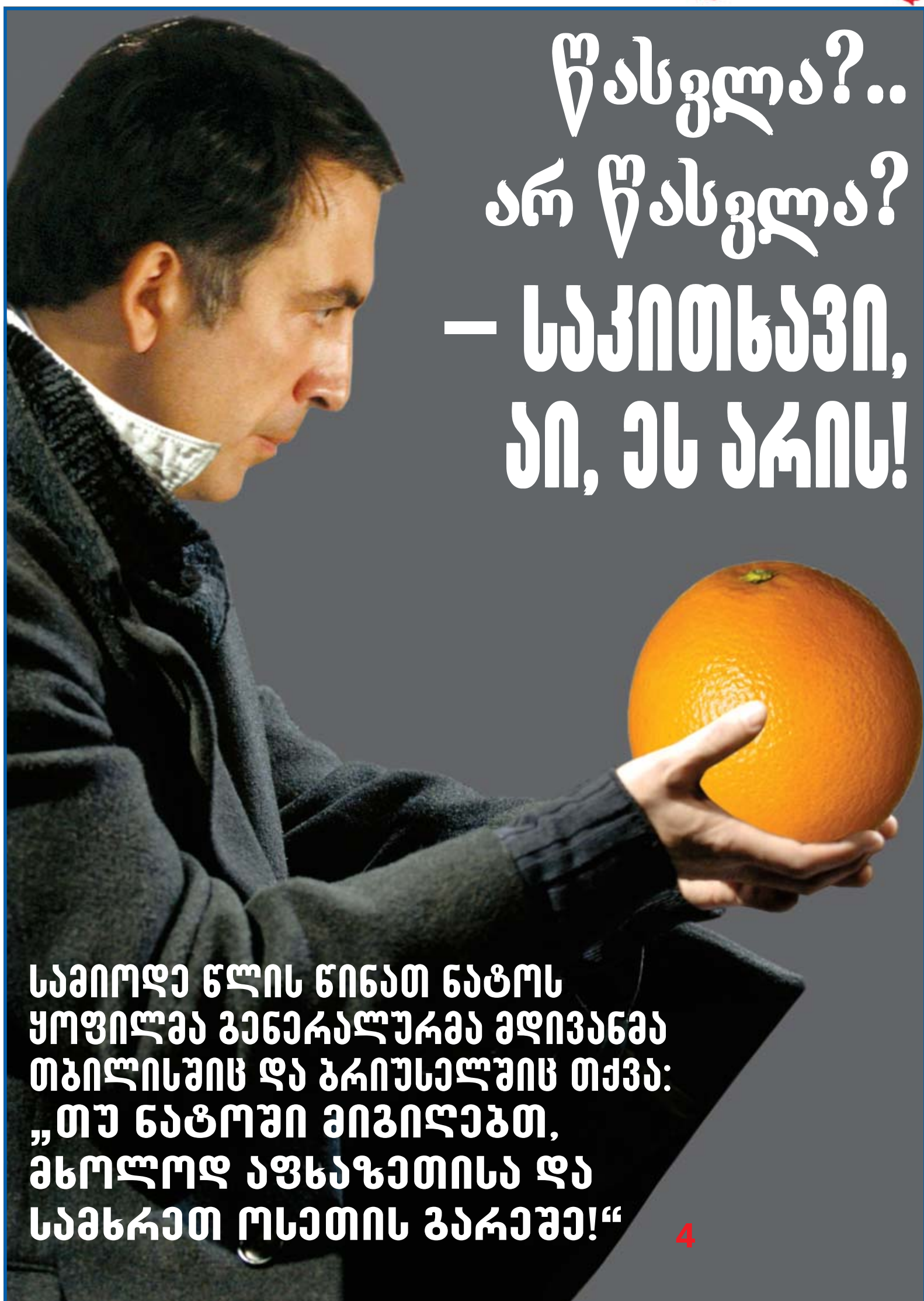

წასვლა?.. არ წასვლა? — საკითხავი, აი, ეს არის!

სამიოდა წლის წინათ ნატოს
ყოფილმა გენერალურმა მდივანმა
თბილისში და ბრიუსელში თქვა:
„თუ ნატოში მივიღებთ,
მხოლოდ აფხაზეთისა და
სამხრეთ ოსეთის გარეშე!“

4

ალექსანდრე ჭაჭია:
საქართველოდან
ნარკოზავილი
„დამპყრობლების“
დასანთი“

2 მსოფლიო
ისტორიაში
უკანადადგო
შემთხვევა

დარჩება თუ
არა უკრაინა
ეროვნული
სახელმწიფო?

6

ელიზბარ ჯაფელიძე:
უკრაინაში
ინჟინერის
გამარჯვებით
10 ფარადი
ჩვეულებები
საბოლოოდ
დასრულდება

11 მეგობრობა
ილხამისულად,
ანუ ნეპალიდან
სინგაპორში

მარტყოფის
ბრძოლის
14 ველზე
ნაგავსაყრელი
შენდება

პარლამენტარ
პაატა ლეჟავას
კოლეგების
15 არ იხსნება

მისილოვის
საპატიმრო
16 კოტრდება

მიზე და ჰირკოკი

9

12 ყანდაგბარში
რა გინდოდა?!

ალექსანდრე ჭაჭია:

საქართველოდან ნარკოზავნილი «დამკვირვებლების დასანტი» მსოფლიო ისტორიაში უპრეცედენტო შეთხვევაა

არაოფიციალური საქართველო უკრაინის პრეზიდენტის არჩევნების პირველი ტურის პროცესში ორი ათასი ფსევდოდამკვირვებლის შეჭრის მცდელობის გამო ერთი უფრთხის თავისი სახელმწიფოს იმიჯის სამუდამოდ შელახვას უკრაინელთა თვალში. ოფიციალური და არაოფიციალური საქართველოს მოსაზრებათა განსხვავების განსამარტავად უკრაინაში მეორე ტურის დაწყებამდე ნამდვილი ჟურნალისტები და პოლიტოლოგები ჩავიდნენ. ისინი დამკვირვებლობას არ იჩემებენ, პირიქით, კანდიდატთაგან აბსტრაგირებასა და უკრაინელთა წინაშე, თავად უდანაშაულონი, ბოდიშის მოხდას ცდილობენ. ქართველი პოლიტოლოგი ალექსანდრე ჭაჭია ინტერვიუს ჩაწერისას კივეში კერძო ვიზიტით იმყოფებოდა. ის აბსოლუტურად მხარს უჭერს კოლეგებს და იმედოვნებს, რომ ხელისუფლების გამოისობით საქართველო დიპლომატიურ რეზერვაციებში არ მოხვდება.

— ბატონო ალექსანდრე, იანვრის დასაწყისში უკრაინაში ორი ათასი ქართველი დამკვირვებლის გამოჩენას მიიჩნევთ თუ არა ამ ქვეყნის საშინაო საქმეებში საქართველოს ჩარევად?

— ეს უგვანი აქცია და მე-ჩოთირება არა მარტო როგორც კაცს, რომელიც მეტ-ნაკლებად ერკვევა საარჩევნო ტექნოლოგიებში, არამედ როგორც ქართველსაც. ასეთი მრავალრიცხოვანი რაზმის ამგვარი ვოიაჟები ასე პატარა ქვეყნიდან უპრეცედენტო შემთხვევაა მსოფლიო პრაქტიკაში და საქართველოს პრეზიდენტის — მიხეილ სააკაშვილის ძალზე ბრიყვული ნაბიჯიც. საქმე ხომ თეთრი ძაფითა ნაკერი. ყველაზე მეტად ის მთრგუნავს, რომ საქართველოს არასახარბიელო იმიჯს, რომელიც ბოლო წლებში საერთაშორისო არენაზე შეექმნა, შესაძლოა, ისეთი სახელმწიფოს იარაღით დაემატოს, რომელიც მეზობელი ქვეყნის საშინაო საქმეებში ერევა. უკრაინაში ბოვეითა თუ ნახევრად ბოვეითა რაზმების გაგზავნა ტერორისტული დესანტის გადასხმას ჰგავს, რომელიც უტიფრად ლამობს, კონკრეტული, არცთუ კანონიერი მეთოდებით

ზეგავლენა მოახდინოს საარჩევნო სიტუაციაზე.

— ვინ არიან სინამდვილეში ეს ფსევდოდამკვირვებლები?

— ჩემთვის ცნობილია, რომ უკრაინული მხარის მიერ გამოქვეყნებულ სიაში 100-მდე კაცი ჩვენი არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ იდენტიფიცირებულია, როგორც შსს-ს თანამშრომელი, შეიარაღებულ ძალთა მოქმედი ოფიცერი და „მეტროპოლიტიკის“ ნარმოდგენელიც კი. არ მიკვირს, რომ ბევრმა მათგანმა ანკეტაში სამუშაო ადგილი არ მიუთითა; ეტყობა, მიხვდნენ, რომ „შსს-ს ოფიცრის“ ჩანერა არ შეიძლებოდა. რაც შეეხება დამკვირვებელთა ამ მასის ძირითად ნაწილს, ის მონამორჩილია. პოლიციის ოფიცრებმა ბრძანება მიიღეს და მის შესაბამისადც მოქმედებენ. ასე რომ, ამ ხალხის პირველადი გაკიცხვას აზრიც არ აქვს. დამნაშავე ქვეყნის ხელმძღვანელობაა.

— როგორია საქართველოს რეგითი მოქალაქეების დამოკიდებულება უკრაინაში ქართველ დამკვირვებელთა გამო ატეხილი სკანდალისადმი?

— საქართველოში აქტიუ-

რად მსჯელობენ ამ თემაზე, ბევრი ძალზე აღშფოთებულია, ახლა ხომ კატასტროფულად შემცირდა საქართველო-სადმი მეგობრულად განწყობილი სახელმწიფოების რაოდენობა, ქვეყანა პრაქტიკულად, საერთაშორისო იზოლაციაში მოექცა. საქართველოს პრეზიდენტთან ურთიერთობა არც ერთ თავმოყვარე მსოფლიო ლიდერს აღარ სურს.

— რაკი ეს ტექნოლოგია უკრაინაში უკვე გამოაშკარავეს, სხვა რა მექანიზმის გამოყენება შეუძლია კანდიდატს კენჭისყრის შედეგებზე ზეგავლენის მოსახდენად?

— ფიქრობ, ახლა ძირითადი აქცენტი დამკვირვებელთა და ამომრჩეველთა ერთობლივად გამოყენების ტექნოლოგიებზეა. მაგალითად, ამომრჩეველთა ჯგუფი საჯაროდ განაცხადებს რაიმე დარღვევის თაობაზე, სივრცეში მათი გვარების არარსებობიდან დაწყებული, და სამართლიანობის აღდგენას მოითხოვს, რითაც საარჩევნო კომისიის წევრების პროვოცირებას მოახდენს. პარალელურად სიტუაციაში ერთვებიან დამკვირვებლები და კომისიის მხრიდან დარღვევებს

აფიქსირებენ. ეს დარღვევები, თუნდაც უმნიშვნელო, შესაძლოა, სასამართლოში ჩივილისა და კონკრეტულ უბანზე შედეგების ანულირების მიზეზად იქცეს. ამ მეტოდს მეტ-ნაკლებად აუცილებლად გამოიყენებენ, რადგან ვიცი, რომ ზოგიერთი პოლიტიკოსი სასამართლო სისტემაზე დიდ იმედებს ამყარებს.

— გამოდის, რომ არჩევნების ჩაშლა სავსებით რეალურია.

— ყველაფერი უკრაინის საზოგადოების პოზიციაზე, სასამართლოების პრინციპულობასა და კანდიდატთა საარჩევნო შტაბების კეთილდამოქმედებაზე დამოკიდებულია. ამ უკანასკნელთა უნდა გაცნობიერონ, რომ არჩევნების დროს მათი მოქმედება უკრაინის ისტორიაში შევა, ხოლო ისტორიაში შესვლა გამარჯვებულსაც და დამარცხებულსაც კანდიდატსაც როგორი ნიშნით (პლიუსით თუ მინუსით) სურთ, მათივე გადასაწყვეტია.

ესაუბრა
ეპიკინი საპოლიტიკო
http://telegrafua.com/506/
politics/10667/

პალსტუხი — ევროპის ყველაზე მაგასი პრეზიდენტისთვის

საქართველოს ელჩმა უკრაინაში უარი განაცხადა მემახტეების მიერ დსთ-სა და ევროპის ყველაზე მაგაცი პრეზიდენტისთვის მომზადებული საჩუქრის — პალსტუხის მიღებაზე.

უკრაინის მთავრობის პრემიერ-მინისტრის — იულია ტიმოშენკოსა და მისი ქართველი თანამეგობრის, საქართველოს პრეზიდენტის დანაშაულებრივი ავანტიურა მარცხით დასრულდა. საქართველოს ელჩის მოადგილემ კიევში გამართული საპროტესტო აქციის მონაწილეებს განუცხადა, რომ ქართველ დამკვირვებელთა უმრავლესობამ, რომლებიც საპრეზიდენტო არჩევნების პირველ ტურს ესწრებოდა, უკრაინა უკვე დატოვა, ხოლო მეორე ტურს საქართველოდან სულ ოთხი ოფიციალური წარმომადგენელი დაესწრება. ამავე დროს საქართველოს ელჩმა უკრაინაში უარი განაცხადა მემახტეთა მიერ დსთ-სა და ევროპის ყველაზე მაგაცი პრეზიდენტისთვის მომზადებული საჩუქრის მიღებაზე. საპროტესტო აქციის მონაწილეებს სურდათ, დიპლომატების მეშვეობით მიხეილ სააკაშვილისთვის ახალთახალი პალსტუხი გადაეცათ, რათა საბრალოს შიმშილით სული არ ამოხდომოდა. რაკი საელჩომ უარი თქვა საქართველოს პრეზიდენტისთვის ძვირფასი საჩუქრის გადაცემაზე, აქციის მონაწილეებმა მიშა სააკაშვილს პალსტუხი კიევიდან ავიაფოსტით გაუგზავნეს.

საქართველოს ელჩის პირველმა მოადგილემ უკრაინაში საქართველოს პრეზიდენტის სახელზე მიიღო წერილი, რომელშიც მემარცხენე ძალთა კავშირმა და უკრაინის კომპარტიამ „უკრაინის საშინაო საქმეებში, 2010 წლის 7 თებერვლის საპრეზიდენტო არჩევნების მეორე ტურში უკანონო ჩარევის აღსაკვეთად ზომების მიღება“ მოითხოვეს. დოკუმენტში ნათქვამია, რომ „ჩამოსულ დამკვირვებელთა“ მოქმედება

უკრაინის საშინაო საქმეებში უხეში ჩარევაა, რაც სახიფათო შედეგებს გამოიღებს. უკრაინის სახელმწიფოს მეთაურის არჩევნების პერიოდში საარჩევნო პროცესში საქართველოს იმ მოქალაქეთა მონაწილეობა, რომლებსაც დამკვირვებელთა სახით ოფიციალური რეგისტრაცია არ გაუვლიათ, ქვეყნის უსაფრთხოებას უშუალო საფრთხეს შექმნის.“

მემარცხენე ძალთა კავშირის კიევის საქალაქო ორგანიზაციის ხელმძღვანელს, რუდოლფ პოვარნიცინის თქმით, აქცია ორგანიზებული იყო იმ მიზნით, რომ „არ დაეშვათ უკრაინის საშინაო საქმეებში ჩარევა, მით უმეტეს, რომ ეს ვნებს ჩვენი ხალხების ურთიერთობას, რომლებიც ყოველთვის კეთილი და მეგობრული იყო.“ მან გატარებულ ღონისძიებას „ძალად წარმატებული“ უწოდა. ჩვენ დამტკიცეთ, რომ მზად ვართ, დავიცვათ არჩევნების სამართლიანობა ჩვენს ქვეყანაში. უკრაინელ ხალხს სამუალება უნდა ჰქონდეს, დამოუკიდებლად გადაწყვიტოს, ვინ უნდა მართოს უკრაინა,“ — განაცხადა პოვარნიცინმა.

არჩევნების დღეს დონეცკელი მემახტეები, კანონის საფუძველზე, საქართველოდან ჩამოსულ ყველა ქართველს სანგრევი ჩაქურებით უკანვე გააძევეს.

მოკლად

ჰაიტის სასწაულები

ტრაგედიიდან მე-15 დღეს ჰაიტის დედაქალაქის პორტ-ო-პრინსეს ერთ-ერთი საცხოვრებელი სახლის ნანგრევებიდან ცოცხალი მამაკაცი ამოიყვანეს. მართალია, ფეხი აქვს მოტეხილი, მაგრამ პოსპიტლის ექიმები ამბობენ, რომ მამაკაცის მდგომარეობაში საგანგაშო არაფერია. კიდევ ერთი სასწაული მეორე დღეს ნაპოვნ 14 წლის გოგონა იყო. მინისძვრისას მისი საწოლი ამოტრიალდა და გოგონას ზემოდან გადაეფარა. ჰაიტმა მსოფლიო რეკორდი დამყარა შენობების ნანგრევებიდან ცოცხლად ამოყვანილ ადამიანთა რაოდენობით.

გან ლადანი დოლარს ებატარება

მსოფლიოს ნომერ პირველი ტერორისტი გლობალურ პრობლემებზე გადაერთო და მორიდ აუდიომი-მართვაში განვითარებული ქვეყნები კლიმატის ცვლილებაში დაადანაშაულა. შემდეგ კი მოუწოდა მათ, ბოიკოტი გამოუცხადონ დოლარს. ამ მეთოდით ის ტერაქტებით ვერმიღწეულ მიზნამდე მისვლას — ამერიკის მიერ თავსმოხვეული „მონათმფლობელური“ რეჟიმის დამხობას აპირებს. რამდენიმე ხნის წინ ყველაზე ძეგნილი ტერორისტის ფოტო 10 წლით დააბერეს, წვერი გაპარსეს და ევროპულად გამაწყვეს — შეიძლება ახლა ასე გამოიყურებოდნენ.

გაიბისი ოპაპას აფრთხილავს

ობაპა ყველაფერს აკეთებს ამერიკელთა დასარწმუნებლად — ჩემ მიერ გატარებული პოლიტიკა თქვენი ცხოვრების პირობებს გააუმჯობესებსო. ამის საილუსტრაციოდ ორიოდე დღის წინათ ახალი ფინანსური შეღავათები დაანესა. კომპანია „Microsoft“-ის ერთ-ერთი დამფუძნებელი ბილ გეიტსი კი თვლის, რომ გადასახადები უნდა გაიზარდოს. მან ობამას ადმინისტრაციას თითო დაუქვია, ქვეყნის განვითარების გრძელვადიან პროექტებზე, მაგალითად, განათლების სტიმულირებაზე, ზრუნვით დაკმაყოფილდით.

ნატო მოკავშირეებს ბოგავს

ნატოს კონტინგენტის სარდლებმა ავღანეთში შეცდომით საკუთარ მოკავშირეებს — ავღანეთის რეგულარულ ჯარს შეუტყეს. მათმა ავიაციამ მინასთან გაასწორა ავღანეთის ჯარის ბლოკოსტი. ავღანურ მხარეს ოთხი ჯარისკაცი გარდაიცვალა, ექვსი დაიჭრა. საერთოდ, ნატოს ამ ბოლო დროს, ჩვენი ფეხბურთელეზივით, მარტო საკუთარ კარში გააქვს ზურთი — ბოლო რამდენიმე თვის მანძილზე ნატოს „მეგობრულ“ დაბომბვებს 100-ზე მეტი ავღანელის სიცოცხლე შეეწირა.

სუკაშის ხიხა აპირიქულად

რამდენიმე თვითაღი ძებნის შემდეგ აბრაჰამ შექსპირი, რომელმაც 2006 წელს ლატარეაში 31 მილიონი დოლარი მოიგო, ფლორიდის შტატში, საკუთარი სახლის ეზოში, ორმოში ჩაბეტონებული იპოვეს. შექსპირს პრობლემები მაშინ დაეწყო, როცა, წესით, ყველა პრობლემა უნდა მოგვარებოდა. ჯერ თანამშრომელმა უჩივლა, მომგებიანი ბილეთი მომპარაო და სასამართლოში მოუხდა საკუთარი სიმართლის მტკიცება. შემდეგ კი მოულოდნელად გაუჩინარდა და ნათესავებმა ამის თაობაზე მხოლოდ რვა თვის შემდეგ განაცხადეს.

ქვემოთა უზარმაზარი უსაზღვრო

გასულ კვირას დისკუსია საქართველოს საგარეო პოლიტიკის ორიენტაციებზე ერთობ გამძაფრდა. დროდადრო იგი კარგად ნაცნობ სცენას დაემსგავსა — ბავშვები ნააზარიევ, აგურებზე შეყენებულ მანქანაში რომ ჩაძვრებიან ხოლმე და კამათობენ — ლონდონში „ნავიდენე“ თუ — პარიზში. შეიძლება იყვირონ, იჩხუბონ, საჭეც „დაატრიალონ“, მაგრამ მთელ ამ დავიდარბაზე, უზარმაზარი ენერგიის დახარჯვის მიუხედავად, მანქანა ადგილიდან მილიმეტრითაც არ დაიძვრება; მაქსიმუმ, აგურებიდან ჩამოვარდეს.

დაგვიფიქროთ და გაგვსწავროთ მაღაზისკარს!

„ვიმედოვნებთ, რომ რუსეთისა და საქართველოს ურთიერთობა გაუმჯობესდება, ნებისმიერი დაძაბულობა განიშლებება, ხოლო მხარეები პროვოკაციებისგან თავს შეიკავებენ“, — განაცხადა გასულ შაბათს ჰილარი კლინტონმა „ამერიკის ხმისათვის“ მიცემულ ინტერვიუში.

კითხვას — უკრაინაში ლიდერობს კანდიდატი, რომელიც ნატოში შესვლის წინააღმდეგია. თუ იგი არჩევენებში გაიმარჯვებს, იქნება ეს უკან გადადგმული ნაბიჯი? — მან უპასუხა: „არა, რადგან ეს ის გადაწყვეტილებაა, რომელსაც უკრაინელი ხალხი იღებს. არავინ არავის ნატოში შესვლას არ აიძულებს... თუ უკრაინაში ხელისუფლება იცვლება და უკრაინელ ხალხს ამ ეტაპზე ნატოში შესვლა არ სურს — ეს მათი არჩევანია“; საქართველოზე კი შემდეგი რამ თქვა: „იგი იმყოფება იმ პროცესში, რომელიც გვიჩვენებს, შეიძლება თუ არა ნევროზის პირობები დააკმაყოფილოს“.

სახეზეა აქცენტების გადაადგილება და ერთობ შეცვლილი ტონალობა, თუნდაც 2009 წლის 5 მარტს ბრიუსელში კლინტონის მიერ გაკეთებულ განცხადებებთან შედარებით: „მე გადავეცი უკრაინასა და საქართველოს ჩვენი მტკიცე მხარდაჭერა, მათი ნატოში გაწევრიანების საკითხთან დაკავშირებით“.

უკრაინასთან მიმართებაში უნდა აღვნიშნოთ, რომ ნათქვამი შეიძლება არა მხოლოდ „ლიდერ კანდიდატს“ (იანუ-

კოვიჩს), არამედ მის კონკურენტსაც ეხებოდეს. „ტიმოშენკოს დაპირება ნატოს საკითხზე რეფერენდუმის ჩატარების შესახებ, დაპირებებიც დარჩება. იგი გამოიყენებს ევროპული ინტეგრაციის რიტორიკას, ხოლო ევრო-ატლანტიკურს ყველანაირად მოერიდება“, — თვლის ვლადიმერ გორბაჩი, უკრაინის ევრო-ატლანტიკური თანამშრომლობის ინსტიტუტიდან, ნატოში გაწევრიანების თავგამოდებული მომხრე. იგი დასძენს, რომ ამ კონტექსტში „იუშჩენკოს არგასვლა მეორე ტურში რუსეთის სტრატეგიული ხაზის გამარჯვება იყო“ (სააგენტო IMK; უკრაინა).

ნაშთი წარმოვიდგინოთ, რომ ამ პლანეტაზე მცხოვრებთა ბედს არა ცინიკური გეოპოლიტიკური გათვლები, არამედ ნატოში გაწევრიანების კრიტერიუმები, მაღალი მოთხოვნები განსაზღვრავენ. ვნახოთ ერთი, კრიტერიუმებში როგორ ვართ... „Economist“-ის „დემოკრატიის ინდექსი“ გადავხედოთ.

104-ე ადგილზე ვართ, „პიპრიდული რაქონების“ ჯგუფი, კინიასა და ათიოპიის შორის. შედარებისთვის, იგივე უკრაინა უფრო საპატიო, თუმცა მაინც „პრესტეიჯული დემოკრატიითა“ ჯგუფია და 53-ე ადგილს იკავებს.

ჩვენ კი გვინდა უზანდ და განვლადი, მოზაგაბი და ალბანეთი, თანაც რის სარჯზე?

რაიტიზმში შეჯამებულია სხვადასხვა კრიტიკული რეაქცია, „პოლიტიკური ტერმინი“, „სამოქალაქო თავისუფლება“ და ა.შ. ძველნის ადგილს სიაში მათი საშუალო არითმეტიკული განსაზღვრავს. „ხელისუფლების ფუნქციონირებაში“ კატასტროფული ჩავარდნა გვაქვს, ეს უსაქმური რომ არა, მაღაზისკარს მაინც გავუსწრებდით.

ყურადღებით მივყევით მომდევნო ჩამონათვალს (თუ რატომ, ამაზე ოდნავ ქვემოთ): ავტორიტარული პოლიტიკა, ცენზურა, ჩარევა არჩევნების პროცესში; პოლიტიკის მიერ ოპოზიციონერების დაპატიმრება და მათთან ანგარიშსწორება; რეპრესიების გაძლიერება პოლიტიკური და ეკონომიკური რეფორმების ნაცვლად. ხელისუფლება დისკრედიტირებული და არაკომპეტენტურია, მისი ლეგიტიმურობა ეჭვს იწვევს. ძალადგანი ორგანოები პოლიტიკური პოლიტიკის, ოფიცრებს არა კომპეტენციის, არამედ ლოიალურობის მიხედვით არჩევენ. უფსკრული მდიდრებსა და ღარიბებს შორის უზარმაზარია. აგრარული

პროდუქციის ექსპორტიორი ქვეყანა იმპორტიორად იქცა. როდესაც პრეზიდენტი რომელიმე რაიონში ჩადის, სპეცსამსახურების თანამშრომლები საგანგებოდ აწყობენ „პოტიომკინის სოფლებს“ და გლეხებს ინსტრუქტაჟს უტარებენ. შტატებმა უზარმაზარი ფინანსური დახმარება გასწიეს, მაგრამ აუცილებელი რეფორმების განხორციელება მაინც ვერ მოხერხდა. ქვეყნის ხელისუფლება ფიქრობს, რომ იგი მაინც სჭირდება აშშ-ს მონივრულ დახმარებას ბრძოლისთვის, ათამაშებს კონფორმაციის კარტს, ხოლო მანკიერ სისტემას არ ცვლის.

უპანასკნელი ტანგო საიგონოში

ესოდენ ნაცნობი ჩამონათვალის შემდეგ, მიღებულია თვალების ზეცისკენ აპრობა და პათეტიკური კითხვის დასმა: რა ეშველება ამ ქვეყანას? არადა, კონკრეტულ შემთხვევაში — აღარაფერი, ყველაფერი უკვე დასრულდა; მაშინ, როდესაც 1975 წლის 30 აპრილს საიგონოში ერთმა ჩვეულებრივმა ტანკმა (T-54; საბოტო ნომერი 843) პრეზიდენტის რეზიდენციის კარიბჭე შეანგრია.

სამხრეთ ვიეტნამის კრახის გამომწვევი მიზეზების ზემოთ მოყვანილი ნუსხა კი ამერიკელ პროფესორ ფილიპ შონბერგს ეკუთვნის, რომელმაც არ დაიხარა და სტუდენტებისთვის ყოველივე თეზისურად ჩამოაყალიბა. ათჯერ

მეტი კი დანერა; უბრალოდ, ყველაზე რელიგიური დეტალები გამოიყვანეთ.

ხდება ხოლმე: იცვლება აშშ-ის ურთიერთობა ჩინეთთან და რუსეთთან, ნავთობის ფასი, დოლარის კურსი, მძვინვარებს ეკონომიკური კრიზისი (გინდ ახლა, გინდაც 70-იანი წლების პირველ ნახევარში), შფოთავს ამერიკული საზოგადოება და ავიამხედველი ერთ ნაპირს შორიდან, რათა გეზი მეორისაკენ აიღოს. Nothing personal, son... მართლაც, არაფერი პირადული — ეს შეერთებული შტატების ეროვნული ინტერესებია. მიტოვებულ ნაპირზე კი რჩებიან ადამიანები, რომლებმაც ზედი ზედი საკუთარ ქვეყანაში ამერიკული გავლენის გაფართოებას დაუკავშირეს; შორი, სასოწარკვეთილი სილუეტები.

ამერიკელ ვეტერანებს, რომლებიც 1975 წლის 29-30 აპრილს მონაწილეობდნენ ოპერაციაში „Frequent Wind“-ი. მისი გახსენება მშვიდად დღემდე არ შეუძლიათ. საზღვაო ქვეითთა კორპუსმა საიგონიდან შვეულმფრენების მეშვეობით მე-7 ფლოტის ხომალდებზე 1737 ამერიკელისა და 5595 სხვა ქვეყნის მოქალაქის (უმრავლესობა ვიეტნამელი იყო) ევაკუირება მოახერხა. თუმცა საიგონიდან გაქცევის მოსურნეთა რაოდენობა ასევე მეტი იყო.

ამ ცოდრების დავიწყება შეუძლებელია: საიგონის ცაში მძიმედ ფრინდებიან შვე-

ულმფრენები (გამოიყენებოდა CH-46 და CH-53). საელჩოს ჩარაზულ კარიბჭეს კი ხალხის უზარმაზარი მასა აწევს. ადამიანები, რომლებიც წლების განმავლობაში ამერიკელების ერთგულნი იყვნენ, გადარჩენას ლამობდნენ, მაგრამ ღობისა და იარაღშემართული საზღვაო ქვეითების ცოცხალი კედლის გადალახვას ვერ ახერხებდნენ. ასეთ ტრაგიკულ მომენტში რთულია, ახსნა, რომ ადგილების რაოდენობა შეზღუდულია.

გაქცევა მხოლოდ ამერიკელებისთვის ღირებულმა მცირე კონტინგენტმა მოახერხა. ხოლო წვრილფეხა პოლიტიკოსებსა და ჩინოვნიკებს, რიგით ზონდერებს, ექსპერტებს, რომლებიც უყვებოდნენ საზოგადოებას ვიეტნამის გეოპოლიტიკურ მისიას და სტრატეგიულ მოკავშირეებზე, მოსამართლეებს, რომლებიც ასრულებდნენ იმ, მართლაც რომ კომპარული რეჟიმის დაკვეთებს, გრძელი გზა ელოდათ შრომა-გასწორებითი ბანაკებისკენ, ცივი ბრინჯის ულუფა, თოხი, ბარი და სხვ. ბევრი მათგანი ოჯახს ვერ დაუბრუნდა.

რეჟიმი შეგინიდან დალბა და მოსახლეობის უმრავლესობა (ისევ ფილიპ შონბერგის მიხედვით) მის დამხობას მიეცა სალმა ანაც აბსოლუტური გულგრილობით შეხვდა. საიგონის დაცემამდე ორი წლით ადრე, როდესაც პარიზში სამშვიდობო შეთანხმებაზე მუშაობდნენ, ჰენრი კისინჯერს სამხრეთ ვიეტნამის დელეგაციისთვის ლამის ხელების ამოტრიალება დასჭირდა, რათა შემოთავაზებულ პირობებს დათანხმებულიყვნენ. რეჟიმი გრძნობდა, რომ იგი სხვა პირობებში, გარდა მწვევ კონფორმაციისა ამერიკელების სრული მხარდაჭერის პირობებში, ვეღარ იცოცხლებდა. მართლაც, მან ვერც გადაწყვიტა, ვერც ახალი, დამოუკიდებელი პოლიტიკის შემუშავება მოახერხა.

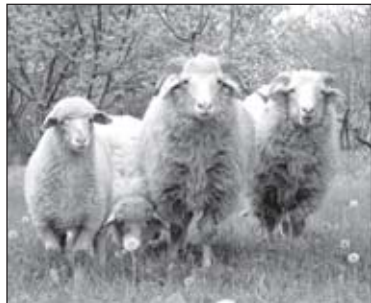
დასასრული მე-5 მკ.

მოკლავ

პატივსაცემი საპარტიო ბაგოფილბაზი იზიარებენ

გაეროს ბრაზილიურმა ჯარმა პორტო-პრენსში ჰუმანიტარული დახმარების დარიგებისას ჰაიტელეების დამძლეული ბრძოლის წინააღმდეგ ცრემლმდენი გაზი გამოიყენა. მანამდე ორიოდე დღით ადრე ურუგვაელმა მშვიდობისმყოფელებმა იმავი მიზეზით სააკაშვილის ნაცად პრაქტიკას მიმართეს და ხალხს რეზინის ტყვიები დაუშინეს. ახლა ჰაიტში ბრინჯის ტომრებით დატვირთულ მანქანებს ლამაზობით მშვიდობისმყოფელები ტანკებით იცავენ.

პასპორტიანი სხვაკები

ყირგიზეთის ხელისუფლებამ გადაწყვიტა, ცხვრების იდენტიფიკაციისათვის სპეციალური კანონპროექტი შეიმუშავოს და პარლამენტში მისი დამტკიცების შემთხვევაში, ქვეყნის „მოქალაქე“ ყველა ცხვარს პასპორტი მოუმზადოს. ლაზერული სკანირების მეთოდით შესაძლებელი გახდება ყველა სუბიექტის წარმომავლობის დადგენაც. რაც შეეხება ყირგიზეთის ახალი „მოქალაქეების“ ჯანდაცვას, თითოეულ მათგანს ბრუცელოზის, შავი ჭირისა და ციმბირული წყლულისაგან დაზღვევა ექნება.

დეპორტი პოლონკად

უახლოეს მომავალში პოლონეთიდან 4 ათასამდე ქართველს გამოაძევენ. ამის მიზეზი 15 დეკემბერს ქართველი და ჩეჩენი ლტოლვილების მიერ მატარებლის გატაცება გახდა. გამტაცებლები, როგორც გახსოვთ, სტრასბურგში მიემგზავრებოდნენ, რომ საერთაშორისო სასამართლოში ეჩივლათ, პოლონელები ცუდად გვექცევიანო. ახლა სტრასბურგამდე ვერჩასული ქართველები თავიანთ 4 000 თანამემამულეს თბილისისკენ გამოუძღვებიან.

ქალეგი გადარჩენ

ჩინეთში მიიღეს ახალი კანონი, რომლის მიხედვითაც კატებსა და ძაღლებს ჩინელების სუფრაზე მოხვედრის საფრთხე აღარ ემუქრებათ. ამ ცხოველების საკვებად გამოყენებისათვის ამიერეიდან 450 დოლარის ექვივალენტური ჯარიმა და 15-დღიანი პატიმრობაა დაწესებული. კატებს ისედაც რა უჭირდათ — ჩინელების დიდ ნაწილს სჯერა, რომ ეს ცხოველი შეჭმის შემთხვევაში ლამით მოვა და შურს იძიებს. ძაღლებს კი ნამდვილად გაუმართლათ.

ჰილარის აღარ სურს ობამასთან

აშშ-ის სახელმწიფო მდივანმა ჰილარი კლინტონმა განაცხადა, რომ ბარაკ ობამას ხელახალი გაპრეზიდენტების შემთხვევაში თავის ახლანდელ თანამდებობას მიატოვებს. ჰილარი თურმე კვირაში შვიდი დღის მანძილზე 24 საათი მუშაობს და გამოიფიტა, იმდენად, რომ მომავალ საპრეზიდენტო არჩევნებშიც კი არ სურს მონაწილეობა. ქალბატონი კლინტონი მომავალში მწერლობასა და მასწავლებლობას აპირებს, კიდევ მოგზაურობას სურს, ოღონდ ორასკაციანი დელეგაციის გარეშე.

ნასვლა?.. არ ნასვლა? — საკითხავი, აი, ეს არის!

ნაიდან არსებობს ელემენტა-
ლური ლოგიკა: თუ აფხაზეთი
და ცხინვალის რეგიონი რუ-
სეთის მიერ ოკუპირებულია
(სამხედრო გზით მათი დაბ-
რუნების მხოლოდ იდიოტებს
სჯერათ), ამიტომ თუ რომე-
ლიმე პოლიტიკურ პარტიას
მათი დაბრუნება სურს, სწო-
რედ რუსეთს უნდა ელაპარა-
კოს! ამიტომ

**კუსეთიან
დილოგს**

ალბარანატი

არ აქვს.

ისინი, ვინც

დილოგზე ნავლან,

კუსეთს მხოლოდ

აჩიანებან, რომ

საქართველოში

არის ჯანმრთელი

პოლიტიკური

კალა, რომელიც

ოქანის გაღებლთა

ლაქია არაა.

შარშან ჩვენ ხშირად გვეს-
მოდა სიტყვა „დილოგი“,
მაგრამ სულ სხვა კონტექსტ-
ში. მაშინ ლაპარაკი იყო ოპო-
ზიციის ხელისუფლებასთან
დიალოგზე და, როდესაც ოპო-
ზიცია ამაზე წავიდა, დარწ-
მუნდა, რომ ეს სრული უაზ-
რობა იყო. და ახლა რატომ არ
უნდა დასხდნენ პუტინთან და
მედევედვთან სასაუბროდ და
რატომ არ უნდა გაიგონ, რის-
თვის ეძახიან მათ მოსკოვში?
დიპლომატია ხომ ვაჭრო-
ბას ნიშნავს და ვიდრე პოლი-
ტიკურ ვაჭრობაზე წახვალ,
უნდა იცოდე, შენგან რა შეიძ-
ლება უნდოდეთ, რისი დათ-
მობა შეგიძლია და რისი არა.
რა უნდა რუსეთს? მათთვის
მთავარია, რომ საქართვე-
ლოს ტერიტორიაზე არ იყოს
ნატოს ან ამერიკის სამხედ-
რო ბაზები!

აფხაზეთში მათ, დიდი ხა-
ნია, აღარ აინტერესებთ სა-
ზაფხულო დაჩეხი, როგორც
ეს იყო 1992 წელს; მდიდარ
რუსებს, დიდი ხანია, ვიღები
აქვთ მსოფლიოს საუკეთესო
კურორტებზე, ხოლო სხვებს
ათვისებული აქვთ თურქე-
თის, ხმელთაშუა და ეგეოსის
ზღვების უმშვენიერესი კუ-
რორტები, აფხაზეთში კი დი-
დი რისკის ფასად დასასვე-
ნებლად მხოლოდ ყველაზე

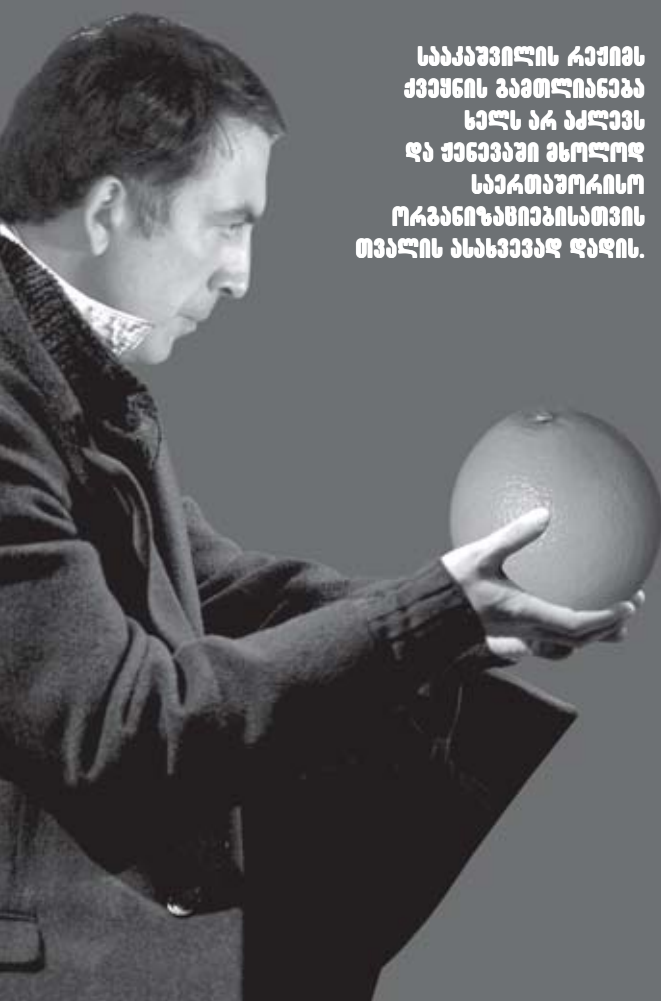
ამ კვირაში მოსკოვიდან სიგნალი შემოვიდა —
რუსეთის ხელისუფლება, რომელიც არავითარ
შემთხვევაში არ დაელაპარაკება სააკაშვილსა და
მის ხალხს, მზად არის, შეხვდეს ქართული ოპოზიციის
ლიდერებს. ამას, რასაკვირველია, დიდი აუიოტაჟი
მოჰყვა. მიუხედავად იმისა, რომ მანამდე იყო პრემიერ-
მინისტრ პუტინის ფართოდ ტირაჟირებული შეხვედრა
საქართველოს ყოფილ პრემიერ ზურაბ ნოღაიდელთან,
რასაც ხელისუფლებისა და სახელისუფლო „ოპოზიციის“
მხრიდან ნამდვილი ისტერია მოჰყვა. ეს გასაგებიც არის —
აქამდე რუსეთს აწყობდა სააკაშვილის „დაჩმორებული“
რეჟიმი, ხოლო ქართული ოპოზიციის მიმართ, მისი „პროდასავლურობის“ გამო, ნეგატიურად იყო
განწყობილი. მაგრამ ყველაფერს აქვს საზღვარი,
მათ შორის სააკაშვილის რეჟიმის არსებობასაც და,
როგორც ჩანს, რუსეთის ლიდერებმაც ამიტომ
გადაწყვიტეს, გაეცნონ მათ, ვინც შესაძლოა
ხელისუფლებაში მოვიდეს სააკაშვილის შემდეგ.

ხელისუფლება ტყუის, რო-
დესაც ამბობს, რომ არც რუ-
სეთსა და არც სეპარატისტებს
არ დაელაპარაკება. აბა, ჟენე-
ვის ფორმატი რა არის? მაგ-
რამ სწორედ ჟენევის ცხრავე
რაუნდმა გვიჩვენა, რომ საა-
კაშვილის რეჟიმს ქვეყნის
გამთლიანება ხელს არ აძლ-
ევს და ჟენევაში მხოლოდ სა-
ერთაშორისო ორგანიზაციე-
ბისათვის თვალის ასახვევად
დადის. ამიტომ, თუ ხელის-
უფლება ჩართული ანტიე-
როვნულ საქმიანობაში, მაშინ
ოპოზიციის ჯერია, გვიჩვენ-
ოს, რისი მაქნისია!

რუსეთს ყველაზე მეტად
აღიზიანებდა და აღიზიანებს
არა იმდენად ანტი-რუსული
რიტორიკა, რამდენადაც ქარ-
თველი პოლიტიკოსების სის-
ტემატიური განცხადებები,
რომ საქართველოს საგარეო
პოლიტიკის მთავარი პრიო-
რიტეტი უნდა იყოს ნატოში
განკურთხევა. არადა, როგო-
რი შინაგანი განწყობაც არ
უნდა ჰქონოდა ოპოზიციის
ზოგიერთ ლიდერს, იმის გან-
ცხადებას ვერაფრით ვერ ბე-
დავენ, რომ ნატოსკენ სწრაფ-
ვა ერთი მეორის მიყოლებით
ტერიტორიების დაკარგვას
ნიშნავს. უფრო მეტიც, იმის
გახსენებაც არ უნდათ, რაც

**სამიოდე წლის წინათ
ნატოს ყოფილმა გენერა-
ლურმა მდივანმა ტი-
ლისშიც და გრიუსელშიც
თქვა: „თუ ნატოში მიმი-
ღებთ, მხოლოდ აფხაზე-
თისა და სამხრეთ ოსე-
თის ბარეში!“**

არსებობს მოსაზრება, რომ
სააკაშვილმა აგვისტოს ავან-
ტიურად სწორედ იმიტომ და-
იწყო, რომ ეს ორი ტერიტო-
რია რუსეთისთვის ჩაებარე-
ბინა, სამაგიეროდ კი ნატოში
შესულიყო. მაგრამ ის, ალ-
ბათ, არ მოელოდა, რომ რუ-
სეთი გორს, ზუგდიდსა და
ფოთს დაიკავებდა და „ნატოს
სტანდარტებით“ აშენებულ
სენაკისა და გორის სამხედრო
ბაზებს დაარბევდა. ამან კი
ნატოს ხელმძღვანელობაზე
სერიოზული ზეგავლენა მო-
ახდინა და საქართველოს ამ
ორგანიზაციაში განკერძო-
ბა ლაპარაკსაც კი წერტილი
დაუსვა. ამიტომ ნიშანდობ-
ლივია, რომ საფრანგეთის
თავდაცვის მინისტრმა საფ-
რანგეთის ეროვნულ კრებაში
(პარლამენტში) განაცხადა:
„ნატოში ახალი წევრი იმი-
სათვის უნდა მივიღოთ, რომ
ჩვენი ორგანიზაცია გაძლი-
რდეს. საქართველოს მიღე-
ბა კი ჩვენს ორგანიზაციას

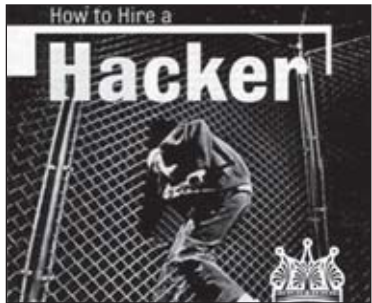

**სააკაშვილის ჩაქმის
ქვეყნის გათლიანება
საქს აკ აქვს
და ქვეყნის მხოლოდ
საერთაშორისო
ორგანიზაციებისათვის
თვალის ასახვევად დადის.**

მხოლოდ დაასუსტებს და რუ-
სეთთან სამხედრო კონფრონ-
ტაციისთვის განირავს მას!“
ნატოსკენ სწრაფვა რომ
რუსეთისგან ვერ დაგვიცავს,
2008 წლის აგვისტოში ვნა-
ხეთ. მაშინ სრულიად გაუგე-
ბარია, თუ რატომ უნდა გაე-
ყვიროდეთ ნატოში ინტეგრ-
აციაზე, როდესაც იქ ჩვენ
მხოლოდ პატარა ლიტვა
(რომელსაც არავინ არაფერს
ეკითხება) გვეპატიუება, ხო-
ლო ატლანტიკური ალიანსის
სამი მთავარი წევრი — საფ-
რანგეთი, გერმანია და იტა-

ლია ჩვენი მიღების აშკარა
წინააღმდეგია. ამასთან, ნა-
ტოს პოლიტიკური მოთხოვ-
ნები, არა მარტო მისაღები,
მისასალმებელიც კია. ესე-
ნია: თავისუფალი მასმედია,
დამოუკიდებელი სასამართ-
ლო და ნამდვილი თვითმარ-
თველობა! მაგრამ სწორედ
ამას არ ასრულებს ხელი-
სუფლება, ვინაიდან იცის,
რომ ამ სამი მოთხოვნის შეს-
რულება ქვეყანაში დემოკ-
რატიის დამკვიდრებას, ანუ
მისი ნაციტური რეჟიმის
კრახს ნიშნავს!

ამოკლად

სიყაროლე პაქარულად

ჰაკერებმა აშშ-ის კონგრესის ძი-
როთადად რესპუბლიკელ წარმომად-
გენელთა 50-მდე სიატის შეუტეხს და
მათზე პრეზიდენტისადმი უხამსი
გზავნილი „F**K OBAMA!! Red Eye
CREW!!!! O RESTO E HACKER !!! by
HADES; m4V3RiCk; T4ph0d4 - FROM
BRASIL“ განათავსეს. ზუსტად ამ
დროს ობამა კონგრესის წინაშე ყო-
ველწლიური მიმართვით გამოდიოდა
და რესპუბლიკელებს სხვებთან ერ-
თად „ქვეყნის მდგომარეობის შესა-
ხებ“ უამბობდა. რესპუბლიკელები კი
დაახლოებით იგივეს, ოღონდ ოდნავ
კორექტულად, LIVE-შიც უმეორებდ-
ნენ ბატონ ბარაკს.

გაფიან მოკვდავია

კოზა ნოსტრას გაცამტვერებით
შეგულთანებული ესპანური პოლი-
ცია ნეაპოლიტანელ მაფიოზებს და-
ერია და იტალიაში 30 ყველაზე სა-
შიში ბოროტმოქმედიდან „კამორას“
ერთ-ერთი მეთაური 58 წლის პაო-
ლო დი მაურო დააკავეს.
მაუროსთან ერთად შედარებით
წვრილფეხა მაფიოზი, იტალიის ყვე-
ლაზე ძებნილ დამნაშავეთა ასეუ-
ლის წევრი ლუიჯი მოჩერინოც გაე-
ბა. კიდევ კარგი, თორემ ორი ქვეყ-
ნის — იტალიისა და ესპანეთის პო-
ლიცია, უკვე ოთხი წელია, მათ
კვალს დასდევს.

მთვარე გადაარჩა

ობამამ განაცხადა, კონგრესს
„NASA“-სთვის ბიუჯეტის გაზრდას
მოეთხოვო, მაგრამ, მიუხედავად
ამისა, ამერიკელები მთვარეზე, სულ
მცირე, 2020 წლის ბოლომდე ფეხს
ვერ დაადგამენ. მათი კოსმოსური
ხომალდები მწყობრიდან გამოდის,
ახლები ჯერ არ აქვთ, ამიტომ კოს-
მოსში საფრენად ამერიკისათვის
ერთადერთი ტრანსპორტი ისევ რუ-
სული ხომალდი „სოიუზია“. მთვა-
რეზე ხომ ოცნებაც ზედმეტია, გა-
დასახადების გადამხდელებს ეს სი-
ამოვნება უკვე 9 მილიარდზე მეტი
დაუჯდათ.

„Nabucco“-ს შეაზოზა

აზერბაიჯანის პრეზიდენტმა ილ-
ხამ ალიევმა განაცხადა, რომ
„Nabucco“-ს მშენებლობის გაჭიანუ-
რების გამო ბაქო რუსეთს მეტ გაზს
მიჰყიდის. „გაზპრომის“ ხელმძღვ-
ნელმა ალექსეი მილერმა კი დააზუს-
ტა, რომ იყიდის მთელ გაზს, რასაც კი
აზერბაიჯანი მიაწვდის. აზერბაიჯანს
1,5 ტრილიონი კუბური მეტრი გაზის
მარაგი აქვს. „გაზპრომისათვის“ გა-
ზის მიწოდების ხელშეკრულების გა-
ფორმებიდან ორიოდე დღეში ალიევ-
მა ლიად დაადანაშაულა თურქეთი,
რომ ის ხელს უშლიდა აზერბაიჯანს,
სანვავი ევროპისათვის მიეწოდებინა.

ჩეოქლუხია თუჩქულად

ახლადამოჩენილი დოკუმენტე-
ბის თანახმად, 2002-2003 წლებში
თურქეთში მმართველ პარტიას რე-
ლიგიურ ფუნდამენტალიზმში ადანა-
შაულებდნენ და სამხედრო გადატრი-
ვებს აპირებდნენ, რომ სეკულა-
რიზმში — პროგრესის მეცნიერულ
საფუძვლებზე მიღწევისათვის არ შე-
ეძალათ ხელი. დოკუმენტები მეჩე-
თების აფეთქებებისა და მრევლის
აჯანყებისაკენ წაქეზების გეგმებს
ისახავდა. თურქებს ეს დიდად არ გა-
უკვირდებოდათ, 1960-დან 1998
წლამდე იქ სამხედროებმა ოთხჯერ
მოასწრეს ხელისუფლების დამხობა.

ლარიები ჩადიან! მათ არც „მჭავე“ (როგორც თვითონ უწოდებენ) აფხაზური მანდარინი აინტერესებთ, რუსეთის ბაზარი უმაგისოდაც გადატვირთულია მაღალხარისხიანი პროდუქტებით! აფხაზეთში მათი ერთადერთი ინტერესის საგანი შავი ზღვის გაკონტროლებაა, ანუ გუდაუთის საპაერო ბაზა, ორამირის საზღვაო ბაზა და ეპერის ლაბორატორია. დიდი ხანია, ვამტკიცებ, ეს ბაზები ჩვენ იჯარით 25 წლით რომ მიგვექირავებია, რასაკვირველია, შესაბამისი ანაზღაურების სანაცვლოდ, კონფლიქტი ამონურული იქნებოდა და არც 2008 წლის აგვისტოს მოვლენები იქნებოდა! ხოლო 25 წელიწადში „ან შაჰი მოკვდება, ან — მოლა!“

სამხრეთ ოსეთში კი მათ საერთოდ არაფერი ესაქმებოდათ. რომ არა სააკაშვილის ავანტიურიზმი, ეს ტერიტორია კვლავ საქართველოს შემაღვნილობაში იქნებოდა. გავიხსენოთ, რომ 2003 წლისათვის ერგნეთის ბაზრის წყალობით ეს ტერიტორია, ფაქტობრივად, კვლავ საქართველოს ნაწილი იყო, ცხინვალში ლარი ტრიალებდა და გამშვებ პუნქტებზე აღარავის ამოწმებდნენ. ერთადერთი მოუგვარებელი საკითხი იყო ამ ავტონომიის სახელწოდება: ოსები მოითხოვდნენ „სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკას“, ხოლო შევარდნაძეს უნდოდა დაფიქსირებულიყო ტერმინი „ავტონომია“. მაგრამ მოვიდა სააკაშვილი და პირველი სისულელე, რაც გააკეთა, იყო ერგნეთის ბაზრის დახურვა, რასაც მოჰყვა უფრო დიდი სისულელე — ცხინვალში საჯარისო ნაწილების გაგზავნა და ჩვენი ჯარის შერცხვენა!

ამის შემდეგ რუსები სეპარატისტულ რეჟიმს მხოლოდ სააკაშვილის ჯინაზე თუ უჭერდნენ მხარს და შანტაჟისათვის იყენებდნენ. მაგრამ სიტუაცია შეიცვალა სააკაშვილის ავვისტოს ავანტიურის შედეგად — დღეს ახალგორის ბაზა აკონტროლავს საქართველოს ორივე მთავარ ტრასას,

ცხინვალის ბაზას კი იმ შემთხვევაში (რაც, ალბათ, გარდაუვალია) გამოიყენებენ, თუ ჩრდილოეთ კავკასიაში კვლავ დაიწყება სერიოზული სამხედრო შეტაკებები.

აი, ის, რაც რუსეთს საქართველოს ტერიტორიაზე აინტერესებს, ხოლო სამხრეთ ოსეთის მარიონეტული რეჟიმის შენახვა მძიმე ტვირთად აწევს კისერზე, რაზეც სულ უფრო მეტ უკმაყოფილებას ამჟღავნებენ რუსეთის რეგიონები. თავის დე ფაქტო პროვინციას რუსეთი დე იურედ ვერ აქცევს, საერთაშორისო საზოგადოების მკვეთრი უარყოფითი რეაქციის გამო. ასეთ შემთხვევაში გაუგებარი რჩება, რატომ არის სამხრეთ ოსეთი „დამოუკიდებელი“, ხოლო ჩრდილოეთ ოსეთი — ავტონომია; და ეს მაშინ, როდესაც ორივეს გაერთიანება სურს? ამის თავიდან აცილებას კი შეძლებდნენ რაღაც გარკვეულ პირობებში ამ ტერიტორიის (ცხინვალის რეგიონის) საქართველოსათვის დაბრუნებით. და სწორედ ამ პირობებზე ლაპარაკია საჭირო მოსკოვში, ვინაიდან დადგას მომენტი, როდესაც არის შანსი, რაღაცაზე შეთანხმდნენ. თუმცა პირველი შეხვედრით დიდ შედეგს არ უნდა ველოდოთ.

აუცილებელია, ვიცოდეთ, რაზე არ შეიძლება ვაჭრობა: არავითარი „ურთიერთობის სუფთა ფურცლიდან დაწყება“ — ჩვენ და რუსეთს კარგად თუ ცუდად ინტერესური ურთიერთობის სამი საუკუნე გვაქვს! ცხადია, ვერ დავთმობთ ჩვენს დამოუკიდებლობას, და ეს სახელისუფლო პროპაგანდის თეთრი ძაფით ნაკერი ტყუილია, — თითქოს მოსკოვში დაგვემილი შეხვედრა ამას მოასწავებს! ცხადია, არც ერთი ქართველი პოლიტიკოსი, გარდა ხელი-სუფლებიანი მყოფთა, არ დათმობს საქართველოს ტერიტორიულ მთლიანობასა და გაეროს მიერ აღიარებულ საზღვრებს! ამის გარდა ყველაფერზე შეიძლება ლაპარაკი. დიალოგი კი სრულიად გამჭვირვალე უნდა იყოს, ქართული საზოგადოება სრულად უნდა იყოს ინფორმირებული რუსეთის პირობებზე. ხოლო ლაპარაკი „სახალხო მანდატზე“ მხოლოდ ამის შემდეგ შეიძლება ან არ შეიძლება.

რააჲ კლიმიაშვილი

ქვეთა შეპროვების ჟამი

დასაწყისი გ-3 გვ.

პარიზში შეთანხმების მიღწევის შემდეგ, აშშ-ის ჯარებმა დატოვეს ვიეტნამი, შეთხელდა ფინანსური დახმარების ნაკადიც. კომუნისტები არ ჩქარობდნენ — ჯერ რამდენიმე მცირე შეტევა განახორციელეს, რეაქციას და შედეგებს დააკვირდნენ, შემდეგ კი ერთი დარტყმით პროამერიკული რეჟიმის აგონიას ბოლო მოუღეს. ვიეტნამის გაერთიანების პატივი სწორედ წითლებს ხვდათ ნილადა. ამის შანსი საიგონის რეჟიმსაც ჰქონდა, თანაც წინაპირობებიდან გამომდინარე, ალბათ, გაცილებით დიდიც, მათ კი დეფექტური კვაზისახელმწიფოს შექმნა ამჯობინეს, რომელიც მიდა და გარე ფაქტორების გათვალისწინებით, დამოხმობათვის განწირული იყო. თუმცა „დიდი ისტორიის“ გადასახედიდან, ალბათ, არსებითი მნიშვნელობა არ აქვს იმას, თუ ვინ მოახერხებს ქვეყნის გამთლიანებას, მთავარია, იგი ერთიანი გახდეს.

„არსებითი მნიშვნელობა არ აქვს!“ — ამ ომის ბოლო სიტყვებია. სამხრეთ ვიეტნამის კაპიტულაციის ცერემონიაზე ჩრდილოელმა პოლკოვნიკმა ბუი ტინმა თქვა: „ვიეტნამელთა შორის არ არიან გამარჯვებულები და დამარცხებულები; მხოლოდ ამერიკელები დამარცხდნენ“. პოლკოვნიკმა ჰარი სამერსმა მუნდარის ლირების დაცვა სცადა: „თქვენ ბრძოლაში ვერც ერთხელ ვერ დაგვამარცხეთ!“. შესაძლოა, — მიუგო ვიეტნამელმა, — ამას არსებითი მნიშვნელობა არც აქვს“.

დამსხმარული საქადრაპო დაჟა

როდესაც VII ფლოტის ხომალდები მძიმედ მიაპობდა ტალღებს და მაშეელი შეუღმფრენების პილოტები უკანასკნელ ინსტრუქციებს იღებდნენ, სახელმწიფო დეპარტამენტი ჯერაც განაგრძობდა რიტუალურ შელოცვებს „მხარდაჭერისა“ და „პრინციპების ერთგულე-

ბის“ შესახებ. ეს იყო ნამდვილი პოემა თავისი „აღშფოთებულობა“ და „შეშფოთებულობა“, რომელთაც თან ესოდნენ ნაცნობი „არასოდეს დაუშვებთ“ და „დაბეჯითებით მოუწოდებთ“ ერთვოდა.

იყო სხვა განცხადებებიც — ამერიკელი ექსპერტების კრიტიკა, სტატიები საიგონური ტირანის უუნარობაზე, მოკლედ ყველაფერი, რაც წინ უძღვის საბოლოო განაჩენს: „ყველაფერში დამანაშავე, ჩვენ კი არა, თავად თქვენ ხართ“.

და ისევ საქართველო (არანაირი პარალელები, მხოლოდ პერპენდიკულარები); სააკაშვილის ბოლო შეთავაზება, შტატებს გამოეყენებინათ საქართველოს აეროდრომები და პორტები ავღანეთში მიმდინარე ოპერაციისთვის (ზოგმა მიომხილველმა ამის მიღმა დაინახა თადარიგის დაჭრა ირანზე ამერიკელების იერიშის წინ, თუმცა მათ არ აყვებოდა) ფიად საფულისხმო იყო, ისევე, როგორც უკრაინულ არჩევნებში ჩარევის მცდელობა. ჯამში ეს გამოიყურებოდა, როგორც იმ პოზიციის ძიება, რომელიც საქართველოს კონფონტაციის წინა ხაზზე აშშ-ს სასარგებლო მოკავშირედ აქცევს, თუმცა სახელმწიფო მდივნის განცხადებების მიხედვით თუ ვიმსჯელებთ, ვაშინგტონში მიჩნევენ, რომ საქართველოსთვის კონფონტაციის ხანა ამ ეტაპზე დასრულდა.

საინტერესო ეპიზოდია დაკვირვებისთვის: სააკაშვილი თითქოსდა მოქმედებს „დიდი საქადრაპო დაფის“ მოდელის ფარგლებში და ხელს უწყობს შტატების გავლენის გაფართოებას, თუმცა მის მოწადინებას ვაშინგტონის შესაბამისი რეაქცია არ მოსდევს. თუ გახსოვთ, „მატრიცაში“ ბავშვი რომ ეუბნება გაკვირვებულ ნოს: „შეიცადე, გაიგო სიმართლე — კოვზი არ არსებობს“. დაახლოებით ეს მომენტი: — მიშა, ეს დაფა არ არსებობს!

„ცივმა ომმა“ დათვური სა-მსახური გაგვინია იმ თვალ-საზრისით, რომ სამყაროს

ორი დაპირისპირებული მხარის ბრძოლის არენად აღვიქვამდით; მარქსისტულმა დიალექტიკურმა მიდგომამ, მიოლოგიურმა წარმოდგენებმა სიკეთისა და ბოროტების მარადიული ბრძოლის შესახებ, საბოლოოდ სამყაროს სურათის გამარტივებამდე მიგვიყვანა. თამაში კი ცოტა უფრო რთული გამოდგა. ისე, კეთილი თეთრხალათიანი ადამიანები ამბობენ ხოლმე, რომ პაციენტის ლტოლვა სამყაროს სურათის გამარტივებისკენ, მისი ყოვლისმომცველი დაყოფა ნათელ და ბნელ მხარეებად, მზარდი პარანოის უტყუარ ნიშანს წარმოადგენს.

როდესაც ჩინური პოლიტიკის პატრიარქი დენ სიაოპინი ძლიერ მოხუცდა, ყველა თანამდებობა დატოვა, გარდა ერთისა, იგი ჩინეთის ბრიჯის მოყვარულთა ასოციაციის თავმჯდომარედ დარჩა. არა იმიტომ, რომ, ზოგიერთი ჩვენი პოლიტიკოსისა არ იყოს, ბანქოზე გადარეული მანიაკი იყო; უბრალოდ, დენს გლობალური პოლიტიკის ეს პატარა მოდელი ძალიან უყვარდა.

მოთამაშე ორზე მეტია, ხოლო მომგებიანი კომბინაციები ყველა მონაწილის სვლების გათვალისწინებით იგება. თამაშობს აშშ, თამაშობს ჩინეთი, რუსეთიც, ევროკავშირიც (სულ „პასს“ იძახის, ესეც ტაქტიკაა). თუ ვინმე ფიქრობს, რომ ტრანსნაციონალური კორპორაციები და ფინანსური ჯგუფები არ თამაშობენ, ქვა პირველმა ისროლოს. არსებითი მნიშვნელობა არ აქვს, რა კოზირებს ინახავს რუსეთი. კოზირი ახლა ერთმანეთის წინააღმდეგ მიმართული კომბინაციის გასათამაშებლად სჭირდებათ როგორც შტატებს, ისე — ჩინეთს.

კრემლი გრძნობს ამ მდგომარეობას, იყენებს მას და ფსონსაც ზრდის. მოსკოვში საკმაოდ სერიოზული განცხადებები კეთდება — ვლადიმერ პუტინმა ვიცე-პრემიერ შუვალოვთან შეხვედრაზე თქვა: „მუშაობა პოსტ-საბჭოთა სივრცის ინტეგრაციაზე ჩვენთვის, უეჭველად,

პრიორიტეტს წარმოადგენს“ (27.01.10). თეთრი სახლი (ისევე ჰილარი კლინტონის პირით), ერთის მხრივ, კი პასუხობს, რომ აშშ „არ ცნობს რუსეთის უფლებას გავლენის სფეროებზე“, თუმცა განსაკუთრებული არაფერი აკეთებს იმისთვის, რომ გზა გადაუღოს რუსულ კონტრიერში უკრაინაში და კრემლის ახალ ინტეგრაციულ პროექტებსაც, ასე თუ ისე, მშვიდად ხვდება. იქ, სადაც ვაშინგტონი რეალურად მოქმედებს, დაპირისპირება ღრმავდება — სპარსეთის ყურსა (ნავთობის მონოდება ჩინეთისთვის) და ტაივანის გარშემო (ჩინეთის ეროვნული ინტერესების ზონა).

რას იზამ, შესაძლოა, სტატაბილური ბაზარჯიზა ჩინეთზე აშშ-ის შტატებისთვის უფრო სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია, ვიდრე ირიბი კონტაქტი სისხლით მორწყულ კავკასიის მთებსა და უკრაინის ავღლიან ველაზე; სვლილაგის უმნიშვნელოვანეს ინდიკატორად დღეს სწორედ უკრაინა გვევლინება.

მეხსიერებას კი რატომღაც არცთუ შორი წარსულიდან უცხო ქალაქის ხედები ამოაქვს, რომელთა ფონზე პატარა, სასონარკვეთილი ადამიანები უძლურად აღაპყრობენ ხელებს ცაში აჭრილი შეუღმფრენებისკენ. Nothing personal, son... Just business.

დიმიტრი მონიავა

მოქალაქე

ბლერს არ დაინდობენ

ერაყის ომის დაწყების პირობების გასარკვევად ბრიტანეთის ექსპრემიერ ტონი ბლერს დაკითხავენ. ამბობენ, რომ ის პასუხისმგებლობას თავს ვერ დააღწევს. მანამდე ჩვენება მისცა ბრიტანეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს იურისტმა ელისაბედ უილმსხერსტმა (მან თავის დროზე თანამდებობა იმის გამო დატოვა, რომ ერაყის ომის უკანონობასთან დაკავშირებით მის აზრს არავინ იზიარებდა), რომლის გამოსვლის შემდეგ, გამოძიების ყველა წესის დარღვევით, დარბაზში მქუხარე აპლოდისმენტები გაისმა.

ბანეირებს საკოვონს დაერიკა

საფრანგეთის პრეზიდენტმა დავოსის სამიტზე განაცხადა, რომ მხარს უჭერს თეთრი სახლის მიერ გამოცხადებულ უოლკერის გეგმას, რომლის მიხედვითაც მსხვილ საკრედიტო ორგანიზაციებს საკუთარი სახსრებით ბირჟაზე ოპერირება ეკრძალებათ. უმსხვილესმა ბანკებმა, ცხადია, გააპროტესტეს. სამაგიეროდ, პრეზიდენტის ინიციატივას მხარი დაუჭირა ეკონომისტმა ნურიელ რუბინიმ, რომელმაც იმავე დაოსში სამი წლის წინათ ზუსტად იწინასწარმეტყველა ფინანსური კრიზისი.

ქრიზისი გრძელდება

წელს კრიზისიდან თავის დაღწევის იმედი ტყუილად წურავს ექნება, დავოსის ფორუმის მასალების მიხედვით, ზრდას შეიძლება მხოლოდ ჩინეთმა და ინდოეთმა მიაღწიოს, იქაც „ბუმტების“ გასკდომის საფრთხე აფერმკრთალებს ოპტიმიზმს. დანარჩენ მსოფლიოში ეკონომიკის ზრდა დასაშვებზე წელი ტემპით წარიმართება. მსოფლიოს ნამყვანი ეკონომისტებისა და ინვესტორების პროგნოზით, აშშ-სა და ევროპაში 2009 წლის ბოლოს დაწყებული ეკონომიკური ზრდა 2010 წლის მეორე ნახევარში კვლავ ვარდნით შეიცვლება.

ძირს „ალ-ქაიდა“!

„იემენში შექმნილი ვითარება უკვე მთელი მსოფლიოს უსაფრთხოებას ემუქრება“, — განაცხადეს ლონდონში შეკრებულმა 21 ქვეყნის საგარეო საქმეთა მინისტრებმა. ბრიტანეთის საგარეო საქმეთა მინისტრმა დევიდ მილიბენდმა ბრძანა: „აქ იმისთვის ვართ, რომ ეს კრიზი ავიცილოთ“; გადაწყდა, ქვეყანას „ალ-ქაიდას“ წინააღმდეგ ბრძოლაში დაეხმარონ. რა ქნას ამ ევროპამ და ამერიკამ მეტი! იქით ავღანეთს „ეხმარებიან“ ტერორიზმთან ბრძოლაში, აქით — იემენს.

ზარალი ესტონეთში

მსოფლიო ეკონომიკურმა კრიზისმა ესტონეთი ისე დააზარალა, რომ თავდაცვის სამინისტრომ მაღალი ჯარისკაცებისთვის დამატებითი კვება საერთოდ გააუქმა. საშუალო სიმაღლის ჯარისკაცებს დღე-ღამეში 3800 კილოკალორია უნდა მიეღოთ, მაღლებს კი — 4300. კვების სფეროს სპეციალისტებმა განაცხადეს, ყველასათვის ერთნაირად მომზადებული საკვები საკმაოდ კალორიულია და საშუალოდ დღე-ღამეში 4100 კილოკალორია შეადგენს, ასე რომ, მაღლებმა და დაბლებმაც იკმაორონ.

დარჩება თუ არა უკრაინა

არ გეტყვით, კიევის ყოველ გზაჯვარედინზე, მაგრამ უკრაინის დედაქალაქში გამართულ პოლიტიკური აქცენტის მქონე ნებისმიერ შეხვედრაზე საქართველოდან იქ მივლინებულ 2011 ფსევდოდაპკვირებელზე საუბრობენ, რა თქმა უნდა, უარყოფით რაკურსში. იმ ბანაკშიც კი, რომლის დასახმარებლად გაიგზავნა „ქართული დესანტი“, ამ ფაქტის მიჩუმალებას ცდილობენ. მხოლოდ ერთხელ, ისიც საკმაოდ ყრუდ და გაურკვეველად, დაუჭირა მხარი ასეთ თავის მოქაჩლებას იულია ტიმოშენკო პრესაში გამოქვეყნებული განცხადებით.

— სასამართლომ ხომ ნება დართო ჩვენს დამკვირვებლებს, ჩართულიყვნენ საარჩევნო პროცესში?

— სასამართლო უკრაინაში ხელისუფლების ისეთივე „დამოუკიდებელი“ შტოა, როგორიც თქვენთან, საქართველოში, — ასეთია პასუხი.

საქართველოსთან მეგობრული ურთიერთობა უგზური ფურის მიერ დაღვირვლ რძესავითაა. კი, აქა-იქ იტყვიან, გაიხსენებენ, იმედს გამოთქვამენ, რომ ხალხთა ძმობა უძლეველია, მაგრამ ეს ისეა, როგორც წლებადელი იანვრის მზე უკრაინაში — სხივებს არ იშურებს, ტემპერატურა კი — მინუს 15-დან -25 გრადუსამდეა.

უმალღეს რადში — უკრაინის პარლამენტში რეგიონების პარტიის დეპუტატები საქართველოსთან სავიზო რეჟიმის გარკვეული პერიოდით შემოღების კანონის ინიცირებაზე ალაპარაკდნენ.

ასეთი ნეგატივიზმი, როგორც ჩანს, უკრაინულ საზოგადოებრიობის განწყობლებაზეც აისახა და, უწინარეს ყოვლისა, ეს იგრძნეს იქ დაფუძნებულმა ქართველებმა, შეიძლება, გამოკვეთილად არა, მაგრამ რაღაც რომ გაიზარა მათთან ურთიერთობაში, აშკარაა. პერსპექტივა, ვარაუდობენ, უარესი იქნება.

ლაპარაკია ათასობით ქართველზე, რომლებიც ოჯახებით ცხოვრობენ უკრაინაში და იქაურ საზოგადოებაში არიან ინტეგრირებულნი. დაუმტკიცეთ ამით ისინი, ვინც, ასე უმეტესად, დროებით სამუშაოზეა ჩასული და იქ ნაშოვნ ფულით ინახავს საქართველოში დატოვებულ ახლობლებს, რადგან სამშობლოში ამის გაკეთება შეუძლებელია.

დეპორტაციის აჩრდილი არტუო ფეიმერული პერსპექტივა, რომელიც, რაც უფრო ვუახლოვდებით 7 თებერვალს, ანუ საპრეზიდენტო არჩევნების მეორე ტურის გამართვის დღეს, უფრო და უფრო მატერიალურ კონტურებს იძენს.

ამ საშუალებების ავტორი კი უშუალოდ საქართველოს ხელისუფლებაა, არა — უკრაინისა.

სიტუაცია მეგობრული რომ არ არის, საზღვარზე ვიგრძენით.

ხომ გვაქვს უვიზო რეჟიმი უკრაინასთან? გვაქვს. ჩაგირტყამენ პასპორტში საზღვრის გადაკვეთის შტამს და — Ласкаво просимо!

ასე უნდა იყოს. მაგრამ მაინც და მაინც ჩვენ ნამოგვაკვირვინეს ფეხი იმ ქვეზე, რომელზეც მაღლის ნაცვლად ავად ნაქმნარი საქმე იდო, თუ საქმე შეიძლება ვუნდოთ „დამკვირვებელთა დესანტის“ გადასხმას უკრაინის საარჩევნო სივრცეში — 2011 ტალიკტალიკი ჯანაყარის.

მოკლედ, შეგვიყვანეს საემიგრაციო სამსახურის ოთახში და დაკითხვა დაგვიწყეს: რატომ ჩამოხვედით, ვისთან ჩამოხვედით, რამდენ ხანს დარჩებით და ასეთი სისულელეები.

მხოლოდ მას შემდეგ, რაც თავს უფლება მივეცი, მორიდებით შემენიშნა, რომ რატომღაც არავის არაფერი უკითხავს, ჩერნობილის ატომური ელექტროსადგურის კატასტროფის სალიკვიდაციო სამუშაოების გასაშუქებლად როცა ჩამოვდიოდი-მეთქი, შემეშენენ.

— ეს უნინ იყო, — შეეცადნენ უხერხულობის გაფანტვას...

რაც აქამდე ვთქვი, პირადი შთაბეჭდილებაა.

პრესაში კი განსაკუთრებული აღშფოთება გამოიწვია საქართველოს პარლამენტის თავდაცვისა და უშიშროების კომიტეტის თავმჯდომარის — გივი თარგამაძისა და შს მინისტრის — ვანო მერაბიშვილის სატელეფონო საუბრის ჩანანერის საჯაროდ გამოტანამ. 19 იანვარს პარლამენტის სხდომაზე დეპუტატმა ვლადიმერ სივკოვიჩმა განაცხადა: „თარგამაძე არაბუნებრივი ხერხით დონეცკის „გაუპატურობით“ გვაშინებსო“. და შემდეგ: „მერაბიშვილისა და თარგამაძის საუბარში, ეს უკანასკნელი ამბობს, რომ მეზობლებით გატენილი თვითმფრინავები დგას... იგი ითხოვს, რომ დაუკავშირდნენ იულიას წარმომადგენლებს, რადგან მათ გამოავზავნონ თავიანთი მთითმფრინავები... არის მეორე საუბარი, სადაც თარგამაძე აცხადებს: „თუ არ დაგვარეგისტრირებენ, მე ამ ქალაქს...“ მრცხვენია წარმოვთქვა ეს სიტყვა, ამონაბეჭდს დაგიორგებთ, თავად ნაციონალიზაცი. ქართველი ლაპარაკობს, რომ იგი „ინმარს“ დონეცკს. შეგახსენებთ, თარგამაძე ხელმძღვანელობდა ბრევიკების რაზმებს „ვარდების რევოლუციის“ დროს საქართველოში, და ასეთ ადამიანებს გვივზავნიან უკრაინაში“, — დაამატა სივკოვიჩმა. „გივი თარგამაძე თბილისის პოლიტბომონდის ფონზეც კი უაღრესად გამორჩეული, შეიძლება ითქვას, შთაბეჭდავი პიროვნებაა“, — ირონიულად შენიშნავს მაქსიმ კუმრინოვი სტატიამ „დონეცკი და თარგამაძის სექსობრივი უკუღმართობა“ და ასკვნის: „წნდება კანონზომიერი შეკითხვა: ჩამოვლენ თუ არა „ქართველი დამკვირვებლები“ დონეცკში არჩევნების მეორე ტურისთვის? შეეცდება თუ არა არასტანდარტული თარგამაძე განახორციელოს თავისი საზიზღარი დანაპირები?“ (Segodnia.ru).

ექსპერტები დარწმუნებით ამტკიცებენ, რომ საქართველოს ხელისუფლება თავის „დამკვირვებლებს“ მეორე ტურისთვისაც გამოავზავნის. იმიტომ, ამბობენ ისინი, რომ სააკაშვილის სიმპათია აშკარად იულია ტიმოშენკოს მხარესაა, რომელიც მეორე ტურშიც წააგებს ვიქტორ იანუკოვიჩთან. ასეთ ვითარებაში კი მხოლოდ არჩევნების შედეგების გაპროტესტება შეიძლება აღმოჩნდეს ის ხავსი, რომელსაც წყალნაღებული ნარინჯისფერობა ნაუპოტინება.

პროტესტს მიზეზი სჭირდება, მიზეზს — სკანდალი, და

უკრაინელი პოლიტოლოგები: ანდრი პარმოლაპი, ლეონიდ კოშარა, სარგაი ტოლსტოვი და სემიონ ურლოვი

თავს ესხმინა ბეჭდვითი სიტყვის კომბინატ „უკრაინას“, სადაც საარჩევნო ბიულეტენები იბეჭდება, ჩამოჰყავთ „დამკვირვებლები“ საქართველოდან... „რუსთავი 2“-ის კორესპონდენტს, რომელიც ჯიქურ გაიწვეს პრეზიდენტობის კანდიდატისკენ, იანუკოვიჩის დაცვა წინ აღუდგება. სკანდალი — ჩაახშეს თავისუფალი სიტყვა!

მაგრამ პატარ-პატარა სკანდალები სურათს ვერ ცვლის. ევროპარლამენტის დამკვირვებელთა დელეგაციის ხელმძღვანელი პაველ კოვალის იტყვის: „ევროპული პარლამენტის მიერ მოვლენილმა დამკვირვებლებმა ვერაფერი არსებითი დარღვევა ვერ შეამჩნიეს“.

ხოლო „რუსთავი 2“-ის კონფლიქტის შესახებ გაზეთი „Столичные новости“ ცხელკვალზე დაწერს: „მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში გაჩნდა „სენსაციური“ ცნობა იმის შესახებ, რომ „იანუკოვიჩის დაცვის ნევრმა ცემა ქართველი ჟურნალისტი ქალი“.

გაუგებარია, როგორ უნდა მომდარეო ასეთი რამ? რეგიონალების ლიდერის პრესკონფერენციას გაზეთებისა და ტელევიზიების რამდენიმე ასეული კორესპონდენტი ესწრებოდა, მაგრამ არც ერთ მათგანს არავითარი ცემა არ უნახავს. როგორც „CH“ კორესპონდენტმა გაარკვია, საქმე ეხებოდა „რუსთავი 2“-ის კორესპონდენტს. იგი თურმე ცდილობდა, მიახლოებოდა იანუკოვიჩს პრესკონფერენციის შემდეგ. დაცვამ ნება რომ არ დართო, ქართველმა იჩივლა... ტიმოშენკოს ხალხთან“. და მალე იულია ტიმოშენკოს პრესსამსახურმა განაცხადა, „თუ რად აღუდგომდე ცემის ცნობით ქართული ტელეარხის ჟურნალისტი ქალი“... ეს ინფორმაცია ბანალური პროვოკაცია იქნა აღქმული“ (CH №2).

ერთი სიტყვით, პროვოკაცია კვლავაც რჩება ხელისუფლების შენარჩუნების იარაღად და საშუალებად. პოლიტოლოგმა ანდრეი ერმოლაევიმ დაგვიდასტურა, რომ მართლაც ასეა:

— მათ შორის პირველ ადგილზე დავყავნებდი მეორე ტურის ჩაშლისთვის მზადებას. უკვე იკვეთება საამისო სქემის რეალიზაციის ნიშნები: ხმის მიცემის პროცედურის დისკრედიტაცია, ბიულეტენების ბეჭდვის პროცესის დისკრედიტაცია, საეჭვო დამკვირვებელთა მოზიდვა და არჩევნებთან დაკავშირებული სკანდალების ინტერნაციონალიზაცია.

მიიჩნევენ, რომ ამგვარ ინ-

ტერნაციონალიზაციაში პირველობა საქართველოს ეკუთვნის.

ასეთი ინტერნაციონალიზმის წინააღმდეგ ამხედრებული ჩვენი ხელისუფლების ბედის ირონია და — გაამოთ!

„მხოლოდ სასწაული თუ შეუშლის ხელს ვიქტორ იანუკოვიჩს, გახდეს პრეზიდენტი“, — დარწმუნებით წერენ უკრაინის პრესაში.

კიევის პეჩორის ლავრის ჩაკეტილ ტაძრებში ამგვარი „სასწაულისთვის“ მზადების ნიშანწყალი არ ჩანდა.

ანაქლოტი თიშაში არჩევნები რამდენიმე წელიწადში ერთადერთი დღეა, როცა ადამიანები ქალაქს აგდებენ პირდაპირ ურნაში და არა — სადაც მოესურვებათ.

„შაში რაღა“ თუ ახალი ურნა?

სწორედ ასე მკვეთრად, ნიუანსური გადახვევებისა და შერბოლების გარეშე დაინახეს 2010 წლის საპრეზიდენტო არჩევნების პერსპექტივა „მრგვალი მაგიდის“ მონაწილე პოლიტოლოგებმა, ექსპერტებმა, საზოგადოებრიობის წარმომადგენლებმა, სახელმწიფო მოღვაწეებმა და ჟურნალისტებმა, რომელიც 26 იანვარს გაიმართა კიევი და რომელმაც განიხილა პრობლემა „საპრეზიდენტო არჩევნების მეორე ტურში გამარჯვების უზრუნველყოფად უცხოელი დამკვირვებლებისა და ჟურნალისტების გამოყენების ტექნოლოგიები“.

„მრგვალი მაგიდის“ ირგვლივ გამართულ სჯა-ბაასში, როგორც ობიექტური და არჩევნების გაყალბების ტექნოლოგიაში ჩაურეველი მხარე, მონაწილეობდნენ ქართული საზოგადოებრიობის წარმომადგენლები, მათ შორის, არასამთავრობო ორგანიზაცია „ისტორიული მემკვიდრეობის“ თავმჯდომარე ტარიელ გაგნიძე და გაზეთ „საქართველო“ და მსოფლიოს“ მთავარი რედაქტორი ირაკლი თოდუა.

ამ მართლაც საინტერესო კონფერენციის ანალიტიკაში გარკვევითად ჯერ იმას შეგახსენებთ, რას ნიშნავს „შავი რაღა“.

ზოგადად — ქვეყნის თავს დამტყდარ უბედურებას, კონკრეტულად კი ისტორიული მოვლენა იგულისხმება. 1663 წელს კაზაკებისა და გლეხების მასა არ ენდო გეტმანის არჩევის შედეგებს და მეთაურად თავისი კაცი — ივან ბრიუხოვეცი აირჩია. სწორედ მაშინ

იყო, რომ არჩევნების არალეგიტიმურად ცნობას კონფლიქტურობის მკვეთრი ესკალაცია მოჰყვა, რამაც კაზაკების სახელმწიფოს დაქცევა და ორი-სამი უკრაინის აღმოცენება გამოიწვია. დაიწყო გრანდიოზული სამოქალაქო ომი, რომელიც ისტორიაში „რუინას“ (ნგრევა) სახელით შევიდა.

ამგვარი „შავი რაღა“ ზოგადი გაგებით რამდენჯერმე გამოვრდა ქვეყნის ისტორიაში.

ექსპერტმა იური გავრილენკომ მიუკიბ-მოუკიბად თქვა, რომ უკრაინა უახლოვდება იმ მიჯნას, როცა ქვეყანამ შეიძლება დაკარგოს თავისი სახელმწიფოებრიობა.

კულტურებში კი უფრო მკვეთრ ფორმულირებასაც მოჰყვავდით ყურს: სამი უკრაინა, სამი პრეზიდენტი.

პოლიტოლოგ ანდრეი ერმოლაევის განცხადებით, გარკვეული ძალები დაინტერესებული არიან იმით, რომ ჩაიშალოს არჩევნების მეორე ტური და ლეგიტიმურობის გვერდის ავლით მოხდეს ახალი ხელისუფლების ფორმირება, ანუ — დე ფაქტო (!) ჩამოყალიბება.

27 იანვარს საარჩევნო კამპანია ახალ სტადიაში შევიდა — დაიწყო მეორე ტურისთვის ფორსირებული მზადება.

ეს-ესაა ვთქვით, რომ „შავი რაღას“ თანამედროვე ვარიანტის გამოვრების ყველაზე ხელსაყრელი პირობების შექმნა არჩევნების ლეგიტიმურობის შემცირების მეთოდის გამოყენებითაა შესაძლებელი, ან — მეორე ტურის ტოტალური ჩაშლით.

რომელ კონკრეტულ გზას აირჩევნენ ამით დაინტერესებული ძალები? ვარიანტი საკმაოდ ბევრია, მაგრამ უპირატესობა, როგორც ჩანს, საზოგადოებაში მყარი აზრის ჩამოყალიბებას მიანიჭებენ, რომლის მიხედვით არჩევნები წინდანწინე გაყალბებულად ჩაითვლება.

მეორე, არანაკლებ ეფექტიანი მეთოდი, **სოცოლოგიის დისკრედიტაციაა, რასაც პრაქტიკულად უკვე მიაღწიეს**: ისეთი ურთიერთგამომცხვავი სოცოლოგიური ინფორმაცია, როგორიც წინასაარჩევნო პერიოდში გამოქვეყნდა, უკრაინის ისტორიას არ ახსოვს. მკვლევარების აზრით, სააგიტაციო ომის წინა ხაზმა სწორედ სოცოლოგიურ გამოკვლევებზე გაიარა: 2009 წლის 19 ოქტომბრიდან 29 დეკემბრამდე, ანუ 71 დღის განმავლობაში 32 სოცოლოგიური კომპანიის 63 გამოკვლევა გამოქვეყნდა. ისეთი განსხვავებული და გაურკვეველი დასკვნებით, რომ ეშმაკიც კი ფეხს ნაიტხდა. თავადმა ამა ქვეყნისა-სამ კი იცის, რომ ეს ურთიერთგამომრეცხვავი მიზნად შეიქმნება და რომელთა მიზნად მიხედვით არჩევნების დროს მოპოვებასაც არჩევნების შედეგებში — ელექტორატის 60 პროცენტმა ხმა მისცა ანტაგონისტურ კანდიდატებს.

მეორე — **იანუკოვიჩისა და ტიმოშენკოს უმწვავესი ურთიერთდაპირისპირება, ორივეს პრორუსული თუ პროდასავლური აქცენტების მსგავსების მიუხედავად**. ექსპერ-

ვებული და გაურკვეველი დასკვნებით, რომ ეშმაკიც კი ფეხს ნაიტხდა. თავადმა ამა ქვეყნისა-სამ კი იცის, რომ ეს ურთიერთგამომრეცხვავი მიზნად შეიქმნება და რომელთა მიზნად მიხედვით არჩევნების დროს მოპოვებასაც არჩევნების შედეგებში — ელექტორატის 60 პროცენტმა ხმა მისცა ანტაგონისტურ კანდიდატებს.

მეორე — **იანუკოვიჩისა და ტიმოშენკოს უმწვავესი ურთიერთდაპირისპირება, ორივეს პრორუსული თუ პროდასავლური აქცენტების მსგავსების მიუხედავად**. ექსპერ-

ვებული და გაურკვეველი დასკვნებით, რომ ეშმაკიც კი ფეხს ნაიტხდა. თავადმა ამა ქვეყნისა-სამ კი იცის, რომ ეს ურთიერთგამომრეცხვავი მიზნად შეიქმნება და რომელთა მიზნად მიხედვით არჩევნების დროს მოპოვებასაც არჩევნების შედეგებში — ელექტორატის 60 პროცენტმა ხმა მისცა ანტაგონისტურ კანდიდატებს.

მეორე — **იანუკოვიჩისა და ტიმოშენკოს უმწვავესი ურთიერთდაპირისპირება, ორივეს პრორუსული თუ პროდასავლური აქცენტების მსგავსების მიუხედავად**. ექსპერ-

ვებული და გაურკვეველი დასკვნებით, რომ ეშმაკიც კი ფეხს ნაიტხდა. თავადმა ამა ქვეყნისა-სამ კი იცის, რომ ეს ურთიერთგამომრეცხვავი მიზნად შეიქმნება და რომელთა მიზნად მიხედვით არჩევნების დროს მოპოვებასაც არჩევნების შედეგებში — ელექტორატის 60 პროცენტმა ხმა მისცა ანტაგონისტურ კანდიდატებს.

მეორე — **იანუკოვიჩისა და ტიმოშენკოს უმწვავესი ურთიერთდაპირისპირება, ორივეს პრორუსული თუ პროდასავლური აქცენტების მსგავსების მიუხედავად**. ექსპერ-

ვებული და გაურკვეველი დასკვნებით, რომ ეშმაკიც კი ფეხს ნაიტხდა. თავადმა ამა ქვეყნისა-სამ კი იცის, რომ ეს ურთიერთგამომრეცხვავი მიზნად შეიქმნება და რომელთა მიზნად მიხედვით არჩევნების დროს მოპოვებასაც არჩევნების შედეგებში — ელექტორატის 60 პროცენტმა ხმა მისცა ანტაგონისტურ კანდიდატებს.

მეორე — **იანუკოვიჩისა და ტიმოშენკოს უმწვავესი ურთიერთდაპირისპირება, ორივეს პრორუსული თუ პროდასავლური აქცენტების მსგავსების მიუხედავად**. ექსპერ-

ვებული და გაურკვეველი დასკვნებით, რომ ეშმაკიც კი ფეხს ნაიტხდა. თავადმა ამა ქვეყნისა-სამ კი იცის, რომ ეს ურთიერთგამომრეცხვავი მიზნად შეიქმნება და რომელთა მიზნად მიხედვით არჩევნების დროს მოპოვებასაც არჩევნების შედეგებში — ელექტორატის 60 პროცენტმა ხმა მისცა ანტაგონისტურ კანდიდატებს.

მეორე — **იანუკოვიჩისა და ტიმოშენკოს უმწვავესი ურთიერთდაპირისპირება, ორივეს პრორუსული თუ პროდასავლური აქცენტების მსგავსების მიუხედავად**. ექსპერ-

პრეზიდენტი სახელმწიფო?

ტეხის მტკიცებით, უკრაინაში ანტირუსული განწყობილება ელექტორატში არ აღემატება 5 პროცენტს, ანუ იუმჩენკოსთვის მიცემული ხმების ოდენობის ტოლია.

მესამე — ქვეყნის მიმდევრობითი მდგომარეობა, სიღარიბე, რომელიც, მკვლევართა აზრით, არის ხალხის მთავარი მტერი (გაავლეთ პარლამენტი საქართველოსთან) და არა მინც და მინც პოლიტიკური სუბიექტები.

და ასე შემდეგ. ნიშანდობლივია, რომ კრემლში ჩატიკზე, კიევის გულში აღმართული სახალხლო „მთავარი ნაძვის ხე“ 27 იანვრისთვისაც კი ხელუხლებელი იდგა, რადგან... ქალაქის ხელისუფლებამ მისი დემონტაჟის სახსრები ვერ მოიძია.

სამაგიეროდ ქალაქის ქუჩებში უცხოური მარკების ახალთახალი ავტომობილების სიუხვე მოგხვდებათ თვალში. სიღარიბის პარადოქსი: ბანკები მანქანების შესასყიდად დაუბრკოლებლად და ნებისმიერი რაოდენობით აძლევენ სესხს უკრაინის ნებისმიერ მოქალაქეს, მიუხედავად იმისა, მუშაობს იგი თუ უმუშევარია.

„უკრაინის — ამ უმდიდრესი ქვეყნის მოსახლეობის მესამედი აბსოლუტური სიღატაკის ზღვარზე დგას“, — მიაჩნია კიევის სოციოლოგიის საერთაშორისო ინსტიტუტის დირექტორს ვლადიმირ პანიოტს.

პრეზიდენტობის კანდიდატების ბანაკებიდან „საარტილერიო მომზადების“ მაკომპრომეტირებული ბათქები ისმის; ცენტრალური საარჩევნო კომისიის წინ იანუკოვიჩის მომხრეებმა უკვე დასცეს ლურჯი კარვების ბანაკი, რომელიც ჯერჯერობით ცარიელია.

სამაგიეროდ დაპირისპირებულია ცეცხლის ხაზზე გამოსული 2011 ქართველ „დამკვირვებელთა“ დაკავშირებული სკანდალი. პირველ დესანტს გასულ პარასკევს ფოთიდან ოდესაში „გაურკვეველი მიზნით“ ჩასული 50 კაცი დაემატა (!).

ვისთმის —
დაგზიბიბიპიპი,
ვისთმის —
დაგზიბიბიპიპიპი
სტუმრები

საქართველოდან ჩასული ქართველი „დამკვირვებლების“ რაოდენობამ საზოგადოებრიობის ჯერ გაოცება გამოიწვია, შემდეგ — აღშფოთება, ბოლოს დაცინვისა და ქირქილის საგნად იქცა პატარა საქართველოს პლანეტარული მასშტაბი.

ჩვენი ხელისუფლების წარმომადგენლების სატელეფონო საუბრებმა, რომელთა გამოფრული ჩანაწერი პრესაში გამოქვეყნდა, განსაკუთრებით, სააკაშვილისა და ტიმოშენკოს საუბრის პუბლიცაცია, დიალოგის მონაწილეთა „კეთილი სურვილების“ საწინააღმდეგო რეაქცია გამოიწვია და უკრაინის ოპოზიციის საარჩევნო ნისქეილის არსს მიუშვა წყალი.

საქართველოდან ჩასული მოქალაქეების რაოდენობა, რომლებსაც ჩვენი ხელისუფლების განცხადებით, უკეთილშობილესი მისია ჰქონდათ დაკისრებული — ხელი შეეწყო უკრაინაში დემოკრატიის დამკვიდრება-განვითარებისთვის, აღემატებოდა სხვა ქვეყნიდან მივიღებულ მათი კოლეგების საერთო რაოდენობას.

ასეთმა კონტრასტმა დააეჭვა ექსპერტებს და ფართო სა-

ზოგადოებრიობაც: საიდან და რატომ ასეთი ხელგამოღობა?

„მრგვალი მაგიდის“ გარემო შეკრებილ პოლიტოლოგთა და პოლიტტექნოლოგთა მიერ ამასთან დაკავშირებულ მოსაზრებებს თუ შევაჯამებთ, ასეთი პრობლემა გამოიკვეთა: გაუგებარია, როდიდან ჰყავს პატარა საქართველოს კვალიფიციურ დამკვირვებელთა ასეთი რაოდენობა და რატომ გაუჩნდა მეზობელი ქვეყნის ხელისუფლებას ასეთი ინტერესი მაინც და მაინც უკრაინული არჩევნების მიმართ?

ექსპერტმა იური გავრილენკომ მსოფლიო გამოცდილების, დამკვირვებელთა მომზადებისა და მონვევის პრაქტიკა დაიმოწმა და განაცხადა, რომ მხოლოდ ცნობილ პოლიტოლოგებსა და ჟურნალისტებს საერთაშორისო დამკ-

არის დამკვიდრებული დემოკრატიის ქვეყანა, მისი პოლიტიკური სისტემა ავტორიტარული ხასიათის მატარებელია. Freedom House-ის 2009 წლის ანგარიშის მიხედვით, თავისუფლების ხარისხით საქართველო ჩამორჩა არა მხოლოდ ბალტიის ქვეყნებს, არამედ — უკრაინასაც. საქართველო არ მოხვდა „ამორჩევითი დემოკრატიის“ ჯგუფშიც კი (იგი შეიტანეს „ნაწილობრივ თავისუფალი“ ქვეყნების სიაში). უკანასკნელ წლებში საქართველოში შეინიშნებოდა ნეგატიური პროცესები: ოპოზიციის დევნა, მშვიდობიანი დემონსტრაციების ძალადობრივი დარბევა, ქართველ ოპოზიციონერ-პოლიტიკოსთა საიდუმლოებით მოსილი სიკვდილი, ოპოზიციური მასმედიის დარბევა და ა.შ.“ (საზოგადო-

როცა უცხოელი დამკვირვებლები შიდაპოლიტიკური პროცესის იმდენად სერიოზულ ფაქტორად ჩამოყალიბდა, რომ პოტენციურად მნიშვნელოვანი გავლენა შეიძლება მოახდინოს არჩევნების შედეგებზე.

და პარადოქსი: შეიქმნა ისეთი ვითარება, როცა დიდ ევროპულ ქვეყანაში მიმდინარე პროცესებზე გავლენას ახდენს რესურსებითა და რეგიონში თავისი გავლენით მნიშვნელოვნად მასზე სუსტი სახელმწიფო.

ასეთი დამოკიდებულება დომინირებს უკრაინის ისტებლიშმენტში, რაც, რა თქმა უნდა, ნეგატიურად მოქმედებს ორი ქვეყნის მეტად მგრძნობიარე ურთიერთობაზე.

ალბათ, ამიტომ იყო, რომ „საქართველო და მსოფლიოსთან“ საუბარში კადრის დიპ-

გამოიყურება მაინც და მაინც დადებითად.

ვერ ისვენებს ყმანვილი. არ შეიძლება ითქვას, რომ ქვეყნის საშინაო საქმეებში ჩარევას უკრაინაში გულხელდაკრეფილები შესცქერია. იმის გამო, რომ უკრაინის შს სამინისტრომ საქართველოდან ჩამოსულებზე მზრუნველობა იკისრა (დონეცკში, მაგალითად, „დამკვირვებლები“ საპატრულო მანქანებით გადაიყვანეს აეროპორტიდან სასტუმროებში, ჩაუტარეს შესაბამისი ინსტრუქტაჟი, დააკვალიანეს და ა.შ.), აგრეთვე, სხვა მიკროძოებათა გამო, უკრაინის შინაგან საქმეთა მინისტრი იური ლუცენკო, რომელიც ამ პოსტზე 2007 წლიდან მუშაობდა, უმაღლესმა რადამ თანამდებობიდან მოხსნა. გარკვეული რევერანსებით,

რისპირების ტექნოლოგიები, როცა ხელისუფლება მიჩნეულია აბსოლუტურ ბოროტებად, ოპოზიცია კი — აბსოლუტურ სიკეთედ, აშკარა გახდა აშშ-ს მცდელობა, ჩვენი ქვეყანა გარედან ემართა.

იუმჩენკოს კანდიდატურა უალტერნატივო არ იყო, როგორც, ვთქვათ, საქართველოში ან სერბეთში. ამიტომ იმ ტექნოლოგიების გარდა, რომლებიც ამ ქვეყნებში იყო გამოყენებული ფერადი რეგულაციების დროს, უკრაინაში აამოქმედეს ორი რეგიონის — აღმოსავლეთისა და დასავლეთის დაპირისპირების ტექნოლოგია.

ჩვენმა „წარინჯისფერებმა“ გააჩაღეს ფართო კამპანია აღმოსავლეთში მცხოვრები მოქალაქეების დისკრედიტაციის მიზნით, რომ დონეცკში გაუნათლებელი ხმრეები ცხოვრობენ და ა.შ.

თუ ჩვენი არჩევნების რუკას დახედავთ, აუცილებლად შეამჩნევთ, რომ დაპირისპირების საზღვარი დნეპრის გასწვრივ გადის — ორი აბსოლუტურად განსხვავებული ელექტორალური რეგიონის საზღვარი. თუ „წარინჯისფერები“ ხმათა უმრავლესობას (80 პროცენტს) დასავლეთში იღებენ, დონბასში ამის საწინააღმდეგო სურათია.

ამიტომ სავესებით გასაგებია ტიმოშენკოს ლოგიკა — ჩაშალოს არჩევნები აღმოსავლეთში, დასავლეთის ხმებით კი გამარჯვება უზრუნველყოფილი ექნება: ქვემარტივ მოქალაქეები უპირისპირდებიან არასრულყოფილებს და იგებენ არჩევნებს. ეს კი სხვა არაფერია, თუ არა სეგრეგაცია, რომელიც აშშ-ში 50-იან წლებში იყო ან, ფაქტობრივად, დღეს არის ბალტიის სახელმწიფოებში.

ეს გზა უკრაინაში არ გაგვივლია, თუმცა საარჩევნო პროცესში წინასწარგანზრახული შეცდომების დაშვების ტექნოლოგიის გამოყენებით სწორედ ასეთი შედეგის მიღწევას ცდილობენ.

აღმოსავლეთი ინდუსტრიული რეგიონია — მიმდევრულ ევლობა, შეიარაღება (ტანკები), ქვანახშირის მალარობი. იქაური მოსახლეობის საუკეთესო პერიოდი, შრომითი დიდების ზენიტი, საბჭოთა იმპერიასთან არის დაკავშირებული. ახლა კი, იმის გარდა, რომ ამ რეგიონის დეგრადირება ხდება, ადამიანებს ყოველმხრივ შეურაცხყოფენ, ამცირებენ, მეორეხარისხოვან მოქალაქეებად წარმოაჩენენ.

ამიტომ წარმოექმნათ მათ კონფლიქტი უკრაინის სახელმწიფოსთან. ეს პროცესი უკვე არაკონტროლირებადი გახდა. დაირღვა სახელისუფლო ვერტიკალი, როცა დირექტივა ცენტრიდან, ასე თუ ისე, აღწევდა პერიფერიაში. ახლა სრული ანარქიაა. აი, ამ არეულობაზე თამაშობს ამჟამად პოლიტიკური ისტეპლიშმენტი.

უკრაინაში დაძაბულობამ ბიკს მიაღწია, არ არის მშვიდობა გაძარცვული ნაბლის ხეების ქვეშ. საპრეზიდენტო არჩევნების მეორე ტურამდე კი ოთხი დღე რჩება.

დამშვიდდება თუ არა 7 თებერვლის შემდეგ მომდევნო უკრაინა, დადგება თუ არა წარინჯისფერობის ფერისცვალების პერიოდი, ალაჰმა უწყის.

არმაჰ საწაბლია
კიევი-თბილისი

უკრაინიდან ქართველების დაპოქიპიისკან აჩრდილი უფრო და უფრო გატეხილურ კონტეხიბს იძენს

უკრაინისა და უცხოეთის მასმედიის ინტერესი „მრგვალი მაგიდისადმი“ დიდი იყო

ვირვებლებად რომელიმე ქვეყანაში ჩასვლის პრეტენზია შეიძლება ჰქონდეთ.

„მე ვიყავი ერთ-ერთი იმათგანი, — თქვა გავრილენკომ, — ვინც მიესალმა ქართველ დამკვირვებელთა ჩამოსვლას, მაგრამ მე ვიყავი იმათ შორისაც, ვინც დაინტერესდა ამ ვუნდერკინდების ნახვით, რომელთაც შესწევდათ უნარი, ერთ დღეში შეესწავლათ შესაბამისი კანონები და სხვა დოკუმენტები. ამ ზონდერრაზმის ჩამოსვლით ნუ გვაყენებენ არასასიამოვნო სიტუაციაში მომდევნო ხალხის წინაშე, თავს ნუ გვახვევენ ასეთ სკანდალებს“.

უკრაინელ სპეციალისტებს ვერ აუხსნიათ, რატომ აგზავნიის საქართველო უკრაინაში დამკვირვებლებად უზუმევეარ მოქალაქეებს, რომლებსაც გარკვეული საცხოვრებელი ადგილიც კი არ გააჩნიათ. მათი აზრით, როცა ადამიანი თავის პროფესიას მალავს, იგი ან სპეცსამსახურის თანამშრომელია, ან სამართალდამცავ ორგანოებში მსახურობს. სანამ ეს საკითხები არ გაიშივრება, მანამდე უკრაინას უფლება არ აქვს, მიიღოს დამკვირვებლებად ეს ადამიანები. ეს ერთი, მთავარი მიზეზია. მეორე. „საქართველო არ

ებრივი უსაფრთხოების ფონდის მიერ მომზადებული ანალიტიკური მასალებიდან“.

პოლიტოლოგმა დიმიტრო ვიდრინმა ჩვენი ყურადღება ასეთი საინტერესო ფაქტს მიაქცია:

უკრაინელებმა ევროკავშირს მიმართეს თხოვნით, რაც შეიძლება მეტი დამკვირვებელი გამოგზავნათ. 50 კაცზე მეტი ვერ მოვალინეს, რადგან თითო დამკვირვებელი 5 ათას ევროზე მეტი უჯდებოდათ. გაიხსენოთ სკოლაში ნასწავლი არითმეტიკა და ევრო-დამკვირვებელთა 5 ათასი ევრო ქართველთა 2 ათასზე გავმრავლოთ. მივიღებთ 10 მილიონ ევროს.

ზომ ასეა? საქართველოდან მივიღებულეხს, ალბათ, 5 ათასს არ გადაუხდია. გავანახევროთ. 5 მილიონი დარჩება. ევრო გადაახურდავით ლარებზე და მიიღებთ თანხას, რაც დაუჯდა ეს ავანტიურა გადასახადების ქართველ გადამხდელებს.

შედარებისთვის: ყველაზე დიდი დელეგაციები უკრაინაში ჩავიდა რუსეთიდან — 39 დამკვირვებელი, აშშ-დან — 97.

დასკვნისკენ წავიდეთ. ექსპერტებს მიაჩნიათ, რომ მსოფლიო ისტორიაში პირველად იქმნება პრეტენდენტი,

ლომატმა, უმაღლესი რადას საკანონმდებლო განზრახულობათა კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილემ ლეონიდ კოუზარამ განაცხადა: „აშკარად არამეგობრულად იქცევა საქართველო და, სანამ არ მივიღებთ პასუხს, რატომ ხდება ასე, ჩვენი ურთიერთობები დაძაბული დარჩება“.

პოლიტიკური ანალიზის ინსტიტუტის დირექტორი, პოლიტოლოგი სერგეი ტოლსტიკო პასუხს იძებს კითხვაზე — რატომ ხმას არ იღებს ეუთო ფსევდოდამკვირვებლების სკანდალის გამო და თავადვე უპასუხებს:

„აშკარა ტრანსნაციონალური კაპიტალის გავლენა. ამის ერთ-ერთი დამახასიათებელი მაგალითია ინგლისში ჩასახლებული, ყოფილი რუსი ოლიგარქის ბერეზოვსკის განცხადება, რომ უკრაინის პრეზიდენტობის კანდიდატებს შორის საუკეთესოა ილია ტიმოშენკო, რომელსაც იგი მხარს უჭერს.“

ეს ის ბერეზოვსკია, რომელიც თავგამოდებით ცდილობდა, იუმჩენკოს ხელისუფლებაში მრჩეველის ადგილის დამკვიდრებას. სხვათაშორის, არც ჩვენი თანამემამულის — ცხოვებული ბადრი პატარკაციშვილის დანატოვარი კაპიტალის გარშემო ატეხილ ნიოკში არ

მაგრამ დაუფარავად აცხადებენ — „დღეს საქართველო უკრაინის მიმართ აშკარად არამეგობრულად მოქმედებს, რაც უარყოფითად აისახება ჩვენს ორმხრივ ურთიერთობაზე“ (დეპუტატი ლეონიდ კოუარა).

საპარატიზმის არცთუ სპირიტუალური აჩრდილი

— რეგიონების დაპირისპირება უკრაინაში, — ამბობს პოლიტოლოგი სემიონ ურალიოვი, — მინავლებული ფორმით ყოველთვის არსებობდა, თუმცა არა პოლიტიკურ, არამედ ყოფით დონეზე. ამჟამად მისი გააქტიურება და პოლიტიკური მიზნებისთვის გამოყენება დაიწყეს (აღმოსავლეთი უკრაინა, დასავლეთი უკრაინა, ყირიმი).

2004 წლისთვის ყველაფერი დამშვიდებული ჩანდა, რადგან პრეზიდენტი ლეონიდ კუჩმა ფარული ფედერალიზაციის პოლიტიკას განახორციელებდა. სიტუაცია პრინციპულად ნორმალური იყო და ყველას ხელს აძლევდა, დაახლოებით ისე იყო, როგორიც ამჟამად ყაზახეთშია.

მას შემდეგ, რაც „წარინჯისფერებმა“ გამოიყენეს სერბეთში აპრობირებული ხელისუფლებისა და ოპოზიციის დაპირ-

გრიგოლ ქათამაძე:

ქართულ დამკვირვებულთა საკითხი უნდა ამოიწეროს

2010 წლის 17 იანვარი უდაოდ შევა უკრაინის ისტორიაში როგორც დამოუკიდებელი უკრაინის რიგით მეხუთე საპრეზიდენტო არჩევნების პირველი ტურის დღე. ექსპერტთა თვალსაზრისით, წინამორბედისგან განსხვავებით, ეს საარჩევნო პროცესი საჩვენებელ-სამაგალითოა. შესაძლოა, ამაზე კვერი დაგვეკრა კიდევ, რომ არა მეგობარი ქართული სახელმწიფოს დამკვირვებლებთან დაკავშირებული ინციდენტი... იმაზე, თუ რა შედეგებს გამოიღებს ეს უსიამოვნო სიტუაცია მომავალი ორმხრივი სახელმწიფო ურთიერთობების განვითარებისათვის, გვესაუბრება საქართველოს ელჩი უკრაინაში ბრიზოლ ქაშინაძე.

— როგორ აფასებთ ერთიანობაში უკრაინის 2010 წლის არჩევნების დემოკრატიულობას? რას მიიჩნევთ ნეგატივად და პოზიტივად?

— ერთიანობაში, ფიქრობ, მხარს იმით დავუჭერ, ვინც 17 იანვრის არჩევნები დადებითად შეაფასა. მგონია, რომ ამაში გარკვეულწილად წვლილი ჩვენც მიგვიძღვის, რადგან მოვითხოვდით, რომ დემოკრატიის პრინციპებსა და კანონიერებას ეზიდა, რაც, პრინციპში, მოხდა კიდევ.

— და სულ არ გწყინთ, რომ ქართველ დამკვირვებლებს რეგისტრაციაზე უარი უთხრეს?

— ჩემთვის პრინციპული მნიშვნელობა ჰქონდა, რომ ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას მკაფიოდ განეცხადებინა, ჩვენს დამკვირვებლებს რეგისტრაციას გაატარებდა თუ არა, რადგან იმ დროისათვის უკვე არსებობდა კიევის სააქციო სასამართლოს გადაწყვეტილება, რომელიც ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას ჩვენი საკითხის დაუყოვნებლივ განხილვას ავალდებულებდა.

ცხადია, ჩინებულად გვესმის, რომ არავის, მათ შორის, სასამართლოსაც, არ შეუძლია, აიძულოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია როგორც არჩევნების ჩამტარებელი უმაღლესი ორგანო, რეგისტრაცია გაატარებინოს დამკვირვებლებს. თუმცა მაინც ერთობ თვალში საცემი იყო ცენტრალური საარჩევნო კომისიის უმოქმედობა, რომელსაც სასამართლომ უუფლებოც კი უწოდა. დიახ, საარჩევნო კომისიამ, ბოლოს და ბოლოს, ამოწურა

ეს საკითხი, სამწუხაროდ, ეს 17 იანვრის 17.00 საათზე, საარჩევნო პროცესის მიწურულს მოიმოქმედა.

ჩემი აზრით, სწორედ ამგვარი რამ ქმნის გარკვეულ უზერ-ხულობას ზედმინევენით პოზიტიურ შეფასებებში. გარდა ამისა, შეუძლებელია, პოზიტიურად შეაფასო ინციდენტები, რომლებიც შეემთხვა ჩვენს ჟურნალისტებს, რომელთაც ზოგიერთს სცემეს.

რაც შეეხება თითოეული ქვეყნიდან დამკვირვებელთა აუცილებელი რაოდენობის საკითხს, უნის ის არც წარმოქმნილა. 2004 წელს, მაგალითად, უკრაინის არჩევნებში პოლონეთიდან ოფიციალურად დარეგისტრირდა 2011 კაცი, ხოლო წელს — 20 კაცი მეტი, ვიდრე აშშ-დან. ამასთან, ცდილობდნენ ჩვენთვის აესხნათ, რომ საქართველო პატარა ქვეყანაა და იქიდან ამდენი დამკვირვებელი დაუშვებელია. ამის გაგება მიჭირს; მით უფრო, რომ წინდანი შევატყობინეთ ჩვენი დამკვირვებლების თაობაზე. ცენტრალურ საარჩევნო კომიტეტს ჯერ კიდევ 12 იანვარს უარი რომ ეთქვა, არავინ ჩამოვიდოდა.

— როგორც თქვენ ბრძანებთ, თუ ცენტრალური საარჩევნო კომიტეტისთვის ყველაფერი წინდანი იყო ცნობილი, პრობლემები რატომ წარმოიქმნა?

— ამის კომენტარი მიჭირს. დონეცკში, მაგალითად, ბევრ საარჩევნო უბანზე, მას შემდეგ, რაც ჩემი თანამემამულეები დაარეგისტრირეს როგორც საერთაშორისო ჟურნა-

ლისტები და ადგილობრივი მედიის წარმომადგენლები, ისინი განმარტებების გარეშე წაიყვანეს მილიციის რაიონულ განყოფილებებში.

რასაკვირველია, გულხელდაკრეფილი ვერ ვიჯდებოდი, ამიტომ საარჩევნო კომისიის დილის 10 საათზე მივაკითხე, მაგრამ ვიზიტამდე შინაგან საქმეთა მინისტრს — იური ლუცენკოს დაუურეკე, რათა ამ პრობლემის შესახებ შემეტყობინებინა. ვთხოვე, დაუყოვნებლივ ჩარეულიყო, რის შემდეგაც იგივე საკითხი ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარესთანაც დაისვა.

ფიქრობ, საარჩევნო კომისიას მოქმედებისკენ, მართალია გვიან, მაგრამ სასამართლოთა გადაწყვეტილებებმა უბიძგა. სამწუხაროა, რომ ჩვენი თხოვნის, ორი სასამართლოს, მათ შორის, მათი უმაღლესი ინსტანციის გადაწყვეტილებისა და პრეზიდენტობის ბევრი კანდიდატის განცხადებების მიუხედავად, რომლებიც საარჩევნო კომისიისგან ქართველ დამკვირვებელთა დარეგისტრირებას მოითხოვდნენ, პასუხი მაინც უარყოფითი აღმოჩნდა.

ახლა პრესაში ამის შესახებ მრავალი ინსინუაცია და მითქმა-მოთქმაა, რაც სწორედ საარჩევნო კომისიის სინდის-ნამუსზეა. მას რომ ქართველი დამკვირვებლები დარეგისტრირებინა, ჭორობის სურვილი არავის გაუჩნდებოდა.

— თქვენი თანამემამულენი კვლავაც მოითხოვენ ცენტრალური საარჩევნო კომისიისგან ოფიციალურ აკრედიტაციას 7 თებერვალს?

— სხვათაშორის, ცენტრალური საარჩევნო კომისიისგან საელჩოს აქამდე ოფიციალურად არ მიუღია რაიმე წერილობითი შეტყობინება უარსა და მისი მიზეზების მოტივაციაზე. მათ ჩინებულად იცინა, რომ ოფიციალურად მივმართე და ეს განვაცხადე კიდევ 17 იანვარს. საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარემაც დაადასტურა, რომ აქამდე არ უპასუხია უბრალო კითხვაზე — რის საფუძველზე არ დაარეგისტრირეს ქართველი დამკვირვებლები.

ამასთან, კულუარებში შეგვატყობინეს, რომ უარი ცენტრალური საარჩევნო კომისიის საბოლოო გადაწყვეტილებას ნიშნავს და პროცედურულად უკვე აღარ გვაქვს უფლება, მას რეგისტრაციის თხოვნით მივმართოთ. თუმცა ფორმალურად ამის დასტური ჯერჯერობით არ მიგვიღია.

— ქართული მხარე რა რეაგირებას მოახდენს?

— ყველაფერი მოტივაციაზე იქნება დამოკიდებული. ის განმარტებები და არგუმენტები, რომლებიც საარჩევნო კომისიის წევრებს განხილვისას მოჰყავდათ — საქართველო პატარა ქვეყანაა და ამდენი დამკვირვებლის წარგზავნის უფლება არ აქვსო — ჩემი აზრით, არანაირ ჩარჩოებში არ თავსდება.

ჩვენ შევეცადეთ, უკრაინულ კანონმდებლობაში ის ნორმები მოგვეძებნა, რომლებიც დამკვირვებელთა რაოდენობას შეზღუდავდა, მაგრამ მსგავსს ვერაფერს მივაგენით. სხვათაშორის, უკრაინის მოსაწვევებში, რომლებიც ყველა ქვეყანამ მიიღო, ასევე არაა მითითებული, რამდენი კაცის წარგზავნა შეუძლია ქვეყანას.

ჩვენ მხოლოდ სამართლიანი, დემოკრატიული არჩევნების მხარდაჭერა გვსურდა უკრაინაში, ისეთი არჩევნებისა, როგორც საქართველოში, აგერ უკვე რამდენიმე წელია, იმართება.

— თუმცა ზოგიერთი ექსპერტი ირწმუნება, ცენტრალური საარჩევნო კომისიას საქართველოსთვის ოფიცია-

ლურად რომ დაერთო არჩევნებზე დაკვირვების უფლება, შესაძლოა, თქვენს თანამემამულეებს იგი ჩაეშალა...

— ჭორების კომენტარის სურვილი არ მაქვს. სითამამისთვის ბოდიშს ვიხდი, მაგრამ ძალზე სისტემური ადამიანი ვარ და მართოდ ფაქტებისა და დოკუმენტების მჯერა. ასე მასწავლიდნენ.

ადამიანის ფანტაზიას კი საზღვარი არ აქვს, ყველაფერს მითიფიკებს. ვინმეს შეუძლია, უპასუხოთ კითხვას: როგორ მოახერხებდნენ ქართველი დამკვირვებლები არჩევნების ჩაშლას? მე, მაგალითად, არ შემიძლია.

ამიერიდან რომ არავინ არაფერი იფანტაზიოროს, ერთ ფაქტს აღვნიშნავ: ოქტომბრის შუა რიცხვებში ჩვენ შევატყობინეთ უკრაინის საგარეო საქმეთა სამინისტროს იმის შესახებ, რომ საქართველოს ხელი-სუფლებამ უკრაინის აღმოსავლეთ რეგიონში, დონეცკში, გენერალური საკონსულოს გახსნის გადაწყვეტილება მიიღო და სწორედ გუშინ უკრაინის საგარეო საქმეთა სამინისტროს დადებითი პასუხი მივიღეთ. დაძვინ, რომ წელს დონეცკის გარდა, რაიმე ტიპო-ლოგიური დაწესებულება არასდგის. ამას ერთადერთი მიზანი მალაპარაკებს — მომავალში თავიდან ავირი-დოთ ნებისმიერი სახის სპეკულაცი-ა და ვარგნით, რამდენად მნიშვნელოვანი და ძვირ-ფასია ჩვენთვის შემდგომი ურთიერთობა და თანამშრომლობა უკრაინასთან.

— როგორ ფიქრობთ, თავის არჩევნებზე საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომიტეტი ე.წ. სარკის პრინციპს ხომ არ გამოიყენებს უკრაინელი დამკვირვებლების მიმართ?

— არა! ქართველები ასე არასდროს იქცევიან. თვალი თვალის წილ ჩვენი პრინციპი და კრედიტ როდია.

შესაძლოა, მთლად რიგიანი მაგალითი ვერ მოვიყვანო, მაგრამ გაიხსენეთ: რუსეთი საქართველოში ომით მოვიდა,

მაგრამ საქართველოში რუსული ბიზნესის შეზღუდვა არც გვიფიქრია.

ამიტომ, არა მგონია, უკრაინას ასე მოვექცეთ, თუკი, რასაკვირველია, ყველაფერი კანონის ფარგლებში იქნება, ისე, როგორც ჩვენ მოვიმოქმედეთ — დადგენილ ვადაში წარვადგინეთ დოკუმენტები, მოთხოვნისამებრ დავაზუსტეთ, შევცვალებთ ისინი და ვადის ამონურვამდე ოფიციალურად დავრეგისტრირდით.

სწორედ ამიტომ ჩვენთვის ძალზე მნიშვნელოვანია პასუხი კითხვაზე: რის საფუძველზე განუცხადეს უარი ქართველ დამკვირვებლებს აკრედიტაცი-აზე, იმის გათვალისწინებით, რომ ჩვენ მიერ შეთავაზებული დამკვირვებლების კანდიდატების რიცხვში ის სამასი კაცი იყო, ვინც უკრაინის ბოლო, ვადამდე საპარლამენტო არჩევნებს ესწრებოდა. და სხვათაშორის, მაშინ მათ მიმართ პრეტენზია არავის ჰქონია. გარდა ამისა, დამკვირვებლების კანდიდატთა შორის საელჩოს წარმომადგენლებიც იყვნენ.

მიმაჩნია, რომ ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას შეეძლო, უბრალოდ, ამოეღო ის კონკრეტული ანკეტები, რომლებიც ხელს არ აძლევდა. საარჩევნო კომისიას ამას პრეზიდენტობის ზოგიერთი კანდიდატიც სთავაზობდა, მაგრამ ამ რაოდენობის ანკეტების უგულვებელყოფასა და ისიც მიზეზის აუხსენლად, არალოგიკურად მივიჩნიე.

— როგორ გგონიათ, ეს უსიამოვნო სიტუაცია საქართველო-უკრაინის შემდგომ ურთიერთობაზე აისახება?

— სანამ ელჩი ვარ, ყველაფერს ვიღონებ იმისათვის, რომ ჩვენი ურთიერთობა ვერაფერმა დაჩრდილოს, თუმცა აქვე იმასაც ვიტყვი, რომ ახლა ბევრი, მათ შორის, უკრაინის პარლამენტის წევრებიც, გაუგებარ „ქართულ“ მოვლენებს ავითარებენ — წარმომადგენენ აუდიონანსერებს, ავრცელებენ ჭორებს და ამავე დროს ირწმუნებიან, რომ საქართველო უყვართ.

ეს ყველაფერი ზოგიერთი რუსი პოლიტიკოსის განცხადებას მაგონებს და მიმაჩნია, რომ დროა, ნერტილი დაგუსვით მომხდარს. დაე, კომპეტენტურმა ორგანოებმა გაეცენ ოფიციალური პასუხი და „ქართულ თემას“ მეტად ნულარ შევებებით. ეს არავის სჭირდება.

ლერა ნაშინა, „ForUm“

ამოკლად

ყვალანი სიხეუი

პოლონეთის პოლიციამ 99 ბინის, სახლისა და ოფისის გაჩხრეკის შედეგად ამოიღო 112 კომპიუტერი, 47 მყარი დისკი და დაახლოებით 7,5 ათასი ოპტიკური დისკი, მეხსიერების ბარათი, მობილური ტელეფონი, კამერა და ფლეერი, რომლებზეც ბავშვთა პორნოგრაფიის კადრები იქნა აღმოჩენილი. პოლონეთში ამ მასალის შენახვისა და გავრცელებისათვის კანონი 8 წლამდე პატიმრობას ითვალისწინებს. ანალოგიური ბრალდებით შარშანდელ 473 დაკავებულს წელს კიდევ 120 უკვე მიემატა.

გაართობა შარიათულად

სომალის ისლამისტურმა დაჯგუფებამ „ხეზბ-ალ-ისლამი“ დაადგინა, რომ ვიდეთაშაშები „ქვეყნის სოციალურ სტრუქტურას“ ანგრევს და ბრძანა, ორ დღეში ყველა სათამაშო კლუბი დახურულიყო.

სომალელებს, ცხადია, თამაში სახლშიც აკრძალათ. რაც შეეხება მხატვრულ ფილმებს, ცეკვებს, მობილური ტელეფონების ზარებსა და სპორტს, უკვე კარგა ხანია, აკრძალული აქვთ. ასე რომ, ახლა სომალელ ბავშვებს ერთადერთ გასართობად შარიათის კანონები დარჩათ.

მაფია მდიდრდება

ერთადერთი, ვის წისკილზეც გლობალურმა კრიზისმა უზგად ასხა წყალი, იტალიური მაფია აღმოჩნდა. იტალიაზეუროცენტრან კლბას მისტიკის, მაფიას კი შემოსავლების 8%-იანი მატება აქვს და იტალიის უმსხვილესი კომპანიის სტატუსი გაიმყარა. ექსპერტების ანგარიშით, შარშან მისმა ბრუნვამ 135 მილიარდი ევრო შეადგინა, მოგება კი — 78 მილიარდი ევრო. შემოსავლის მთავარ წყაროდ, ტრადიციულად, ნარკოტიკების, ადამიანებისა და იარაღის კონტრაბანდა რჩება. რეკეტის, არალეგალური იმიგრაციის, პროსტიტუციის, ყაზბი ფულისა და დოკუმენტების დამზადების შემოსავლებსაც არ უჩივია.

3 წლის მხსნელი

ნიუ-ჯერსის შტატში მცხოვრებმა სამი წლის ჯიმიდენ ბოლიმ, დაინახა რა, რომ ბებო მოულოდნელად იატაკზე დაეცა, ტელეფონი აიღო, 911-ზე დარეკა და დახმარების სამსახურის ოპერატორს უთხრა, რომ ბებიას სისხლში შაქარი აქვს და ცუდადაა. ბავშვმა გაითვალისწინა, რომ დასახმარებლად მოსულ ექიმებს სახლის ბინადარი ძალდი შეაშინებდათ და ცხოველი ცალკე ოთახში გამოკეტა. ბიჭი ჯერ ვერ აცნობიერებს, რომ ბებია, რომელსაც გულის შეტევა დაემართა, სიკვდილს გადაარჩინა.

„Miramax“-ი დაიხუკა

მსოფლიოს ერთერთი უმსხვილესი ამერიკული კინოკომპანიის დახურვის თაობაზე რამდენიმე დღის წინ მისი მფლობელი კომპანიის „Walt Disney“-ის წარმომადგენელმა განაცხადა. უმძიმესი ფინანსური კრიზისის შემდეგ კომპანიაში სამუშაოდ დარჩენილი უკანასკნელი 80 თანამშრომელიც ამერიკელ უმუშევართა ურცხვ არმიას შეუერთდა. მათთან ერთად ჰაერში გამოკიდული დარჩა ნახევრადგადაღებული ექვსი ფლმიც. კინემატოგრაფიის აისბერგზე მოგონებად დარჩა ასზე მეტი ფლმი, რომელთაგან მრავალი საკულტო ნამუშევრად ითვლება.

მიშა და ჰიჩკოკი

სერ ალფრედ ჰიჩკოკის „სამარკო ნიშანი“ — დანაშაულის სიმძიმის გადატანა — ქართული პოლიტიკის „სასაქონლო ნიშნად“ იქცა. მაგრამ სასპენსის მამის კინემატოგრაფიული ვნებები თუ მაყურებელს ძრწოლას ჰგვრის (ანდა მიუღებელია), ქართული პოლიტიკის მამების ვნებაშეღები მარულა ხალხის გაოგნებასთან ერთად მის ინდიფერენტულობასაც იწვევს. მიშა ერთ-ერთია და არა — ერთადერთი, ვინც ხალხის აპათით ჟონგლირობს და სათავეს იყენებს, თუმცა იგი ყველაზე მეტად სარგებლობს ამ ვითარებით და ძნელია, გონისმიერი ახსნა მოუძებნო მის ქმედებას.

ყოველთვის განსაცვიფრებლად ზუსტი ვლადიმერ ნაბოკოვი ჰიჩკოკის შესახებ წერდა, — მისი შავი იუმორი ჩემს შავ იუმორს ენათესავება. ნეტავ, რას იტყოდა გენი-ალური მწერალი, ჩვენს დროს რომ მოსწრებოდა, თვალი გაედევნებინა მკვეთრად გამოხატული შავი იუმორის კონტურისთვის და დაენახა, რომ ამ მხრივ სააკაშვილი დიდად არ ჩამოუვარდება ჰიჩკოკს, რომლის ფილმებისთვისაც დამახასიათებელია შიში, დანაშაულის გრძნობა, იდენტობის დაკარგვა, იუმორით გაზავებული დამაბულობა...

საკაშვილიმ წარმატებული რეჟისორის შემოქმედება თავისი 15-წლიანი პოლიტიკური კარიერის ყველა საფეხურზე, ასევე, წარმატებულად გამოიყენა. თუკი ყურადღებით გადავხედავთ მისი საქმიანობის ცალკეულ ეტაპებს, ადვილად შევნიშნავთ, რომ

**თვითონ შიშით
შეპყრობილი და
ავტოკრატიისკენ
მიდრეკილი,
უდროოდ
აღზავებული
სააკაშვილი
სწორედ შიშის
დაპყრობას
სდილობდა
პრაზიციანობის
პირველივე
თვეებიდან.**

ამისთვის მან შესანიშნავად გამოიყენა პრესა და ტელევიზია და ის განწყობაც, რომლითაც რევოლუციის ეიფორიით გაბრუნებული ხალხი ასაზრდოვდა. რაც შეეხება დანაშაულის გრძნობას, ის სააკაშვილის მუდმივი თანმდევი და მისგან გათავისუფლებას ამაოდ ცდილობს სხვაზე გადაბრუნებით. იდენტობის დაკარგვის საფრთხე მას აღარ ეშუქრება, რადგან, დიდი ხანია, დაიწყებული აქვს ამ სიტყვის მნიშვნელობაც კი. იგი დამაბულობის მოხსნას ხშირად იუმორით ცდილობს, მაგრამ ამ მცდელობას გულწრფელობა აკლია და არც ოსტატობა ჰყოფნის შესანიშნავად.

ცალკე უნდა აღინიშნოს ჰიჩკოკისეული უდანაშაულოდ დევნილების თემა. თუკი რეჟისორი ამ თემის ირონიზირებასაც ოსტატურად ახერხებს, სააკაშვილისთვის კინაღამ ცხოვრებისეულ დრამად იქცა 2008 წლის აგვისტოს ტრაგედია, რომელიც საქართველოში დაატრიალა ახირებულმა ავტოკრატიამ. გაიხსენეთ, მაშინ ყველა იმაზე საუბრობდა, რუსული ტანკების თბილისში შე-

მოსვლის შემთხვევაში, როგორ გააგრძელებდა პოლიტიკურ საქმიანობას „უდანაშაულოდ დევნილი“ სააკაშვილი ოკეანის გაღმა; და ის მითქმა-მოთქმაც, რომ ხელი-სუფლების მაღალი ეშელონების წარმომადგენლებმა აქტივები და ქონება უკვე გაიტანეს საზღვარგარეთ.

ცალ-ცალკე თითოეული ამ საკითხის განხილვა შორს წაგვიყვანს, მითუმეტეს, რომ „საქართველო და მსოფლიო“ არაერთი პუბლიკაცია მიუძღვნა სააკაშვილის „მოღვაწეობას“.

სხვათაშორის, აქვე ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ ჰიჩკოკი ექვსჯერ იყო წარდგენილი ოსკარზე: ხუთჯერ — საუკეთესო რეჟისორისთვის („რეზიანა“, „სამაშველო ნავი“, „მოჯადოებული“, „ფანჯარა ეზოს მხარეს“, „ფსიქო“) და ერთხელ — საუკეთესო ფილმისთვის („ეჭვი“) როგორც პროდიუსერი, მაგრამ ეს პრიზი ვერც ერთხელ ვერ მიიღო. ამის თაობაზე რეჟისორი ხუმრობდა, მუდამ პატარძლის მეგობარი ვარ, პატარძალი კი ვერ გავხდით.

მიუხედავად იმისა, რომ ჰიჩკოკი წარმატებული და მსოფლიოში ცნობილი რეჟისორი იყო და თრილერის ჟანრში მრავალ ტექნიკას დაუდო დასაბამი, იგი სიცოცხლის ბოლომდე „პატარძლის მეგობრად“ დარჩა, სააკაშვილი კი ქართველი ხალხის ბედის ირონიით, ბევრი ემოციითა და, თავხედობად ნუ მიიღებთ, ცოტა უჭკუობითაც „პატარძლად“ მოგვევლინა და ამავე ქართველი ხალხის ნერვებზე ისევე უკრავს, როგორც ჰიჩკოკი — მაყურებლის ნერვებზე. თუმცა ჩვენც მაყურებლები ვართ და „მცდელობაზე“ შემდგომ ხან მიმსახიულები „უაზრო დიდებით“ „ტკიპობა“ გვინევს, ხან უაზრო გამომეტყველებით შევცქერით „ფანჯარას ეზოს მხარეს“, ხან „თავბრუსხვევა“ გვანუხებს, ხან — „უსამართლო თამაში“; ხშირად „სიგიჟე“ გვაშფოთებს, ყველაზე მეტად კი „ჩიტების“ გულისწამდები ჟიჟი-ჟიჟი გვზარავს.

„ჩიტები“ ჰიჩკოკის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ფილმია, რომელიც რეჟისორმა თავისი თითქმის 40-წლიანი მოღვაწეობის შემდეგ შესთავაზა მაყურებელს. ალბათ, სააკაშვილიც ემზადება, რომ თავისი მოღვაწეობის ამსახველი კინო-შედევი გვაჩვენოს. მხოლოდ ენდი გარსიას შესრულებული როლი სრულყოფილად ვერ წარმოაჩენს მისი აღმატებულების მთელ ბრწყინვალეობას. ამიტომ სულ რაღაც 25 წლის შემდეგ ვიზილავთ ჰიჩკოკისეული კინემატოგრაფიული სიზუსტის მიზმივით გადაღებულ ფილმს „სირები“ (სულხან-საბას მიხედვით, „სირი“ ძველქართულში ჩიტს ნიშნავს).

აბა, მთლად პლაგიატობის მორევში ხომ არ გადავშვება და „ჩიტებს“ ხომ არ დარქმევს? „სირებისთვის“ მსახიობების შერჩევა, დღევანდელი განათლების რეფორმის წარმარებებით განხორციელების შემთხვევაში, სულაც არ გაუჭირდება იმდროინდელ საქართველოში. რაც შეეხება პროტოტიპებს, არც მათი მონახვა გაძნელებდა დღევანდელი სახელისუფლო თუ ოპოზიციური წრეებიდან. რეჟისორისა და პროდიუსერის ფუნქციას თავად სააკაშვილი შეითავსებს პრეზიდენტობასთან ერთად და ეს იქნება აუცილებლად დრამა, რომელსაც დოკუმენტური კადრებით უხვად მოამარაგებს მისი განვლილი და მომავალი „მოღვაწეობა“.

საკაშვილს არ გაუჭირდება ავტობიოგრაფიული ფილმების გადაღება სახელწოდებით — „მეორე“, „პარტ-გლანში“, „გაქცეულია მოქალაქე“, „ჩაცხრილი“, „ჩაბრუნებული“, „საბრუნებელი“, „საბრუნებელი“, „საბრუნებელი“... ჩამოთვლა კიდევ შეიძლება, მაგრამ ცოტა თვითონადაა იფიქროს, მეტი საქმე მაინც არ ექნება.

ჰიჩკოკი საშინელებათა ფილმების მაცხტროდ ითვლება, მხატვრული ფილმების! იგი ამბობდა, რომ ყველაფრის ანალიზს და ყველაფრის მართებულობისა და ჭეშმარიტე-

ბის მიხედვით კონსტრუირებას თუ მოვიდომებთ, მაშინ ფილმების შინაარსი არ აღმოჩნდება ამ ანალიზის შესაბამისი და ერთადერთი დაგვრჩება: გადავიღოთ დოკუმენტური ფილმები.

როგორც ჩანს, ეს კარგად იცის და, მიუხედავად იმისა, რომ ყველაფრის ანალიზი მისთვის მტანჯველი პროცესია, ხოლო ჭეშმარიტების მიხედვით განვლილი ცხოვრების კონსტრუირება ნამდვილ ჯოჯოხეთად წარმოუდგენია, სააკაშვილი მაინც გადაიღებს საშინელებათა ფილმს, ოღონდ დოკუმენტურს! მართალია, რეჟისორული ნამუშევრის თვალსაზრისით, შეიძლება ნაკლები ბევრი აღმოუჩინოთ, მაგრამ მკაცრად ნუ განსჯით, სამაგიეროდ, გულწრფელობით გამოიჩინეთ. თუკი ჰიჩკოკი შიშის ატმოსფეროს მხოლოდ კინემატოგრაფიული მეთოდებით ქმნიდა, სააკაშვილი გადაიღებს დოკუმენტურ ფილმს, რომელშიც ყველაფრის გამართლებას შეეცდება. ოღონდ არა ისეთს, როგორც „ტელე-მედია“ ახლახან შემოგვთავაზა „საპეციალური რეპორტაჟის“ სახითა და სახელწოდებით „საკაშვილის ეპოქა“. ეს ფილმი მართლაც მოიპოვებს წარმატებას, რადგან თავის მართლებას უზადო ხერხებით შეიქმნება, თუმცა ისეთივე ამაზრზენი იქნება, როგორც „ეპოქა“.

და ნათლად გამოჩნდება, რომ ჰიჩკოკი არამარტო გენიალური რეჟისორია, მისი

გამონათქვამი — „რამდენადაც წარმატებულია ნაძირალა, იმდენად წარმატებულია ფილმი“ — ამ შემთხვევაში ზუსტად ადრესატს იპოვის და იგი, რა თქმა უნდა, არ იქნება სააკაშვილი, რომელიც ამ ფილმით არამარტო ბავშვობის ოცნებას აიხდენს, არამედ დოკუმენტური მასალით გაამყარებს იმ დანაშაულის სიმძიმეს, რომელსაც სხვას ვერ გადააბრალევენ.

და თუ რაიმეში გამოადგება, შეუძლია ეს ფოტოც გამოიყენოს. მკითხველს მონტაჟი რომ არ ეგონოს, აქვე ვიტყვი, რომ ფოტორეპორტიორმა დავით მძინარეშვილმა „საკაშვილისა და ჰიჩკოკის არამშვენიერი წამი“ 2009 წლის 25 მაისს, ვაზიანის სამხედრო პოლიგონზე „შეაჩერა“, როდესაც მთავარსარდალი სააკაშვილი ნატოს მრავალეროვნული სწავლების მეორე ფაზის — „Cooperative Lancer 09“-ის მიმდინარეობას პირადად გაეცნო.

**კადრი, რომელიც
„როიტიკა“
მთელ მსოფლიოში
გაავრცელა,
ზუსტად გვიჩვენებს
იმ რაელობას, მიშას
პრაზიციანობას
რომ
უსანებრლოდ და
ქართულ ხალხს
კიდევ უფრო
აშოკებს —
ოსნებას —
ოქსეა გიგნს
იხილოს ერთიანი
საქართველო.**

აგვისტოს ომში „გამარჯვებულმა“ მთავარსარდალმა ვაზიანის პოლიგონი უკომენტაროდ დატოვა. სამაგიეროდ, მრავლისმეტყველია ფოტო, რომელიც ამ ვიზიტს ასახავს და რომელსაც მხოლოდ ერთი სათაური შეგვინის — „მიშა და ჰიჩკოკი“.

კარგად დააკვირდით ამერიკელი სამხედროს გვარს — HITCHCOCK. უცნობია, იგი ამ სწავლებაზე საქართველოს პრეზიდენტის უსაფრთხოებას იცავდა, თუ ეს პოზა საჩვენებლად შეარჩიეს, იმის დასტურად, რომ „დეფორმაციის შექმნის კვლევა“ კვლავაც უფროხილდება ვამინგტონი. შეიძლება ამერიკელებმა ამით ისიც მიგვანიშნეს, რომ, თუკი ჰიჩკოკი კინემატოგრაფიული ხერხებით გადმოცემდა თავის წარმართულ შიშს, სააკაშვილი ამ შიშის რეალურ ცხოვრებაში გადმოტანით ცდილობს მისი ხუმარაობით თავმოკლავს გულს ხალხის დათრგუნვას. რას გაუგებ ოკენისგამელთა შავ იუმორს, მით უმეტეს, თუკი ამ იუმორის ობიექტი უკვე საკუთარ მფარველებსაც ყელში ამოუვიდა.

სხვათაშორის, ეს სურათი არ მოხვდა პრეზიდენტის ოფიციალურ საიტზე. ამაში უცნაურს ვერაფერს ვხედავ. უცნაური ის არის, რომ პრეზიდენტის ფოტოგალერეაში 2007 წლის 8 თებერვლიდან 2010 წლის 21 იანვრამდე ვერაფერს ნახავთ.

თუმცა რატომ უცნაური? განა თქვენ საომოვნებით გაიხსენებდით თქვენი ცხოვრების საშინელ მომენტებს? არც „უაზრო დიდებით“ თავბრუდგახვეულ „ახალგაზრდა და უმანკო“ მიშას სურს უახლესი წარსულის გახსენება და ამიტომაც „ჩამოხვეული ფარდის“ უკან მდგომი „აღადმინი, რომელმაც ზედმეტად ბევრი იცოდა“ კვლავაც ცდილობს, გეზი აიღოს „ჩრდილოეთისკენ“, ჩრდილო-დასავლეთისკენ, თუმცა იქიდან უკვე შემოუთვალეს „გზა მშვენიერებისა“. ამიტომაც „სამაშველო ნავი“ დასჭირდება იმ კიბემდე მისასვლელად, რომლის „39 საფეხური“ უნდა აიაროს. არადა, „ეჭვის ჭია“ ღრუნის, რადგან კარგად იცის, რომ „უსამართლო თამაში“ ხეირს არ დააყრის.

ხალხთან უსამართლო თამაში კი „ვარდების რევოლუციით“ დაიწყო და დღემდე გრძელდება.

ვლადიმერ ნაბოკოს დაუვრუნდეთ, რადგან მასზე უკეთ ვერავინ შენიშნა ბანს-ხმამება თავისუფლებასა და თავისუფლების არარსებობას შორის. კადრების ლიდერის, ცნობილი ლიბერალის პაველ მილიუკოვისთვის ნაწუქარ ნიგნზე კი წაანერა: „რეპრესიები — ეს არის ხალხის სიგნის გამოცდა. ჩამოჭრებით და გადგარება ალარ იქნება“.

ჩვენ ჩავიჭერთ. ისლა დაგვრჩენია, კინოს ვუყუროთ, ჰიჩკოკის საშინელებათა ფილმებს, თორემ სააკაშვილის დოკუმენტური საშინელებების ყურება „მცდარ ბზაზე“ დამდგარ საქართველოს, როგორც ჩანს, კიდევ დიდხანს მოუწევს.

**ბონდო
აქინარაშვილი**

P.S. ალფრედ ჰიჩკოკს პოლივედში ორი ვარსკვლავი მიუძღვნეს ფილმებისა და ტელევიზიის კატეგორიებში. რეჟისორ-პრეზიდენტ სააკაშვილის ვარსკვლავი კი ჯერჯერობით ცაში კიაფობს და მამალი ნაციონალებიც კრძალვით შესცივინებენ. თვითონ არ იცის და ამათ საიდან ეცოდინებათ, როდის მონყდება და შთაინთქმება უსასრულოდ.

ჩვენც ნუ ვიმარჩილებთ. რა აზრი აქვს... ვარსკვლავს კი არა, მის პრეზიდენტობას!

ელიზბარ ჯაგელიძე:

ამ ხელისუფლების წინააღმდეგ ბრძოლა თუ ერის ღალატია, მაშინ მოღალატე ვარ!

ბოლო დროს განვითარებული მოვლენების თაობაზე გვესაუბრება ცნობილი მეცნიერი და პუბლიცისტი, პროფესორი ელიზბარ ჯაგელიძე.

— ბატონო ელიზბარ, თქვენთვის, ალბათ, მოულოდნელი არ იყო ის ტერიტორია, რაც გასულ კვირას რეზო ამაშუკელის, ნოდარ წულუკისა და თქვენს დაჯილდოებას მოჰყვა დავით აღმაშენებლის პრემიით; მწვავე განცხადებები მოვისმინეთ თქვენი კოლეგების — მწერლების, პოეტების, პუბლიცისტებისა და სხვადასხვა სფეროში მოღვაწე ცნობილი ადამიანებისგან. მათ ერთხმად აღნიშნეს: ასეთი პრემიის მიღებაზე არასოდეს დავთანხმდებით... თქვენ რატომ დასთანხმდით და რას უპასუხებთ იმ ხალხს, ვინც მიიჩნევს, რომ ეს ერის ღალატის ტოლფასია?

— როცა ქვეყანაში უზენოეს ბატონობს, როცა ხელისუფლების სათავეში უცხოვრობს ადამიანები არიან, შეფასების კრიტერიუმები იცვლება და ზნეობრივს უზენოესი უწოდებენ, უზენოესი — პირიქით; მეგობარს მტრად რაცხავენ, მტერს — მეგობრად და ა.შ. ეს ძალიან მარტივი და პრიმიტიული სქემა — ყველა, ვინც საკამოვილსა და მის რეჟიმს უპირისპირდება, საქართველოს მტრად ცხადდება; ხოლო ისინი, ვინც, პოლიტიკა და, მას ერთადგოვლს ულოკავენ, პატრიოტები არიან...

ამათვის მნიშვნელობა არ აქვს, ვისთან და რა კატეგორიის ადამიანები დაიჭერენ საქმეს, მთავარია, სარგებელი ნახონ... როდესაც ჩამოშვებთ მაკინი, მათ ძალიან კარგად იციან, რომ ის გარეგანი კაცია, ჩადენილი აქვს უამრავი დანაშაული, ბოროტება (ბავშვებსა და ქალებს სოცავდა, გახვეული იყო კორუფციის); როცა დაწინაურდა, ავადმყოფ ცოლს გამოაღო და მილიონერის ქალიშვილი შეირთო, რომლის წყალობითაც მოხდა სენატში... ის, რომ ჩვენი ხელისუფლება მას „წმიდა გიორგის“ ორდენით აჯილდოებს, კიდევ ერთხელ ცხადყოფს, ვინ არის ამათვის მტერი და ვინ — მეგობარი...

მე არა ერთხელ განვაცხადე, რომ არ მაინტერესებს, ვინ რას იტყვის, ვის რა მოსწონს, იმიტომ, რომ დღეს ჩვენს ქვეყანაში ადამიანებს აყვებენ. გამოვიდა ვილაც გოგიბედაშვილი (დევით თუ რაღაც მაგდაგვარი ჰქვია), არც ვიცი, ვინ არის და „ფეცბეს“ აგენტებად გამოგვაცხადდა. თვითონ რას წარმოადგენს? თავი რომ მწერლად მოაქვს, რა დაუწერია, რა გაუკეთებია? კაცს რომ მიანერენ, ეს მწერალია, დამთავრებულია მისი ამბავი, ესე იგი არავინ იცნობს და არავის გაუგოვინია... ეს არის კაცი, რომელსაც, მიკვირს, როგორ არ გაუცვდა ენა ამ ხელისუფლების წარმომადგენელთა საჯდომების ლორკვით. ან რით არ მობეზრდათ მას და მისწირებს მუდმივად ერთი და იმავე თემაზე — კრემლის აგენტებზე ლაპარაკი?!... თუ

გენს? თავი რომ მწერლად მოაქვს, რა დაუწერია, რა გაუკეთებია? კაცს რომ მიანერენ, ეს მწერალია, დამთავრებულია მისი ამბავი, ესე იგი არავინ იცნობს და არავის გაუგოვინია მისი სახელი... ეს არის კაცი, რომელსაც, მიკვირს, როგორ არ გაუცვდა ენა ამ ხელისუფლების წარმომადგენელთა საჯდომების ლორკვით. ან რით არ მობეზრდათ მას და მისწირებს მუდმივად ერთი და იმავე თემაზე — კრემლის აგენტებზე ლაპარაკი?!... თუ

შეგონებისა არ იყოს: „მელას რაც აგონდებოდა, ის ელანდებოდა“, მართლა ისეთი შეშინებულები არიან ჩვენი ბედოვლათი ხელისუფლანი, რომ ყველგან ბუნტი და უცხო ქვეყნის აგენტები ელანდებოდა?

— ეს არის ამათი პოლიტიკის გეგმის ნაწილი — საზოგადოებაში უნდა დათესონ ტერორი, რათა თითოეულ მოქალაქეს მუდმივად ჰქონდეს იმის შიში, რომ ვინმემ ცილი არ დასწამოს და ერის მოღალატედ არ შერაცხოს. მე პირდაპირ ვამბობ: ყველაზე დიდი მოღალატეები ესენი არიან და ვინც ამათ გვერდით

ნებისმიერი პოლიტიკოსი თუ ჩიბითი მოქალაქე, ვინც სააკაშვილის სამსახურში ჩადგება, საქართველოს მტერია!

ამ ხელისუფლების წინააღმდეგ ბრძოლა ერის ღალატია, მაშინ კი, ბატონო, მოღალატე ვარ, ვინაიდან მე მთელი ჩემი პრინციპულობით, შეგნებულობით ვებრძვი ამ ხელისუფლებას; ამ ხელისუფლებამ დააქცია და გაანადგურა ეს ქვეყანა — მოსპო სოფელი, გააჩანაგა მრეწველობა, მცირე თუ საშუალო ბიზნესი საერთოდ აღარ არსებობს, გაიყიდა ყველა სტრატეგიული ობიექტი და თანაც ყველაფერი — რუსებზე. მოკლედ, სააკაშვილმა კენტაურს დაამსგავსა ქვეყანა — თავით (პოლიტიკით) უნდა ვიყოთ ამერიკასთან და ტან-ფეხით (ეკონომიკურად) — რუსეთთან... ასეთი რამ არ ხდება ბუნებაში, თუ თავი გათიშული გაქვს, ფეხები არ მოძრაობს; ან ფეხი მოძრაობს და თავი არ მართავს — ასე ფონს ვერ გახვალ, ნაბიჯსაც ვერ გადადგამ, გზას ასცდები და საბოლოოდ უფსკრულში გადაიჩეხები. ეს ამათ არ ესმით ან არ უნდათ, რომ ესმოდეთ და ქვეყანაც იღუპება, ინგრევა, სულ მალე საქართველოსგან აღარაფერი დარჩება. ამიტომ, სანამ დროა, ხალხმა ხმა უნდა აღიმართლოს. სხვა გამოსავალი არ ვიცი, თუ ჩუმად ვიქნებით, ამათაც ეს უნდათ — რასაც აქამდე ერთის ამბითა და ხმაურით აკეთებდნენ, უჩუმრად, საზოგადოებისთვის მუქმუნევი იზამენ და, ერთ მშვენიერ დღეს რომ გაგვეღვიძება, დავინახავთ, რომ სამშობლო აღარ გვაქვს...

— ბოლო დროს ხელისუფლებამ მეტისმეტად მწვავე ისტერიკა ატეხა რუსეთზე, თუმცა თემის გარშემო; თქვენ როგორ ფიქრობთ, საფუძვლიანი ნაცების შიში, თუ, იმ

დგას, შეგნებულად თუ შეუგნებლად, ებრძვის და სპობს ყოველივე ქართულს. კულანებიც თვითონ არიან და აგენტებიც. ისინი თავიანთი გაფუჭებული ბუნების მიხედვით აზოგადებენ ყველაფერს და ამიტომაც ჰგონიათ, რომ, თუ კაცი თავისი ქვეყნის საკეთილდღეოდ მეზობელ ქვეყანასთან, ამ შემთხვევაში რუსეთთან, საერთო ენის გათმობის მომხრეა, მოღალატედ და მტრად უნდა გამოცხადდეს. ასე არ არის!... სხვათაშორის, სოსო ჯაჭვლიანმა თქვა ძალიან კარგად: „მე ყველგან ვარ საქართველოს აგენტი, მაგრამ ესენი ვისი აგენტები არიან, ნეტა, გამარჯობა თქვენ ძალიან კარგად: „მე ყველგან ვარ საქართველოს აგენტი, მაგრამ ესენი ვისი აგენტები არიან, ნეტა, გამარჯობა თქვენ ძალიან კარგად...“ ის ისტერიკა, რომელმაც, როგორც თქვენ აღნიშნეთ, მოიცვა მთელი სახელისუფლო სპექტრი, განპირობებულია იმით, რომ ესენი ხედავენ, როგორ ეცლებათ ხელიდან ძალაუფლება. გრძნობენ, რომ მათი ასპარეზობა დამთავრებულია, მაგრამ ჩვენი მთავარი ამოცანა ის კი არ უნდა იყოს, რომ როგორმე ეს ხელისუფლება გავეშვათ, არამედ უნდა ვეცადოთ, მოვიდეს ისეთი ხალხი, რომელსაც თავის ერზე და ქვეყანაზე ნაფიქრი აქვს. შეიძლება ვერაფერი გააკეთოს, მაგრამ ღამე არ ეძინოს; ასეთი მე უამრავი ადამიანი ვიცი...

— სწორედ ეს არის ის საკვანძო საკითხი, რომელიც საზოგადოებას ყველაზე მეტად აინტერესებს. დღეს ყველა სვამს კითხვას, რა ან ვინ იქნება სააკაშვილის შემდეგ? ოპოზიციამ ჯერჯერობით ვერ გასცა ამას ამომწურავი პასუხი...

— ჩემი პოზიცია ასეთია: ჯერჯერობით არა, მაგრამ,

როცა სააკაშვილის რეჟიმი აღარ იქნება, ჩვენ უნდა შევცვალოთ საპრეზიდენტო მმართველობა საპარლამენტოთ. ოღონდ ეს უნდა მოხდეს ნორმალური, ადამიანური, სამართლიანი (დემოკრატიის) შეგნებულად არ ვამბობ, არ მიყვარს ეს სიტყვა იმიტომ, რომ გააბახეს) არჩევნებით, რაც დღესდღეობით ამ ხელისუფლების პირობებში, ფაქტობრივად, შეუძლებელია...

— ისე, კულუარებში იმასაც ამბობენ, პრეზიდენტად გიგი უგულავას ამზადებენ...

— ამათგან ყველაფერი მოსალოდნელია, მაგრამ საბოლოო ჯამში მაინც ხალხზე დამოკიდებული, რა იქნება ვინ იქნება. დღეს ჩვენი საზოგადოება ძილქუშშია, ვირტუალურ სამყაროში ცხოვრობს. ბევრს ჰგონია, რომ ყველაფერი კარგადაა. ამ დროს ქვეყანა თავზე გვენგრევა და, თუ 2013 წლამდე ასე გაგრძელდა, საქართველო აღარ იქნება არა მხოლოდ პოლიტიკურ რუკაზე, არამედ — ფიზიკურ რუკაზეც.

— გამოსავალს რაში ხედავთ?

— გამოსავალი, როგორც გითხარით, მხოლოდ ერთია — ეს ხელისუფლება უნდა წავიდეს და ქვეყნის სათავეში ეროვნული ძალები მოვიდნენ. ეს პროცესი, შეიძლება ითქვას, უკვე დაწყებულია და, თუ უკრაინაში იანუკოვიჩმა გაიმარჯვა და, ალბათ, გაიმარჯვებს, ჩათვალეთ, რომ ფერადი რევოლუციების ტალღა საბოლოოდ დამთავრდა. იმ ქვეყანაში, სადაც ეს რევოლუციები გაცილებით ადრე მოხდა, დღეს ხალხი

წარსულს მისტირის. აი, ჩაუშესკუზე რომ აცხადებდნენ, დესპოტი, ტირანი, მკვლელობა და ბატონი შევარდნაძე რომ ჩავიდა იქ და ხალხს მიულოცა, დიქტატორი მოკალითო, დღეს ის ადამიანები, ვინც მას ავინებდნენ და მოსაკლავად დასდევდნენ, მაქვს ინფორმაცია, რომ მალაზიებშითო, რაც დღესდღეობით ამ ხელისუფლების პირობებში, ფაქტობრივად, შეუძლებელია... ის იმიტომ, რომ იქ საზოგადოებამ დაინახა ვინ ვინ არის და რას წარმოადგენს. დღეს ჩვენთანაც დაახლოებით იგივე პროცესები მიდის და აი, სწორედ ეს არის იმ ისტერიკისა და შოკის, სკანდალის მიზეზი, რომელსაც ხელისუფლება აწყობს. სწორედ ამის გამო არიან ესენი ასეთი აღრენილები და ყველაფერში გადატრიალების საფრთხეს ხედავენ...

— ისე, რაც მართალია, — მართალია. ბოლო დროს, ცოტა არ იყოს, უცნაურად ალაპარაკდნენ ოპოზიციონერი პოლიტიკოსები, მათი უმეტესობა უცებ პრორუსული გახდა...

— უძღვები შვილი თუ დაბრუნდება, მას ზურგი არ უნდა აქციო — მათ კარგად იცოდნენ, რომ ნატო კარგად არაფერს მოგვიტანდა, პირიქით, სწორედ ამ ნატოსა და კატოს ძახილმა დაგვდუპა. არ დაღუპულა აზერბაიჯანი და არ დაღუპულა სომხეთი. რატომ? იმიტომ, რომ მათ იპოვეს თავიანთი გზა და ჭკუით არიან.

დღესდღეობით ნატო ფორმალური ოკავინიზაციაა. პან, ღიღი ხანია,

დაპარბა თაჰისი ფუნქსია და, ფაქტობრივად, აპერიკის პოლისიას წარმოადგენს. ვერ დაჰმისახლებათ ვერც ერთ მაგალითს, რომ მას რომელიმე ქვეყანა გაემთლიანებინოს ან რომელიმე კონფლიქტი მოეგვარებინოს. დაუღით — კი, ბატონო, გვარკი ქვეყანა დაჰალა...

მეცხალმეები, თუ ჩვენს პოლიტიკოსებს აზროვნება შეეცვალათ და თვლი ამ მკვდრადმოხილი ორგანიზაციისკენ არ გაუბრბით. თუმცა რუსეთის ხელისუფლებამ უნდა დაინახოს, რომ ამ პოლიტიკოსთა შორის არიან ისეთებიც, რომლებიც დღეს ამბობენ: „გაუმარჯოს ამერიკას!“, ხვალ კი იტყვიან: „გაუმარჯოს რუსეთს!“, ანუ მათი პოზიციები არამდგრადია და მუდმივად იცვლება იმის მიხედვით, თუ როგორ წარიმართება პროცესები საერთაშორისო პოლიტიკურ ასპარეზზე. ასეთი ადამიანები, რა თქმა უნდა, არ არიან სანდონი და მათი იმედით ჩვენ, ბუნებრივია, ვერ ვიქნებით. თავის მხრივ, არც რუსეთის ხელმძღვანელობისთვისაა ხელსაყრელი ისეთი ხალხთან საუბარი, ვინც პოზიციებს წარამარს იცვლის — ხან ერთს აცხადებს, ხან — მეორეს.

— დასასრულ, ზვიად გამსახურდიას სიკვდილის მიზეზთა საგამოძიებო კომისიაზეც გვითხათ. თქვენი აზრით, შეძლებს თუ არა ეს კომისია სიმართლის დადგენას და, საერთოდ, რამდენად მიზანშეწონილად მიგაჩნიათ დღევანდელ ვითარებაში ამ გამოძიების ჩატარება?

— მე მესმის კოკო გამსახურდიას გულსტკივილი. ის ზვიადის შვილია და ცდილობს, ისე მოიქცეს, როგორც საჭიროა. მაგრამ მან ძალიან კარგად იცის სააკაშვილის ხასიათი. როცა ჩამოვიდა, ჯერ კიდევ მაშინ თქვა, სააკაშვილმა გადამადგო... დღეს ხელისუფლებას სჭირდება ეს გამოძიება. ამით სააკაშვილი ეროვნული ძალების მოზიდვას ცდილობს და საზოგადოების თვალშიც ვითომ ეროვნულ საქმეს აკეთებს. სინამდვილეში კი, რა თქმა უნდა, სულ არ აინტერესებს, რას დაადგენს ეს კომისია; რომც დაადგინოს, რა მოჰყვება შედეგად? — არაფერი. ეს არის სააკაშვილის დადგმული სპექტაკლი. და ამის ერთადერთი შედეგი მორბედი ტყუილი იქნება, ამიტომ, მითქვამს და კვლავ ვიმეორებ, ნებისმიერი ადამიანი (პოლიტიკოსი თუ რიგითი მოქალაქე), ვინც სააკაშვილის სამსახურში ჩადგება, საქართველოს მტერია და ამ ქვეყნის მომავლს ანგრევს...

ესაუბრა ჯაბა შვანია

უკრაინაში იანუკოვიჩის გაგარჯვებით ფერადი რევოლუციების ტალღა საბოლოოდ დასრულდება

მეზოზოელ ქართული ილსამისეულად, ანუ ნაპალაიდან საინგილოვად

დღემდე არსებობს ქვეყნები, სადაც ქრისტიანობის ღიად აღიარებას შეიძლება თავისუფლების აღკვეთა მოჰყვეს, უარეს შემთხვევაში — სიკვდილით დასჯა. რამდენიმე ხნის წინათ ერთ-ერთ ასეთ ქვეყანას ნეპალის სამეფო წარმოადგენდა, სადაც ქრისტიანობის მიღება დანაშაულად ითვლებოდა. ჯერ კიდევ 1986 წელს პადრე ენტონი შარმა (პირველი კათოლიკე ეპისკოპოსი ნეპალში) იმისთვის დააპატიმრეს, რომ მან სააღდგომო მესა აღასრულა. მისი თქმით, ყველაფერი 2007 წლის შემდეგ შეიცვალა, როცა დაემხო მონარქია, ინდუიზმმა სახელმწიფო რელიგიის სტატუსი დაკარგა, ხოლო ნეპალი ელიტარული სახელმწიფო გახდა.

კათოლიკური პორტალი Milites Christi imperatoris-ის თანახმად, ქრისტიანობის მიმდევრები იმ ადგილებში უფრო მრავლდებიან, სადაც ქრისტიანობა ყველაზე მეტად იდევნება. ბევრი ნეპალელი საპყრობილეებში ინათლება. ციხეში სულ 170 პატიმარია, რომელთაგან 30 ქრისტიანად მოინათლა. გასულ წელს ორგანიზაცია „ციხის სამომ“ კიდევ ერთი სალოცავი ააშენა. „აქამდე ქრისტიანები საიდუმლოდ ლოცულობდნენ, პატიმრებს არ უნდოდათ იმის გამხელა, რომ ისინი ქრისტიანები იყვნენ, თუმცა დღეს სიტუაცია შეიცვალა და შიშიც გაქრა“, — ამბობს ამ ორგანიზაციის დამფუძნებელი დანიელ ნეპალელი.

ალსანიშნავია, ნეპალში ქრისტიანად მონათვლის საოცარი ფაქტები. აქ ქრისტიანად მოინათლა ინდუისტი ტერორისტი რამ პრასად მაინალი, რომელიც სასჯელს სამი ადამიანის მკვლელობისთვის იხდის. მან ქრისტიანულ ტაძარში ყუმბარა ააფეთქა, რასაც სამი ადამიანის სიცოცხლე შეეწირა. ამ საქციელით მაინალს უნდოდა, ინდუიზმისთვის სახელმწიფო რელიგიის სტატუსი დაეზრუნებინა. დღეს კი 37 წლის ტერორისტი ქრისტესთვის ლოცულობს და ბიბლიას კითხულობს. ეპისკოპოს შარმის განცხადებით, 28 მილიონი ნეპალელიდან მხოლონი უკვე ქრისტიანია. იგი იმედოვნებს, რომ მათი რაოდენობა კიდევ უფრო გაიზრდება.

დღეს მსოფლიოს ბევრ ქვეყანაში ქრისტიანული რელიგია იდევნება. ქრისტიანებს კი ისე უყურებენ, როგორც კეთროვანებს; უძველეს ქრისტიანულ ტაძრებსა და მონასტრებში სასტუმროებს ან სულაც რესტორნებს ხსნიან.

ნეპალისგან განსხვავებით, რთული ვითარებაა მეზოზელ აზერბაიჯანში, რომლის ტერიტორიაზე უძველესი ქართული მინა-წყალი საინგილო არის მოქცეული, რომელიც სამ რაიონს — ბელაქანს, ზაქათალასა და კახს აერთიანებს. საინგილოში მცხოვრები მართლმადიდებელი ინგილოები აზერბაიჯანის ხელი-სუფლებისგან ზენოლას განიცდიან. სულ რამდენიმე ხნის წინ საქართველოდან საინგილოში, ზაქათალას სოფლებსა და ალიაბადში ქართველები ჩავიდნენ და თანამომხმეებს საჩუქრად ზატები მიაღწევს. ადგილობრივმა ქართველებმა საქართველოდან ჩასული სტუმრებისაგან საჩუქრად ჩატანილი ზატების მიღებაზე უარი თქვეს. მიზეზად კი ის ზენოლა დაასახელეს, რასაც ისინი აზერბაი-

ჯანის ხელისუფლებისგან განიცდიან. ალსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ ზაქათალის რაიონში არც ერთი მართლმადიდებელი ეკლესია არ ფუნქციონირებს.

ადგილობრივი ქართველებისთვის ერთადერთი მართ-

ქართველთა ძველი სამაროვანი

ლამდიდებლური სალოცავი კახის რაიონში მდებარე ქურმუხის წმიდა გიორგის ეკლესია, რომელსაც აზერბაიჯანის ხელისუფლება აკონტროლებს. როგორც ცნობილია, აზერბაიჯანის ხელისუფლება ქურმუხის წმიდა გიორგის ეკლესიის კარს ნელინადში ორჯერ — გიორგობის დღესასწაულზე (6 მაისსა და 23 ნოემბერს) ალესს. სხვა დროს ეკლესიის კარი დაკეტილია და საინგილოში მცხოვრებ მართლმადიდებლებს იქ შესვლის საშუალება არ ეძლევათ.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველო და აზერბაიჯანი მეგობარი ქვეყნები არიან (შორიდან ასე ჩანს), ამჟამად, რომ საინგილოს მოსახლეობას აღმსარებლობის თავისუფლება ეზღუდება და ეს მაშინ, როდესაც აზერბაიჯანელებით კომპაქტურად დასახლებულ ქართულ რაიონებში მეჩეთი მეჩეთზე შენდება.

„საქართველო და მსოფლიო“ ამ საკითხზე კახის რაიონის ერთ-ერთ მკვიდრს — ქენ ნონას ესაუბრა (მან გვთხოვა, რომ მისი გვარი არ გაგვეზიოდა, რადგან ეშინია, აზერბაიჯანის ხელისუფლებამ მის ოჯახს რამე არ დაუშვას), რომელიც თბილისის

სახელმწიფო უნივერსიტეტში სწავლობს. მან აღნიშნა, რომ საინგილოში აზერბაიჯანელები ქართველებს ჩაგრავენ, განსაკუთრებით კი — მართლმადიდებლებს.

ნონა: — დღეს საინგილოში ძალიან ცუდი სიტუაციაა, ნელ-ნელა ქართველობა ქრება. საინგილოში მართლმადიდებელი ქართველები ყველაზე მეტად კახის რაიონის სოფლებში არიან. სხვა რაიონებში რამდენიმე ოჯახიღაა თუ შემორჩა. მართლმადიდებელი ინგილოებს ნაციონალური პრობლემები გვაქვს.

ერთადერთი სალოცავი ქურმუხის წმიდა გიორგის ეკლესიაა და იქაც აზერბაიჯანელები გვიტყვიან დროს, როდის ვილდოვთ. ეს აუტანელია.

— მართლმადიდებელ ქართველებს ძალიან ხომ არ გაიჭნიათ სარწმუნოების შეცვლა?

— მათრახით თავზე არავინ გვაგვას, მაგრამ სიტუაციას გვიქმნიან ისეთს, რომ მიგვა-

აზერბაიჯანის ხელისუფლება მომლოცველას ეკლესიაში ლოცვის უფლებას წელიწადში მხოლოდ ორჯერ - 6 მაისს და 23 ნოემბერს აძლევს

ინგილოები ტრადიციების შენარჩუნებას ცდილობენ

ნიშნებენ — კარგი ცხოვრება თუ გინდა, მაშადაიანობა მიიღე. შეუძლებელია, საინგილოში მართლმადიდებელმა რაიმე წარმატებას მიაღწიოს.

— როგორც ვიცით, საინგილოში არსებულ ქართულ სკოლებშიც ცუდი მდგომარეობაა.

— ქართულ სკოლებში ქართული ენის სწავლებასთან დაკავშირებული პრობლემებიც არაა. აზერბაიჯანის ხელისუფლება ცდილობს, ქართულ სკოლებში აზერბაიჯანული ენის ჯგუფები გახსნას.

დაწყებით კლასებში ქართულ ენას 5 საათი ეთმობა, ხოლო მაღალ კლასებში — 3. ყველაფერს აკეთებენ საინგილოში ქართველების გადასაჯიშებად.

მიუხედავად ყველაფრის, არ ვაპირებ აპაქიანობის მიღებას, მე სულთ სორსაფე მართლმადიდებელი ქართველი ვარ და მუდამ ასე იქნება.

— როგორ ფიქრობ, შეიძლება ამ პრობლემის მოგვარება?

— მე მგონია, რომ ამ პრობლემის მოგვარებაში საქართველოს ხელისუფლება უნდა ჩაერთოს. საქართველოში მცხოვრებ აზერბაიჯანელებს ალიევი პატრონობს და უფლისა. აბა, ვინმემ გაბედოს და მათ მეჩეთის კარი აუჭედოს, მთელი აზერბაიჯანი ფეხზე დადგება. საქართველოს ხელისუფლებას კი საინგილო საერთოდ დავინწყებული აქვს. ძნელია, არ დავთანხმო,

არ უქნია გამჩენს, მისი საქმე არქეოლოგობაა. ამას გვიან მიხვდა საქართველოს ხელისუფლება. გასული წლის დეკემბრის ბოლოს თანამდებობიდან გადააყენეს და პრეზიდენტის ადმინისტრაციასთან არსებული არქეოლოგიური კვლევის ცენტრის ხელმძღვანელად დანიშნეს, მის ნაცვლად კი კულტურის სამინისტროში „განვრთნილი“ პაპუნა დავითაია დანიშნეს. თუმცა არც მისი მინისტრობისა და შეცვლილა რამე, კი თქვა, რომ აუცილებლად უნდა მოვიფიქროთ ისეთი მექანიზმი, რომელიც უცხოეთში მყოფ ქართველებს სამშობლოსთან დააკავშირებსო, მაგრამ, ეტყობა, ბატონი დავითაია ღრმად ჩაეფლო ფიქრებში; ისე ღრმად, რომ ვერც ინგილოების დახმარების თხოვნამ და ვერც მათმა გასაჭირმა ვერ გამოაფხიზლა.

ცნობილია, რომ საქართველოს ხელისუფლება აზერბაიჯანის სახელმწიფოსა და პირადად ილხამ ალიევსაც ჩვენი ქვეყნის ერთ-ერთ საუკეთესო მეგობრებად მიიჩნევს, ხელიდან არ უშვებს შანსს ხაზი გაუსვას ამ ორი ქვეყნის კეთილმეზობლურ ურთიერთობას. სავარაუდოდ, ბატონი ალიევისა და მის მთავრობას მეგობრობა თავისებურად, ესმით, წინააღმდეგ შემთხვევაში

გაუგებარია, თუკი ნაპალის შეწყდა ქრისტიანების დევნა, რატომ ეზღუდება აქვე ყურისმიკრი, მეზოზელ და მეზოზელ აზერბაიჯანში საინგილოს მოსახლეობას აღმსარებლობის თავისუფლება?

შორს ვარ აზრისაგან, რომ ასეთი არამეზობლური, არამეგობრული და არაცივილიზებული ჟესტის საპასუხოდ საქართველოშიც უნდა შეიზღუდოს მუსლიმ აზერბაიჯანელთათვის აღმსარებლობის თავისუფლება, მაგრამ ოფიციალური ბაქოსულ მცირე საყვედურს მაინც ხომ იმსახურებს...

თუმცა ვის და არ უნდა გუ-საყვედუროთ, მოგვიბრუნდება აზერბაიჯანელი მეზობელი და პირში მოგვახლის — ეკლესიების ნგრევასა და საკუთარი პატრიარქის ლანძღვამი ლამის ერთმანეთს ეჯიბრებით ქართველები და ჩვენგან რაღა გიკვიროთ...

ალექსანდრა აპოზია

ყ უ რ ა დ ღ ე ბ ა!
ჩუსეთში ქართველთა კავშირის სადისკუსიო კლუბი «გულანდელი საუბრები»
უზრუნველყოფს ყველა მსურველის — საქართველოს სახელმწიფო, პოლიტიკური და საზოგადოებრივი მოღვაწეების, ხელისუფლებისა და ოპოზიციის წარმომადგენლების — შეხვედრების ორგანიზებას რუსეთის ფედერაციის სახელმწიფო, პოლიტიკურ, საზოგადოებრივ მოღვაწეებსა და რუსეთში ქართული დიასპორის წარმომადგენლებთან. განაცხადის შემოტანის მსურველებს ვთხოვთ, მიმართონ რუსეთში ქართველთა კავშირის წარმომადგენლობას საქართველოში, მისამართზე: თბილისი, თავისუფლების მოედანი, გ. ლეონიძის ქ. №1.
ტელ: + (99532) 140501, ტელ/ფაქსი: + (99532) 922320, მობ: + (99599) 150061, + (99579) 150061
E-mail: arnoxidi@mail.ru arnoxidi@yahoo.com
რუსეთში ქართველთა კავშირის საქართველოში წარმომადგენლობის ხელმძღვანელი არნო სიდირაბიშვილი

ყანდაგარში რა გინდოდა...

რა ჯანდაბა გინდოდა, მართლაც, ყანდაგარში? იქ სიკვდილი ნამდვილია, არა ბუტაფორული, სასიმღეროდ ნათქვამი. ყანდაგარში, რომელიც თავის დროზე ავღანეთში შესული საბჭოთა შეიარაღებული ძალების „შეზღუდული კონტინგენტის“ ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი სამხედრო ბაზა იყო, დღემდე ისე „მიცოცავდა“ ჩვენი ბლოკ-საგუშაგოებისკენ, რომ ამასთან გარითმული „მტერი ჩვენ ვერ დაგვზოცავს“, ყალბი ოპტიმიზმისა და უაზრო თავდაჯერების ფოლკლორისტიკად აღიქმებოდა, ანუ იმად, რაც იყო. „ინტერნაციონალური მოვალეობის“ მოსახდელი სამსახური იქ სიკვდილ-სიცოცხლის ზღვარზე ყოველდღე გადიოდა. დღეს ამ „მოვალეობის“ მოხდას ავღანეთში დემოკრატიის დამყარება ჰქვია და ჩვენი ბიჭები კვლავ იქ არიან, ოღონდ ამჯერად ამერიკელების სარდლობის ქვეშ მსახურობენ იმ პირველი ქართველი „ავღანელების“ შვილები, ანუ — მომდევნო თაობა. უნინ აგზავნიდნენ, ახლა — ვეგზავნებით, რაიც სლენგით ნიშნავს — ვეტენებით საკუთარი ინიციატივით. ინიციატორი ვინც არის, თქვენც იცით. ამერიკელებს კი ავღანეთიდან თავიანთი კონტინგენტი გამოჰყავთ.

2010 წლის იანვრის იმ დღეს ბაკურიანელეებმა საქონელი თეთრ თოვლზე სასიეროდ არ გამოუშვეს: არავინ იძლეოდა იმის გარანტიას, რომ გაზაფხულზე ამონვერილ ბალახს დანატრებული ნიქარები და ნიკორები არ დაედევნებოდნენ ლორთქო მოლისფერ შარვალში გამონყობილ მოთხილამურებს.

მე შენ გეტყვი, ოჩოფეხებზე შემდგარივით მოყანყალე ეს სპორტსმენი ისე დასრიალდებოდა სპეციალური სლალომის ტრასაზე, რომ ბაკურიანის ოთხფეხობა ბუზის ტოლად გამოჩნდებოდა და დანევზაზე ხელს აიღებდა.

დაეწეოდნენ და მერე მიდი და არკვიე, რომელია ცოფიანი ძროხა, რომელი — კოფიანს აწყვეტილი ხარი, რომელი — ელემენტარულად მშვიერი ერთუტყვი. რქები ყველას ერთხანად აქვს ნანეტებულ.

ეგებ, ვერც დაწეოდნენ — ადამიანი მოიერიშე „С““-ს დაუხსნტა და ძროხების ჯოგი რა გახდა?!

არ იყო იმ დროს გორის ცაზე არავითარი თვითმფრინავი, — ქირქილებენ ავისმდომნი.

არ იყო და — წუ იყო! თავდაცვის თუ გადარჩენის ინსტიქტმა უბიძგა და საითაც გააქცია, იქ წააქცია.

შოშ დიდი თვალეები აქვსო. დიდრონ თვალეებს იმ ძროხებისას ნახავდით, ბაკურიანელებს კოხტაგორაზე სწრაფდაშვებამი მონაწილეობის მისაღებად რომ გაეშვიათ.

მოკლედ, ორივე შემთხვევაში, გადავრჩით.

მაგრამ ეს წვრილმანებია. მთავარი უშიშარი გადანყვებილებების მიღებაა: ან — ომის დაწყების შესახებ, ან — ავღანეთში ქართველი ჯარისკაცების გაგზავნის თაობაზე. ვეტენებით-მეთქი, უკვე ვთქვი.

ამერიკელები კი გამოდიან და ეს არის აშშ-საქართველოს პარტნიორული თანამშრომლობის პარადოქსი.

ამერიკელების საბრძოლო შენაერთების გაყვანა ავღანეთიდან 2011 წლის ივლისისთვისაა დაგეგმილი. ერაყიდან კი უკვე წლეულს, აგვისტოს ბოლოდან გიწვევენ. ვიეტნამის კამპანიაში სამარცხვინო მარცხის შემდეგ ამერიკელებს კვლავ უხდებოდათ ოკუპირებული ქვეყნიდან წასვლის გამამართლებელი არგუმენტების ძებნა, უკანდახევა დამარცხებად რომ არ ჩაეთვალათ. აშშ

პრეზიდენტმა ბარაკ ობამამ კონგრესისათვის წარდგენილ ყოველწლიურ მიმართვაში ახლახან განაცხადა, რომ ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში მოპოვებული გარკვეული წარმატებები. მისი სიტყვებით რომ ვთქვათ, მარშან შესაძლებელი გახდა ალყაიდას „გაცილებით მეტი“ მოთარეშის ლიკვიდაცია, ვიდრე 2008 წელს. აი, იმაზე კი, თუ ახლახან რა უბედურება დაატრიალეს „გაცილებით მეტად“ განადგურებულმა მოთარეშებმა ქაბულის ცენტრში, ობამამ გაჩუმება ამჯობინა.

სამხედრო ექსპერტების აზრით, 2010 წელი ავღანეთში ამერიკის სამხედრო კამპანიის ყველაზე ცხელი წელიწადი იქნება. ობამა დარწმუნებულია, რომ ამის მიუხედავად „ავღანეთში მისია წარმატებული იქნება“.

პრეზიდენტის ყოველწლიური მიმართვიდან ჩანს, რომ აშშ მომდევნო ორ წელიწადში დაასრულებს „ლაშქრობას“ აღმოსავლეთის ტერიტორიების შემოსამტკიცებლად. გასულ ოთხშაბათს მან განაცხადა: „ავგვისტოს ბოლომდე ერაყიდან გამოვიყვანთ ყველა ჩვენს საბრძოლო ნაწილს“ და რეგიონში მშვიდობის დასამყარებლად და მისი აყვავების მიზნით ერაყელ ხალხთან თანამშრომლობას განეგარძნობთ.

კეთილშობილური მისწრაფებაა. მაგრამ განცხადებიდან ჩანს, რომ, ჯერ ერთი, ჯარის ნაწილების გაყვანა არ ნიშნავს ამერიკელების წასვლას ერაყიდან და, მეორე, რეგიონულ მშვიდობასა და აყვარად

„გურიაში რა გინდოდა, თუ სიკვდილი არ გინდოდა!“
ხალხური

ვებაზე ლაპარაკი იმ ფონზე, რაც ერაყში ხდება, ორპარტიანი და უხერხულიც კია. ინტერნეტგამოცემებს თუ დაეხსენებოთ, „ცნობები მორიგი ტერაქტებისა და უამრავი მსხვერპლის შესახებ ამ ქვეყნიდან ისეთივე ჩვეულებრივადმდე იქცა, როგორც ინფორმაცია ამინდის შესახებ (segodnia.ru).

„ეს ომი (ერაყში) მთავრდება და ჩვენი ჯარები შინ ბრუნდება“, — თქვა ობამამ.

ამერიკელები წავლენ, მაგრამ შეძლებს კი მათი ხელდასმული მთავრობა ქვეყანაში სიტუაციის დამოუკიდებლად გაკონტროლებას? გამორიცხული არ არის, ომი ერაყში ახალი ძალით გაჩაღდეს: მოთარეშეები (ბოვიკები) იბრძოლებენ მთავრობის ჯარების წინააღმდეგ, სუნიტები დაიწყებენ ურთიერთობის გარკვევას შიიტებთან, ქურთები კი თავიანთი ტერიტორიის დასაცავად დაიზრზებებიან.

არავისთვის საიდუმლო არ არის, რომ ამერიკელთა ლაშქრობებში ე. წ. დაცვის კერძო

ფირმები უდიდეს როლს თამაშობენ. თუ ასე გაგრძელდა, გვეუბნებიან ექსპერტები, ერაყის სომალის №2-ად გადაქცევამდე არც ისე შორი იქნება.

არც ყანდაგარამდეა მაინც და მაინც შორს: ჩვენი ხელი-სუფლება თავისი გადაწყვეტილებებითა და განზრახვებით სულ უფრო გვიახლოვებს ისეთ მუდმივად ფეთქებადსა-შიშ რეგიონს, როგორიც ავღანეთია. **მიხეილ სააკაშვილი აშშ ადმინისტრაციას სთავაზობს, რომ ნატოს ძალებმა გამოიყენონ საქართველოს ტერიტორია ავღანელი თალიბებისთვის დარტყმის მისაყენებლად.** უკრაინის საინფორმაციო სააგენტოს „უნიას“ ცნობით, საქართველოს პრეზიდენტმა ამის შესახებ Associated Press-ისთვის მიცემულ ინტერვიუში განაცხადა.

„სააკაშვილის თქმით, — იტყვინება ინტერპრესნიუსი, — იგი მზად არის, ჩრდილო-ატლანტიკური ალიანსის გეგმებს საქართველოს წავსადგურების გამოყენების უფლება მისცეს, აეროდრომები კი

ნატოს სამხედრო თვითმფრინავებმა სანავით შევსებისა და ტექნიკური მომსახურებისთვის გამოიყენონ“.

ასეთი ფეხქვეშაგების სურვილი ყოველთვის ტრიალებდა სახელისუფლო დერეფნებში და, პრაქტიკულად, ახალი ამაში არაფერია.

ახალი სხვა რამაა, კერძოდ, მიხეილ სააკაშვილის შენიშვნა, რომ „მისი იდეის რეალიზება არ გამოიწვევს მოსკოვის გალიზიანებას, რადგან რუსეთი თვითონ არის დაინტერესებული ავღანეთში ანტიტერორისტული ოპერაციის წარმატებით“.

ვის წინაშე აკეთებს რევერანსს მიხეილ სააკაშვილი? როდემოდ ინტერესდება იგი საგარეო პოლიტიკის განხორციელების პროცესში რუსეთის რეაქციით?

ან, იქნებ, ამერიკელებს სურს, აჩვენოს, რომ მათი არაერთი მითითება რუსეთთან ურთიერთობის მოსაგვარებლად მიღებულია და რეალიზდება?

ისიც გაუგებარია, რატომ უნდა გალიზიანდეს რუსეთი თუ ამერიკის სამხედრო სატრანსპორტო საშუალებები საქართველოს ტერიტორიის სატრანზიტო მიზნებისთვის გამოიყენებენ?!

სამაგიეროდ, აბსოლუტურად ნათელია, რომ სააკაშვილის შეთავაზების გამო ამერიკაში არ გადარეულან. „უნიას“ ინფორმაციით, პენტაგონის წარმომადგენელს განუცხადებია: „აშშ-ში იცინა საქართველოს პირველი პირის შეთავაზების შესახებ, თუმცა იგი დეტალურად არ შეუხსნავლიათ“.

სჭირდებათ კი მაშინ, როცა სააკაშვილიც არ ახსოვთ, აღარ იწვევენ უწინდებურად ყველგან, სადაც „დემოკრატიის მუქურის“ გამობრწყინება სჭირდებოდათ.

ბატონი მიხეილი ახლა საქართველოს ფარგლებში მოძრაობს და ყოველდღე ეკრანზეა: საქართველოშიც რომ არ მიივინო.

საზღვარგარეთ დავით ბაქრაძე დადის, იგი ამ დღეებში ლუქსემბურგში იყო. პატარა ქვეყანაა, მაგრამ არც ბაქრაძეა კოლოსი; ბელგიაშიც შეიარა. დიდი ამბავი! ბელგია ხომ ის ქვეყანაა, გაიხსენებს ჩვენი მკითხველი, რომელსაც, როგორც მიხეილ სააკაშვილმა გვითხრა, საქართველოზე გაცილებით ნაკლები განათებული აზრები აქვს.

უკან მოგვჩანალებს. სააკაშვილი იმერეთში იყო — ზესტაფონსა და ქუთაისს ეწვია და, რაც ხელში მოხვდა, ის გახსნა — ქუთაისის ერთ-ერთი გარეუბანში ხისა და ლამინატის მინი ქარხანა.

მინი ქარხანა დიდი ამბავია! მაგრამ უფრო მეტია გოლფის სათამაშო საერთაშორისო სტანდარტების პირველი მოედნის გაშენება, რომლის მოწყობას, არაკიონ დევლოპმენტი“ მუხროვანში აპირებს. მუხროვანში, რომელიც აქამდე ბატალიონის ამბოხებით იყო ცნობილი.

სულ გამომგოლფებით: ჩამოვა მიდარეო უცხოელი, ქართველი გადაიკიდებს გოლფის სათამაშო ატფურვილობით გატენილ ჩანთას და მეკურტნეშსავეთ ფეხსაფეხს აედევნება ფულიან ბიძას.

მეორე ქართველი კი ხუთვარსკვლავიანი სასტუმროს პრეზიდენტის აპარტამენტების კარებთან გამოტანილ ფეხსაცმელს გაუშვინდავს, მესამე — გაოფილ მასისურს გაურთცხავს, მეოთხე — სააღმის მთარმნებს და გადმოგდებული ხურდისთვის მადლებას მოახსენებს, მეხუთე — მახათს მოუშვადებს, მოცალეობის ჟამს ექსტრემალური გართობისთვის.

მერე ყველა ერთად დაემხობა მუხლანება და შეშალადებს ზეცას — მიშა აკბარ!

არმაზ სანაგულია

ოზაგას ომის დასაბრუნებელი ფული არ აქვს

აშშ-ის პრეზიდენტმა ბარაკ ობამამ კონგრესს, 2010 წელს ავღანეთში ამერიკული დაჯგუფებების გაზრდისათვის დამატებით 33 მილიარდი დოლარის გამოყოფა სთხოვა.

იანვარში კონგრესისადმი ყოველწლიურ მიმართვაში ობამამ განაცხადა, რომ ავღანეთიდან ამერიკული ჯარის გაყვანის პროცესი 2011 წლის ივნისიდან უნდა დაიწყო. მისივე თქმით, მიმდინარე წლის აგვისტოს დასასრულამდე ამერიკული ჯარი ერაყს დატოვებს.

ვიდრე ობამა ომის დასაბრუნებელ ფულს იშოვიდეს, ავღანეთი ისევ მოწინავე ადგილზეა მსოფლიოს იმ ქვეყნების სიაში, სადაც ნაღმზე აფეთქების საფრთხე ყველაზე

დიდია. გაეროს მონაცემებზე დაყრდნობით ავღანეთის ტერიტორია „ტოლო“ იუნყება, რომ ყოველთვიურად ქვეყანაში, სულ მცირე, სამი ადამიანი მაინც ფეთქდება ნაღმზე. არსებობს ცნობა იმის თაობაზეც, რომ გარკვეულ ტერიტორიებზე ახალი დანაღმებითი სამუშაოებიც მიმდინარეობს.

მიუხედავად იმისა, რომ კოალიციის წევრი ქვეყნების მოსახლეობებს, კარგა ხანია, ავღანეთში ერთი ჯარისკაცის გაგზავნაც აღარ სურთ, მათი ხელისუფლებები აბსოლუტურად

საპირისპირო გადანყვებილებს იღებენ. გერმანიის მოსახლეობის 65 პროცენტი ხელისუფლების იმ გადანყვებილების წინააღმდეგია, რომლებიც კანცლერმა ანგელა მერკელმა იანვრის ბოლოს გააჩვენა და რომლის თანახმაადაც ავღანეთში დამატებით 500 სამხედრო მოსამსხურე იგზავნება. ჩატარებული გამოკითხვის შედეგებზე დაყრდნობით სწორედ ასეთი მონაცემები გამოაქვეყნა ტელეკომპანია „ZDF“-მა ანგელა მერკელის ახალი კაბინეტის ხელისუფლებაში მოსვლიდან 100 დღის შემდეგ. მოსახლეობის 29 პროცენტი საპირისპირო აზრს იზიარებს და თვლის, რომ ავღანეთ-

ში გერმანული კონტინგენტის გაზრდა სწორი გადანყვებილება იყო. რესპონდენტების საერთო რაოდენობიდან 76 პროცენტი ავღანეთში გერმანული ჯარის მისიის წარმატებით დასრულებას საეჭვოდ მიიჩნევს, მხოლოდ 18-მა პროცენტმა განაცხადა, რომ მისიის წარმატებით დასრულების სჯერა.

კონსერვატორებისა და ლიბერალების კოალიციური კაბინეტის მუშაობის 100 დღის განმავლობაში ხელისუფლების ქმედებითა და გადაწყვეტილებებით უკმაყოფილო გერმანელთა რაოდენობა გაიზარდა. 2009 წლის შემოდგომაზე, როდესაც კაბინეტი პირველ ნაბიჯებს დგამდა, გამო-

კითხულთა 50% მიიჩნევდა, რომ ხელისუფლება საკუთარ ამოცანებს მშვენივრად უმკლავდება. საწინააღმდეგო აზრის მომხრეთა რაოდენობა კი 30%-ს არ აღემატებოდა. უკვე დეკემბერში ხელისუფლებით აღფრთოვანებულთა რაოდენობა 42%-მდე შემცირდა, უკმაყოფილოთა კი — 34%-მდე გაიზარდა. ახლა გერმანიაში მოსახლეობის მხოლოდ 26 პროცენტს სჯერა, რომ ხელისუფლება თავისი მოქალაქეების ინტერესების შესაბამისად მოქმედებს, 70 პროცენტის აზრით კი, მას მხოლოდ რამდენიმე ეკონომიკური ჯგუფის პრობლემები ადარდებს.

მიჩვეულის მახვილი,

ანუ სააკაშვილის პატარალო

რა გვინდა და, როგორც ჩვენში იტყვიან, ვის დავეკარგეთ ქართველები ავღანეთში? ამ თემაზე „საქართველო და მსოფლიო“ შარშანაც წერდა, მას შემდეგ, რაც სააკაშვილის განცხადებას ავღანეთში ქართველი სამშვიდობოების გაგზავნის შესახებ ავსტრიაში არსებულ ლტოლვილთა ბანაკში სულ რაღაც ორიოდ დღეში ავღანელებსა და ქართველებს შორის შეტაკება მოჰყვა. მაშინ მხოლოდ სურვილის გაცხადებას მოჰყვა ეს სამწუხარო ფაქტი, რაც ერთადერთი მიზეზი იყო სისხლიანი ცემა-ტყეპისა, რისი დამალვაც სცადეს მიშავეზიებმა და ყველაფერი უბრალო, ყოფით კონფლიქტად წარმოაჩინეს.

მას შემდეგ კარგა ხანმა გა-
იარა და ავღანეთში ქართვე-
ლი მამულეების გაგზავნის
სურვილი რეალობად იქცა —
გასული წლის ბოლოს, პირა-
დად სააკაშვილმა „დაულოცა“
გზავნიანს აეროპორტიდან
ავღანეთის სასაკლავოე მიმა-
ვალ ჩვენს შვილებს, ორასამ-
დე ქართველ ახალგაზრდას.
**სულ ახლახან კი 800-მდე
ჯარისკაცი გაუყენეს გერმა-
ნიაში ნატოს ბაზისკენ მიმა-
ვალ გზას, სადაც სპეცმომ-
ზადების შემდეგ მათაც ავ-
ღანეთში უკრავენ თავს. შემ-
დე კი ქართველ სამშვიდო-
ბოთი მესამე იქნება აშშ-სა და
ინგლისის შემდეგ!**

უკრაინაში დამკვირვებელ-
თა მრავალრიცხოვანი დესან-
ტისა არ იყოს, აქაც იგივე
კითხვა ისმის — რატომ და
რისთვის ქართველების, უფ-
რო სწორად, საქართველოს
ხელისუფლების (ქართველ
ხალხს რას ეკითხებიან ნაცე-
ბი?) ასეთი ბეჯითი თავგა-
მოდება? პასუხი აქაც და უკ-
რაინის შემთხვევაშიც ერთი
და იგივეა — ნაცების ბრძოლა
საკუთარი (სკამებს ვინლა ჩი-
ვის) თავების გადასარჩენად!
ინტერნაციონალურ ვალს
აბდალა დაბლოუ ბუმბისა და
„დემოკრატიის“ წინაშე ქარ-
თველები ახლაც იხდიან; კო-
სოვოშიც ცოტა ხნის წინათ
„სამშვიდობოდ“ ვიფაჟაკეთ
ქართველებმა — ერთმორწ-
მუნე სერბებს მათი ძირძველი
მინის დაკარგვაში „დავეხმა-
რეთ“ და ეს პრეცედენტი,
თავის მხრივ, გახდა მიზეზი
თუ საბაბი, აფხაზეთისა და
ცხინვალის დაკარგვისა.

მაგრამ ავღანეთი არც ერა-

ყია და არც კოსოვო! ეს არის
ქვეყანა, ხალხი, რომელიც
თავისი არსებობის მანძილზე
იბრძვის და მისთვის არ აქვს
მნიშვნელობა, თუ რისთვის
არის ეს ბრძოლა. ომი და დენ-
თი ავღანელებს, როგორც
ჩანს, სისხლში აქვთ. ავღანე-
თის წინააღმდეგ ვერაფერი
გაანყო XIX საუკუნეში უძლი-
ერესმა ბრიტანეთის იმპერი-
ამ, ხოლო XX საუკუნის მიწუ-
რულს ავღანეთი გახდა ერთ-
ერთი დამაჩქარებელი ყველა
დროის უდიდესი იმპერიის,
სსრკ-ის დანგრევისა.

ეს მაგალითები რომც არ
ვიცოდეთ, ქართველებს სა-
კუთარი მწარე გამოცდილე-
ბაც გვეყოფა ამ დაუნდობელ,
ნახევრად ველურ მამაც ხალ-
ხთან ურთიერთობისა.

სპარსეთის წინააღმდეგ
თავისუფლებისთვის მებრ-
ძოდ ავღანელებს შაჰ აბასმა
ქართველები დაუპირისპი-
რა. ავღანეთში იქნევდა ძლე-
ვამოსილ მახვილს გიორგი
სააკაძე. მოგვიანებით, XVII
საუკუნის მიწურულსა და
XVIII საუკუნის დასაწყისში,
შაჰ სულეიმანის დროშის
ქვეშ იბრძოდა საქართვე-
ლოს უკანასკნელი დიდი გი-
ორგი, მეფე გიორგი XI, რომ-
ელიც ქართლის მეფედ მხო-
ლოდ იწოდებოდა, რადგანაც
მას სამშობლოში, პრაქტიკუ-
ლად, არ უშეფია იმიტომ,
რომ ყიზილბაშებს ეხმარე-
ბოდა ავღანელების დამორ-
ჩილებაში. მის ნაცვლად კი
ჯანიშინის, ანუ გამგებლის
ტიტულით ქართლს ვახტანგ
VI პატრონობდა.

როგორც გადმოცემა გვი-
ამბობს, მაშინდელი ავღანი
მეომრები აღიარებდნენ —

სპარსელები ჩვენთან შედა-
რებით დიაცები არიან, ხოლო
ჩვენ, ავღანელები, ქართვე-
ლებთან შედარებით ვართ
დიაცებიო!

მიუხედავად ამისა, მრავა-
ლი ათასი ქართველი შეენირა
ავღანთა შურისმგებლურ მა-
ხვილს. თავად

**გიორგი XI ავღანთა
პროვსული გიიჩის,
მიკაჟისის
მახვილით
განგვირული დაესა
ყანდაგარის სხალ
უდაგოში ისა,
რომ უამაგასი
ქართველი გეჟის
საფლაჟის კი არ
არსებობს;
ისაჟე, როგორც
მკაჟალი მისი
თანამებგროლისა
უსხო მინაჟე.
ასეთია გეჟი
და სეჟდრი
გამლუჟეგისა და
ეს უნდა ისოღნე
თანამეჟროჟე
ქართველმა
გამლუჟეგმა!**

აგრეთვე, ისიც, რომ ეს
მცირე ისტორიული ექსკურ-
სი, რაც საქართველოში ინ-
ტერნაციონალური „დემოკ-
რატიული“ ვალის თანამედ-
როვე მაჟან „ექსპერტთა“ თუ

ნატოს ქიმერის მოტრფილე
პარტიების საყურადღებოდ
მოიყვანა, კარგად იციან
დღესაც პრაქტიკულად ნე-
რა-კითხვის უცოდინარმა
ავღანელებმა!

მირვეისიც ახსოვთ და ქარ-
თველთა მიერ ჩადენილი საქ-
მენი საგმირონიც, ავღანელ-
თა დაღვრილი სისხლი მამაცი
გურჯების მიერ. ამიტომაც,
დიდი ალბათობით, მირვეი-
სის შემკვიდრეების, თალიბე-
ბის რისხვის სამიზნე, უპირ-
ველესად, ქართველები იქნე-
ბიან და, სამწუხაროდ, ალ-
ბათ, მალე დაიძრება ქაბუღი-
დან ხუთჯვრიან დროშაში
გახვეული კუბოები (ე.წ.
„გრუზ 200“) საქართველო-
სკენ, რომელთაც ახალ ძმთა
სასაფლაოებზე მიაყრიან
ბულდოზერებით მინას და
სიკვდილის შემდეგ საქარ-
თველოს გმირი მთავარსარდა-
ლი უზგად დაურიგებს ჯინჯი-
ლებს ჩვენს შვილებს.

ეს ყველაფერი, ანუ ქარ-
თველი ბიჭების საზარბაზნე
ხორცად განირვა კი იმ ფონ-
ზე ხდება, როდესაც მსოფ-
ლიოს „დავარცხნილი“, მა-
ძლარი ქვეყნები უარს აცხა-
დებენ ავღანეთში თუ ერავში
დამატებითი ჯარების გაგ-
ზავნაზე; აშშ პრაქტიკულად
მარტოა დარჩენილი მისსავე
წამოწყებულ სისხლიან ავან-
ტიურაში — სულ ახლახან
საფრანგეთის პრეზიდენტმა
ნიკოლა სარკოზიმ კატეგო-
რიული უარი განაცხადა ავ-
ღანეთში დამატებითი ჯარის
გაგზავნაზე. ნატოს და ევრო-
კავშირის წევრი სხვა ქვეყნე-
ბიც ამავე ჭკუაზე არიან. ალა-
რაფერს ვამბობ თურქეთზე,
რომელიც უარს ეუბნება
აშშ-ს საკუთარი ტერიტორი-
ის გამოყენებაზე ავღანეთ-
ერავის წინააღმდეგ.

სააკაშვილმა კი ამას წინათ
განაცხადა, რომ მზად არის
ამერიკას დაუთმოს აეროდ-
რომები და საზღვაო აკვატო-
რია ავღანეთში სამხედრო
ოპერაციებისთვის!

ვერაფერს იტყვი, ბრძნუ-
ლი გადანყვეტილებმა! რა-
საც შეიძლება ის შედეგი
მოჰყვეს, რომ უსამა ბენ ლა-
დენის სამიზნე საქართვე-
ლოს ქალაქები აღმოჩნდეს.
სადაც შაჰიდი თვითმკვლე-
ლებიც კი არ დასჭირდება,
რადგან ისედაც სულ იოლად
მოახერხებენ, თუნდაც მეტ-
როში, ტერაქტის მოწყობას!

ამ და სხვა შესაძლო საფრ-
თხეებს განა ვერ ხედავენ ნა-
ცები, მაგრამ, როგორც ზე-
მოთ ითქვა, მათ საკუთარი
თავი გასჭირვებით. ზემოთ

უკრაინაც ვახსენე, რაც იგივე
მიზანს ემსახურებოდა, სადაც
ორი ათასზე მეტი „დამკვირ-
ვებლის“ გაგზავნამ ისე გაა-
ვირვა ჩვენი მოძმე ქვეყანა,
რომ ვიქტორ იანუკოვიჩის გა-
მარჯვება 7 თებერვალს თით-
ქმის შეჭველია, ანუ უკრაინამ
შეიძლება არ აღიაროს სო-
ხუმ-ცხინვალის დამოუკი-
დებლობა, მაგრამ სააკაშვი-
ლის რეჟიმი რომ მარტოდ-
მარტო რჩება პოსტსაბჭოთა
სივრცეში, ესეც ცხადია.

ავგისტოს ომის შემდეგ ჩვე-
ნი მიმასთვის ევროპის სერი-
ოზულ ლიდერთაგან ხელის
ჩამოერთმევაც კი არავის სურს
და სააკაშვილის უზომო პა-
ტივმოყვარეობა აზიელი შეი-
ხებისა და ნაწილობრივ ბალ-
ტიის ქვეყნების იმედათაა. სე-
რიოზულ ევროპულ ქვეყნე-
ბში, დიდი ხანია, პერსონა ნონ-
გრატაა ახლო წარსულში
მსოფლიო დემოკრატიის შე-
ქურა ვარსკვლავბიჭუნა!

ერთი სიტყვით, წილი ნაყა-
რია! ავღანეთი — ერთადერ-
თი თამაშია, რითაც ჩვენი მი-
შა მხარდაჭერის მოპოვებას
ცდილობს აშშ-ის ახალ ადმი-
ნისტრაციიაში. ავღანეთი ხე-
ლისუფლების შენარჩუნების
უკანასკნელი შანსია და
ფსონებიც შესაბამისი იდება
ნაცების მხრიდან, მაგრამ
უბედურება ისაა, რომ მიშას
განცხადებას ამერიკისთვის
საქართველოს ტერიტორიის
დათმობის შესახებ, დიდი ენ-
თუზიანებით არავინ გამოხე-
მაურა, რადგანაც ობამას
ცალი თვალი რუსეთისკენ
უჭირავს.

ნაცებმა კარგად იციან,
რომ კარს მომდგარ არჩე-
ნებს, რომელშიც გამარჯვე-

ბის არანაირი შანსი არ აქვთ
გაყალბების გარეშე, რისთვი-
საც აქედანვე ჩანს, რომ მზად
არიან, დასაღლეთი და აშშ
ძველებურად ლეგიტიმაციას
ველარ მისცემს გაყალბებულ
არჩევნებს. ამიტომ ავღანე-
თი, მიშას ვატერლოოა და არა
მარტო მიშასი, არამედ მიშას
უახლოესი გარემოცვისაც;
20-30 კაცის, რომელთაც ხე-
ლისუფლების დაკარგვასთან
ერთად, შეიძლება, თავებიც
დაკარგონ!

მოკლედ, წინ „საინტერე-
სო“ ამბები გველოდება. ვნა-
ხოთ, რა იქნება. დღეს დანამ-
დვილებით ვერავინ იტყვის,
ხვალ რა მოხდება, რადგან
ფაქტორების გარდა, სუბი-
ექტური და გარე მომენტე-
ბიც არსებობს, რაც, რო-
გორც წესი, ბოლო 20 წლის
მანძილზე წყვეტდა ხოლმე
საქართველოს ბედს.

სააკაშვილის ვაბანკზე ნას-
ვლის მიუხედავად, რასაც ავ-
ღანეთის ვატერლოო შეიძლე-
ბა დაერქვას, ამ ავანტიურის
საბოლოო შედეგი არც მიშა-
ზეა ბოლომდე დამოკიდებუ-
ლი, რადგან ჩვენი ბედი საქარ-
თველოს გარდა ყველგან
წყდება. საბოლოო ჯამში ყვე-
ლაფერი იმაზეა დამოკიდებუ-
ლი, თუ რას მოილაპარაკებენ
და გადანყვეტენ ჩვენ შესახებ
მოსკოვი და ვაშინგტონი.

ერთი რამ შეჭველია —
კევანძის გახსნა ახლოსაა!
იმედია, ღმერთი არ გაგვწი-
რავს; თუ არა და, იმ გაუთა-
ვებელ უბედურებას, რაც
„ვარდების რევოლუციით“
დაიწყო, სამხედრო დასასრუ-
ლი ჯობია!

დავით მხეიპა

გერმანელები ავღანეთში კონტინენტის გაზრდას არ ეთანხმებიან

გერმანიის მოსახლეობის 65 პროცენტი ხელისუფლების
იმ გადანყვეტილების წინააღმდეგია, რომლის
თანახმადაც ავღანეთში დამატებით 850 სამხედრო
მოსამსხურე იგზავნება.

ჩატარებულ გამოკითხვის
შედეგებზე დაყრდნობით,
სწორედ ასეთი მონაცემები
გამოაქვეყნა ტელეკომპანია
„ZDF“-მა ანგველა მერკელის
ახალი კაბინეტის ხელისუფ-
ლებაში მოსვლიდან 100
დღის შემდეგ.

მოსახლეობის 29 პროცენ-
ტი საპირისპირო აზრს იზიარ-
ებს და თვლის, რომ ავღა-
ნეთში გერმანული კონტინ-
გენტის გაზრდა სწორი გა-
დანყვეტილება იყო. რესპონ-

დენტების საერთო რაოდენო-
ბიდან 76 პროცენტი ავღანეთ-
ში გერმანული ჯარის მისიის
წარმატებით დასრულებას სა-
ეჭვოდ მიიჩნევს, მხოლოდ 18-
მა პროცენტმა განაცხადა,
რომ სჯერა მისიის წარმატე-
ბით დასრულებისა.

კონსერვატორებისა და ლი-
ბერალების კოალიციური კა-
ბინეტის მუშაობის 100 დღის
განმავლობაში ხელისუფლე-
ბის ქმედებებითა და გადანყ-
ვეტილებებით უკმაყოფილო

გერმანელთა რაოდენობა გაი-
ზარდა. 2009 წლის შემოდგო-
მაზე, როდესაც კაბინეტი პირ-
ველ ნაბიჯებს დგამდა, გამო-
კითხულთა 50% მიიჩნევდა,
რომ ხელისუფლება საკუთარ
ამოცანებს მშვენივრად უმკ-
ლავდება. სანინააღმდეგო აზ-
რის მომხრე 30% იყო. დეკემ-
ბერში კი ხელისუფლებით აღ-
ფრთოვანებულთა რაოდენო-
ბა 42%-მდე შემცირდა, უკმა-
ყოფილოთა კი — 34%-მდე გა-
იზარდა. ახლა გერმანიაში მო-
სახლეობის მხოლოდ 26 პრო-
ცენტს სჯერა, რომ ხელისუფ-
ლება თავისი მოქალაქეების
ინტერესების შესაბამისად
მოქმედებს, 70 პროცენტის
აზრით, მას მხოლოდ რამდე-
ნიმე ეკონომიკური ჯგუფის
პრობლემები ადარდება.

**გარტყოფის ბრძოლის ველზე
ნაბაჰსაყრელი შენდება**

ისტორიული ძეგლების
უპატივცემულობა და
შეურაცხყოფა ლამის
ხელისუფლების ჰობი
გახდა, მაგრამ კრწანისის
ბრძოლის ველზე
ნაგავსაყრელის
მშენებლობა
უკვე ყოველგვარ
ზღვარს სცდება.
ნორიოს მოსახლეობა
ამ ამბავს სასტიკად
ენინაღმდეგება,
რის გამოც
საპორტუგო აქციაც
მრავალჯერ გამართეს.

ადგილობრივები მათ სოფელში ნაგავსაყრელის გააღებანას აპროტესტებენ და აცხადებენ, რომ ეს მათთვის დამოუკველი იქნება. მას შემდეგ, რაც ნორიოს მიმდებარე ტერიტორია მერიას ნაგავსაყრელისთვის გადაეცა, უგულვავს უწყებათა გლდანის ნაგავსაყრელის ნორიოში გადატანა გადაწყვიტა. მერიამაც აცხადებენ, რომ ხსენებული ტერიტორიან ნავიის პოლიგონის აშენება ყველა დაწესებულებული სტანდარტის მიხედვით მოხდება, თუმცა, რომელი სტანდარტების მიხედვით, არ აკონკრეტებენ.

**ადგილი, სადაც
თბილისის მერი
ნაგავსაყრალის
მონუმენტს გეგმავს,
ქულტურულ-
ისტორიულ ადგილს
ნარკოზადგანს.**

ადგილობრივები მას ხორის ნაქალაქევს უწოდებენ. გარდა ამისა, ამ ტერიტორიის მახლობლად მარტყოფის სამონასტრო კომპლექსია განთავსებული. მოსახლეობის განმარტებით, ნავაგასაყრელისთვის განკუთვნილი ტერიტორია დასახლებული პუნქტიდან ერთი კილომეტრით არის დაშორებული. მერიაში კი აცხადებენ, რომ ხორის მკვიდრობა რაღაც შეშუალებით – ნავაგასაყრელი სოფლიდან 3 კილომეტრით, ხოლო სამონასტრო კომპლექსიდან 4 კილომეტრით არის დაცილებული.

„არსებობს მოთხოვნა და სტანდარტები, რომლის მიხედვით, ნავგის პოლიგონი დასახლებული პუნქტიდან 500 მეტრით უნდა იყოს მოშორებული. საუბარია სოფელ ნორიოდან ნავაფსაყერის სამი კილომეტრით დაშორებაზე, რაც არანაირად არ არღვევს დადგენილ ნორმებსა და წესებს. მეორეც, პოლიგონი იქნება თანამედროვე სტანდარტებით აღჭურვილი და ყველანაირი უსაფრთხოების ზომებიც — გათვალისწინებული; მოსახლეობას არც სუნი შეანურებს და არც გამოწმამდაქვნი. ნავაგი იქ არ დაინვება. ეკლესიაო, რომ იძახიან, ეკლესიიდან ზუსტად 4 კილომეტრით იქნება დაშორებული. ეტყობა მათ არასწორი ინფორმაცია აქვთ; სპეციალისტებიც მივიდნენ და კვლევები ჩაატარეს,“ — განაცხადა მერიის პრესსამსახურის

თამაზ ჭავჭავაძე:

**სოფელი ერთსულოვანია, ჩვენი წინაპრების
ძვლების შეუჩახსყოფას არავის ვაპატიებთ!**

ნარმომადგენელმა თამარ
დვალმა.

თუმცა ასე არ ფიქრობენ ნორიის მცხოვრებლები. ისინი ამტკიცებენ, რომ ნავთობსაყრდელმა მათგან ერთი კილომეტრში მდებარეობს, ეს კი სოფლისთვის დამლუვველი, რადგან ანტისანიტარია იქნება. დღეს ნავთობსაყრდელისთვის განკუთვნილ ტერიტორიაზე მერიის მიერ მიყვანილი ტრაქტორები გაჩვენებულია. როგორც ჩვენთან საუბარში ადგილობრივმა მცხოვრებმა განაცხადა, ისინი ტრაქტორისტებს მუშაობის საშუალებას არ აძლევენ.

„სადაც უნდათ, იქ წაიღონ ნაგავსაყრელი, ოღონდ ნახსიხსივს იყოს უსაფრთხო. ამ ტერიტორიაზე ნაგავსაყრელი არ იქნება. თუ მაინც გააკეთებენ, მაშინ ამ სოფელს გადაეშენება უწერი. ნორიოლთა სახელით გეუბნებით, რომ არც ერთი კაცი უკან არ დაიხვეს. აქ ძველი ნაქალაქარია, ნორიის ნაქალაქარი — კულტურის ძეგლები. მიორტუც, აქ

სამონასტრო კომპლექსე-
ბი: წმიდა გიორგის, ღვთა-
ების მამათა მონასტერი,
წმიდა ანტონ მარტყოფე-
ლის ტაძარი, სადანანავ ხე-
ლისგულივითი ჩანს ეს ნაგავ-
საყრელი. ნორიოს პირველი
საჯარო სკოლიდან ნაგავ-
საყრელამდე ერთი კილო-
მეტრია.

ეს საფრთხეს
გეუქმენის როგორც
ნორიოს,
ისე მარტყოფსა
და დიდ ლილოს.

ეს მიზან მერიამ დაარეგისტრირა. ისეთი საუბარი ნაივად, თითქოს იქ ევროსტანდარტის ქარხანა უნდა გაეკეთებინათ. ჯერ ერთი, იქ ქარხანა არ შენდება, პირდაპირ ნაგავსაყრელი კეთდება. მეორეც, როგორი ევროსტანდარტული ქარხანაც არ უნდა ააშენონ, მაინც წინააღმდეგი ვართ იმ ტერიტორიაზე ნაგავსაყრელის გაკეთებისა.

ამ ამბავს ვილაყ შეენი რება. სოფელი ერთსულოვანია. გამოსავალს ამ ეტაპზე ვერ ვხედავთ. ჩვენი წინაარსების ძვლების შეურაცხყოფას არავის ვაპატიებთ. ხელისუფლებას ვთხოვთ, რომ არ გაკეთდეს იქ ნაგავსაყრელი. არანაირი აქციები მოწყობას არ ვაპირებთ. გლდანში რომ ნაგავსაყრელი უქმდება, ღმერთმა სიკეთე მისცეს გლდანელებს, არც იქ არ უნდა იყოს ნაგავი, მაგრამ შენგან ნაგავი წამოიღო და მე დამიყარო ეზოში, ეს ხომ არ შეიძლება, — აცხადებს ნორის მკვიდრი თამაზ ქაეთარაძე.

ნორიოში, ნავაგასყრელის მონყოლის შემთხვევაში, რასაფორმე ემუქრება ადგილობრივებს, ამის შესახებ საქართველოს მწვანეთა პარტიის ლიდერ, **გია გაჩეჩილაძე** ვკითხეთ. ეკოლოგიურ კატასტროფასთან ერთად, გაჩეჩილაძე ამ ტერიტორიის ისტორიულ მნიშვნელობაზეც ამახვილებს ყურადღებას.

„აღბილობრივები
აღუფოთეხულები
არიან
იმ პანდალური
გადანყვებილებით,
რომელიც
საქართველოს
პრეზიდენტმა
მიიღო და რომლის
განცხილულებას
მისი უშუალო
დაპალებით
უგულავამ დანიშნო.

ამ საკითხზე მუშაობისას ბევრი რამ „გააპრავეს“. 18 ნოემბერს საქართველოს ეკონომიკური განვითარების მინისტრის, ზურაბ პოლოლიკაშვილის ბრძანებით, თბილისის მერიას ნაგავსაყრელის მოსაწყობად საკუთრებაში გადაეცა სოფელ ნორიოს მიმდებარე 65,5 ჰექტარ-

რე მიწა.

ჩვენ დიდი ხანია, რაც გლდანის ნაგავსაყლოსი წინააღმდეგ ვიბრძოდე. მოგესხენებათ, იქ საშინელი ანტისანიტარია; ხდება თვითაღლემა, შედეგად ეს ბოლი ვრცელდება თბილისის ფარგლებში და მარტო გლდანის მოსახლეობას კი არ აწუხებს, თბილისის მიმდებარე სოფლებსაც. მაგრამ ეს არ ნიშნავს იმას, რომ გლდანის ნაგავსაყელი გადავიტანოთ იქ, სადაც უფრო კაპიტალური ფული სიტუაციას შექმნის.

ნორიო არის საქართველოს ისტორიის განუყოფელი, უნიკალური ნაწილი. გარდა იმისა, რომ იქ არის მე-6, მე-10, მე-12 საუკუნეების ძეგლები, როგორიცაა: ანტონ მარტყოფელის საფლავი და სვეტი, წმინდა გიორგის სალოცავი, ლითაბის სამონასტრო კომპლექსი, იქ არის მარტყოფის ისტორიული ველი, სადაც მოხდა მარტყოფის ბრძოლა. იქ არის ჩვენი გმირების სამარხები; ახლაც კი მოსახლეობა იქ უამრავ არქეოლოგიურ ნიმუშებს პოულობს. აღმოჩენილი ქვევრებში დამარხული ჩონჩხები. ეს ანტიკური ხანის კულტურაა.

ამასთან, გლდანის ნაგავსაყრელის ბოლი, გარკვეულ პერიოდებში, ქარის მიმართულების შესაბამისად, ნორიზმდეც კი აღწევს. თუ ეს ნაგავსაყრელი სოფლის ახლოს გადაიტანეს (რადღაც ერთი კილომეტრის დაშორებით), წარმოიდგინეთ, მოსახლეობა რა დღეში ჩავარდება. ნორიო ერთ-ერთი უდიდესი, ისტორიული ქართული სოფელია. იქ დაახლოებით 6000-მდე კომლია. ეს ხალხი ამბობს, რომ შევეწინააღმდეგებით, მაგრამ თუ მაინც იძალეს, მაშინ იძულებული ვიქნებით, აქედან გადავსახლდეთო,” — ამბობს გაჩეჩილაძე. იგი ნაგავსაყრელის ნორიში გადატანასთან დაკავშირებით სახმარეთლოში სარჩელის შეჭანასაც აპირებს.

ნორიოს მკვიდრმა თამაზ ქავთარაძემ კი გვითხრა, რომ მერია შეჰპირდა მათ ამ მშენებლობის შეჩერებას, თუმცა ოფიციალური პასუხი ჯერ არ მიუღიათ.

მაკა ქობაღია

განათლების ახალი ჩეფორმა

სახიფათო სახეს იძენს რეფორმის ახალი ტალღა, რომელიც განათლების სისტემაში 2010-2011 წლებში უნდა განხორციელდეს. როგორც ყოველთვის, ამ რეფორმების ავტორი ქვეყნის უმაღლესი ხელისუფალია, მისი შესრულებები კი, ამ შემთხვევაში რაოდენ უცნაურადაც უნდა ჟღერდეს, – ძალოვანი ჩინოვნიკები.

გაზეთ „ახალი განათლები“ დეკემბრის ნომერში ხობის საჯარო სკოლის მეთერთმეტე კლასლის წერილ დღიბეჭდა მიმდინარე რეფორმის შესახებ. წერილში ავტორი სახელმძღვანელოებზე საუბრობს: „**მეიძლება ამ საკითხში დილექტანტი უფრო მეთქმის, ვიდრე კომპეტენტური, მაგრამ ამ წერილის დანერა იმან გადაამწყვეტინა, რომ ამ თემაზე მე-12 კლასის მოსწავლეზე ბევრად უფრო არაკომპეტენტური ხალხი საუბრობს, თანაც ისეთი თავდაჯერებით, რომ ვერ შეეკამათები.**“ კონკრეტულად ვის გულისხმობდა ავტორი არაკომპეტენტურ მოსაუბრეებას, უცნობია, მაგრამ ასეთი დასკვნა მიმ-

დინარე მოვლენების ფონზე
ლოგიკურია. ბათუმში პედა-
გოგობთან შეხვედრისას რე-
ფორმის განსახორციელებლად
არა მარტო განათლების
სამინისტრო, არამედ მთელი
მინისტრთა კაბინეტი დაი-
რჩა. ამ პროცესში აქტიურ-
რად ჩაერთო თავდაცვის მი-
ნისტრი ბაჩო ახალაია, შს მი-
ნისტრის მოადგილე ეკა ზღუ-
ლაძე და ჯანდაცვის მინისტ-
რის პლესანდრე კვიტაშვილი.

პედაგოგები ამ საკითხზე
ღიად საუბრისგან თავს იკა-
ვებენ. თუმცა მიაჩნიათ, რომ
ახალმა შეფასების სისტემამ,
**რომელიც 10 გამოცდის ჩაბა-
რების შედეგებით მოხდება,**
**შესაძლოა კატასტროფა გა-
მოიწვიოს, რადგან ათი გა-
მოცდიდან ერთშიც რომ ჩა-**

რეზო მიშველაძე: «ლომია და ნოდია ქართველობის პირნაპარდნილი მტრები არიან, გვარამია კიღუპ რაღასას ჰგავდა, ახლა კიღუპ ეს გაუქინი თუ მიუქინი, ეს «ბლანქეიანი» ბეჩეკა...»

იქრას, მოსწავლე ატესტატს ვერ მიეცემა. საყოველთაო უმუშევრობის ფონზე სკოლადამათავრებულთა დიდინაწილი უსაქმოდ და უფუნქციოდ დარჩება. რაც შეეხება სამხედრო სწავლებას და საბოჭალაო თავდაცვას, პედაგოგების განაცხადებით, ეს სიახლე არ არის, რადგან ეს საგანი დროც ისტავლებოდა. სიახლეა ის, რომ ამ პროცესს ძალიანია უწყებები გაუწევენ მონიტორინგს. პედაგოგები ამ საკითხზე ღუძან, სა-

ზოგადობების გარკვეული ნა-
წილი კი მიიჩნევს, რომ რე-
ფორმების ახალი ეტაპი არა-
თუ სკოლაში სახმედრო-პატი-
რიოტული სულისკვეთების
ამაღლებას შეუწყობს ხელს,
არამედ სამშობო ტენდენციის
ჩამოყალიბებასაც.

**რაზი მუჰეპალაქი, მწე-
რალი:** რა ხდება, გასაზიედ-
რობებული ქვეყანა უნდა ჩა-
მოაყალიბონ თუ ბავშვობი-
დანვე ზონდერბრიგადების-
თვის მოამზადონ მომავალი
თაობა? ამ ფორმით უნდათ,

აკონტროლონ ყველა და ყველაფერი, როგორც ადრე „აგაგებ“ აკონტროლებდა. ამ მთავრობის მიზანია, როგორმე 2013 წლამდე მიაღწიოს საკუთარი თავი. მერე, ალბათ, შეცვლიან კონსტიტუციას და მოირგებენ საკუთარ თავზე. კარ შიშობდა, ექვსი-შვიდი აკცის მილიარდობას შეეწიროს მომავალი თაობა და ქვეყანა.

სააკაშვილს მოთმინების უნარი არ აქვს, ►

პარლამენტარ პაატა ლეჟავას კოლეგების არ იცნობენ

პაატა ლეჟავა „მიმინო“

პაატა ლეჟავა სტაჟინი პარლამენტარია. მან საქართველოს საკანონმდებლო ორგანოს მტვერი 32 წლის ასაკში, „გარდების რევოლუციის“ შემდეგ, ჩაისუნთქა და ისე დაავადდა პარლამენტის სიყვარულით, რომ უკვე მეორედ გახდა „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ სიით არჩეული დეპუტატი.

კანონშემოქმედებით საქმიანობაში საკმაოდ გამოცდილების მიუხედავად, ბატონი პაატა ერთობ მოკრძალებული ადამიანია და ზედმეტი პოლიტიკური აქტიურობის პირველი მოადგილე გახლავთ. ის მხოლოდ და მხოლოდ აგრარულ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარის პირველი მოადგილე გახლავთ და კომიტეტის თავმჯდომარის — არჩილ გეგენავას არ ყოფნის შემთხვევაში კომიტეტის სხდომებსაც ხელმძღვანელობს. პლენარულ სხდომებზე, ძირითადად, დუმს, მაგრამ ზოგჯერ ქვეყნისთვის მეთად მნიშვნელოვანი და საჭიროებო საკითხების განხილვაში მონაწილეობს. მისი შენიშვნები ზომიერების ფარგლებს არ სცილდება და საქმეში კარგად ჩახედული კაცის შთაბეჭდილებას ტოვებს. ცდილობს თავისი შეკითხვებით ჩრდილი არ მიაყენოს ბატონი პრეზიდენტის ინიციატივებსა და ინოვაციებს.

მაგალითად, იაპონიის მთავრობის მიერ გამოყოფილი 25-მილიონიანი გრანტით ხელისუფლებამ უცხოეთიდან ახალი სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა შეიძინა რაიონებში ამხანაგობებისთვის დასარიგებლად. ბატონმა პაატამ კი ტრაქტორების მწარმოებელ ქვეყნებთან თანამშრომლობის საკითხი დასვა, რადგან ნაწილების დაზიანების შემთხვევაში მათი დროული მოწოდება მოხდეს. თუმცა საქართველოს პრეზიდენტი ჟურნალისტების თანდასწრებით მანამდეც მშვენივრად ათუხთუხებდა იაპონური გრანტით შეძენილ ტრაქტორებს კახეთის პურის ყანაში.

ცნობისათვის, ბატონი პაატა მხოლოდ და მხოლოდ საპატიო მიზეზით აცდენს კომიტეტის სხდომებს და თუ ასე ერთგულად გააგრძელებს პრეზიდენტის სამსახურს, შესაძლოა, მიხეილ მაჭავარიანის რეკორდი გაიმეოროს და ის მე-8 მოწვევის პარლამენტის წევრიც გახდეს.

პარლამენტის ვებგვერდზე წარმოდგენილი პაატა ლეჟავას ბიოგრაფიული მონაცემები მეთად მშრალი და მწირია. დაიბადა 1972 წლის 15 ოქტომბერს ქ. თბილისში. ჰყავს მეუღლე. დაამთავრა ივ. ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, სამართალმცოდნეობის სპეციალობით. კვალიფიკაციით იურისტი.

შრომითი საქმიანობა 1996 წელს საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოში მოსამართლის თანაშემწედ დაიწყო. 2001 წელს საქართველოს ნავთობის საერთაშორისო კორპორაციაში იურისტად გადავიდა. 2004 წელს კი საქართველოს პარლამენტის წევრი გახდა და ამ დრომდე „პირნათლად“ ასრულებს მასზე დაკისრებულ მოვალეობას.

კმაყოფილია იმით, რაც აქვს (შემოსავლიანი სამსახური, ძვირადღირებული მანქანა, სადეპუტატო პრივილეგიები) და სულაც არ აღელვებს ის საკითხი, რომ კოლეგა-პარლამენტარებთან შედარებით მისი სწავლა-განათლება ერთობ მოკრძალებულად გამოიყურება. არც პარვადისა და არც ოქსფორდის სერთიფიკატები არ ამშვენებს მის კაბინეტს და ამ დრომდე პრე-

ზიდენტისგან არც ღირსების ორდენი მიუღია.

ყოფილი პარლამენტარი ვახტანგ ხმალაძე მიიჩნევს, რომ დეპუტატების ნაწილს არათუ საზოგადოება, არამედ თავად პარლამენტის წევრებიც კი ვერ ცნობენ და რა გასაკვირია, რომ პაატა ლეჟავას არსებობაზე არაფერი იცოდეს.

ვახტანგ ხმალაძე:

— სამწუხარო რეალობაა, მაგრამ საქართველოს ყველა მოწვევის პარლამენტში მეტნაკლებად იყვნენ ისეთი დეპუტატები, რომლებსაც პარლამენტის წევრებიც კი ვერ ცნობდნენ. დღევანდელ პარლამენტში ასეთები გაცილებით ბევრია, რაც იმაზე მიუთითებს, რომ წარმომადგენლობით ორგანოში ყველაფერი რიგზე ვერაა.

— **ბატონო ვახტანგ, ცალკეული პიროვნებები თვლიან, რომ ქვეყნისთვის სასარგებლო საქმე შეიძლება ზედმეტი აფიშირების გარეშეც აკეთო, ეთანხმებით ამ აზრს?**

— საპარლამენტო მოღვაწეობა რამდენიმე კომპონენტისგან შედგება და ესაა დეპუტატის აქტიურობა: პირველი — უშუალოდ პლენარულ სხდომებზე, მეორე — საკომიტეტო მოსმენებზე და მესამე — ამომრჩეველთან ურთიერთობისა. პარლამენტის წევრი შეიძლება პლენარულ სხდომებზე სიტყვით არ გამოდიოდეს, მაგრამ შეუძლებელია თავისი მოვალეობა შეასრულოს, თუ ის საკომიტეტო მოსმენებში არ მონაწილეობს. დეპუტატს, რომელიც კომიტეტის სხდომებს ესწრება და აზრს გამოთქვამს, საზოგადოება იცნობს კიდევ.

— **როცა დეპუტატს არ იცნობს საზოგადოება, ვისი პრობლემაა?**

— ვფიქრობ, ქვეყნის პრო-

ბლემაა და იმაზე მიუთითებს, რომ ან საზოგადოება ვერ აკეთებს სწორ არჩევანს, ან არ ეძლევა მას სწორი არჩევანის გაკეთების შესაძლებლობა. მეორე შემთხვევაში, მხედველობაში მაქვს არჩევნების გაყალბება, რომლის წყალობითაც ესა თუ ის პირი პარლამენტის წევრი ხდება. სამწუხაროდ, ჩვენთან, კარგა ხანია, საზოგადოებას სწორი არჩევანის გაკეთების შესაძლებლობა არ აქვს.

— **ბატონო ვახტანგ, როცა დეპუტატები თავის მოვალეობას ვერ ასრულებენ, რა პოლიტიკური შედეგები შეიძლება მოუტანოს ამან ქვეყანას?**

— ჩვენ გვაქვს ისეთი საკანონმდებლო ორგანო, რომელიც რეალურად არ ასახავს ამომრჩეველთა ნებას. პარლამენტში გადანყვეტილებათა მიღება ხდება არა კოლექტიური აზროვნების შედეგად, არამედ მცირე ჯგუფის ნებასურვილის შესაბამისად, რაც ქვეყნისთვის ძალიან ცუდია. წარმომადგენლობითი დემოკრატიის უმთავრესი დანიშნულებაა, რომ პარლამენტმა ისეთი გადაწყვეტილება მიიღოს, რომელიც საზოგადოების უდიდესი ნაწილისთვის მისაღები და სასარგებლო იქნება. რასაკვირველია, ამ შემთხვევაშიც შეცდომა გამოიწვევს არაა, მაგრამ, როდესაც პარლამენტი საზოგადოების ნებას გამოხატავს და კამათის, აზრთა ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე იღებს გადაწყვეტილებას, შეცდომების ალბათობა მცირეა. მაგრამ, როცა კვერის დამკვერელები სჭარბობენ, ასეთ დროს შეცდომისა და დანაშაულებრივი გადაწყვეტილების მიღების ალბათობა გაცილებით დიდია.

ნათია ქალაგიშვილი

ვახანიას დაკავებას ოთხი პიროვნება ემსხვერპლა

პოლიტიკური მოძრაობა „მთლიანი საქართველოს“ ლიდერის იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორის, აკადემიკოს ვლადიმერ ვახანიას სასამართლო პროცესი ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოში 15 იანვარს ისე გადამდგომი პროცესის თარიღი ჯერ კიდევ არ არის დაზუსტებული.

ეს პროცესი ქუთაისში მას შემდეგ გრძელდება, რაც ზუგდიდის რაიონულმა სასამართლომ აბსურდული ბრალდებით, იარაღის უკანონო შეძენა-შენახვისა და ჟურნალისტური საქმიანობისთვის ხელის შეშლის გამო, ოთხი წელი მიუსაჯა.

ვახანიას საქმე, დიდი ხანია, გასცდა საქართველოს ფარგლებს. სასამართლო პროცესს აკვირდებოდნენ ევროკავშირის წარმომადგენელი კაუპო ენდი და საყოველთაოდ აღიარებული უფლებადამცველები სერგეი კოვალოვი და ერნესტ ჩორნი.

„ეს არის პოლიტიკური საქმე, რადგან დადანაშაულო ვახანიას თავისუფალი სიტყვის ხელის შეშლაში, რაღაც ეგზოტიკურია. ვახანიას შესახებ ბევრი რამ მითხრეს, საიდუმლოებითაა მოცული თვითონ პასპორტების ჩამორთმევა. ყველა მისი წერილი უპასუხოდ დარჩა. რას ნიშნავს ეს, თუ კი საქართველო სამართლებრივ სახელმწიფოს აშენებს? მე ტელეფონით ვესაუბრე ამის შესახებ ანდრეი ილარიონოვს, რომელიც აშშ-შია და ამერიკაში მოღვაწეობს. მას საკმაოდ კარგი რეპუტაცია აქვს. ვიცი, რომ მიხეილ სააკაშვილთან მას პირადი ურთიერთობა აქვს, ამიტომაც ასეთი ჩარევა საიმედოა,“ — აღნიშნა სერგეი კოვალოვი.

ასეთმა ფართო მასშტაბის რეზონანსმა დააფრთხო ქართველი სამართალდამცველები და ამიტომაც ცდილობენ ახლა თავის დაძვრენას.

ვახანიას ამ უკანონო დაკავებას კიდევ ოთხი პიროვნება ემსხვერპლა. მის მეგობარსა და პროკურატურისათვის არასასურველ მოწმეს — თენგიზ კალანდიას ნარკოტიკული ნივთიერების შეძენა-შენახვის ბრალდებით 18 წელი მიუსაჯეს. ამ საქმესაც ახლა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლო განიხილავს. ვახანიას კარის მეზობელი ჯამბულ ჩიქოვანი, ასევე, პროკურატურისთვის არასასურველი ჩვენების, ანუ სიმართლის თქმის გამო, მე-5 თვეა, დაკავებულია და განაჩენის გამოტანას ელოდება. კიდევ ერთი მოწმე მინდია მაცხარია კი მიმალვამია, რადგან იცის, რომ ჩიქოვანის ბედს გაიზიარებს.

ვახანიას ერთ-ერთ ადვოკატს ჯონი ზარანდიას ზუგდიდის რაიონულმა სასამართლომ სხვა საქმის გამო ყალბი დოკუმენტების შექმნის ბრალდებით მიუსაჯა. თუმცა ამბობენ, რომ ის ვახანიას ადვოკატობის გამო დაისაჯა.

ლადო ჰირია, ზუგდიდი

მოგაპალი ზონდერებისთვის

კახა ლომაიძე

გია ლომიძე

ნიკა გვარამია

დიმიტრი გვარამია

მაგის ტვინში როდის რა მოიხარშება, კაცმა არ იცის. ეს არის გაუნათლებელი, უკონტროლო კაცი, რომელსაც შეუძლია, როცა უნდა, რაც უნდა, წამოისროლოს და მისი ამქარიც მაშინვე მისი ნათქვამის შესრულებას იწყებს. ესენი ხელისუფლებაში მოვიდნენ იმიტომ, რომ დანაგრიონ ყველაფერი ქართული. განათლების სისტემაში გასატარებელი რეფორმების მიღება ასე ნაქაჩრევად, ერთ საათში

როგორ შეიძლება? მაგრამ ესენი არავის უსმენენ, რასაც უნდათ, იმას აკეთებენ. ჯერ კიდევ კახა ლომიძე ამბობდა: „ძალიან ყვეს, ქარავანი მიდი-სო“. ძალიან ერი იყო და ქარავანი — ხელისუფლება. ახლა ამბობენ, რომ თურმე ახალ თაობას სხვა ღირებულებები აქვსო. ამ ღირებულებების გამო ტრიალებს ამდენი უბედურება ჩვენს ქვეყანაში.

ვის ხელში იყო განათლების სისტემა, რაც ესენი მოვიდნენ ხელისუფლებაში? ლომიძე და

ნოღია ხომ ქართველობის პირწავარდნილი მტრები არიან, გვარამია კიდევ რაღაცას ჰგავდა. ახლა კიდევ ეს შამკინი თუ მიშკინი, ეს „ბლანფეინი“ ბეკეკა... დანეროს, აბა, ქართულად ერთი ნებისმიერი თემა! მთელი პასუხისმგებლობით ვაცხადებ, რომ, თუ დანერა, ეს ნამუშევარი იქნება საშინელება.

საკამელოა — სკოლაში პრეზიდენტობა ვითამაშოთო. თვითონ, კარგა ხანია, თამაშობს პრეზიდენტობა-

ნას: კარგ დროს ატარებს; მე-ძავი მაგას არ აკლია, „მასა-ფისტა“ და ციგურები; დადის ხან ბოდრუმში, ხან სად და დაყვება მთელი ჰარამხანა.

სასულიერო მოღვაწეები არ შეიყვანეს სკოლაში, რელიგიური უმცირესობების უფლებები შეილახება. ახლა სამხედროები და „კაგებეშნიკები“ შეჰყავთ. ასე აწყობთ და იმით.

ცნობილი ამბავია, რომ ქვეყანას „თავისუფლების ინსტიტუტი“ მართავს და ახალ დე-

ოლოგიას ნერგავს. აქედან გამომდინარე, მათთვის მიუღებელია ყველანაირი სულიერება და უნდათ, რომ ეს ჩახსონ მომავალ თაობებში. თუ არ გამოფხზილდით, ერის თვითგადარჩენის იმუნიტეტი დაქვეითებულია და ყველაფრის ღირსები ვიქნებით, რასაც ეს ხელისუფლება დაგვმართებს.

პრეზიდენტმა ბათუმში გამართულ შეხვედრაზე აღიარა, რომ

სახელმწიფო განათლების სისტემას ჯერ კიდევ ვერა მოხდა.

ამის გამო რეფორმატორებმა თანამდებობები კი დატოვეს, მაგრამ ისინი არავის დაუსჯია. პირიქით, სხვა, გაცილებით მაღალანაზღაურებად თანამდებობებზე დაინიშნენ.

ნანა ლალაიშვილი

კომპიუტერები

**გადიდებული ტარიშების გემო
პასიენტთა ჩაოღენობა
კატასტროფულად იქლო**

ზურაბ
გაგნიძე:

სოზარ სუბარმა ღვთის სამსახური და ჩნების პატივსაცემი უკეთესი სამსახურისა და სოროსის ფულზე გასვლა

მას შემდეგ, რაც თბილისში მერის პირდაპირი წესით არჩევის საკითხი პოლიტიკურ დონეზე გადაწყდა, ბევრ პოლიტიკოსსა და პოლიტიკაში ახლადმოსულ პიროვნებასაც არჩევნებში მონაწილეობისა და მაღალი პოსტების დაკავების სურვილი გაუჩნდათ. პოლიტიკურმა გაერთიანებამ „ალიანსი საქართველოსთვის“ განაცხადა, რომ თბილისის საკრებულოს თავმჯდომარის პოსტზე მათი კანდიდატი სოზარ სუბარი იქნება. ყოფილი სახალხო დამცველისა და ამჟამად „ალიანსი საქართველოსთვის“ თანათავმჯდომარის — სოზარ სუბარის ფსიქოპოლიტიკურ ნარმოგვიდგენს ფილოსოფიისა და ფსიქოლოგიის დოქტორი, პროფესორი ზურაბ გაგნიძე.

— ბატონო ზურაბ, რას გვთქვით სოზარ სუბარის პიროვნების შესახებ, შეიმჩნევა მისი ფსიქოლოგიური პიროვნული განვითარების უწყვეტი წინსვლა?

— პიროვნული სიმწიფის უმნიშვნელოვანესი კრიტერიუმები სულიერი სიმტკიცე და მიზანდასახულობაა, შექსპირი ამბობდა: „მე ვერ ავიტან, მე ბრალს ვდებ კაცთა ყოველთა, რომელთა გული სწრაფვდალეზს მიწებზე“. მერყევი ადამიანი ვერასოდეს იქნება ღრმა, სულიერი სიჯანსაღის მატარებელი, ვერასოდეს იტყვის უარს საკუთარ ვნებებსა და სურვილებზე სხვათა საკეთილდღეოდ და ვერასგზით შეძლებს პიროვნული პოტენციალის სრულ რეალიზებას. სოზარ სუბარს არ აქვს მკვეთრად ჩამოყალიბებული მიზანი, რაც ადამიანში კლავს ეგოისტურ იმპულსებს, ამპარტავნულ ამბიციებს, ჰედონიზმისკენ მიდრეკილებას, უაზრო პატივმოყვარეობასა და სხვა მრავალ ადამიანურ სისუსტეებს. სუბარს კი არ გააჩნია სულიერი სიმტკიცე და მიზანდასახულობა. ისტორიკოსი, თეოლოგი, დიაკონი და დავით გარეჯის ყოფილი მღვდელი, ანუ უფლის სამსახურში მყოფი სოზარი სრულიად მოულოდნელად იხდის ანაფორას და სხვადასხვა ჟურნალ-გაზეთებში იწეებს მუშაობას ჯერ კორესპონდენტად, შემდეგ რედაქტორად. შეიძლება მაშინ მეფიქრა, რომ ახალგაზრდა კაცმა თავისი მონოდება დროულად ვერ გაცნობიერა-მეთქი, მაგრამ

ფარი პიროვნება, სული-ერაზმით დასწავლული.

„თავისუფლების ინსტიტუტი“ მისთვის ტრამპლინად იქცა მისი შემდგომი წინსვლისთვის. აშკარაა მისი კარიერული წინსვლა, მაგრამ პიროვნული განვითარების მხრივ, დასანანი უკუსვლაა. მან ღვთის სამსახური და რწმენის მაღლი უკეთურ სამსახურსა და სოროსის ფულზე გასვლა.

— ბატონ სოზარს სახალხო დამცველის პოსტზე მუშაობისას იცნობდნენ პრინციპულ და სამართლიანობისთვის მებრძოლ ადამიანად, მისი მცდელობით სახალხო დამცველის ინსტიტუტი პირველად შედგა...

— სოზარი „ვარდების რევოლუციის“ ჟამს სააკაშვილის გვერდით იდგა და სახალხო დამცველის თანამდებობაზეც „ნაციონალური მოძრაობის“ კადრი იყო. სხვებისგან განსხვავებით, ის უფრო ჭკრეტდა სააკაშვილის სულიერ ღირებულებებს: „ადამიანები არიან ისეთი, როგორნიც არიან. სააკაშვილი რომ მოინდომებდა მდილისა და ყველაფრის კონტროლს, ვიცოდით, მაგრამ იმდენად ამაზრზენი იყო შევარდნაძის მმართველობის ბოლო პერიოდი, რომ გავყევი ადამიანს, რომელიც ყველაზე რადიკალური ოპოზიციონერი იყო“.

მან იშოდა, ვინ იყო სააკაშვილი, ისიც, რომ ცუდს უარსით ცვლიდა და უარსს გაჰყვა სულის სიკუპლით.

ეს კი მხოლოდ და მხოლოდ სუსტი გონებრივი უნარებისა და ნებულობის მქონე, სიმტკიცის საყრდენ ძალას მოკლებულ ადამიანს შეუძლია.

ეს იმიტომ ჩაიდინა, რომ არ აქვს გაცნობიერებული და ჩამოყალიბებული მიზანი. ბატონი სოზარის მიზანი პირადულზეა ფოკუსირებული და გამუდმებით საკუთარი თავის ძიებაშია. სამწუხაროდ, ასეთი ადამიანების რაოდენობა ქვეყნის პოლიტიკურ ცხოვრებაში საკმაოდ დიდია.

უფლებების დარღვევა ვარდოსნებმა პირველი დღეებიდანვე დაიწყეს. სოზარის მხრიდან კი რეაგირება არ ჩადა, რამაც საზოგადოება გააღიზიანა — ომბუდსმენის ოფისის ეზოში ინდაური მიაყვანინა. სალხაბაძის როლისა და სოზარის ხელისუფლებას

როდესაც სუბარის ავტორიტეტზე ვსაუბრობთ, საჭიროა, გავიხსენოთ მისი ძველი და ახალი თავგადასავლები. მის უმნიშვნელო პიროვნებაში რადიკალური ცვლილება მოხდა და სოზარი ხელისუფლებას

ბის მიერ და პოლიტიკურად ანგაჟირებულ ოპონენტად იქცა. სოზარის ფსიქიკაში ემოციათა და გადაწყვეტილებათა მიღების დიდი ამბავად მდგომარეობაში პრობლემები შეუქმნას.

მოგვიანებით სუბარის ნაწილს: „პარლამის ჩაქოლუხია“ იყო ყველაზე დიდი შეხვედრა, რაც გვიჩვენებს, რომ მას შეხედულებები უყალიბდება შემხვედრ სიძნელეთა საპასუხოდ, ანუ „პრიყვი საკუთარ გამოცდილებაზე სწავლობს“.

ეს კი საფუძველს მაძლევს, ვთქვა, ის არ არის შორსმჭვრეტელი, გამჭრიახი, ანალიტიკურად მოაზროვნე და რეალობის ობიექტურად შემფასებელი.

ისევე სერიოზული რჩევა და საკუთარი თავის ძიების ახალი გზა. თანაც აზროვნების იმდენად მარტივი კონსტრუქცია აქვს, რომ საკითხთან უშუალო შეჯახებისას იღებს გადაწყვეტილებებს; სახალხო დამცველი პოლიტიკაში წამოვიდა, თუმცა სექტემბერში ჯერ არ იცოდა, პოლიტიკაში ნაწილობრივ თუ არასამთავრობო სექტორში.

— რატომ გააკეთა ბატონმა სოზარმა არჩევანი „ალიანსზე“ ან რატომ იბრძვის თბილისის საკრებულოს თავმჯდომარეობისთვის?

— „ალიანსს“ სჭირებოდა სოზარ სუბარის ოპოზიციური და ამავე დროს მართლის მთქმელის ავტორიტეტი. ალასანიას თანათავმჯდომარე

ისე გახდა, რომ მისი პარტიის წევრიც არ ყოფილა. ალასანიას ხედვა, რომ დიპლომის გზით ხელისუფლებასთან არსებულ პრობლემებს მოავარებად, შთაბეჭდავი შედეგით არ გამოიქვანებულა. თუ ბატონი სოზარი ძალად და გავლენად საერთაშორისო მხარდაჭერას გულისხმობს, უკვე გაზრდილ და გამოცდილ ბატონად საქართველოს სამოქალაქო საზოგადოების წინაშე გარე ძალები ბევრს ველარაფერს იზამენ. დღეს ხალხს ეროვნული მუხტისა და ინტერესების მტკიცე პოზიციის მქონე პარტიები უფრო იზიდავს. კონკურენტებს კი ბატონი სუბარი ასე უპირისპირდება: „ჩვენ გვგმა გვაქვს და ვმონაწილეობთ საარჩევნო კოდექსის შემუშავებაში“, რომლის კომისიის სხდომები მრავალჯერ ჩაიშალა. სოზარი კი იმედოვნებს, რომ კომისიის სხდომებს მუდმივად ვერ ჩაშლიან. ასე რომ, მისი შეფასებები ეგოისტურია, ამბიციურობასა და თავმოყვარეობას ემსახურება, უფრო რეკლამირებულია, ტენდენციური, თავის წარმჩენის მექანიზმზე აგებული და არაფხიზელი გონებითა და არგუმენტებით კონსტრუირებული. ამ პიროვნებას შეუძლია პოლიტიკაში რამე შეცვალოს?.. მისი სახალხო დამცველობისას, მიუხედავად 1400-გვერდიანი მოხსენებებისა, არც ერთს შედეგი არ მოჰყოლია: არც სანდრო გირველიანის, არც ბუტა რობაქიძის, ზურაბ ვაზაგაშვილისა და ალექსანდრე ხუბუღოვის მკვლევები და საქმის გამყალბებლები არ დასჯილან. არც ერეკლე კოდუასთან დაკავშირებული საქმეები გამოძიებულა.

ისიც ვერ მოახერხა, რომ პარლამენტში 7 ნომრის დარღვევა საბა-მოქალაქო კომისია შეამნილყო. 7 ნომრის ცემაზე საკუთარი თავიც ვერ დაიძვრა და საჩივარიც არ შეიტანა.

მისმა მხარდამჭერმა საერთაშორისო ძალებმა ვერ გაბედეს, სააკაშვილი სამხედრო დამნაშავედ გამოეცხადებინათ აგვისტოს ომის შემდეგ. ახლაც დუმს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ბრალდებაზე, რომელთაც იეღოველთა მფარველობა დასწამეს. თავის 5-წლიან მოღვაწეობას ასე აფასებს: „მე გავაკეთე მაქსიმუმი იმისა, რაც შემიძლო ... სხვა იმაზე მეტს ვერავინ გააკეთებდა“. დიახ, სიტყვიერად ტომებს ადგენდა, მაგრამ სადაა საქმე, რომელიც გამოაჩენს.

— აბა, რატომ აირჩიეს სოზარ სუბარი გაეროს უმაღლესი კომისიის მრჩეველად?

— ვილაც ძალას სოზარის ფიგურის წინ წამოწევა სურს. ამ ეჭვს ის ფაქტიც აძლიერებს, რომ აქამდე უმაღლესი კომისიის მრჩეველად პრაქტიკოსი ომბუდსმენი არ ჰყოლია. მრჩეველთა საბჭო კომპეტენტური, საერთაშორისო დონის მეცნიერებით იყო დაკომპლექტებული. ამ პოსტს

თვითონ სოზარი დამსახურებულ საზღაურად მიიჩნევს. „ყველა ჩემი მოხსენება გაეროში სიტყვასიტყვით იყო ასახული. არ ყოფილა შემთხვევა, რომ არ გაეზიარებინათ ჩემი ნათქვამი“. მას დაავინებდა თავისი ნათქვამი მსოფლიოს ომბუდსმენტო საერთაშორისო შეკრებაზე „როცა ვცეცხობდი, რომ გენერალური ინსპექციის უფროსი ისერის წყლით სავსე პარკებს, შემდეგ პარლამენტის თავმჯდომარე გამოდის და ამბობს, რომ ეს არის ხუმრობა, არ იჯერებდნენ და მეუბნებოდნენ, ეს რა დღეში ხართ, როგორ ცხოვრობთ და მუშაობთ“. რომელი დავიჯეროთ? სხვადასხვა დროს გაკეთებულ შეფასებებში ვერაფრით ავლენს ბატონი სოზარი ლოგიკურ მთლიანობას, რაც სიმწიფისა და აზროვნების აუცილებელი ფსიქოპოტრიხია. მას „როგორც აწყობს, ისე ლაპარაკობს“. ამით ის კარგავს ნდობასა და ავტორიტეტს.

— სოზარ სუბარი საარჩევნო კამპანიას მალე დაიწყებს, მისი ეს ნაბიჯი რამდენად გაამართლებს?

— სოზარი გამარჯვებაში თავდაჯერებულია. პოლიტიკაში წამოსული ომბუდსმენი გვიმტკიცებს, რომ პოლიტიკის არასწორი მიმართულების შემობრუნების არსი მარტივია და ადვილად მისაღწევია. უფრო მეტიც: „ეს არა მხოლოდ თეორიულად, პრაქტიკული თვალსაზრისითაც მარტივი გასაკეთებელია“, ანუ ხელისუფლება სასამართლოში რომ არ უნდა ერიოდეს... ეს ერთი დღის, ერთი საათის გადასაწყვეტია;“ ამტკიცებს, რომ „რთულია დემოკრატიული სახელმწიფოს მშენებლობა, მაგრამ ერთი დღის ამოცანაა, რომ ძირითადი პრინციპების დაცვამდე მივიდეთ“. აფერუმ, მისი პოლიტიკურ ხედვას! გვგვხელებია... ჟურნალისტთა ნომინაციაში სუბარს „ყველაზე რისიკიანი სვანის“ ტიტული ტყუილად კი არ ერგო. რაც შეეხება საკრებულოს თავმჯდომარის კანდიდატურას — ამამი ჩანს საკუთარი თავით აღტაცებისა და პირველკაცობის ჭია, თუმცა იმასაც ამბობს, რომ „თუ ვინმე იტყვის, რომ უფრო ძლიერი კანდიდატი ჰყავს... დიდი სიამოვნებით ვიქნები რიგითი ჯარისკაცი“.

პოლიტიკაში წარმატება და ავტორიტეტის მოპოვება ძნელი და გმირობის ტოლფასია, თანაც სიზიფეს ლოდა.

სუბარი პოლიტიკაში იმითა ნაყოფიდა, რომ საკუთარი თავის ქიხითაა ბართული.

ხელისუფლების მხილებას პრაგმატულად პოლიტიკაში წასვლა არჩია და ფსონიც დასაველეთის მიერ ხელდასმულ, მაღალქუდიან პარტი-აზე დაღო.

ესაუბრა
ლალი ზაზიაშვილი

აპრიკელაბი პატიდან გაუგებს იპარავდნე

ჰაიტის პოლიციის თანამშრომლებმა 31 იანვარს აშშ-ის ათი მოქალაქე დააკავეს. ისინი ყოველგვარი ნებართვის გარეშე დომინიკანის რესპუბლიკაში 30-ზე მეტი პატიელი ბავშვის გაყვანას ცდილობდნენ.

დაკავებულები ჰაიტში იმ ჯგუფთან ერთად ჩავიდნენ, რომელიც მინისტიერის შემდეგ უდემდამოდ დარჩენილ ბავშვებს უნდა დახმარებოდა. სტიქიური უბედურების შემდეგ ჰაიტში ბავშვების გაშვილების ახალი წესები დააკანონეს. ამ წესების მიხედვით, ობლების ქვეყნიდან გასაყვანად ნებართვა პირადად ქვეყნის პრემიერ-მინისტრმა უნდა გასცეს. არსებულ ქაღალდის ამგვარი სიმკაცრის გამოჩენა ქვეყნიდან მასიურად

ბავშვების დანაშაულებრივი მიზნებით გაყვანის მიზეზი გახდა. სტიქიური უბედურების შემდეგ ჰაიტში ათობით ათასი ბავშვი დაობლდა და ბავშვებით ვაჭრობის შეჩერებას ვერანაირი ძალისხმევა ვეღარ უშეკლავდა.

წინა პერიოდში თავად ჰაიტის ინტერნეტრესურსების საშუალებით ვრცელდებოდა ინფორმაცია, რომ უპატრონოდ დარჩენილ ბავშვებზე ადამიანები, ადამიანებით და ადამიანთა ორგანოებით მოვაჭრეები ნადირობდნენ.

ახლა დაკავებული ამერიკელები, რომელთაგან ზუთი ქალია და ზუთი მამაკაცი, ირწმუნებიან, რომ დომინიკანაში ბავშვები თავშესაფარში განსათავსებლად მიჰყავდათ, მაგრამ ჰაიტის ხელისუფლების წარმომადგენლის განცხადებით, ექვმიტანილებს არ აღმოაჩნდათ რაიმე დოკუმენტი იმის დასამტკიცებლად, რომ მათთან ერთად მყოფი ბავშვები ობლები იყვნენ და თავშესაფარს საჭიროებდნენ. ამერიკელებს მათი ქვეყნიდან გაყვანისთვის საჭირო არც ერთი დოკუმენტი არ აღმოაჩნდათ. ჰაიტის სოციალური ურთიერთობების მინისტრმა ამ ფაქტს გატაცება უწოდა.

«უგულავამ მოგვისმინოს, თორემ მერიის შენობასთან მივალთ და სოცხებსა და ნაბავს იქ დავყრით»

ადამიანის უფლებათა დარღვევის ფაქტები საქართველოში უწყვეტად ვლინდება. ამბიციების ფონზე კანონის უხეში დარღვევით სამსახურებიდან თანამშრომელთა დათხოვნა მუდმივად გრძელდება. ახლახან დაშინებითა და პიროვნული შეურაცხყოფით დასაუფთავების სამსახურმა რამდენიმე თანამშრომელი სამსახურიდან გაათავისუფლა. უკმაყოფილო მუშებმა დახმარებისა და საკუთარი უფლებების დასაცავად პროფკავშირებს მიმართეს. ისინი კატეგორიულად მოითხოვენ საქმის ძირფესვიანად შესწავლასა და დამნაშავეების დასჯას. აპროტესტებენ ხელმძღვანელებისაგან არაადამიანურ მოპყრობას; ოთხწლიანი მუშაობის მანძილზე მათ არ უსარგებლიათ კუთვნილი შევებულებით და მონურ რეჟიმში მუშაობენ. აღნიშნულთან დაკავშირებით სისხლის სამართლის საქმეც აღიძრა. საქმეს კუთვნიან მომსახურების სფეროს პროფესიული კავშირის თავმჯდომარე მალხაზ ღონიშვილი. გვანტყვებდა, კონკრეტულად რამ გამოიწვია მეგობრებთან უკმაყოფილება, ვინ ლანძღავს მათ და რამდენად აქვთ სასამართლოს იმედი, რომ ის ობიექტურ დასკვნას დადებს. ამ კითხვებით მივმართეთ მალხაზ ღონიშვილს.

— მეგობრებო უკმაყოფილება, უპირველეს ყოვლისა, გამოიწვია იმან, რომ მათ აბუჩად იგდებენ და ხალხად არ თვლიან; მეორე მიზეზი ისაა, რომ სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას შეიქმნა პრობლემები. რადგან კონტრაქტი არაა გაწერილი, კონკრეტულად რა ევალუბებით მეგობრებს, ამიტომ, როგორც ანგობდათ, ისე ამუშავებდნენ. მაგალითად, აქამდე ისინი ნაგავს აგროვებდნენ და ქუჩაში ტოვებდნენ, სხვა ჯგუფი ნიჩბით იღებდა და მანქანაში ყრიდა. სავარაუდოდ, ეკონომიის მიზნით, იძულებს მეგობრები თავადვე აეღოთ დაგროვებული ნაგავი, პლასტმასის პატარა ურიკებში ჩაეყარათ, დიდ თავსახურიან ურნებამდე მიეტანათ, აენიათ და შიგ ჩაეპირქვავებინათ. ფიზიკურად ამ ყველაფრის გაკეთება, მერწმუნეთ, ძალიან ძნელია. წვალება და ტანჯვა უწყვედად. პროტესტიც ამაზე გამოიწვია. რაც არ ევალუბოდათ, იმის კეთებაზე უარი განაცხადეს, მაგრამ პასუხად მიიღეს, — თუ არ გინდათ, დატოვეთ სამსახურიო! თანაც მეოთხე წელია, შპს არსებობს და ამ ხნის მანძილზე შევებულებით არც ერთ მათგანს არ უსარგებლობია. დასვენების უფლება კი ყველა დასაქმებულ პირს აქვს. ეს ამ ხალხსაც უნერია კონტრაქტში (24 სამუშაო დღე შევებულება), მაგრამ მას არავინ ასრულებს.

— გათვლილია თუ არა მათი სამუშაო გრაფიკი?

— რა გრაფიკზეა საუბარი. დილით ადრე უნდა გამოცხადდნენ თავთავიანთ სადგურზე, შემდეგ ბრიგადირი ჩამოივლის და ხდება აღრიცხვა. მათი სამუშაო დღე ოფიციალურად ორშაბათიდან პარასკევამდეა. ბრიგადირები ყოველ შაბათ-კვირას გამოდიან და ამონებენ, ვინ მოვიდა და ვინ — არა. აქ უკვე ირდევია კანონი. რაც შეეხება მძღოლებს, დღე-ღამეში 12 საათს მუშაობენ. ესეც დარღვევაა, რადგან კონტრაქტში მსგავსი რამ არ წერია. მათაც, ასევე, განაცხადეს, გვლანძღავენ და აბუჩად გვიგდებენო.

— კონკრეტულად ვინ ლანძღავს მათ და რატომ?

— მათ ლანძღავს ვინმე ვაკე-საბურთალოს რაიონის უფროსი, მხოლოდ იმიტომ,

«ქუჩით სვავარ, გაგვიჩიქეთ!», «მამის გაგვიჩიქეთ!»

რომ, უბრალოდ, უფროსია. მოკლედ, პიროვნების უფლებების შელახვა ხდება. როდესაც მოვიდნენ საჩივრებთან, უკან მოსდევდნენ ბრიგადირები, ნუ ჩივითო. ორი დღის შემდეგ მხოლოდ 15 ადამიანი მოვიდა. ამ თხუთმეტიდან ოთხი უკვე გაათავისუფლეს. დანარჩენები შეშინდნენ, რადგან გაგდებით დაემუქრნენ.

**მუჰარამ ისმი
უფროსისგან და
ბრიგადირისგან
— კონტრაქტს არ
გაგვიჩიქებო.**
**ერთ-ერთმა
დახარჯულმა
განაცხადა, შვილი
და კალი მუჰარამ
და, თუ ვიჩივლა,
ორივეს გაგვამო
დაგვამოქმედო.**

დიდუბის რაიონის ბრიგადირი გამოექომაგა ამ ხალხს, შეაგულიანა და ურჩია, რომ ხმა უნდა ამოეღოთ და, რაც კანონით ეკუთვნით, ის მოეთხოვათ. მალე ის ბრიგადირიც სამსახურიდან გაათავისუფლეს. შემდგომ მოვიდა ჩვენთან პროფკავშირში და საკრებულოს თავმჯდომარეს ერთად წერილი მივწერეთ. ასევე გვანტყვებდა, ბიუჯეტს რომ ამტკიცებენ, გათვალისწინებული იყო თუ არა ამ ხალხის სამშებულებო თანხები და შეხვედრას ვითხოვდით. იურიდიულმა სამსახურმა მიგვიღო და ასეთი უცნაური პასუხი გაგვცა: „ჩვენ, უბრალოდ, ვამტკიცებთ, თუ რა ხარჯები სჭირდება ბიუჯეტს, დანარჩენი შპს-ს პკითხეთო.“ შემდეგ წერილობით მივმართეთ ტარიელ ხიზანეიშვილს და დიალოგის გზით ვითხოვეთ პრობლემების აღმოფხვრა. პასუხად მივიღეთ, რომ შპს ცალკე დამოუკიდებელი ორგანიზაციაა და ჩვენ მათ საქმიანობაში ვერ ჩავერეოდით, მაგრამ გვთხოვა, მიგვეცა იმ

ხალხის გვარები ვინც თქვენი წევრები არიან და ვინც მსგავსი კითხვებით მოგვმართა. — **ამბობენ, რომ განაწყენებულია შორის, ძირითადად, ქუჩით მეგობრები არიან.** — ძირითადად, ქუჩითები მოდიან, მაგრამ არიან ქართვლებიც. მათ ხელმძღვანელები ეუბნებიან, რომ სასამართლოც ჩვენ ვართ და ყველაფერიო. ამ ხალხს, უფრო უპირაინი იქნება, რომ დაჩაგრულები ვუნდოთ, ვიდრე განაწყენებული. მათ ისე აწერინებდნენ ხელს კონტრაქტზე, რომ შიგ არც კი ახედებენ. დანამდვილებით ვიცო, რომ რამდენიმე დღის წინათ მიუტანეს კონტრაქტი, ერთხლიანიაო, უთხრეს და სწრაფად მოაწერინეს ხელი; არც ასლი მისცეს და არც ის იცოდა, რა ეწერა კონტრაქტში.

პროექტი „ჩვენი ქალაქის მეგობრები“, ცუდი არაა, მაგრამ ვინ ასრულებს?! მუშებს შეურაცხყოფელი სიტყვებით მიმართავენ: „ქუჩით ცხვრებო, გამოიღვიძეთ!“, „მამიც გაგვრით!“ და ა.შ. წარმოუდგენელია ეს ყველაფერი, მაგრამ მართლაც ასეა.

— როგორ ფიქრობთ, მოგვით თუ არა სასამართლო პროცესი?

— დარწმუნებული ვარ, მოვიგებთ. მათ შევებულების თანხა კანონიერად რომ ეკუთვნით, ეს უტყუარია. რადგან თანამშრომლები უკანონოდ გაათავისუფლეს. ჩვენ რამდენიმე მოთხოვნა წავუყენეთ სასამართლოს, მათ შორისაა შევებულება, კონტრაქტით გათვალისწინებული განაცდურის გაცემა და სამსახურში აღდგენა. ალბათ, იფიქრეს, არ იჩივლებენ, პატრონიც არ ეყოლებათ და სხვებისათვის მაგალითი იქნებაო. რაც უბრალოდ, შანტაჟია, სხვა არაფერი. ემუქრებიან შვილს, რძალს, მამას გაგვიგდებ სამსახურიდანო და ამ მუქარის გამო დღემან. სასამართლოზე მოპასუხე მხარემ განაცხადა, შევებულება არ მოუთხოვიათო. რა სისულელეა, ოთხი წელი იმუშაო და შევებულება 3500 კაცისად ერთმაც არ მოითხოვოს. დაფუძვთ ასეცაა, მაგრამ შრომის კოდექსით, კანონი ავალდებულებს ადმინისტრაციას, თუ მას სჭირდება, შეუძლია პირველ წელს უარი თქვას შევებულებაზე, მაგრამ მეორე წელს ვალდებულია გხდის, გახვიდე შევებულებაში. სამწუხაროდ, ოთხი წელია, ამ ყველაფრის იგნორირება ხდება.

„საქართველო და მსოფლიო“ რამდენიმე დაზარალებულს გაესაუბრა. აი, რას ყვებიან ისინი:

მერაბ შალიანი: „ოთხი წელია, დაუღალავად ვმუშაობ. ჩვენივე დასვენება არ არსებობს. დაგვალა ამდენმა შეურაცხყოფამ და დამცირებამ. ადამიანებად არ გვთვლიან. ამდენი ხნის მანძილზე ქუჩითები ცხოვრობენ საქართველოში და მსგავსი რამ არ ყოფილა. რატომ არ ფიქრობენ, რომ მართლაც რაღაც გაუჭირდა ამ ხალხს და ამიტომაც მიმართეს პროფკავშირს. ხელფასის გაზრდა ნამდვილად არ გვითხოვია. შეიძლება უპატივცემლობა ჩავვითვალო, მაგრამ სისულელე თქვა ხელმძღვანელმა. 1000 ლარები არ გვინდა. უნდა იცოდნენ, რომ ჩვენ ადამიანები ვართ, მივცით კი არა!“

მერი კალიანი: „ოთხი წელია, თბილისს ვასუფთავებთ. ვმუშაობ თითქმის დღიდან საღამომდე. არაფრად გვაგდებენ. დასვენების უფლებაც არ მოგვცეს. ახლა სამუშაო დაგვიმატეს. ადრე ნაგავს ვაგროვებდით ერთ ადგილას. პატარა ურნები მოგვცეს და თქვენვე ჩაყარეთ და დიდ სანაგვეებზე გადაიტანეთო. ამის შესრულება არ გვეკუთვნის. **გვამინებენ და „ბრიყვ“ ქუჩითებს გვცხადებან. გაშვებით გვემუქრებიან. არაფერი თქვით, თორემ არ გამოშვებთო.**

**ნაიფი ოჯახის
მუშაობს და არ
მინდა, პრობლემა
გაუწადოთ,
მაგრამ მათს არ
მოვითმანთ. თუ არ
დაგვამოქმედებენ,
უგულავას აქცია
გაგვამართავთ.**

დავიღალეთ უფროსებისაგან დამცირებით. ყველაფერს გვეუბნებიან, გვლანძღავენ. ჩვენ ვასუფთავებთ ქალაქს და ეს არ გვეკუთვნის. მერმა მოგვისმინოს თორემ მერიას შენობასთან მოვალთ და იქ დავუყურით ცოცხებს და ნაგავს. ნახოთ შემდეგ რა სისულელე ექნება. ვითმენთ დიდი ხანია

და მეტს არ მოვითმენთ. თვითონ დაგვან და ნახვენ როგორი მუშაობაა.“

ჩვენ გავესაუბრეთ დასუფთავების სამსახურის დიდუბის განყოფილების ბრიგადირს, **ნაზარ მანთარას**, რომლის სამსახურებრივი საქმიანობა აღნიშნულ გარემოებას შეეწირა. მან თქვა:

„არსებობს ქალაქის დასუფთავების შპს „თბილისერვის“ ჯგუფი, რომლის დამკვეთია დასუფთავების სამსახური. ფაქტობრივად, ამ შპს-ს განაგებს დასუფთავების სამსახურის უფროსი ტარიელ ხიზანეიშვილი. დასუფთავების სამსახურის არსებობის დღიდან ვიბრძოდი, ხმამაღლა ვაცხადებდი, დაუფარავად ვითხოვდი კუთვნილი დასვენებებითა და შევებულებით გვესარგებლა. სხვადასხვა სახის დარღვევები ხდებოდა.

**თანამშრომლებს
ისა ანაჩინებდნენ
კონტრაქტზე ხელს,
რომ მისი
ნაქმისი
უფლებასაც
არ აქლავდნენ.**

იქ არიან მუშები, მძღოლები და ბრიგადირების დიდი ნაწილი, რომლებიც ყოველდღიურად, ყოველგვარი დასვენების გარეშე 10-12 საათს მუშაობენ. **არის სამხელი მოპყრობა, უდიდესი დამოკიდებულება, რაც ბატონყმობას გვასხენებს. საქართველოს ნაწილი მართლაც ვითარდება. ესენი კი დროში ჩაჩრენილები არიან.** ოთხჯერ ვესაუბრე ტარიელ ხიზანეიშვილს ამის შესახებ, მაგრამ სიტუაცია უფრო და უფრო უარესდება. მოკლედ, დიალოგის რესურსი ამოვწურე და შემდგომ მივმართე პროფკავშირებს. პოლიტიკური ორიენტაციით ვარ მემარჯვენე და პროფკავშირები მაინცდამაინც გულზე არ მესხატებოდა. სამართლებრივ სახელმწიფოში სასამართლო წყვეტს ამგვარ დავებს და არა — პროფკავშირები, მაგრამ იძულებული გავხდი, მათთვის მიმემართა. შემდგომ ერთობლივად გადაწყვეტიტ მიგვამართა ზაალ სამადაშვილისათვის. ზაალმა გავგანმესა იურისტებთან, რომლებთანაც დიალოგი არ შედგა. შემდეგ ტარიელ ხიზანეიშვილმა განმიცხადა, რომ მე ვიყავი კარგი მუშაკი, ის ჩემით ამაყობა და დანინაურებასაც კი მიპირებდა, მაგრამ, რადგან „გარეთ მოძრაობ“, გათავისუფლებ სამსახურიდანო.

ამ ყველაფრის შემდეგ განცხადებით მივმართე ქალაქის მერს და შეხვედრა ვითხოვე. **საბჭოური ტრადიცია გამახსენდა, — მან მიმართვა გადაგზავნა იმთან, ვისთანაც კონფლიქტი მაქვს.** მჯერა სასამართლოში გავიმარჯვებო. ვედასტურებ, რომ ჩემს მუშებს მოვუწოდებდი, დაეცვათ თავიანთი უფლებები. **ჩემს კონსტიტუციურ უფლებას ვიყენებდი.** მათ შექმნეს მიკროკლიმატი, წარმოადგენა არა აქვთ რა ხდება ქვეყანაში. **ხიზანეიშვილმა განაცხადა 800-900 ლარს ითხოვენ ხელფასს, ვერ დავაკმაყოფილებდით და იმიტომ და-ვითხოვეთო.** ეს სიცრუეა — ხელფასის გაზრდა არავის მოუთხოვია. სირცხვილია, ასეთ ტყუილებს რომ ამბობენ. მიყვარს ეს ქვეყანა და ხიზანეიშვილს, უფლებას არ მივცემ, რომ მოქალაქეებს როგორც პირუტყვებს, ისე მოეპყრას“.

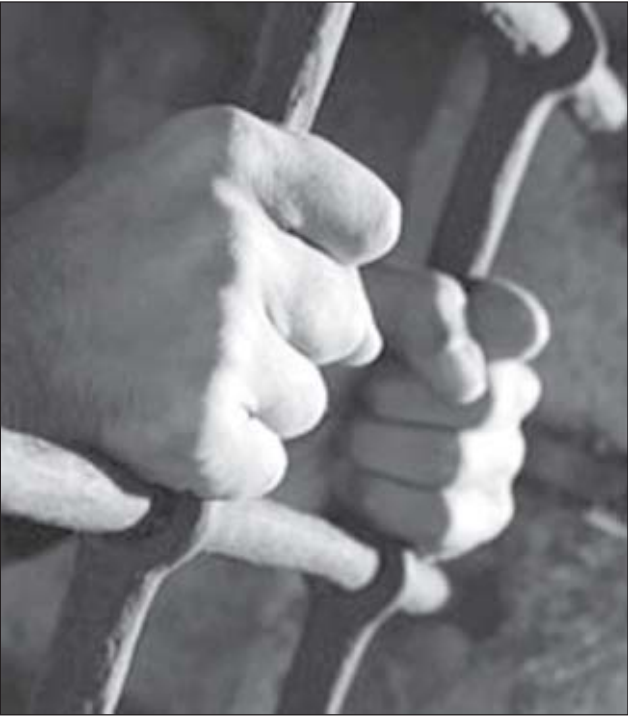
ირმა ჩიბაია

შვილის ნათლია ნათლიაა სახისად ბანირა

„საქართველო და მსოფლიო“ მკითხველს შესთავაზა საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის გასაიდუმლოებული ბრძანება იმის შესახებ, თუ რომელი დაავადების მქონე პაციენტები ექვემდებარებიან სასწრაფოდ განთავისუფლებასა და სათანადო მკურნალობის გავლას შესაბამის სამედიცინო დაწესებულებებში. რედაქციას დოკუმენტის გამოქვეყნებისთანავე მომართეს პატიმართა ოჯახებმა, რადგან მათ ხელთ არსებულმა საბუთებმა სასურველი (კანონიერი) შედეგი ვერ გამოიღო. არადა, ყველა პარამეტრით ამ დასკვნების შემდგომ მხოლოდ გარდაცვალების მოწმობა იყება სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის დაქვემდებარებაში არსებული სამედიცინო სამსახურის მიერ. „საქართველო და მსოფლიოს“ დღევანდელი სტუმარია ყოფილი „მზიურელი“ ლელა ამირანაშვილი, რომლის მეუღლეც — თამაზ კეკელია ამჟამად უმძიმესი ავადმყოფია და პატიმართა და მსჯავრდებულთა სამკურნალო-სამედიცინო დაწესებულებაშია (ქ. თბილისის №8 საპყრობილის ტერიტორიაზე) მოთავსებული.

ლელა ამირანაშვილი:
— თქვენ გაიხარეთ, იმ საიდუმლო დოკუმენტის გამოქვეყნებისთვის, იმედი რომ მომცა. ახლა კი მოგიყვებით ჩემი ოჯახის უბედურებას. სასამართლო სხდომაზე მოწმის სახით დაკითხვისას, სასამართლო სამედიცინო ექსპერტმა ირაკლი ბახტაძემ დაადასტურა, რომ თამაზ კეკელიას მდგომარეობა უმძიმესია, რომ იგი პრაქტიკულად არ განიკურნება, მიეკუთვნება იმ ჩამონათვალს, რომელიც მითითებულია ჯანდაცვისა და იუსტიციის სამინისტროების მიერ დამტკიცებულ დაავადებათა ჩამონათვალში, რომელიც ექვემდებარება გადავადებას; გარდა ამისა, მას არ უტარდება შესაბამისი მკურნალობა, რის გამოც შესაძლოა პატიმარ კეკელიას ჯანმრთელობის მდგომარეობა უმოკლეს დროში გარდაცვალებით დასრულდეს და ა.შ., მაგრამ მოსამართლე გიორგი არევაძემ და სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის შიკრიკმა მიხეილ ძიგრაშვილმა ყურიც არ შეიბერტყეს და 14 იანვარს არ დააკმაყოფილეს შუამდგომლობა სასჯელის გადავადე-

ბაზე. ჩემი მეუღლე ნასამართლევი არასოდეს ყოფილა, არ ყოფილა ეჭვმიტანილიც კი და...
— **თქვენი მეუღლე რა მუხლით იხდის სასჯელს?**
— 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილით და 236-ე მუხლის 1-ლი ნაწილით, მაგრამ ამ მუხლების მიღმა ისეთი შემზარავი ისტორია იმალება, თმები ყალყზე დაგიდგებათ. ამდენი ხანი გაჩუმებული ვიყავი და ველოდებოდი, სადამდე მივიდოდა პროკურატურისა და სასამართლო ხელისუფლების აღვირახსნილობა, მაგრამ ახლა გაჩუმებას არ ვაპირებ და, შინაური იქნება თუ გარეული, კეთილი ინებოს და იმოქმედოს ისე, როგორც ამას მორალი და კანონი ითხოვს!
— **ცოტა არ იყოს, ქარაგმებით მიაწვდით რაღაცას. გვიამბეთ, რაშია საქმე?**
— შარშანწინ ჩემი შვილის ნათლიამ დავით მანწკავამ ბესო საყვარელიძისგან მიიღო შეკვეთა, გერმანიიდან თურქეთამდე ჩამოეტანა „სუბოტექსი“, რაც განახორციელა კიდევ (ეს ყველაფერი დავით მანწკავამ სასამართლოზე თქვა). შეთანხმებისამებრ, ბესო საყვარელიძე თურქეთ-

საქართველოს სამართლებრივი პრაქტიკის დასკვნა

შ ე დ ე გ ე ბ ი: 1. სამედიცინო საბუთებით და ექსპერტიზაში მოწვეული სპეციალისტების მიერ ინფექციური პათოლოგიის, შიდსისა და კლინიკური იმუნოლოგიის სამეცნიერო-პრაქტიკული ცენტრში და კლინიკური მედიცინის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში ჩატარებული გამოკვლევებით მსჯავრდებულ თამაზ კეკელიას დაუდგინდა დიაგნოზი: C პეპატიტი ქრონიკული ფორმა, ღვიძლის ციროზი ჩაილდით C სტადია, ასციტი, ერეფალაოპათია I ხარისხის. საყლაპავი მილის ვენების ვარიკოზული გაგანიერება IV ხარისხის, გასტროპათია, ქრონიკული ეროზიული გასტრიტი, ეროზიული ბულიტი.

2. სასჯელის მოხდის პირობებში თ. კეკელიას დაავადების პროგრესირებაზე და ჯანმრთელობის შემდგომ მდგომარეობაზე მსჯელობა ექსპერტიზას არ შეუძლია.

სასამართლო სამედიცინო ექსპერტი

ინფექციური პათოლოგიის, შიდსისა და კლინიკური იმუნოლოგიის სამეცნიერო-პრაქტიკული ცენტრის განყოფილების გამგე

კლინიკური მედიცინის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტის ენდოსკოპისტ-მედიკინ-დოქტორი

სასამართლო სამედიცინო ექსპერტი

ი. ბახტაძე

ვ. ქერაშვილი

მ. გურგენიძე

თ. ჭაბუაძე

ეს საქმე ბავრს გადაიყოლება

ში დახვდა მანწკავას და ახლა ბესომ თურქეთ-საქართველოს საზღვარზე უპრობლემოდ გადმოიტანა 200 აბი „სუბოტექსი“. თბილისში, ჩემი მეუღლის ოფისის კარებთან შეხვდნენ ისინი ერთმანეთს, კერძოდ — სადარბაზოსთან. ბესო საყვარელიძემ პოლიეთილენის პარკიდან, რომელშიც წამალი ეყარა, ამოიღო რამდენიმე აბი და დავით მანწკავას გადასცა ვინმე კოტი-ასა და გველესიანისთვის გადასაცემად, ფული გამოართვა და პარკი უბეში ჩაიღო, რის შემდეგაც ისინი ერთად ავიდნენ ჩემი მეუღლის ოფისში. ვიმეორებ, მთელი ეს ისტორია დავით მანწკავამ სასამართლოზე აღიარა. თქვა ისიც, რომ ბესო საყვარელიძეს ისიც უთხრა: „თავი არ გაგიგოს, თორემ დედას მ...სო!“ ოფისში ასვლის შემდეგ სუბოტექსიანი პარკი ბესო საყვარელიძემ სად დადო (დამალა), მანწკავას არ დაუნახავს, მაგრამ საყვარელიძემ, როგორც ეტყობა, კარგად აუხსნა ეს პოლიციას, რომელიც „დანაშაულის“ ადგილზე დაუბრკოლებლად მივიდა ჩემი ოჯახის გასაუბედურებლად. ჩემმა მეუღლემ,

როგორც დაკავებული მანწკავა ამბობს: არაფერი იცოდა, მაგრამ მთელი ამ ისტორიის „წყალობით“ დღესაც ციხეშია და თანაც ისეთ მდგომარეობაში, რომ, როდესაც დამირეკავენ „თამაზი გარდაიცვალა“, არ ვიცი!

— **რა ბედი ეწიათ ამ საქმეში მხილებულ მანწკავასა და საყვარელიძეს?**
— მანწკავას საპროცესო გარიგებით 60.000 გადახდევინეს და დღესაც გარეთაა, ხოლო მთავარი დამნაშავე, ბესო საყვარელიძე იმავე დღესვე გაათავისუფლეს და მოწმის სახითაც კი არ დაკითხულა, რადგან სასამართლოზე ითქვა, რომ იგი სოლის მიერ იძებნება. სინამდვილეში კი საყვარელიძე ამ ცხოვრებით ტყვეა — ხან ჰოლანდიაში, ხან ინგლისში და ხანაც ევროპის რიგ ქვეყნებში... ამჟამად იგი თბილისშია, ვერის უბანში წამოკოტრიალებული და ფეხზე ჰკიდია, უდანაშაულო ადამიანი მისი გულისთვის როგორ იტანჯება!

— **ვითვებ უფლებას და კითხავთ: ბესო საყვარელიძე პოლიციის უშტატო თანამშრომელია? რატომ ეპატია მას ყველაფერი?**

ლელა ამირანაშვილი:
გაქვს თუ არა კანონიერი უფლება, უპიიეს ავადმყოფ და მოგვკლავ ქმარს შინ მოვუარო და ავუხუჭო თვალები?

— ფაქტი ერთია, იგი მაშინვე გაათავისუფლეს, მოწმედაც კი არ დაკითხულა, ჩვენა არ მიუცია და ვინ არის, მკითხველმა განსაჯოს! განსაკუთრებით კი იმაზე მწყდება გული, რომ ეს ნაძირალა ჩემი ქმრის მამიდაშვილია, ხოლო დათო კეკელია — ჩემი შვილის, 4 წლის ლიზის ნათლია! ის, ვინც ამ საქმეს იძიებდა, პროკურორი სალია, ამჟამად პატიმრობაშია (ოღონდ სულ სხვა საქმეზე). გარდაიცვალა ამ საქმის ერთი მონაწილეც, მაგრამ მთავარი მაინც ისაა, რომ თაზოს უსამართლო პატიმრობას არა და არ დაადგა საშველი! თქვენს გაზეთში როგორც კი გამოქვეყნდა იმ სხეულებათა სია, რომლის მიხედვითაც შესაძლებელია ჩემი ოჯახის წევრს სულ ცოტათი მაინც გაუხანგრძლივდეს სიცოცხლე, დავინყე საბუთების შეგროვება, ვისთან აღარ მივედი, მაგრამ ცხვირწინ მიჯახუნებენ კარს და პასუხის ღირსადაც არ მთვლიან! აი, უკვე მერამდენად ვცდილობ ქალბატონ მინისტრ კალმახელიძესთან მოვხვდე, მაგრამ ამაოდ! ვანო მერაბიშვილზე და ზურაბ ადიშვილზე უკვე აღარც ვსაუბრობ!

დღეს ჩემი მეუღლე, ციხის საავადმყოფოში უმედიკამენტოდ არის დარჩენილი, იმიტომ, რომ აღარ აქვთ! აქამდე ასმევდნენ 30-თეთრიან პრეპარატ „კარსილს“, არადა, მისთვის აუცილებელი იყო პრეპარატი „ალბუმინი“, რომელიც 500 ლარი ღირს! აბა, მითხარით, ეს ნორმალურია? პატრონს უფლება არ აქვს, თავის პატიმარს წამალი მიაწოდოს, თუ ნება დაგრთეს, ეს ისე ხანგრძლივი პროცედურაა (დაახლოებით 2 თვე) რომ შესაძლოა, ამ დროში პატიმარი გარდაიცვალოს კიდევ!

— **თქვენ ბრძანეთ, რომ მანწკავა საპროცესო გარიგებით, განთავისუფლდა, თქვენ არ შემოგთავაზეს იგივე?**
— დიახ, მაგრამ ჩვენ „წამლით“ არ „ვებარიგობდით“ ზოგიერთებით, თავს დამნაშავედ არ მივიჩნევდით და მითხარით 250000 დოლარი რაში უნ-

და გადაგვხადა? ჩვენი დანაშაული მხოლოდ იმაში იყო, რომ უბეში გველები გვეჯდა და, ვიდრე არ დაგვეგვლეს, აზრზე ვერ მოვედით, ვისთან გვექონდა საქმე! ვიმეორებ: დღეს გარეთ მყოფი დავით მანწკავა ჩემი და თაზოს შვილის — ლიზის ნათლია, ხოლო პოლიციის „ლუბიმჩიკი“ ბესო საყვარელიძე — სოლისთვის მეტად მნიშვნელოვანი ფიგურა, ჩემი ქმარი კი — მთელ ამ ისტორიაში განტევების ვაიცი. ჯანდაბას ყველაფერი! ვიცი, ღმერთი დაუსჯელს არავის დატოვებს, მაგრამ იქნებ ვინმემ გამცეს პასუხი ერთადერთ კითხვაზე: — მაქვს თუ არა კანონიერი უფლება ჩემს ქმარს, მსჯავრდებულ და უმძიმეს ავადმყოფ თამაზ კეკელიას სიცოცხლის ბოლო თვეები ოდნავ შევემსუბუქო, მოვუარო და შინ დავუხუჭო თვალები? გამაგებინოს ვინმემ, აკრძალული მაქვს ეს ყველაფერი? ბავშვს, 2 წელია, მამა არ უნახავს, საშინლად განიცდის მის ხანგრძლივ „მივლინებას“ (ასე ვეუბნები) და სულ მეკითხება: როდის ჩამოვა ჩემი მამიკო?... (ტირის) არ გაჩერდები, სულ აღარ მანაღვლებს არაფერი, ჩემი ლიზის ნაღვლიანი თვალების შემგედვარეს, მაგრამ ერთი რამ კი ყველამ მინდა იცოდეს — ეს საქმე ბევრს გადაიყოლებს, ამიტომ დროულად მოეგონა გონს და ჩემი ავადმყოფი, მომკვდავი ქმარი სახლში გამომატანონ! ხომ გადაგიათ: „დედაკაცმა თუ გაინია, ცხრა უფელი ხარ-კამეჩი ვერ დააკავებს!“ ჰოდა მიფრთხილდნენ, უკვე განუვლიც მაქვს და ჭკუიდანაც გადამდგარი ვარ!

„საქართველო და მსოფლიო“ გთავაზობთ ექსპერტიზის დასკვნას პატიმარ თამაზ კეკელიას ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე. თავად განსაჯეთ, ასეთ მძიმე ავადმყოფს რატომ არ ათავისუფლებენ კანონით დადგენილი ნორმების მიხედვით, თუკი ამ ისტორიაში პოლიციის, პროკურატურის, სასჯელაღსრულების დეპარტამენტისა და სასამართლოს დაინტერესება არ არის?

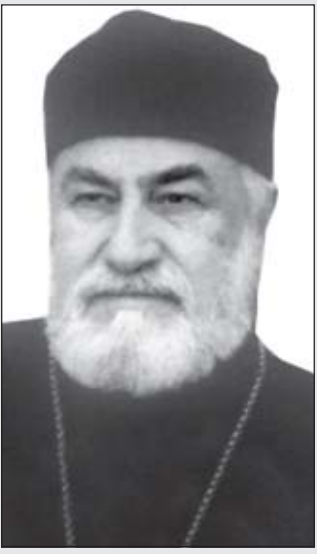
ირინე პოპოსაშვილი

პატრონი თავის პატიმარს დროულად ნაგაღს ვერ აწვდის, რადგან, ეს ისე ხანგრძლივი პროცედურაა, შესაძლოა, ამ დროში პატიმარი გარდაიცვალოს კიდეც!

რა დამოკიდებულებაა ეკლესიასა და საელისუფლებას შორის

ზნეობრივი საყრდენის გარეშე ადამიანთა საზოგადოების არსებობა წარმოუდგენელია, რადგან იგი, ცხოველთა მსგავსად, მხოლოდ ფიზიკური ძალით იცხოვრებს. აქედან გამომდინარე, სახელმწიფოს სჭირდება ზნეობრივი ძალა ქრისტიანული ეკლესიის სახით. დღეს სწორედ ამ ურთიერთდამოკიდებულებაზე გვესაუბრება დეკანოზი ამირან ამირანაშვილი, თბილისის სიონის ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის ტაძრის მოძღვარი.

— თანამედროვე მსოფლიოს რომელი ქვეყნები ინარჩუნებენ სახელმწიფოებრივ ეკლესიურობას?

— დიდი ბრიტანეთი, შვეიცარია, დანია, საბერძნეთი...

— თუ არ ვცდები, გერმანიაში ორი სახელმწიფო ეკლესიაა...

— დიას, კათოლიკური და ევანგელიკური. მაგალითად, ფინეთში ლუთერანული და მართლმადიდებლური ეკლესიები ერთნაირი სახელმწიფოებრივი სტატუსით სარგებლობენ. გამოყოფის პრინციპს მისდევნენ, აგრეთვე, საფრანგეთი და პოლონეთი. ზოგიერთ ქვეყანაში, სადაც ეკლესია სახელმწიფოებრივ სტატუსს ინარჩუნებს, პრაქტიკულად ისე ხდება, რომ მოქალაქეთა მდგომარეობის ამსახველი აქტების რეგისტრაციასთან ერთად, რემესლაც სახელმწიფო ადმინისტრაციული ორგანოები აწარმოებენ, მოქალაქეობრივ-სამართლებრივ ნამდვილობად მიიჩნევა მეტრიკის ჩანაწერები, რომელიც ახალშობილთა ნათლობისას კეთდება; ან საეკლესიო ჯვრისწერის დამატატურებელი ქორწინების მონიშვნა.

— თუ არ ვცდები, ზოგან მოსახლეობა ეკლესიის შესანახად გადასახადსაც იხდის...

— არ ცდები!.. სახელმწიფო სააქციო დაწესებულებათა მეშვეობით ხდება გადასახადების აკრეფა.

— გადახდა სავალდებულოა?

— ეკლესიის შესანახ გადასახადზე უარის თქმას, როგორც წესი, არანაირი სამართლებრივი მოთხოვნა არ მოსდევს. დღეს ხელისუფალთა უმრავლესობა იცავს ეკლესიასთან კავშირს და მის სამინაო საქმეებში ლეგალურ საფუძველზე არ ერევა. მონარქიული მმართველობის დროს სახელმწიფოს მეთაური ხშირად არაფრით იზღუდებდა ეკლესიის მხრიდან, გარდა იმისა, რომ უთუოდ იმ კონფესიას უნდა ეკუთვნოდა, რომელსაც სახელმწიფო სტატუსი აქვს.

— რა განსაზღვრავს ეკლესიის რეალურ მდგომარეობას?

— ამჟამად, ზოგ შემთხვევაში, ეკლესიის რეალურ მდგომარეობას არა კონსტიტუცია, არამედ რელიგიისადმი მთავრობის პოლიტიკის დამოკიდებულება განსაზღვრავს.

ესაუბრა

ნიკო ბოძიაშვილი

დასასრული. დასაწყისი იხ. №3

— რა უნდა ქნას სახელმწიფოსგან დევნილმა ეკლესიამ?

— ეკლესია, როგორი დევნილიც უნდა იყოს სახელმწიფოსგან, სრული სასოებით, მშვიდად უნდა დაელოდოს იმ დროს, როცა მას სახელმწიფო თავისი ინტერესებით შეუერთდება და ისარგებლებს იმ ზნეობრივი ძალით, რომელიც მხოლოდ ეკლესიას გააჩნია.

— როგორია იდეალური დამოკიდებულება ეკლესიასა და სახელმწიფოს შორის?

— ეკლესიასა და სახელმწიფოს შორის ურთიერთდამოკიდებულების იდეალური ფორმა მხოლოდ მართლმადიდებლური მოძღვრების ნიადაგზე შეიძლება ჩამოყალიბდეს, რადგან ეკლესიის ხედვა ჭეშმარიტია.

— ეკლესიის პრივილეგიები რას გვეტყვით?

— ეკლესიასა და სახელმწიფოს ურთიერთობა ორმხრივი მოვლენაა, ამიტომ ისტორიულად, როცა სახელმწიფო მართლმადიდებელ ეკლესიას უდიდეს სახალხო სიმნიშვნელობას ანიჭებდა, სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ეს სახელმწიფო მართლმადიდებლურია. ამასთან, გასათვალისწინებელია ერთი გარემოება: სახელმწიფოში, სადაც მართლმადიდებლურ ეკლესიას განსაკუთრებული პრივილეგიებიდან დაკავშირებული ოფიციალური სტატუსი აქვს, ხოლო არსებულ რელიგიურ უმცირესობათა უფლებები ილახება ამ პრივილეგიებით, ძნელია იმის თქმა, რომ მოცემულ შემთხვევაში ეკლესიასა და სახელმწიფოს დამოკიდებულება იდეალურად არის მონერსივებული.

— რაში ხედავთ გამოსავალს?

— როგორც ჩანს, მხოლოდ მონორელიგიურ, მონოკონფესიურ მართლმადიდებლურ სახელმწიფოს შეუძლია ეკლესიასთან ისეთი კავშირის დამყარება, მოქალაქეთა კეთილდღეობასა და სამართლიანობას ზიანს რომ არ მიაყენებს.

— თქვენ მიერ დასახელებულ პირობებს, მეტნაკლებად, აღმოსავლეთ რომის იმპერია (ბიზანტია) შეესაბამებოდა...

— კი, მაგრამ მთლიანად არა. შეგახსენებთ, რომ სწორედ ბიზანტიაში შემოიშავეს ეკლესიისა და სახელმწიფოს ურთიერთობის ძირითადი პრინციპები, რომლებიც იმპერიის სახელმწიფო კანონებსა და სჯულის შეხებაში შევიდა.

— სხვათაშორის, წმიდა მამათა ნაწერებშიც აისახა...

— ამ პრინციპებმა ერთობლიობაში ეკლესიისა და სახელმწიფოს სიმფონიის სახელწოდება მიიღო.

— რაში მდგომარეობს სიმფონიის არსი?

— სიმფონიის არსს წარმოადგენს ერთი მხარის მიერ მეორის განსაკუთრებული კომპეტენციის სფეროში შეჭრის გარეშე ურთიერთთანამშრომლობა, ურთიერთდახმარება და ერთმანეთის მიმართ პასუხისმგებლობა.

— ეპისკოპოსი ემორჩილება სახელმწიფო ხელისუფლებას?

— დიას, ემორჩილება, რადგანაც სახელმწიფოს ქვეშევრდომია და არა იმიტომ, რომ მისი საეპისკოპოსო ხელი-სუფლება თითქოს სახელმწიფო ხელისუფლების წარმომადგენლიდან მომდინარეობს.

— სახელმწიფო ხელისუფლების წარმომადგენელი თუ ემორჩილება ეპისკოპოსს?

— ემორჩილება, მაგრამ იმიტომ, რომ ისიც ეკლესიის წევრი და ცოდვილი ადამიანია, რომელიც სხვებივით სულის გადარჩენას, ხსნას ელის და არა იმის გამო, რომ მისი ხელისუფლება თითქოს ეპისკოპოსის ხელისუფლებიდან მომდინარეობს.

— რას ითხოვს სახელმწიფო ეკლესიისგან?

— ეკლესიასთან სიმფონიური დამოკიდებულების დროს სახელმწიფო მისგან ითხოვს მორალურ და სულიერ მხარდაჭერას, ლოცვის აღვლენას, კურთხევას მოქალაქეთა საკეთილდღეოდ განხორციელებული საქმისთვის.

— რას ითხოვს ეკლესია სახელმწიფოსგან?

— როცა მათი დამოკიდებულება სიმფონიურია, ეკლესია სახელმწიფოსგან ითხოვს დახმარებას იმ პირობების შესაქმნელად, რაც სახარების ქადაგებასა და სულიერი შეილების წინამძღვრობას უწყობს ხელს. კართაგენის კრების მონაწილეებმა საეკლესიო კანონით განამტკიცეს თვალსაზრისი იმის შესახებ, რომ სახელმწიფოს კეთილმსახურნი ხელისუფალნი მონობდებულნი არიან კათოლიკე ეკლესიის დასაცავად.

— სახელმწიფო ვალდებულია, დაიცვას ეკლესია მოძალადეთაგან?

— ეკლესია, მოძალადეთაგან თავისი წევრებისა და ტაძრების დასაცავად, არ

კრძალს თხოვნით მიმართვას ნებისმიერი კანონიერი სახელმწიფო ხელისუფლები-სადმი, ეკლესიასთან მისი დამოკიდებულების მიუხედავად. სხვათაშორის, მართლმადიდებელი ბიზანტიელი იმპერატორები, კრიტიკულ მომენტებში, ყოველთვის ერთგულად იცავდნენ ეკლესიას. კანონთა კრებულში „ეპანაგოგია“ (IX საუკუნის მეორე ნახევარი) ვკითხულობთ: „საერთო ხელისუფლება და მღვდლობა ერთმანეთს ისევე ეკუთვნის, როგორც ხორცი და სული“. აი, რა წერია VII მსოფლიო კრების აქტებში: „მღვდელი საიმპერატორო ხელისუფლების მაკურთხეველი და განამტკიცებელია, ხოლო საიმპერატორო ხელი-

სუფალი — სამართლიანი კანონების მეშვეობით ქვეყნის მმართველი“. მეფეთა მიერონცხების წესიც აქედან მომდინარეობს და ამიტომ იღებდნენ მონაწილეობას ხელმწიფის სატრიარქო დადგინებაში. საერთოდ, როცა ეკლესიის სახალხო-სამართლებრივი სტატუსი აღიარებულია, სახელმწიფოს უფლება აქვს, მონაწილეობა მიიღოს ახალი ეპარქიებისა და სამრევლოების დაარსებასა და მათ შორის საზღვრების დადგენაში, მონასტრებისა და სასულიერო სკოლების გახსნაში, ქრისტიანული სასაფლაოების მოწყობაში, საეპისკოპოსო და სხვა საეკლესიო-თანამდებობრივ ადგილთა დაწესებაში.

— როდის შეიქმნა „ორი მახვილის“ დოქტრინა?

— შუა საუკუნეების ევროპულ დასავლეთში, კათოლიკური ეკლესიის წიაღში, ნაწილობრივ ნეტარი ავგუსტინეს თხზულების „სალმროთ ქალაქის“ გავლენით, შეიქმნა „ორი მახვილის“ დოქტრინა, რომლის მიხედვითაც ორივე ხელისუფლება — საეკლესიო და სახელმწიფო — ერთი უშუალოდ, მეორე კი შუამავლობით, რომის ეპისკოპოსი-

დან მომდინარეობს. შუა საუკუნეების რომში საერთო ხელმწიფეები პაპის ვასალებად ითვლებოდნენ.

— რამდენად ძლიერი იყო პაპის ზეგავლენა?

— პაპი აკურთხებდა იმპერატორებსა და მეფეებს, მაგრამ, გარდა ამისა, საკუთარ თავს მათი ტახტიდან ჩამოგდებას უფლებასაც აძლევდა. ბუნებრივია, პაპების ამხელა უფლებების წინააღმდეგ გაილაშქრეს ხელმწიფე-იმპერატორებმა და მეფეებმა. პრიორიტეტის დასაცავად პაპები და კათოლიკე ეპისკოპოსები შეიარაღებულ ძალასაც იყენებდნენ, რასაც შედეგად კათოლიკური ეკლესიის ეტაბლიზირება მოჰყვა. პაპები სრულუფლებიანი მონარქები იყვნენ იტალიის მნიშვნელოვანი ნაწილის, ე.წ. პაპის ოლქისა, რომლის ნაშთსაც თანამედროვე ვატიკანი წარმოადგენს. „ორი მახვილის“ შუასაუკუნეობრივი დოქტრინის ნაშთად, ვატიკანის სახელმწიფოს გარდა, რჩება აგრეთვე, რომის კურიის უცვლელი ღტოლვა კონკორდატის ფორმით ხელშეკრულების დადებისა იმ სახელმწიფოებთან, რომელთა ტერიტორიებზეც კათოლიკური თემი არსებობს, რის გამოც ამ ქვეყნებში კათოლიკური თემის სამართლებრივი სტატუსი არა მხოლოდ სახელმწიფოს საკუთარი კანონებით, არამედ საერთაშორისო სამართლითაც რეგულირდება, რადგანაც კონკორდატი საერთაშორისო სამართლის სფეროს განეკუთვნება.

— როგორც მახსოვს, რეფორმა გატარდა და სიტუაცია შეიცვალა...

— რეფორმის შედეგად გაჩნდა ახალი სისტემა, რომლის დევიზიც იყო: „ვისიცაა ხელისუფლება, რელიგიაც მისია“.

— რას გულისხმობს ეს დევიზი?

— უმაღლესი სახელმწიფო ხელისუფლებისგან განსხვა-

ვებული რელიგიური აღმსარებლობის მიმდევართა დევნასა და ქვეყნიდან გაძევებას, მათ ფიზიკურ შეურაცხყოფას.

— რას ნიშნავს სახელმწიფოებრივი ეკლესიურობა?

— რელიგიური თემი, რომელსაც ოფიციალურად ეკლესიის თავად ნოდებული ხელმწიფე ეკუთვნოდა, სახელმწიფო ეკლესიის უპირატესობით სარგებლობდა, ხოლო სხვა რელიგიური თემების უფლებები შეზღუდული იყო.

— ცნობილია, რომ ამერიკის შეერთებული შტატები მრავალკონფესიური სახელმწიფოა. საინტერესოა, იქ რა ვითარებაა?

— აშშ თავისი ისტორიის დასაწყისიდან მრავალკონფესიური ქვეყანაა, რის გამოც განმტკიცდა სახელმწიფოსგან ეკლესიის გამოყოფის პრინციპი.

— რა მოიაზრება გამოყოფის პრინციპში?

— ერთმანეთის საქმეებში ჩაურევლობა, რელიგიური თემების თავისუფლება და დამოუკიდებლობა, სახელმწიფოს ნეიტრალური დამოკიდებულება ყველა კონფესიისადმი.

— ახერხებენ ამერიკელები ნეიტრალიტეტის დაცვას?

— რა თქმა უნდა, საეჭვოა აბსოლუტური ნეიტრალიტეტის მიღწევა, რადგანაც ნებისმიერი სახელმწიფო იძულებულია, თავისი მოსახლეობის რელიგიურ შემადგენლობას ანგარიში გაუწიოს.

— ამერიკა თუ უწევს?

— შეერთებულ შტატებში უმრავლესობას ცალკ-ცალკე აღებული არც ერთი ქრისტიანული დენომინაცია არ წარმოადგენს, მაგრამ დიდ უმრავლესობას მაინც ქრისტიანები შეადგენენ, რის გამოც პრეზიდენტი ბიბლიაზე დებს ფიცს და დასვენების დღედ კვირას გამოცხადებულია.

გათოვის, ვისაც შვილების ჩალიბიურად აღზარდა სურს

დაეხმარათ შვილებს შიმშილი ჩვეულების გამოუმუშავებაში:

1. ასწავლეთ ჯვრისა და ხატების თაყვანისცემა, შთაგონეთ, ემთხვეოდნენ ამ სიმღერებს; 2. ხშირად ატარეთ ტაძარში; 3. დაანთებინეთ სანთლები ხატების წინ, მათი ხელით შეაგზავნეთ მოსახსენიებელი, ასწავლეთ მონაწილე-

ბისა და შესანიშნავი გაცემა; 4. ხშირად აზიარეთ; 5. უზმოზე სეფისკვერი და ნაკურთხი წყალი მიღებინეთ; 6. ასწავლეთ ლოცვა; 7. მღვდელთან მიიყვანეთ ხოლმე დასალოცად; 8. ასწავლეთ გალობა; 9. ბავშვის თანდასწრებით ისაუბრეთ ხატების წინ, მათი ხელიც ხოცონებაზე; 10. მიაჩვიეთ, სხვებსაც გაუყოს საკვები.

სად მდებარეობს კონსტანტინოპოლის საპატრიარქოს რეზიდენცია

კონსტანტინეპოლის საპატრიარქოს რეზიდენცია
ამჟამად სტამბოლის წმიდა გიორგის სახელობის ეკლესიასთან მდებარეობს.
1453 წლამდე იგი აია სოფიას ტაძრის ტერიტორიაზე არსებობდა.

აია სოფიას მშენებლობაზე ათიათასობით მუშა იყო დაკავებული. მის ასაგებად 324 მილიონი დრამმა დაიხარჯა. ტაძარი 537 წელს აკურთხეს. XIII საუკუნის დასაწყისში ტაძარი ჯვაროსნებმა გაძარცვეს. მეოთხმეტე საუკუნიდან მეოცე საუკუნის ოციან წლებამდე აია სოფია მეჩეთად იყო გადაკეთებული.

მოგვიანებით ბიზანტიური ხე-

ლოვნების მუზეუმად აქციეს. მართალია, თურქებმა ტაძარს მინარეთები მიაშენეს და ნაწილობრივ დააუშნოეს, მაგრამ ბოლომდე მაინც არ დაუკარგავს თავისი სიდიადე.

კონსტანტინოპოლის საპატრიარქოს რეზიდენცია 1453 წლიდან 1601 წლამდე სტამბოლის სხვადასხვა ეკლესიისა და მონასტრის ტერიტორიაზე მდებარეობდა.

1601 წლიდან დაფუძნდა წმიდა გიორგის ეკლესია, რომელიც ამჟამად საპატრიარქო ტაძრად ითვლება. აქ ინახება იმ ქვის სვეტის ნაწილი, რომელზეც მაცხოვარი იყო მიკრული საპყრობილეთში. გარდა ამისა, წმიდა გიორგის ეკლესიაშია სასწაულომედი ხატი, წმინდანთა ნაწილები, საეპისკოპოსო ტახტი, რომელიც გადმოცემის თანახმად, იოანე ოქროპირს ეკუთვნოდა.

კონსტანტინეპოლის ეკლესიას მართავს პატრიარქი და წმიდა სინოდი, რომელშიც 12 მიტროპოლიტი შედის. ახალი პატრიარქის არჩევა სინოდის წევრთა კომპეტენციაა, დაბალი რანგის სამღვდელოება და საერო პირები არ მონაწილეობენ.

კონსტანტინეპოლის ეკლესია ორ მილიონზე მეტ მორწმუნეს

აერთიანებს. მათგან თურქეთში ოცი ათასამდე კაცი ცხოვრობს.

საპატრიარქოს შემადგენლობაში შედის თურქეთის ერთი საარქიეპისკოპოსო, ოთხი სამიტროპოლიტო და საბერძნეთის თორმეტი ეპარქია. გარდა ამისა, კონსტანტინოპოლის ეკლესიას საზღვარგარეთ აქვს სამი საარქიეპისკოპოსო — ჩრდილო და სამხრეთ ამერიკის, ფიატისის (ინგლისი) და ავსტრალიის; ექვსი სამიტროპოლიტო: გალიის, გერმანიის, ავსტრიის, შვედეთის, ბელგიის, ახალი ზელანდიის. ყველა ეპარქია პატრიარქსა და წმიდა სინოდს ემორჩილება. კონსტანტინოპოლის საპატრიარქოს იურისდიქციაში იმყოფება, აგრეთვე, ათონის წმინდა მთა და ფინეთის ავტონომიური მართლმადიდებელი ეკლესია.

სულითვის სასაგებლო ჩრევები

● ნუ მიიჩნევ თავს ყოვლის მცოდნედ. სრულყოფილების რა სიმაღლესაც არ უნდა მიაღწიო, ნუ იტყვი, კარგად ვიციო, რადგანაც, თუ შენი შრომა და ღვაწლი მიეცი ამპარტავნებას, წახდები და აღმოჩნდება, რომ შენი სულის ხომალდს ამაოდ უცურავს ამქვეყნიური ცხოვრების ზღვაში.

● განა შეიძლება, დარდს მიეცეს ის, ვინც თავი ყოველგვარი მწუხარების ღირსად წინასწარვე აღიარა? ამიტომ თავმდაბალი არასოდეს მრისხანებს, არ ეძლევა დარდს და არაფრის ეშინია.

● თუ ცოდვა განუწყვეტლივ გვექნება თვალწინ და დაწვრილებით გამოვიფიქვით, ჩვენში ვერანაირ სათნოებასა და თავმდაბლობას ვერ ვიპოვით.

● ყველანაირად ეცადე, აღზარდო საკუთარ თავში ადამიანების მიმართ სიკეთე. თუ ძალას დაატან შენს გამმრულ სულის, წყლის წვეთებივით ყოველთვის გამოადნე სიკეთეს — მტრების გამართლებას, რაც მათზე სულიერ გამარჯვებას ნიშნავს.

● აჯობე მზეს კეთილშობილებით. იგი ბოროტსაც ათბობს და კეთილსაც. შენ რატომ არ შეგიძლია, სიკეთით გაათბო ორივე?

კითხვა-პასუხი

რას ნიშნავს „ალიო“?

— საქართველოს ყველა კუთხეში „ალიო“ სხვადასხვაგვარად გალობდნენ. ჩვენი ხალხის ღრმა სარწმუნოების სიმბოლო იყო ეს პატარა საგალობელი.

შობა დღეს, მაგალითად თუშეთში, დიასახლისი აწყობდა ტაბლას, რომელსაც ნათლისღებამდე ხელუხლებლად ინახავდნენ. მას „ქრისტეს სუფრა“ ეწოდებოდა. ტაბლაზე უთუოდ უნდა ყოფილიყო დიდი კოტორები, ანუ ქადები. მათზე თუშები ამბობდნენ, „ქრისტეს საგძალიაო“. თითქოს ეფერებოდნენ ახალშობილ იესოს, ზრდიდნენ, საგზალს უშვადებდნენ, თავს დაჰფოფინებდნენ.

„ოცდახუთსა დეკემბერსა ქრისტე დაბადებულაო“, — ვადიდებთ უფალს მორწმუნეები. სიტყვა „ალიო“ მოდის „ალიო-ი-დან“, რაც ნიშნავს: „აქებდით თვალსა“.

სად ინახავოდა, გადმოცემის თანახმად, იესო ქრისტეს პაპანი?

— მყინვარწვერზე, სადაც ძველ ქართველებს მიჯაჭვული ამირანი ეგულებოდათ, ზღვის დონიდან 4000 მეტრზე ჩვენმა წინაპრებმა ააგეს მონასტერი და ბეთლემი უწოდეს. ამ მონასტრიდან მთელ საქართველოს სწვდებოდა ღირსი მამების ლოცვის მაღლი. ბეთლემი „პურის სახლს“ ნიშნავს. ასე ერქვა ქალაქს იერუსალიმში, სადაც დავით წინასწარმეტყველი და თვით მაცხოვარი დაიბადა. ძნელად მისადგომ მონასტერში ხშირად ინახავდნენ ხოლმე განძს, რაზეც მატანეებიც მოწმობენ. ვახუშტი ბატონიშვილის თქმით, ბეთლემში „იტყვიან უფლისა აკვანსა და აბრაჰამის კარავსა, მდგომსა უსვეტად, უსაბლოთ და სხვათა საკვირველთა, არამედ მე ვდუმებ“. მეფე ერეკლეს დროს მღვიმეში ასულა იოსებ მოხვევ, წმიდა და ღმერთმშობილი მამა, რომელსაც უხილავს უფლის აკვანი და აბრაჰამის კარავი, რომლის ნაჭერიც ერეკლესთვის მიუღრთველია.

რის აღსანიშნავად კეთდება ჩიჩილაკი?

— 14 იანვარი, ძველით ახალი წელი, წმიდა ბასილი დიდის ხსენების დღეა. იგი საქართველოში დიდი სიყვარულით სარგებლობს. სწორედ წმიდა ბასილის პატივსაცემად აკეთებდნენ ჩიჩილაკს და მას მოფერებით „ბასილის წვერებს“ უწოდებდნენ. ჩიჩილაკი, ტრადიციულად, თხილის ტოტისგან კეთდებოდა, რადგანაც თხილი ნაყოფიერებისა და სიუხვის ქართული სიმბოლოა, ნაძვის ხე გერმანიიდან შემოვიდა. 14 იანვარს აცხოვდნენ კაცის ფორმის კვერებს, რომელთაც „ბასილებს“ ეძახდნენ. ამ დღეს ეკლესიაში წმიდა ბასილი დიდის ლიტურგია აღესრულება. ხალხის განსაკუთრებით თბილი დამოკიდებულება წმიდა ბასილისადმი იმით აიხსნება, რომ, ერთ-ერთი ვერსიის თანახმად, კაბადოკიელი ეპისკოპოსი წარმოშობით ქართველი იყო. წმიდა ბასილი დიდს ევედრებოდნენ წლის ბედნიერად წარმართვას, ვაჟიანობასა და საქონლის გამრავლებას.

გვერდი მოაშადა ნინო ბოჟიაშვილმა

დიდი აიაზა — ეკლესიის გზიკა საიდუმლო

შეიდი მთავარი საიდუმლოს გარდა არსებობს მცირე საიდუმლოებანიც, თუმცა, ღვთის მადლით, არანაკლებ ძალმოსილი. ერთ-ერთია დიდი აიაზმის წესით წყლის კურთხევა, რომელიც დედაეკლესიამ ნათლისღების მწუხრზე დააწესა. ამ დროს უბრალო წყალი მღვდლის ლოცვით განიწმინდება და სასწაულებრივ ძალას იძენს.

ძველი ქართველები ამბობდნენ, ნათლისღების დღეს ალებული უბრალო წყალიც კი არ იხრნებაო. მიაჩნდათ, რომ ამ დღეს

ყოველი მდინარისა და ნაკადულის წყალს ისეთივე მადლი ეძლეოდა, იორდანეს რომ მიეცა მაცხოვრის ნათლისღებისას.

ზოგიერთ ჩვენს სოფელში ახლაც არის შემორჩენილი ერთი ძველი ჩვეულება: ნათლისღების დღეს, დილაუთენია, უმძრახად (ხმისამოუღებლად) სამჯერ ავსებენ ჭურჭელს ხევსა თუ მდინარეში და იქვე აქცევენ.

ზოგს კი ეს წყალი საფლავზე მიაქვს და ზედ ასხურებს. ამით თავიანთ მიცვალებულებსაც აზიარებენ ღვთის განცხადების სიხარულს.

VIII საუკუნის თბილისში, კერ-

ძოდ 786 წელს, ნათლისღების დღეს, ორმოცი სებასტიელი მონაშის სახელობის ტაძრის ეზოში არაბებმა თავი მოჰკვეთეს გაქრისტიანებულ თანატომელს, წარმოშობით არაბ აბოს, რომელიც საქართველოს ეკლესიამ წმინდანად შერაცხა და აბო თბილელი უწოდა.

მისმა მოწამეობრივმა სიკვდილმა ქართველები თითქოს ლეთარგიული ძილისაგან გამოაღვიძა და სულიერად გააძლიერა. ასეთი ფაქტი, მხოლოდ საქართველოს ეკლესიის ისტორიას კი არა, მსოფლიოს არ ახსოვს.

ნინო გელენიძე: «მართალია გვიან, მაგრამ ჯვარი მაინც დავინერეთ და ჩვენი ოჯახი დანგრევას გადაარჩა»

ნინო გელენიძეს სხვებივით სჯეროდა ღმერთის, მაგრამ ტაძარში არ დადიოდა. გოგონას ბავშვობიდანვე სწამდა ძალა, რომელიც მუდამ მასთან იყო ჭირსა თუ ლხინში. გავიდა დრო და, მორწმუნე ბებუის წყალობით, ეკლესიური ცხოვრება დაიწყო, მეუღლესთან ჯვარი დაინერა და დანგრევის პირას მისული ოჯახი გადაარჩინა.

— ჩვენს დროს ყველას იღებდნენ პიონერებში, გამონაკლისი არც მე ვიყავი. მორწმუნე ბებია რომ არა, ალბათ, დიდხანს დავრჩებოდი მოუწიათლავი. ჩემი მშობლები ისეთ თანამდებობებზე მუშაობდნენ, ეკლესიის გვერდით გავლისაც კი ეშინოდათ.

— ბებუის დაყავდით ტაძარში? — ბებუა ძალიან კარგად კერავდა, უამრავი კლიენტი ჰყავდა, მაგრამ კვირაობით ხელს არაფერს ჰკიდებდა, ეს დღე ეკლესიისთვის იყო განკუთვნილი. ტაძარში შვილიშვილებიც დავყავდით. დღეს სასწაულებს ყოველთვის ძველი სტილით აღვნიშნავდით.

— თქვენ როდის დაიწყეთ ეკლესიური ცხოვრება?

— სამწუხაროდ, გვიან, უკვე დაოჯახებული ვიყავი.

— რამ შემოგატრიალათ უფლისკენ?

— ოჯახში სერიოზული პრობლემები შეგვექმნა მე და ჩემს მეუღლეს. სამი შვილის დედამ განქორწინებაზე ვიფიქრე.

— რატომ დაგეძაბათ ურთიერთობა?

— დედამთილის გამო, რომელიც სოფლიდან ჩამოვიყვანეთ. ძალიან ცუდად მექცეოდა, ცხოვრება გამიმწარა.

— რატომ, არ მოსწონდით?

— არა, მოსწონებოდა მოვწონდი, მაგრამ სიბერეში ხასიათი გაუფუჭდა, ბავშვივით ჭირვეულობდა, ჩემი გაკეთებული არაფერი მოსწონდა. ამის გამო ხშირად ვჩხუბობდით. ქმარმა მოთხრა, დედაჩემს თუ პატივს არ სცემ, ახლაც ჩაალაგე შენი ნივთები და აქე-

დან წადიო. სასოწარკვეთილს ღმერთი გამახსენდა, ეკლესიური ცხოვრება დაიწყე. მოძღვართან საუბარმა დამამშვიდა; მირჩია, ჯვარი დაინერეთო. ასეც მოვიქეცი... სასწაული მოხდა — სიტუაცია რადიკალურად შეიცვალა.

ღვთის ნებით, ჩემი დედამთილი შეიცვალა, უფრო მორჩილი და დამყოლი გახდა, აღარ მეჩხუბება უმიზეზოდ, ოჯახში კვლავ სიმშვიდემ დაისადგურა. დიდება უფალს, მის ძალას ყოველთვის ვგრძნობ, ჭირშიც და ლხინშიც.

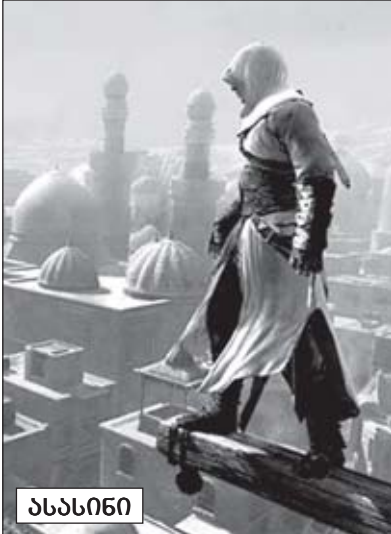

ტერორიზმის ანატომია და

ჩვენს დროში ტერორიზმი თითქმის სადაც მოვლენად იქცა. ტელარხები ყოველდღე გვამცნობენ, რომ სადაც რაღაც ააფეთქეს ან ვილაყები ტერორისტული აქტის მსხვერპლი შეიქნენ. ისიც გაგვიგია, რომ ტერორიზმის აკვანი აღმოსავლეთში დაიწნა, მაგრამ ცოტამ თუ იცის, რომ დედამიწაზე პირველი ორგანიზებული ტერორისტები არაბები კი არა, ებრაელები იყვნენ.

როდესაც ჩვენი წელთ აღრიცხვის I საუკუნეში თანამედროვე ისრაელის ტერიტორიაზე ძველი რომაელები ბატონობდნენ, ზოგიერთმა ადგილობრივმა მცხოვრებმა ოკუპანტების წინააღმდეგ ბრძოლის გაჩაღება გადაწყვიტა. ისინი სასტიკ პოლიტიკურ მკვლევლებს სჩადიოდნენ. ადგილობრივი მოსახლეობა ასეთ ადამიანებს სიქარებს უწოდებდა. საქმე ისაა, რომ მკვლევლები ე. წ. სიქას — მოკლე ხანჯალს იყენებდნენ, რომელსაც იოლად მალავდნენ ლაბადის ნაკვეთებში მსხვერპლთან შეუმჩნევლად მიპარვისას. სიქარები რომაელებსა და მათთან მოთანამშრომლე ებრაელ დიდგვაროვნებს ხოცავდნენ. XI საუკუნეში არაბებს შორისაც გამოჩნდნენ ტერორისტები — ისმაილიტთა მიიტური სექტის წევრები, რომელთაც ასასინებო ეწოდათ, უცხო გვარტომის ხალხებს ხოცავდნენ სირიაში. მათ სათავეში ედგათ XII საუკუნის „ბინ-ლადენი“, დიდი უხუცესი რაშიდ ად-დინ ას-სინანი. მიიჩნეოდა, რომ მმართველები ვერსად გაექცეოდნენ მის სასტიკსა და მოუხელთებელ ასასინებს, რომლებსაც

მკვლევლობის ოსტატობას აუფლებდნენ და გონებას ნარკოტიკებით უზინდავდნენ. ამიტომაც ეწოდებოდათ მათ „ჰაშიშინები“ (ჰაშიშინი არაბული სიტყვაა და ჰაშიშის მწველს ნიშნავს. ეს სიტყვა ევროპელთა მეტყველებაში „ასასინად“ დამკვიდრდა და მკვლელის მნიშვნელობა შეიძინა), რომლებსაც თანამედროვე ტერორისტთა დარად, სიკვდილის არ ეშინოდათ, რადგან ის მათთვის სამოთხის ბაღების კარიბჭეს წარმოადგენდა. ასასინთა სექტა XIII საუკუნეში მონღოლმა დამპყრობლებმა გაანადგურეს და მთებში მათი სამალავი კომპლექსი დაანგრიეს. თავად სიტყვა ტერორიზმი საფრანგეთის რევოლუციის პერიოდში იშვა, როცა 1793-1794 წლებში რობესპიერმა რევოლუციის მტრების წინააღმდეგ ტერორი გამოაცხადა. ტერორის მთავარი საშუალება იდოლოგიური მტრების მასობრივი და საჯარო სიკვდილით დასჯა იყო. „ტერორი, — ამბობდა რობესპიერი, — მხოლოდ და მხოლოდ სამართლიანობა, მკაცრი ადექვატურობა, გარდუვალი საზღაურია. ეს ხორცმესხმული სათნოებაა.“

ასასინი

როპესპიერი

მოკლე ხანში ახალმა ხელისუფლებამ ათასობით ადამიანს გამოუტანა სასიკვდილო განაჩენი, თუმცა ტერორის ძალაუფლება ძალიან მალე ბუმერანგად შემოუბრუნდა მის სულისჩამდგმელებს და „გარდაუვალი საზღაურიც“ გილიოტინაზე მიაღწია. სახელმწიფო ტერორი და ტერორიზმი ერთი და იგივე როდია. 1820-იან წლებში იტალიაში, რომელიც მაშინ დამოუკიდებელი სახელმწიფო არ იყო, ადგილობრივმა მავიამ და დამოუკიდებლობისთვის მებრძოლმა ადამიანებმა თავიანთი

ძალისხმევა გააერთიანეს და მცირე მონარქისტულ რეჟიმებს ტერორისტული მეთოდებით შეუტყეს: ისინი კლავდნენ ციხის ზედამხედველებს, პოლიციელებს, ჩინოვნიკებს, თავს ესხმოდნენ საპყრობილებს თანამოაზრეთა გასათავისუფლებლად. მალე ხელისუფლების წარმომადგენელთა ხოცვა-ჟლეტის იდეა სხვა ქვეყნებშიც აიტაცეს. მაგალითად, საფრანგეთის მეფე ლუი ფილიპეს შეიდეჯერ დაესხნენ თავს. 1835 წელს, ერთ-ერთი ასეთი თავდასხმისას, 18 კაცი დაიღუპა და 22 დაიჭრა. ფრანგული და იტალიური მავა-

ლითით შთაგონებულმა რუსმა ანარქისტებმა გადანყვიტეს, თვითონაც მიეტანათ იერიში საძულველ თვითმპყრობელობაზე. ტერორისტთა მთავარ სამიზნედ იმპერატორი ალექსანდრე II იქცა, რომელსაც რვაჯერ დაესხნენ თავს და 1881 წლის 1 მარტს მიზანსაც მიაღწიეს. ერთ-ერთმა ტერორისტმა იმპერატორის ეტლს ბომბი ესროლა. აფეთქებამ რამდენიმე გამვლელისა და მცველი კაზაკების სიცოცხლე შეინირა, თუმცა თავად ხელმწიფე არ დაზარალებულია. აფეთქების შემდეგ ის ეტლიდან გადმოვიდა დაჭრილების დასახმარებლად და ამ დროს მეორე ტერორისტმა ბომბი ესროლა. აფეთქებამ იმპერატორს ფეხები წააცალა, მუცელი დაუფლითა და სახე დაუმახინჯა.

ალექსანდრე III-ის მკაცრი მმართველობისას ტერორისტები მიყუჩდნენ. სამაგიეროდ, ხელისუფლების სათავეში ნიკოლოზ II-ის მოსვლის შემდეგ რევოლუციურმა ტერორმა არნახული ძალით იფეთქა: 1905 წლის ოქტომბრიდან 1907 წლის დეკემბრამდე მოკლეს და დაასახინრეს 4500 სახელმწიფო ჩინოვნიკი, 2180 კერძო პირი. 1907 წლის განმავლობაში ტერორისტები დღეში, საშუალოდ, 18 კაცს ხოცავდნენ. ტერორის ტალღა მხოლოდ 1910 წლის შემდეგ მინელდა. ბოლშევიკები, ლენინის მეთაურობით, თვითმპყრობელობასთან

ულრიკე მაინჰოფის ისტორია იდუმალი და აუხსენელია. ის განათლებული და ძლიერი პიროვნება იყო, მაგრამ ფანატიკოსობა და ტერორისტობა არჩია.

ომის შემდგომ ხანაში გერმანელი ახალგაზრდობის დიდ ნაწილს არ სწამდა სასწაულის, რომელსაც დანგრეული ეკონომიკის აღორძინება, ქალაქების ნანგრევებიდან აღდგენა, გერმანიის აყვავება და გაძლიერება იმაზე მეტად შეეძლო, ვიდრე ის ომამდელი „მესამე რაიხის“ დროს იყო. ახალი რევოლუციის იდეა ღვივდებოდა სასკოლო და საუნივერსიტეტო, აკადემიურ გარემოში, ინტელიგენციის ზოგიერთ ფენაში. ამ ადამიანების იმედიანი მზერა ქვის კედლითა და მავთულხლართით დაფარულ აღმოსავლეთ გერმანიისკენ იყო მიპყრობილი. ისინი სერიოზულად განიხილავდნენ გდრ-ს მომავლის სახელმწიფოს მოდელად. მათ სწამდათ, რომ კაპიტალიზმმა საკუთარი თავი ამოწურა და ჭეშმარიტი პროლეტარული რევოლუციის ყამი დადგა. თუმცა დარწმუნებული იყვნენ, რომ ამ იდეის რეალიზება მშვიდობიანი გზით შეუძლებელი

იყო — ახალი იერუსალიმი სისხლის მდინარეებზე უნდა აგებულიყო. ძალადობის ბობოქარ ნაკადში ულრიკე მაინჰოფის სახელი მჭიდროდ დაუკავშირდა ანდრეას ბადერის სახელს. მათ მიერ შექმნილი ორგანიზაცია გერმანიაში ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილი ტერორისტული დაჯგუფება იყო. ულრიკე 1934 წლის 7 ოქტომბერს ქვემო საქსონიაში დაიბადა და იმ „დალუპულ თაობას“ განეკუთვნებოდა, რომელსაც ომმა ცხოვრება დაუმახინჯა. ხელისუფლების სათავეებისკენ ფიურერის აღმასვლის პერიოდში დაბადებული გოგონა მალე შეეჯახა რეალური ცხოვრების სირთულეებს. მამამისი სიმსივნით გარდაიცვალა ომის მიწურულს, დედა კი 1948 წელს ალესრულა. დედობილმა იზრუნა იმაზე, რომ ქალიშვილს განათლება მიეღო. ნიჭიერსა და ბუნებრივი მომხიბველობით დაჯილდოებულ ულრიკეს პაციფისტური იდეები, ბერტრან

რასელისა და ვერა ბრიტენის ნაშრომები იზიდავდა. 23 წლისამ მიუნსტერის უნივერსიტეტის დოქტორანტურაში ჩააბარა. ულრიკე სხვადასხვა მემარცხენე მოძრაობის აქტიური წევრი იყო, მხარს უჭერდა პირთვული იარაღის აკრძალვის მოთხოვნას, მოუწოდებდა გერმანიაში მემარჯვენეთა მხრიდან მილიტარიზმის მზარდი საფრთხის წინააღმდეგ ბრძოლისკენ. 1959 წელს ულრიკემ რადიკალისა და წამყვანი მეცნიერის რეპუტაცია დაიმკვიდრა. ის ოსტატურად მართავდა აუდიტორიას, ამიტომაც ხშირად სთხოვდნენ სიტყვით გამოსვლას. ბონში გამართულ ანტიბირთვულ კონფერენციაზე მან სტუდენტური გაზეთი „კონკრეტის“ რედაქტორი კლაუს რაინერ როლი გაიცნო. ახალგაზრდებს ერთმანეთი შეუყვარდათ და 1962 წელს იქორწინეს კიდევ. ერთი წლის შემდეგ ულრიკეს ტყუპი შეეძინა. მართალია, იმხანად ბერს დროს უთმობდა ოჯახს, მაგრამ პოლიტიკით უწინდებურად იყო გატაცებული. 60-იან წლებში, როცა ინგლისში „ბიტნიკები“ გამოჩნდნენ, ხოლო ცნება „თავისუფალი სიყვარული“ ყველას პირზე ეკერა, ულრიკემ დაასკვნა, რომ ძველი კაპიტალისტური წყობა უნდა დანგრეულიყო, თუმცა ურიგოდ სულაც არ ცხოვრობდა იმ სისტემაში, რომელიც სძულდა. ულრიკე და კლაუსი შეძლებული ადამიანები იყვნენ. როლი შეედურ პორნოგრაფიულ წიგნებს თარგმნიდა გერმანულად, ხოლო ულრიკეს შემოსავალი გაზეთი „კონკრეტის“ ტირაჟის ზრდასთან ერთად მატულობდა, რომლის რედაქტორიც თავად გახლდათ. მათ გარშემო სხვადასხვა სოციალური სტატუსის მქონე ადამიანთა ჯგუფი შეიკრა, რომლებსაც გარე სამყაროს შეცვლის მისწრაფება ამოძრავებდათ. ულრიკე პოლიტიკურ რადიკალიზაციის მუდმივი და პოპულარული სტუმარი შეიქნა და შემთხვევას არ უშვებდა ხელიდან, მიმდინარე მოვლენებზე „ალტერნატიული“ შეხედულებები არ გამოეთქვა. მთელი ამ უზრუნველყოფილი ცხოვრების განმავლობაში, როცა საკუ-

თარ სახლთან „მერსედესი“ ედგა, ხოლო სარდაფში საუკეთესო ღვინოს ინახავდა, ულრიკე მაინჰოფი კვლავაც ირწმუნებოდა, რომ მხოლოდ ძალადობრივ გადატრიალებას შეეძლო თანამედროვე საზოგადოების ხსნა მისი ყველა სენისგან. 60-იანი წლების ბოლოს მომხდარმა ორმა შემთხვევამ ულრიკეს მკვიდრი სამყარო შეაზნაობა. ჯერ ერთი, რომ 1968 წელს ის მოღალატე ქმარს გამოაგდო და მეორეც, გაიმართა ახალგაზრდა რევოლუციონერის — ანდრეას ბადერის სასამართლო პროცესი. ბადერი 1943 წელს დაიბადა მიუნხენში. ის კლასობრივი ბრძოლის წარმოების ძალადობრივი მეთოდების მომხრე იყო. ქალების გულთამპყრობელი, წარმოსადგეი უქნარა, რომელსაც ერთი დღეც კი არ ეშუშებოდა, ბერლინში ჩამოვიდა, სადაც რეგულარულად მონაწილეობდა სხვადასხვა დემონსტრაციაში. საპროტესტო გამოსვლები კი იმპერიის ძველ დედაქალაქში ყოველდღე იმართებოდა ამა თუ იმ მიზეზით. 1967 წელს მტკიცე კომუნისტმა გუდრუნ ენსლინმა ქმარ-შვილი მიატოვა და სტუდენტურ დემონსტრაციაზე გააცნობილ ბადერთან გაიქცა. სწორედ იმხანად ანდრეასი მგზნებარედ ქადაგებდა კლასობრივი სიძულვილის მისეულ ფილოსოფიას და სახელმწიფოს წინააღმდეგ შეიარაღებული პარტიზანული ბრძოლისკენ, „სახალხო ომისკენ“ მოუწოდებდა. შეიარაღებული ბრძოლის პირველი აქტი წარუმატებელი გამოდგა — ბადერი და ენსლინმა, ვიეტნამის ომის წინააღმდეგ პროტესტის ნიშნად, ფრანკფურტის უნივერსიტეტში ცეცხლამჩენი მოწყობილობა შეიტანეს, მაგრამ დანაშაულის ადგილზე ისინი დააკავეს. ბადერს, ენსლინსა და ორ სხვა „პარტიზანს“ სამ-სამი წლით პატიმრობა მიესაჯათ, მაგრამ ადვოკატთა შუამდგომლობით 14 თვის შემდეგ, საქმის ხელახლა განხილვამდე გაათავისუფლეს. ანდრეასი, საყვარელსა და კიდევ ერთ თანამზრახველთან ერთად, ახალ სასამართლოს არ დაელოდა და საფრანგეთში გაიქცა.

1970 წელს ისინი დააკავეს, გერმანიაში დააბრუნეს და ციხეში გააძვსეს. ულრიკე მაინჰოფი ამ ამბავმა საშინლად აღაშფოთა. იმხანად ის დასავლეთ ბერლინში ცხოვრობდა და „მემარცხენეებთან“ უფრო მჭიდრო კავშირები ჰქონდა, ხოლო ბინა პოლიტიკურ თანამოაზრეთა თავშესაფრად იყო გამოქცეული. 1970 წელს ულრიკე პოლიტიკური ტერორის გზას დაადგა. ბადერის რამდენიმე თანამზრახველთან ერთად ქალმა მისი ციხიდან გათავისუფლება გადაწყვიტა. გერმანიაში ჩამოყალიბდა ადამიანთა ჯგუფი, რომელიც მხარს უჭერდა ბადერსა და მის საქმიანობას. ის ცნობილი იყო „წითელი არმიის“ ფრაქციის სახელით, ხოლო მისი შემქმნელი ანდრეასის ადვოკატი ჰორსტ მალერი გახლდათ. „წითელი არმია“ დაკავშირებული იყო არა მარტო ადგილობრივ იატაკქვეშა ექსტრემისტებთან, არამედ კონტაქტები ჰქონდა ტერორისტულ ჯგუფებთანაც ახლო აღმოსავლეთში. ამ ორგანიზაციამ ბადერი და მისი თანამზრახველები საპატიმროდან გააქცია, რის შემდეგაც მალერი, მაინჰოფი, ბადერი და ენსლინი იორდანიაში გაემგზავრნენ, სადაც სანერ თელ ბანაკში თავიანთი ტერორისტული „განათლების“ გაღრმავებას გეგმავდნენ. მაინჰოფი ნიჭიერი მონაფე გამოდგა. ის წარმატებით ეუფლებოდა ტერორიზმის სიბრძნეებს: როგორ გადმოხტარიყო გაქანებული მანქანიდან და არ დაშავებულიყო ანდა როგორ დაუფლებოდა უახლესი სახეობის იარაღს. მომხადების შემდეგ ჯგუფი მალულად დაბრუნდა გერმანიაში და თავი იატაკქვეშეთს შეაფარა. ულრიკე იმდენად დარწმუნებული იყო „წითელი არმიის“ საქმის სამართლიანობაში, რომ თავისი 7 წლის ტყუპი ვაჟი იორდანიაში, ტერორისტთა იმ ბანაკში გაგზავნა, რომელიც მცირე ხნის წინათ თავად დატოვა. სურდა, რომ მომავალში მის შვილებს პალესტინელებთან ერთად ებრძოლათ ისრაელის წინააღმდეგ. ეს სურვილი კი, მისი თქმით, შვილი-

მკვლელის ფილოსოფია

პალესტინელი ტერორისტი

ბრძოლის საშუალებად ტერორიზმს არ აღიარებდნენ, რაც იმით აიხსნებოდა, რომ ლენინის უფროსი ძმა ალექსანდრე ულიანოვი, რომელიც 1887 წელს ალექსანდრე III-ზე თავდასხმას ამზადებდა, დაიჭირეს და სიკვდილით დასაჯეს. როგორც ცნობილია, ამის შემდეგ ლენინმა ხალხს „სხვა გზით სიარული“ შესთავაზა, თუმცა ბოლშევიკები სულაც არ ერიდებოდნენ რევოლუციის სახელით ტერორისტულ ძარცვა-გლეჯას.

ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ ახალი ხელისუფლების წინა-

აღმდეგ ტერორისტული მეთოდებით ბრძოლა უკვე ბოლშევიკთა მტრებმა წამოიწყეს. აღმოჩნდა, რომ სისტემატური წითელი ტერორი ერთობ ეფექტიანად უშვლავდებოდა ამფეთქებლებს. ჰოდა, თუ ყველა პოტენციურ მტერს მიახვერებდნენ, ბომბების მსროლელიც აღარ დარჩებოდა...

დიდი ხნის განმავლობაში საბჭოთა ქვეყანაში ტერორისტები არ იყვნენ და ერთიან მშვიდობიან სურათს მხოლოდ პატარა ინციდენტები არღვევდა. მაგალითად, 1969 წელს ერთ-ერთმა შეშლილმა ოფიცერმა პისტოლეტით ლეონიდ ბრეჟნევის მოკვლა სცადა, ხოლო 1977 წელს მეტროსადგურებს — „იზმაილოვის პარკსა“ და „პერვომაისკაის“ — შორის მომხდარ აფეთქებას 6 კაცი ემსხვერპლა. ხელისუფლებამ გამოძიება ჩაატარა და აფეთქების ორგანიზატორებს — სამ სომეხ ნაციონალისტს მიაკვლია, რომლებიც მოკლე ხანით დახვრიტეს. ამის შემდეგ, 1990 წლამდე, ქვეყანაში მშვიდობა სუფევდა.

აი, დანარჩენი სამყაროში კი XX საუკუნეში ტერორი გრძელდებოდა. ჯერ კიდევ მეორე მსოფლიო ომამდე ამერიკაში ტერაქტების სერია მოაწყვეს კუ-კლუქს-კლანის წარმომადგენლებმა, ხოლო ომის შემდეგ, როცა ნათელი შეიქნა, რომ ადამიანის სიცოცხლე ხელისუფლებას ჩირადაც არ უღირდა, ტერო-

რიზმის სრულიად ახალი ტალღა აზვირთდა. თუკი უნინ მმართველებსა და მინისტრებს ხოცავდნენ, ახლა, თავიანთი პოლიტიკური მიზნებისთვის ტერორისტებს სულ უფრო ხშირად მიჰქონდათ იერიში მშვიდობიან მოსახლეობაზე. ტერორისტულ მეთოდებს ფართოდ იყენებდნენ დამოუკიდებლობის მოსურნე ბასკები ესპანეთში და ირლანდიელები დიდ ბრიტანეთში. 1960-70-იან წლებში ევროპაში პოპულარობით სარგებლობდნენ მემარცხენე-რადიკალური ტერორისტული დაჯგუფებანი, რომლებიც მარქსიზმის სახელით ებრძოდნენ კაპიტალიზმს.

1950-იანი წლების ბოლოს თავი იჩინა ჩვენთვის უკვე აგრესივად ჩვეულმა არაბულმა ტერორიზმმა. სწორედ ამ ხანებში ეგვიპტეში ჩამოყალიბდა ორგანიზაცია „ფატჰი“ (პალესტინის ნაციონალური გათავისუფლების მოძრაობა), რომელმაც მთავარ ამოცანად ისრაელის განადგურება და პალესტინის სახელმწიფოს შექმნა დაისახა. სწორედ მისი მემკვიდრეებია ტერორისტული გაერთიანება „ჰამასი“, „ისლამური ჯიჰადი“ და სხვები.

უნინ მიიჩნევდნენ, რომ ტერორიზმი ქალის საქმე არ იყო, თუმცა ბომბებიანი შაჰიდი ქალების გამოჩენის შემდეგ მოსაზრებები შეიცვალა. ცხადია, შაჰიდ ქალებამდეც იყვნენ თავზეხელაღებული ტერორისტები. მათგან ყველაზე ცნობილებს ამ რუბრიკაში წარმოგიდგენთ.

ულრიკე მაინჰოფი

ბისადმი სიყვარულით იყო ნაკარნახევი. ბიჭებმა იორდანიამდე ვერ ჩააღნიეს, რადგან ისინი სიცილიაში პოლიციამ დააკავა, ხოლო მათი თანმხლები ტერორისტი საჰაეროზღოვო გზით გამოკეტა. რამდენიმე კვირის შემდეგ ბანაკი, სადაც ბიჭები მიემგზავრებოდნენ, მეფე ჰუსეინის ავიაციამ ნაცარტუტად აქცია.

იმ დროისათვის ულრიკემ და მისმა თანამოაზრეებმა „სახალხო ომის“ გეგმის შემუშავება დაიწყეს და აღმოაჩინეს, რომ, უპირველესად, ფული სჭირდებოდათ. მაშინ მალერმა ორგანიზება გაუკეთა ბანკების ძარცვის სერიას, რათა ასაფეთქებელი ნივთიერებების, ყალბი დოკუმენტების, იარაღისა და მათი შესანახი საწყობების შესაძენი თანხა ეზოვათ. ერთ დღეს მათ სამი ბანკის გაძარცვა მოახერხეს, მაგრამ ულრიკე უკმაყოფილო დარჩა, რადგან ნადავლი ერთობ მცირე აღმოჩნდა. მას შემდეგ ტერორისტებს ძარცვა-გლეჯა ჩვევად გადაეცათ.

ავტომბეჭედიკოსი კარლ-ჰინრიხ რულანდიც ამ ჯგუფს მიუერთდა, რადგან საშუალება ჰქონდა, მძარცველები მანქანებით უზრუნველყო. ინტელექტუალი შეთქმულები მუშას ქედმაღლურად ექცეოდნენ, მაგრამ ულრიკემ ყველა მამაკაციდან სწორედ ის გამოარჩია და საყვარლად გაიხადა.

მაინჰოფი ჯგუფის ინტენდანტი გახლდათ და მას იარაღით ამარაგებდა პალესტინური კონტაქტების მეშვეობით. სახელმწიფო დანესებულებებზე თავდასხმებსაც ულრიკე გეგმავდა. ნაძარცვ ბლანკებსა და ბეჭდებს შემდეგ ყალბი დოკუმენტების დასამზადებლად იყენებდნენ სამხედრო ბანაკებსა და საკვლევ ცენტრებში შესაღწევად. ბანკებზე თავდასხმებიც გრძელდებოდა და ჯგუფმა ამ გზით ასობით ათასი მარკის მოგროვება შეძლო.

თუმცა, ტერორისტთა თვალსაზრისით, ასეთი აქციები არასაკმარისად ეფექტიანი იყო იმისათვის, რომ „ანტისახალხო“ სახელმწიფო სისტემა დაეცა. საჭირო შეიქნა „სა-

ხალხო ომის“ მიზნების მკაფიოდ და ზუსტად ჩამოყალიბება.

1970 წელს მალერმა უხეში შეცდომა დაუშვა და პოლიციის ზაფხვში გაება. ჯგუფის ხელმძღვანელობა ბაადერმა იტყვირა, მაგრამ გაუწონასწორებელ და ფეთქებად ულრიკეს ფიზიკური და ანალიტიკური გონება სჭირდებოდა, რათა „პარტიზანული არმია“ ემართა.

დამნაშავეთა მიერ ორი ბანკის გაძარცვის შემდეგ, გერმანიის კრიმინალურმა პოლიციამ სპეციალური ქვეგანყოფილება ჩამოაყალიბა, რათა ერთხელ და სამუდამოდ ბოლო მოეღო ამ დაჯგუფებისთვის. „წითელი არმიის“ ბევრი წევრი გისოსებს მიღმა აღმოჩნდა. თავისუფალი რჩებოდნენ მხოლოდ ბაადერი, ულრიკე და რამდენიმე ბოვიკი, თუმცა ბანდაში გაერთიანების მსურველები უნინდებურად მრავლად იყვნენ. მალე ჯგუფი ბანკების ძარცვიდან ხალხის ხოცვაზე გადავიდა და სისხლის მდინარეები დააყენა.

„წითელი არმიის“ ერთ-ერთი ქვედანაყოფი „შემლითა ბანდა“ ჰეიდელბერგის უნივერსიტეტის დოქტორმა ვოლფგანგ ჰუბერმა შექმნა. ჰუბერი ირწმუნებოდა, რომ ფსიქიკური დაავადებების პროოციერებას სახელმწიფო ახდენდა და ამიტომ, ფსიქიკურ სწავლებათა აღმოსაფხვრელად საჭირო იყო პოლიტიკური სისტემის შექმნა. დოქტორი თავის პაციენტებს ძირგამომთხრელ საქმიანობას, თვალთვალის ხელშეწყობასა და ძიუდოს ასწავლიდა, ამ საქმეში ერთგულ თანაშემწედ ცოლი — ურსულა გაიხადა. 1971 წელს ფსიქოპათი მკვლელების ბანდამ გადაწყვიტა, „წითელ არმიას“ მიერთებოდა და სიტყვა საქმედ აქცია. გერმანიის კრიმინალურმა პოლიციამ ამ დაჯგუფებას „შემლითა ბანდა“ უწოდა.

1971 წლის 22 ოქტომბერს ჰამბურგში საპატრულო მანქანის ეიპაჟმა „შემლითა ბანდის“ წევრი მარგრეტ შილერი ამოიცნო, როცა ის სადგურის შენობიდან გამოდიოდა. შილერი ორ თანამზრახველს ხვდებოდა. ოფიცრებმა ჰელმუტ შმიდტმა და ჰენრიხ ლემკემ ტერორისტთა აყვანა სცადეს,

მაგრამ სამეული კარგად შეიარაღებული აღმოჩნდა და პოლიციელები „შემლითა“ ჩინებულ სამიზნედ იქცნენ — შმიდტი მკერდში ნასროლი 6 ტყვიით გარდაიცვალა, ლემკეს ბედმა გაუღიმა და მსუბუქად დაიჭრა.

მარგრეტ შილერი მკვლელობიდან ორი დღის შემდეგ დააკავეს. მას იარაღი და მაინჰოფის მიერ შედგენილი „შავი წიგნი“ — იმ ღვთისმსახურთა, ექიმთა და ადვოკატთა სია აღმოაჩნდა, რომლებზე დაყრდნობაც „წითელ არმიას“ მძიმე წუთებში შეეძლო. ამ წიგნმა საზოგადოების დიდი აღშფოთება გამოიწვია.

თუმცა მკვლელობებს უნინდებურად ბოლო არ უჩანდა. მაინჰოფი გეგმავდა აქციებს და სამიზნეებად ჰამბურგში, ჰეიდელბერგში, აუგსბურგში, მიუნხენსა და ფრანკფურტში მდებარე სახელმწიფო დაწესებულებებს ირჩევდა. ულრიკეს ბომბებს ნიჭიერი მექანიკოსი დერეკ ჰოფი ამზადებდა. მისი მექანიზმები იმდენად მგრძნობიარე იყო, რომ შემდგომში იარაღის დამამზადებელი ფირმები მის ნახაზებს ეძებდნენ...

ტერორისტების სიხლიანი ნაკვალევი ძალზე ანფოთებდა დასავლეთ გერმანიის ხელისუფლებას. მალე ცნობილი შეიქნა, რომ ულრიკე მაინ-

ჰოფი ხშირად სტუმრობდა აღმოსავლეთ გერმანიის იარაღის მარაგის შესაცვებად. თუმცა მისი მოხელთება ძნელი იყო, რადგან ხშირად იცვლიდა გარეგნობასაც და დოკუმენტებსაც. არადა, პოლიციას ყველაზე მეტად სწორედ მაინჰოფი აინტერესებდა, რადგან ის „წითელარმიული“ ტერორის ციფრით გაცნება გახლდათ.

ჰეიდელბერგში „წითელი არმიის“ მიერ ჩადენილი მორიგი დანაშაულიდან ერთი კვირის თავზე ფრანკფურტის რაიონის მცხოვრებლებმა, რომლებიც სამსახურებში მიიქქაროდნენ, არავითარი ყურადღება არ მიაქცევს მუშათა ჯგუფს, რომელიც ავტოფარეხთან ტოვებდა ტვირთავდა. სინამდვილეში კი ეს მუშები პოლიციელები იყვნენ, ხოლო ტოვები სახელდახელო სამალავის გასაკეთებლად სჭირდებოდათ, რადგან იცოდნენ, რომ ერთ-ერთ ავტოფარეხში ტერორისტებმა იარაღის საწყობი მოაწყვეს. ხანგრძლივი ლოდინისა და უშედეგო თვალთვალის შემდეგ პოლიციამ ავტოფარეხები გაჩხრიკა და ერთ მათგანში მართლაც აღმოაჩინა საწყობი, რის შემდეგაც ასაფეთქებელი ნივთიერებები და იარაღი მულაჟით შეიკვალა და ტერორისტებს ჩაუსაფრდა...

ქუჩაზე, სადაც სნაიპერების სამალავი იყო მოწყობილი, დილაადრიან „ჰორზე“ გაჩერდა. იქიდან ორი კაცი გადმოვიდა და ავტოფარეხისკენ გაემართა. მესამე, ჟან-კარლ რასპე, ულრიკეს იმჟამინდელი საყვარელი, მანქანაში დარჩა და ახლომდებარე ბაღებს თვალი წერეულად მოავლო. მრავალწლიანი გამოცდილება და ტერორისტის ალღო კარნახობდა, რომ აქ რაღაც რიგზე ვერ იყო და, როცა პოლიციელებმა ალყა შემოარტყეს, უმალ ტყვიების ჯერი თუქსახა, თუმცა მაინვე დააკავეს.

ანდრეას ბაადერმა და ჰოლგერ მაინსმა გარაჟისთვის თავის შეფარება მოასწრეს, მაგრამ პოლიციელები ცრემლსადენი გაზის ყუმბარებით გაუმასპინდლდნენ, ტერორისტებმა კი საპასუხოდ ცეცხლი გაუხსნეს. ბაადერი ფეხში დაიჭრა, რამდენიმე წუთში ისინი ჩაბარდნენ.

ერთი კვირის შემდეგ ჰამბურგის

ტანსაცმლის სალონში გუდრუნ ენს-ლონი დააკავეს. ჯგუფის მთელი ხელმძღვანელობიდან თავისუფალი მხოლოდ ულრიკე დარჩა. საყვარელი დაუპატიმრეს, „ოჯახი“ დაიშალა: ზოგი გისოსებს მიღმა აღმოჩნდა, ზოგიც მოკლეს. მაინჰოფს „მემარცხენე“ მეგობრებმაც კი ზურგი შეაქციეს.

ულრიკემ ახალი თავშესაფარი გამოიძნა. ის და გერჰარდ მიულერი სკოლის მასწავლებლის ფრიც როდევალდის სახლში დაბინავდნენ. მართალია, ფრიც თავდაპირველად მოსწონდა ულრიკეს იდეები, მაგრამ ის სოციალისტი იყო და არა ტერორისტი, ამიტომ მეგობართა რწევით პოლიციაში დარეკა.

როცა ულრიკე აიყვანეს, ის ვეფხვივით იბრძოდა. ჩემოდანში მას სამი პისტოლეტი, ორი ყუმბარა, ავტომატი და ე. წ. „ბები-ბომბი“ აღმოუჩინეს. მაინჰოფის დაპატიმრება „წითელი არმიის“ კუბოზე ბოლო ლურსმნის დაჭედების ტოლფასი იყო. ის ხომ ყველა ოპერაციის სულისჩამდგმელი, „უნიკალური თვისებების ქალი გახლდათ, რომელიც უდიდესი ავტორიტეტით სარგებლობდა თანამოაზრეთა შორის. ზოგიერთმა იატაკქვეშა ორგანიზაციამ მისი ციხიდან გათავისუფლებაც სცადა, ზოგმა კი მის დაპატიმრების პასუხად ტერორისტული აქტების მთელი სერია მოაწყა.

1975 წლის 21 მაისს მაინჰოფის, ბაადერის, ენსლინისა და რასპეს სამართლო პროცესი დაიწყო, რომელიც მთელ წელიწადს გაგრძელდა. ბრალდებულები კრიტს არ ძრავდნენ, მაგრამ ბოლოს და ბოლოს ენს-ლონი „გატყდა“ და აღიარა, რომ ბანდამ მკვლელობათა მთელი სერია ჩაიშინა.

ოთხი დღის შემდეგ ულრიკემ ციხის პირსახოცი ზოლებად დახია, თოკი დანწა, მისი ერთი ბოლო თავისი საკნის გისოსებს მიება და თავი ჩამოიხრჩო...

ამ ამბავმა ისე იმოქმედა რასპეზე, ბაადერსა და ენსლინზე, რომლებსაც სამუდამო პატიმრობა ჰქონდათ მისჯილი, რომ კაცებმა მათთვის მალულად გადაცემული პისტოლეტებით თავი მოიკლეს, ენსლინმა კი სიცოცხლე მაინჰოფივით დაასრულა.

ისინი, ვინც კარგად იცნობდა ულრიკეს, ირწმუნებოდნენ, რომ მასში ჩაბუდებულმა სიძულვილმა მისი სულიდან სამუდამოდ გააძევა სიყვარული და ეს ქალი „ტერორის დედოფლად“ აქცია...

ალექსიზვილის კლინიკაში მკურნალობის უნიკალური მეთოდია დანერგული

ნერვის ანთება, რადიკულიტი, ოსტეოქონდროზი, დისკოზი (დისკოს თიაქარი), სახსრების დაავადებები (ანთება, მარილები), პოდაგრა, სქოლიოზი, — აი, იმ დაავადებების არასრული სია, რომლებსაც უსწრაფესი ეფექტით მკურნალობს ექიმი მანანა ალექსიშვილი. მას მკურნალობის უნიკალური მეთოდი აქვს, რომლითაც პაციენტი მოკლე დროში იღებს შედეგს.

ქალბატონი მანანა უამრავ იმედგაცრუებულ პაციენტს უბრუნებს სიცოცხლის ხალისს, უმეტესობას კი მათ, ვინც ყველა მეთოდი სცადა და შედეგი ვერ მიიღო, ან ვინც დროულად მიაკითხა.

— ექიმის მოსაცდელში ყოველთვის ხალხმრავლობაა. თითქმის მთელი საქართველოდან მოდიან აქ ტკივილითა და უშედეგო მკურნალობით გატანჯული პაციენტები. იმედის თვალთშეწყურებენ მანანა ექიმს, იმედი კი უმეტესად ამართლებს.

ქალბატონი ლამიზირა გუნდაძე, 64 წლის (დიაგნოზი III ხარისხის კოქსარტროზი): — მანანა ექიმი ჩემთვის ბოლო იმედი იყო, 7 წელი ტკივილებსა და მკურნალობაში გავატარე, მაგრამ უშედეგოდ. ბოლოს ექიმმა ოპე-

რაცია დამინიშნა, იმედგადაწურული ვიყავი მაგრამ... გამიმართლა. ქალბატონ მანანასთან მოხვედრის შემდეგ პირველივე დღიდან ვიგრძენი უკეთესობა. ღამის ძილიც მომიხერხებდა, მსუბუქად ვდგები, ოჯახში ვტრიალებ, ადვილად ვიხრები. თვალებს არ ვუჭერებ. ყოველდღიურად უმჯობესდება ჩემი მდგომარეობა. ტკივილი არ მანუხებს და ხელჯოხიც გადავადგილე, ოპერაცია აღარ მჭირდება.

ღმერთმა დალოცოს მანანა ექიმი.

შორენა ნადარეიშვილი, 42 წლის, ექიმი, (დიაგნოზი დისკოზი): — კლინიკაში არაადამიანური ტკივილებით მიმიყვანეს. ტკივილი გავაწელის არეში მენყებოდა და საჯდომი ნერვის მიმართულებით გადაცემოდა მარჯ-

ვენა ფეხს. მანუხებდა დაბუჟებაც. თავად ექიმი ვარ და რა არ ვცადე, მაგრამ უშედეგოდ. გავიკეთე კომპიუტერული ტომოგრაფია, რომელმაც აჩვენა ნეღის მეოთხე დისკოს მოზრდილი თიაქარი. ნეიროქირურგმა ოპერაცია მირჩია. ქალბატონი მანანა ჩემი ბოლო იმედი იყო. დავინყე მკურნალობა, შედეგი პირველი დღიდანვე ვიგრძენი. უძილობის შემდეგ ეს პრობლემაც მომიგვარდა. მეორე დღიდან

დაუხმარებლად დავდიოდი (თავი სიზმარში მეგონა!). მკურნალობის მეორე კურსს ვამთავრებ და თავს ჯანმრთელად ვგრძნობ. ვუვლი ოჯახს და დავუბრუნდი საყვარელ საქმეს.

თამაზ კურტანიძე, 36 წლის, (დიაგნოზი მწვავე პლექსიტი, კისრის რადიკულიტი): — რესტორანში ვმუშაობ გიტარისტად. ერთ მშვენიერ დღეს კისერი გამიკავდა, მიჭირდა თავის მოზრუნება. ბოლოს ბეჭეტი გამიკავდა. უმძიმესი ტკივილები მქონდა, ბოლოს მანანა ექიმთან მომასწავლეს. არნახული შედეგი რამდენიმე საათში ვიგრძენი. სამ დღეში სრულიად გამოვჯანმრთელდი. მადლობა ექიმს ასეთი სწრაფი და შედეგიანი დახმარებისათვის.

საინტერესოა ის ფაქტი, რომ ქალბატონი მანანა ბუასილის მძიმე დაავადებასაც წარმატებულად კურნავს. ეს დაავადებაც ხომ სშირად ქირურგიული ჩარევით მთავრდება მხოლოდ, მასთან კი იგი მარტივად, სწრაფად და ყო-

ველგვარი ქირურგიული ჩარევის გარეშე იკურნება.

მონა ბაბუნია, 48 წლის: — 4 წლის წინ ბუასილის გამო უსისხლო ოპერაცია გამიკეთდა, რამდენიმე თვე თავს უკეთ ვგრძნობდი, ნელ-ნელა კი ისევ კვანძები ჩამომიყალიბდა და ტკივილი და სისხლდენა დამეწყო. ხელმეორე ოპერაცია დამინიშნეს. ქალბატონ მანანას კლინიკაში მისმა ყოფილმა პაციენტმა მომიყვანა. არაჩვეულებრივი შედეგი მივიღე, ტკივილი 2 დღეში მომეხსნა, კუჭის მოქმედებაც გამომისწორდა. მანანა ექიმის უსაზღვროდ მადლიერი ვარ, რადგანაც მისი მეთოდი ასეთი შედეგის და უნიკალურია.

შალვა ხომაშურიძე, 52 წლის: ისეთი სამუშაო მაქვს, მუდმივად ჯდომა მიწვეს, რაც ჩემი დაავადების მთავარი მიზეზი გახდა.

12 წელია, ბუასილი მანუ-

ხებს, სად არ მიმკურნალა. ბოლოს ამ კლინიკაში მოვხვდი. გაცივებული ვარ, ისე სწრაფად მივიღე შედეგი, დღეს კი უკვე სრულიად ჯანმრთელი ვარ.

ნონა წილოსანი, 34 წლის: — ბავშვობიდან მანუხებდა კუჭის შეკრულობის პრობლემა, მშობიარობის შემდეგ კი უარესი დამემართა. აფთიაქის წამლებს ვიყენებდი, შევებას მეგვრიდა, მაგრამ დროებით. ბოლოს ჰემოგლობინი დავეცა, პროქტოლოგმა დამისვა დიაგნოზი — სფინქტერის ძლიერი სპაზმი და ნაპრალო. დამინიშნეს ოპერაცია. სწორედ ამ დროს ახლობელმა მანანა ექიმთან მომასწავლა და ამათ ქირურგის დანა ამა-ცილა. ორ დღეში ტკივილებიც მომეხსნა, სისხლდენაც შემიჩერდა, კუჭ-ნაწლავის პრობლემაც მომიხსნა და ნაპრალის ბუშტის პრობლემა, ამოღებდა ცისტიტიც და სახეზე გამოჩნდა ციკლი. ულამაზესი მადლობა ქალბატონ მანანა ალექსიშვილის ასეთი უნიკალური მეთოდით მკურნალობისათვის.

მანანა ალექსიშვილის კლინიკის მისამართი:
ვუა-ფშაველას I შესახვევი, კორპუსი 3, მეტრო „დელისთან“, პროფკავშირების სახლის უკან.
მიღება 15-19 საათამდე. ტელ. 899-100-636; 899-571-699.

სიგარეტის წვიმით გამოწვეული კიბოს მექანიზმი

ტაივანელმა მეცნიერებმა აღმოაჩინეს მოლეკულის მექანიზმი, რომელიც ალერსს, თუ როგორ იწვევს თამბაქოს კვამლი ფილტვის კიბოს. დამტკიცდა, რომ თამ-

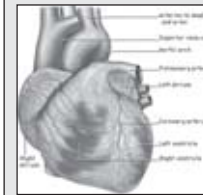
ბაქოში აღმოჩენილი კანცეროგენი ნიტროზამინი — კიბოს საწინააღმდეგო გენის მეთილირებას იწვევს, რაც შემდგომში ფილტვის კიბოს გაჩენის მიზეზი ხდება.

უხეიერი მეთოდი ორსულობისა და გვირგვინის დასაღვანად

ნიდერლანდელმა მეცნიერებმა შეიმუშავეს ახალი უცნებელი მეთოდი ორსულობის დროს ნაყოფის სქესის დასაღვანად. მისი გამოყენება 2-4 დღე და ამართლებს 100 პროცენტით.

ბიდან 5 კვირის შემდეგ; კვლევა ხდება ორსულის დნმ-ის ანალიზის საშუალებით. პროცედურა გრძელდება 2-4 დღე და ამართლებს 100 პროცენტით.

მეცნიერები გულს შექმნიან

რუსი და გერმანელი მეცნიერები მალე დაიწყებენ მუშაობას ხელოვნური გულის შექმნაზე, რომლის პროექტისათვის გამოყოფილია რამდენიმე მილიონი დოლარი. აღსანიშნავია, რომ

პროექტში ტექნოლოგებისა და მედიცინის მუშაკების გარდა მონაწილეობას მიიღებენ მათემატიკოსები ურალიდან, ხოლო გერმანიიდან კომპანია Biotronik-ის მეცნიერები.

თვალის კვლით ალსკაიმიის დაავადების გამოვლენა მოხდება

ბრიტანელმა მეცნიერებმა შეიმუშავეს ახალი მეთოდი, რომელიც საშუალებას მისცემს ექიმებს, რომ თვალის ბადურის კვლევით წინასწარ შეძლონ ისეთი მძიმე დაავადების წინასწარი დიაგნოზის

დასმა, როგორიცაა ალცჰაიმერის დაავადება.

ისინი კვლევას აწარმოებდნენ ლაზერული მიკროსკოპის საშუალებით.

შემდგომში ეს მეთოდი გამოადგებათ, ასევე, პარკინ-

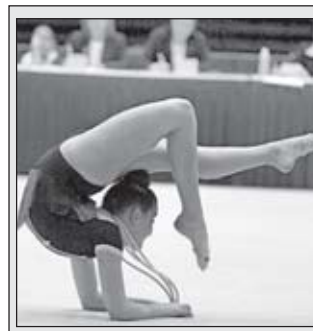
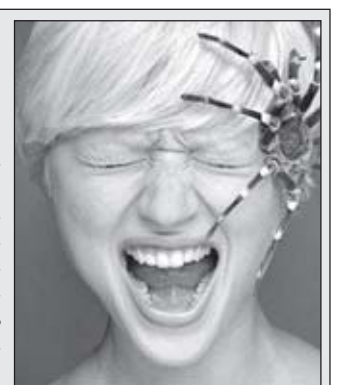
სონისა და გლაუკომის წინასწარ დადგენაში.

ფოფიის განკურნება სტრესით შეიძლება

ფოფიის განკურნება შესაძლებელია სტრესის ჰორმონით — კორტიზოლით, — ამტკიცებენ შვეიცარიელი მეცნიერები. მათ ჩაატარეს ექსპერიმენტი, რომელშიც სოციალური ფოფიის (უცხო ადამიანებთან ურთიერთობის შიში) და არაქნოფობიით დაავადე-

ბული პაციენტები მონაწილეობდნენ.

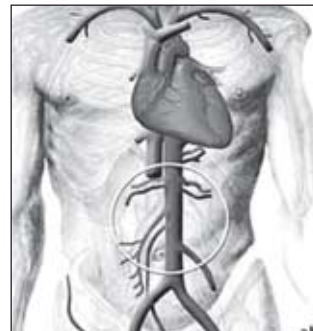
ექსპერიმენტის კოორდინატორის, პროფესორ დომინიკ დე კერვანის აზრით, ფსიქოთერაპიის კურსთან ერთად ჰორმონ კორტიზოლის დამატება მთლიანად განკურნავს ამ დაავადებას

ფიზიკური პარკიზები სიგარეტის ანთებას

გერმანელმა მეცნიერებმა დაამტკიცეს, რომ ფიზიკური ვარჯიშები ხანდაზმულ ასაკში სიგარეტის პროცესს ანელებს მოლეკულურ დონეზე კი. ამდენად, მეცნიე-

რები სპორტსმენებს ურჩევენ ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში ზომიერი ვარჯიშების შენარჩუნებას სიცოცხლის გახანგრძლივების მიზნით.

ანეკრიზებს ახალი ტექნოლოგიით უმკურნალებენ

დიდ ბრიტანეთში მაცხოვრებელმა ინჟინერმა შექმნა სპეციალური ტექნოლოგია, რომლითაც შეიძლება ანეკრიზის მკურნალობა უოპერაციოდ.

ეს მოწყობილობა გარეგ-

ნულად ადრე შექმნილ სტენტის მსგავსია, რომელიც აორტაზე მაგრდება. 54 წლის პაციენტი გახდა პირველი, ვისაც ეს ტექნოლოგია გაუკეთეს და მკურნალობა კარგად დამთავრდა.

სალაქი ჩაზინით გალავრის დიაგნოზი დაიხსნა

ამერიკელმა სტუდენტმა შეიმუშავა სპეციალური სალექი რეზინი, რომლითაც მეცნიერები შეძლებენ მალარიის დიაგნოზის დასმას. ამ პროექტის მხარდასაჭერად ბილ და მელინდ გეიტსის ფონდმა 100.000 დოლარი გამოყო.

რომ არ გასუქდ, ნელა უნდა ჭამო

იაპონელმა მეცნიერებმა გამოკვლევებით დაადასტურეს, რომ ადამიანის წონასა და მისი ჭამის წესს შორის მჭიდრო კავშირია. დამტკიცდა, რომ თუ გასუქდ, დიდხანს შეინარჩუნო წონა, აუცილებელია, საჭმელი ძალიან ნელა მიირთვათ.

ტკივილგამაყუჩებელს სათბურა სჭოვს

ამერიკელმა მეცნიერებმა დაადგინეს, რომ ქალისათვის კრიტიკული დღეების დროს უფრო უპრიანია სათბურათი სხეულის გათბობა, ვიდრე 400 მილიგრამი იბუპროფენის მიღება დღეში სამჯერ, როგორც ეს დღემდე იყო ცნობილი და რომელსაც დღეს მთელ ევროპაში აქტიურად იყენებენ.

გვერდი მოაშლად პითრ კასრაღიშვილმა

ეროვნული ნაკრების ფეხბურთელი ავარიამ კინაღამ შეინიკა

საქართველოს ახალგაზრდული ნაკრებისა და ეროვნული ნაკრების ფეხბურთელი ირაკლი კლიმიაშვილი 9 იანვარს, დილის 6 საათზე უკრაინაში უნდა გამგზავრებულიყო, სადაც მას საფეხბურთო კლუბ „ჩერნომორეცში“ ელოდნენ, მაგრამ ავტოავარიის გამო ეს გამგზავრება ვერ შედგა. ნითელ შექნიშანზე გაჩერებულს დიდი სისწრაფით მომავალმა მანქანამ უკნიდან დაარტყა და „შკოდა“ 20 მეტრით გაისროლა. ავტომანქანის საჭესთან მცხეთა-მთიანეთის პოლიციის სამმართველოს უფროსის — ალექსანდრე მაისურაძის მეუღლე იჯდა.

ქალბატონს შემთხვევის ადგილი მაშინვე არ მიუტოვე-ბია. როგორც თვითმხილვე-ლი ამბობს, მას თავდაპირვე-ლად დამტვრეული მანქანის ერთ-ერთი მგზავრი, ირაკლი კლიმიაშვილი თურმე გარ-დაცვლილი ეგონა, რადგან ამ უკანასკნელს თავიდან სისხ-ლი სდიოდა. სასწრაფო სამე-დიცინო დახმარებამ ორივე დაზარალებული რესპუბლი-კურ საავადმყოფოში გადაიყ-ვანა და საქმეც „გასკდა“. სა-ავადმყოფოში გადაყვანილი კლიმიაშვილი კრიტიკულ განყოფილებაში მოათავსეს და თავზე სამი ნაკერი დაა-დეს. პირველადი დიაგნოზი — ტვინის შერყევა და გულმ-კერდის მალეების დაზიანება იყო.

ირაკლი კლიმიაშვილი საკ-მაოდ ცნობილია, თანაც კრი-ტიკულ განყოფილებაში მო-რიგე მდგა მისი მეგობარი აღმოჩნდა და ეს ამბავიც სწრაფად გახმაურდა. რეს-პუბლიკურ საავადმყოფოში პატრულის თანხლებით თვით ალექსანდრე მაისურაძეც კი მივიდა. როდესაც კლიმიაშვი-ლის მეგობრები დაინტერეს-დნენ მომხდართ, პატრულმა

ისინი ღიმილით დაამშვიდა, არაფერი მომხდარაო.

სინამდვილეში კი კლიმი-აშვილმა მიიღო ტვინის შერ-ყევა, დაუზიანდა ხერხემლის მალეები და საფრთხის წინა-შე დადგა მისი სამომავლო გეგმები, რომლებზეც იგი დიდ იმედებს ამყარებდა.

„ნამდვილად დასაფასებე-ლია“, რომ ქალბატონმა ყიფი-ანმა შემთხვევის ადგილი არ მიატოვა და დაზარალებუ-ლებს საავადმყოფოშიც გააყ-ყვა, მაგრამ დიდი ალბათო-ბაა, რომ ეს დანაშაული მას, უხეშად რომ ვთქვათ, ხახვი-ვით შერჩება. როგორც კლი-მიაშვილების ახლობელი ამ-ბობს, ალექსანდრე მაისურა-ძე პირიქით — შეტევაზე გად-მოვიდა და სასწრაფოდ გაარ-კვია მანქანის ორივე მგზავ-რის ბიოგრაფია.

„რისი გავება სურდა, არ ვიცით, ახალგაზრდა სპორ-ტსმენ ბიჭებს „შავ ლაქებს“ რომ ვერ აღმოუჩენდნენ, ფა-ქტია, მაშ, რა აინტერესებდ-ათ? მისი ცოლის დანაშაულ-ის გადმოზრალესა აპირებ-და. როგორ შეიძლება ნი-თელზე გაჩერებულმა მანქა-ნამ მოძრაობის წესი დაარლ-

ირაკლი კლიმიაშვილი

ვიოს?! ისეთი ძალით აქვს დარტყმული მანქანას, უკან ვინმე რომ მჯდარიყო, უარე-სი შედეგით დასრულდებო-და. როგორც გავიცეთ, ეს ქალბატონი, დაბადების დღიდან ბრუნდებოდა, სავა-რუდოდ, ნასვამიც იყო და მობილურზეც ლაპარაკობ-და“, — ჰყვება კლიმიაშვილის ახლობელი.

აქედან გამომდინარე, ჩნდ-ება ეჭვი, რომ პოლიციის მა-ლალჩინოსნის მეუღლეს სა-პატრულო პოლიცია არც ნას-ვამობაზე შეამოწმებდა და არც ჯარიმას გამოუწერდა. ამის გასარკვევად „საქართ-ველო და მსოფლიო“ მთელი დღის განმავლობაში ცდი-ლობდა ალექსანდრე მაისუ-რაძესთან დაკავშირებას, თუმცა იმ მობილურ ნომერზე ვინც გვპასუხობდა, გვეუბნე-ბოდა, რომ მაისურაძეს ვერ დაგვალაპარაკებდა. მან მცხ-ეთა-მთიანეთის პოლიციის სამმართველოს პრესსამსა-ხურთან დაკავშირებაზეც უარი გვითხრა, პრესსამსახუ-რის ადგილი ვაკანტურიყო. მაისურაძის მოძებნა ვცადეთ მისი მისაღების ტელეფონის საშუალებითაც, მაგრამ ამა-ოდ. შემდეგ შინაგან საქმეთა სამინისტროს პრესსამსახუ-რის უფროსს — ზურაბ გვენე-ტაძეს ვესაუბრეთ. მასთან დარეკვა ადვილი არ გეგო-ნით, ლატარიაში ჯექპოტის მოგების ტოლფასია, თუ მან მობილურს უპასუხა. ეთხო-ვეთ, რომ მაისურაძესთან და-ვეკავშირებინეთ. როცა გაი-გო, რა გვინტერესებდა, გა-

გირკვევით, დაგვპირდა და ტელეფონი საერთოდ გათი-შა.

ავარიის შედეგად სანდრო მეტრეველის კუთვნილი ავ-ტომობილი „შკოდაც“ დაიმ-ტვრა. ამ ავტომობილის სა-ფასურს „კანონდამცველის“ ოჯახი რომ არ გადაიხდის, ეჭვი არაა.

უკრაინაში წასასვლელად გამზადებული და საავადმყო-ფოს კრიტიკულ განყოფილე-ბაში გონს მოსული

კლიმიაშვილი შოკში ჩავარდნილა, როცა აქიმაგა უთხრას, რომ ავარიის გამო ვერსად გააგზავრებოდა.

„წვეთოვანიც კი მოიგლი-ჯა, გამიშვით, უნდა წავი-დეო. ექიმებმა თავიდან იფიქრეს, გავიჟდაო. მაღ-ლიცა ღმერთს, რომ უფრო სერიოზული დაზიანებები არ აქვს. ფეხბურთი რომ ითამაშო, ჯანმრთელი უნდა იყო, ახალგაზრდებს მომა-

ვალს უნგრევდა, ასე გამო-დის. ირაკლი ფეხბურთით ცხოვრობს და ეს მისი მომა-ვალაა. პოლიციის უფროსის ცოლი დაეჯახაო, გამოდის, რომ პასუხსაც არავინ აგებს ამის გამო“, — ამბობს კლიმი-აშვილების ახლობელი, რო-მელმაც ვინაობის გამხელა არ ისურვა იმ მოტივით, რომ მა-ისურაძე „გამოცდილი „კაგე-ბენიკია“ და შარი არ მომდო-სო.

უკრაინულმა მხარემ გაიგო კლიმიაშვილის ავარიის შესა-ხებ, მიუხედავად ამისა, მასზე უარი მაინც არ თქვა. მათი და-ჟინებული მოთხოვნით, ფეხ-ბურთელი, ორი დღეა, რაც სამშობლოდან ნაკერებითა და ტრავმით გაემგზავრა და იმედია, გამოჯანმრთელდება და წარმატებასაც მიაღწევს. რაც შეეხება მაისურაძის ცოლს, ივლის, ალბათ, ისევ ძვირადღირებული ავტომო-ბილებით, საჭესთან მობილე-რითაც ილაპარაკებს, მერე რა, რომ მოძრაობის წესებსაც თამამად დაარღვევს, ის რომ პოლიციის სამმართველოს უფროსის ცოლია...

ლიზა დოლიკა

ამნის გამო დაწყებული საქმის ბარჩივსა მკვლელობით დასრულდა

მკვლელობა, რომელზეც ქვემოთ გვიამბობთ, 2009 წლის ივნისში თბილისში მოხდა. შპს „დავითსა“ და მოძრაგ-მექანიზებულ კოლონა №19-ის დირექტორებს შორის ატენილ დავას სრულიად უდანაშაულო ადამიანი შეენიკა. ფირმებს შორის ამნის დაბრუნება-არდაბრუნების გამო დავა წლების მანძილზე მიმდინარეობდა. ბოლოს საქმეში „ნახალოვკელი კაი ბიჭები“ ჩაერყვნენ და საქმის გასარჩევად მისულებს შორის დაწყებული კამათი ერთ-ერთის მკვლელობით დასრულდა.

აკაკი ახვლედიანის განზ-რახ მკვლელობისთვის სა-მართალდამცავებმა 25 წლის ვალერი კოდალაევი, იგივე „კოდალა“, მკვლელობის მეო-რე დღეს დააკავეს. პოლიცი-ამ მასთან ერთად კიდევ ორი პირი — აკაკი ლომაძე და ვა-სილ დაულაშერიძე დააკავეს. კოდალაევის მიმართ სს საქ-მე მკვლელობისთვის, იარა-ლის უკანონოდ შეძნა-შენახ-ვის ტარებისა და პოლიციისს-თვის წინააღმდეგობის განწევის გამო აღიძრა. რაც შეეხება ლომაძესა და დაულაშერიძეს, მათ მიმართ სს საქმე პოლი-ციისთვის წინააღმდეგობის განწევის გამო აღიძრა, რაც 4-დან 7 წლამდე თავისუფლე-ბის აღკვეთას ითვალისწი-ნებს.

თავდაპირველად გამოძი-ება განზრახ მკვლელობის მცდელობისთვის აღიძრა, თუმცა აკაკი ახვლედიანის გარდაცვალების შემდეგ მუხლი გადაკვალიფიცირდა და საქმემ განზრახ მკვლე-ლობის სტატუსი შიძინა.

ამჟამად, საქმეს თბილისის საქალაქო სასამართლოშია და მას მოსამართლე ნინო სანდოძე განიხილავს. დაკა-ვებული კოდალაევი წარდგე-

ნით ბრალდებაში თავს დამ-ნაშავედ არ ცნობს.

საქმის მასალების მიხედ-ვით, მკვლელობას წინ უძღო-და ორ ფირმას შორის წლების მანძილზე მიმდინარე დავა. 90-იანი წლების დასასრულს რკინიგზის სადგურ „ლილოს“ მიმდებარე ტერიტორიაზე არსებული სამშენებლო ტრესტის მოძრაგ-მექანიზე-ბულ კოლონა №19-ს თანამშ-რომლების გარკვეული ჯგუ-ფი გამოეყო. მათ ცალკე და-არსეს სამშენებლო ფირმა — შპს „დავითი“, რომლის დი-რექტორი ილია დათუნაშვი-ლი იყო.

2001 წლის 22 იანვარს ილია დათუნაშვილმა ხელშეკრუ-ლებით, დროებითი სარგებ-ლობისთვის მოძრაგ-მექანი-ზებული კოლონა №19-დან რუსული წარმოების მუხლუ-ხოებიანი აწნე მგკ-25 ნაილი, რომელიც ექსპლოატაციისას მწყობრიდან გამოვიდა. ამ ფაქტმა ფირმებს შორის უთანხმოება გამოიწვია და ამნესთან დაკავშირებული დავა წლების მანძილზე გაგ-რძელდა.

მოძრაგ-მექანიზებულ კო-ლონა №19-ის დირექტორი როსტომ ნიკოლაშვილი და

მისი მოადგილე გივი ტაკაშ-ვილი ამნის დაბრუნებას ით-ხოვდნენ ან მის სანაცვლოდ მათთვის იმავე სახეობის ტექნიკის შეძენას. ფირმა „დავითის“ დირექტორი ილია დათუნაშვილი კი ამნის დაბ-რუნებაზე უარს აცხადებდა იმ მოტივით, რომ ისინი ერთი კომპანიის სამართალმემკ-ვიდრეები იყვნენ და ამიტომ ქონება მათაც ეკუთვნოდათ.

ერთი სიტყვით, დავას ბო-ლო არ უჩანდა. ამასთან, სი-ტუაცის ისიც ძაბავდა, რომ ილია დათუნაშვილი ამ სა-კითხთან დაკავშირებულ შეხ-ვედრებს თავს არიდებდა. შე-საბამისად, როსტომ ნიკო-ლაშვილი და მისი მოადგილე ამ საკითხს შპს „დავითის“ ყო-ველ თანამშრომელთან, შპს „აჭარა პლუსის“ მშენებლო-ბის უფროს ირაკლი დოლი-ძესთან არკვევდნენ.

როგორც საქმის მასალე-ბიდან ირკვევა, მკვლელო-

ბისთვის დაკავებული ამ და-ვაში სრულიად შემთხვევით ჩაერთო: 2008 წლის დეკემ-ბერში მოძრაგ-მექანიზებუ-ლი კოლონა №19-ის დირექ-ტორმა როსტომ ნიკოლაშ-ვილმა და მისმა მოადგილემ, გივი ტაკაშვილმა სოფელ მარტყოფში შემთხვევით გა-იცნეს ვალერი კოდალაევი და ვინმე „ოლეგი“. ფირმის მესვეურებს ისინი როგორც „ნახალოვკელი კაი ბიჭები“ გაეცნენ. როსტომიშვილ-ტა-კაშვილის წყვილმა მათ ამ-წესთან დაკავშირებული პრობლემების შესახებ უამ-ბეს. თავის მხრივ, კოდალა-ევმა და ოლეგმა ამნის დაბ-რუნებაში დახმარება აღუთ-ქეს, სანაცვლოდ, ნიკოლაშ-ვილი და ტაკაშვილი მათ რესტორანში დააბატიყებას შეპირდნენ.

ამის შემდეგ კოდალაევი და ოლეგი ირაკლი დოლიძეს დაუკავშირდნენ. ეს იყო 2009

წლის 4 ივნისს. ისინი მეორე დღეს შეხვედრაზე შეთანხმ-დნენ. შეხვედრა ცინცაძის ქუჩის №10-ში მდებარე საცხოვრებელ ბინაში უნდა შემდგარიყო. ირაკლი დო-ლიძეს შეხვედრაზე თან ახ-ლდნენ ძმა — ზაზა დოლიძე და მეგობარი აკაკი ახვლე-დიანი. ადგილზე მისულებს ბინაში ნიკოლაშვილი, ტა-კაშვილი, კოდალაევი და „ოლეგი“ დახვდნენ. საუბარი კოდალაევმა დაიწყო; თქვა, რომ „კარგი ბიჭი იყო“ და ამ დღიდან ამნის საკითხი მას ეხებოდა. საუბარში აკაკი ახ-ვლედიანი ჩაერთო, რომე-ლიც კოდალაევს შეეპასუხა, რომ იგი თავის მეგობარს — ირაკლი დოლიძეს არავის დააჩავგვრინებდა. ბიჭები წა-კამათდნენ. თუმცა იქ მყო-ფებმა ორივე დააწყნარეს და დაშლა გადაწყვიტეს, რად-გან შეხვედრას შპს „დავი-თის“ სხვა წარმომადგენლე-ბი არ ესწრებოდნენ.

ახვლედიანსა და კოდალა-ევს შორის დაწყებული ჩხუ-ბი მოგვიანებით გაგრძელ-და. იმავე დღეს, დაახლოე-ბით საღამოს 8 საათზე, კო-დალაევი და ახვლედიანი იმერეთის ქუჩაზე შეხვდნენ ერთმანეთს. ჩხუბის დროს კოდალაევმა ნაგანის სისტე-მის რევოლვერი ამოიღო და ახვლედიანს ორჯერ ესრო-ლა. ახვლედიანი გულმკერ-დის არეში მძიმედ დაიჭრა.

დაჭრილი მაშინვე საავადმ-ყოფოში გადაიყვანეს, თუმ-ცა მიყენებული ჭრილობე-ბის შედეგად იგი მეორე დღეს გარდაიცვალა.

სამართალდამცავებმა კო-დალაევი და მისი მეგობრები მეორე დღესვე დააკავეს. და-კავებისას პოლიციას წინააღ-მდეგობა გაუწიეს, რისთვის-საც მათ მიმართ დამატებით აღიძრა სს საქმე.

როგორც ამ საქმის ერთ-ერთი თვითმხილველი ირაკ-ლი ნევრელიშვილი იხსენებს, იმ დღეს მეგობრებთან ერ-თად უბანში იყო, როდესაც გასროლის ხმა შემოეცმა. „ორჯერ გავიგონე გასრო-ლის ხმა. ვალერი კოდალაე-ვი ვილაც ბიჭთან მორბოდა. ჩვენ იქით წავედით, საიდა-ნაც ხმა გავიგონეთ. იქ ხალ-ხი უკვე შეკრებილიყო. კაცი ეგდო ქუჩაში, მიგვდო, რომ ცოცხალი იყო, რადგან ხელ-ფეხს იქნევდა. შემდეგ სასწ-რაფო გამოიძახეს და საა-ვადმყოფოში წაიყვანეს“, — ამბობს მონმე.

საქალაქო სასამართლოში განსასჯელები უკვე დაი-კითხნენ. კოდალაევმა თავი დამნაშავედ არ ცნო. მათი და-კითხვის შემდეგ სასამართ-ლო გამოიძიება მტკიცებულე-ბების გამოქვეყნებასა და კა-მათზე გადავა, შემდეგ კი სა-მივეს განაჩენს გამოუტანენ.

გაკა კოხალია

თაფანი

ქალის ხრამი

ქციის ხრამის მარცხენა სანაპიროზე არსებულ ნასოფლარ თაფანიდან, დაღეთის გავლით, მდინარის მარჯვენა სანაპიროზე უნდა გადავიდეთ, რათა ამავე სახელწოდების — თაფანის დიდი ჭალა-ბორცვები და მათი ნაეკლესიარები ვნახოთ.

დაღეთიდან კლაკნის გზა ხრამში ეშვება. ხიდზე გადასვლის შემდეგ ორი კილომეტრიც არ გვექნება გავლილი, რომ გზიდან მარჯვენა მხარეს, ერთ მოშუშვლებულ ადგილზე, მოზრდილი ტაძრის ნაშთები გამოჩნდება. ვიდუღო და ფოტო კამერებს ვიმარჯვებთ და გადაღებას ვიწყებთ. ეკლესიის მიმდებარე ტერიტორიაზე ნასახლეოთა კვალიც მოჩანს.

ვახუშტი ბატონიშვილის რუკის მიხედვით, ეს ნასოფლარი **იფნებია**, დღევანდელი რუკის მიხედვით კი — ორბეთი (ერთ-ერთი ორბეთი).

12 მეტრზე მეტი სიგრძის ტაძარს ჩრდილოეთ კედელი სრულიად მორღვეული აქვს, სამხრეთ კედელში დატანებული კარი გარედან არქიტრაჟულია, შიგნიდან კი მსუბუქად შეისრული. ეკლესია XI საუკუნის მეორე ნახევრისაა.

აღმოსავლეთ კედლის სამხრეთ კუთხეში ორადორი ქართული გრაფიკა გვეუბნება: „ქრისტე შეიწყალე“. დანარჩენი ასოები არ იკითხება.

უნდა ვივარაუდოთ, რომ ეს იფნები თუ ორბი თაფანის თემის ისეთივე შემადგენელი ნაწილი იყო, როგორც მდინარის ამ მონაკვეთში გაღმა და გამოღმა არსებული სხვა სოფლები.

ტყის იდუმალეობას ზანზალაების ხმა არღვევს და მალე მრონეულს ადევნებული მენახიერეც გამოჩნდება. მრონლე მცირეა, ათი-თხუთმეტი სული ფური და ამდენივე ხბო თუ იქნება. დისელების პირუტყვი აღმოჩნდა. მენახირე აქაურობას კარგად ვერ იცნობს. თაფანის სხვა ეკლესიებზე რომ ვეკითხებით, პასუხი არა აქვს, გვირჩევს — დისელები ადით და იქ დაგაკვალიანებენო. ასეც ვიქცევით. ისევ ზევით ავდივართ, ოღონდ ამჯერად ხრამის მარჯვენა ნაპირზე.

დისელები თანამედროვე ბოლნისიდან ჩრდილოეთით, ზეგანზე შეფენილი უზარმაზარი მინდორია. ვახუშტის თქმით, იგი **„არს უწყლო, არამედ ნოყიერი და მოუცადი მარცვალთა“**.

აქ ერთადერთი სოფელია, რომელსაც, ასევე, დისელები ჰქვია. სოფელში აჭარელი მო-

ახალშენები ცხოვრობენ და ამდენად, გასაკვირი არაა, რომ მიმდებარე სანახებს ცუდად იცნობენ. გამოჩნდის მხოლოდ ორი ყმანვილია: როსტომ შანიძე და გია ხოზრევანიძე. ერთი მერვეკლასელი აღმოჩნდა, მეორე — მე-თერთმეტეკლასელი. ისინი, როგორც სკოლაში გვითხრეს, განსაკუთრებული სიბეჯითით არ გამოირჩევიან, მაგრამ ნებისმიერ ძეგლიდან თვალდახუჭულნი მივლენ... კარგი არ იქნება განა, რომ ჩვენს სკოლებში ისტორიული გეოგრაფიის საგანიც ისწავლებოდეს. ვინ იცის, ამით რამდენი ნიჭიერი, მაგრამ დაუდგარი ყმანვილის ცნობის მოყვარეობას მოვაქცევდით ერის სამსახურში, რამდენ სახელოვან მამულიშვილს გავზრდით!

როსტომს და გიას სოფლიდან აღმოსავლეთით მივავართ და ხრამში ჩამავალი ერთი გზის თავში გვაჩერებენ — თაფანის ჭალა აქედან ყველაზე უკეთ მოჩანსო. ჩვენს ქვევით მართლაც ზღაპრული ხედი იშლება: გველივით დაკლაკნული ქციის ხრამის გაღმა მხარეს, კლდეებში მუგუთის ნაცნობი ციხე და ნაეკლესიარი შეუუფულა, გამოღმა მხარეს, განიერ ჭალაში ბორცვებზე აღმართული საყდრები ჩამწკრივებულან. ისინი დაახლოვებით თითო-თითო კილომეტრით იქნებიან ერთმანეთისაგან დაცილებულნი.

სიტყვა თაფანს ორი განმარტება აქვს. ბიბლიიდან ვიცით, რომ იუდეველთა მეფე სოლომონმა ენიონის ძეებს თავებით, ანუ კერპთ შესანიერი დაუღენა (IV მეფეთა 23-10, სულხან-საბა — თავითი). გარდა ამისა, „თაფა“ ძველი ქართულით, ველზე გაფანტულ გორაკ-ბორცვებსაც ნიშნავს (ქართ. ენის განმარტ. ტექსტი). ხრამისპირა თაფანი ორსავე განმარტებას აკმაყოფილებს და ამაში მალე ვრწმუნდებით.

ვახუშტი ბატონიშვილს თაფანის ჭალაში ოთხი სოფელი აქვს მონიშნული რუკაზე: იფნები, რომელიც უკვე ვნახეთ, ირდას (ანუ იროდას) უბანი, მირტაშენი და ბალახაური.

***

ჩვენ აღმოსავლეთიდან — ბალახაურიდან ვიწყებთ მოგზაურობას. ამ ეკლესიას ერთადერთი შესასვლელი სამხრეთიდან აქვს. მისი გაფორმება თავდაპირველად ეჭვს ბადებს ტაძრის დათარიღებაში. შეისრული კარის თავსართი თითქოს მუზარადის ფორმას წაგავს, რაც გვიანი შუასაუკუნეებისთვისაა დამახასიათებელი. მაგრამ ეს ასე არ არის — ნატიფი, გრეხილი დიდებულები შექმნილი არქივოლტი, რომელიც ქუსლებით

იფნების ნაეკლესიარი

მთავრდება, XII საუკუნის პირველ ნახევარზე მიგვანიშნებს. ამასვე ადასტურებს ბალახარზე ამოკვეთილი წიული სამკაულიც.

სამხრეთ კარის გარდა, მარტივით, თუმცა საინტერესო რელიეფი გვხვდება აღმოსავლეთის სარკმლის თავშიც, ზურმუხტისფერ გრანიტზე.

კულტურის სამინისტროს ძეგლთა დაცვის განყოფილების არქივში დაცული ჩანაწერების მიხედვით, ამ ადგილებში ერთი ეკლესიაა დასახელებული — ის, რომელიც ახლახან აღვწერეთ, მაგრამ მისგან აღმოსავლეთით ათიოდ მეტრში შემორჩენილია უფრო დიდი ტაძრის ნანგრევები. რაკი ეს ნატაძრალი პირველად ნანახი ტაძრის აღმოსავლეთით დგას, იგი უფრო ძველი უნდა იყოს. საქმი

საა, რომ არსებულ ტაძრებს, თუ ამ ალაგს ნასოფლარ ბალახაურად მივიჩნევთ, მაშინ აქედან დასავლეთით რომ ეკლესია დგას, მირტაშენისა უნდა იყოს. ეს საყდარი თაფანის ჭალაში ყველაზე მაღალ ბორცვზეა და დომინანტური პოზიცია უკავია. აქედან ხელისგულივით მოჩანს ხრამი და თვალი ხრამგაღმა, კლდეებში ჩასმულ ციხე-ტაძარსაც წვდება.

მაღალ ბორცვზე მდგარი ეს ეკლესია, თითქოს თაფანის ცენტრიც უნდა ყოფილიყო. ამაზე მისი მშენებლობის ხარისხიც მეტყველებს. საყდარს ჩრდილოეთიდან თანადროული მინაშენიც აქვს და რაკი შიგნიდან გალესილია, ჩანს მოხატულიც ყოფილა. გამჭვარტლულ კედლებზე ახლა მხოლოდ ვანდალური წარწერებია. ბორცვზე აღ-

ბალახაურის ეკლესიის ბალახარი

აღმოსავლეთის, ანუ საკურთხევის მხრიდან არასდროს ჩაუდგამდნენ ხოლმე რაიმე ნაგებობას, თუნდაც ახალ ეკლესიას. ეს მეორე, უფრო ძველი ტაძარი, მისგან დასავლეთით არსებულ ტაძარზე დიდუცყოფილა და ერთ-ერთ კედელზე შემორჩენილი თლილი პერანგის მიხედვით, —

მართული ამ საყდრის ფასადებიდან მორთულობით განსაკუთრებით დასავლეთისა და აღმოსავლეთისა გამოირჩევა. მაგრამ ფრონტონებში გამოსახული ჯვრები უბრალო ლილეებითაა შექმნილი, ხოლო კოპებს სწორხაზოვანი ფორმები მიუღია და ჰაეროვნება აკლია. ფიგურებიც თითქოს დახვეწილია, მაგრამ უსიცოცხლოა. ყოველივე ეს იმაზე მიგვანიშნებს, რომ ამ დროისათვის ქართული რენესანსი ჩამქრალია, ხალხი კი — ძალიან შეჭირვებული. საყურადღებოა აღმოსავლეთ ფასადი. ფრონტონში, ჯვრის ჰორიზონტალურ მკლავებში სამი გამოსახულებაა. ცენტრში აქეთ-იქით მთავარანგელოზების რელიეფური ფიგურებია, მესამე კი, რომელიც ფრონტონის კუთხეშია, ხუროთმოძღვარი გახლავთ. მას ჩაქუჩი და გონიო უკავია. იქვეა ნუსხურისა და მხედრულის ნაზავით შესრულებული ნ-სტრიქონიანი წარწერა — **„ქრისტე შემენიე დამაზ“** (ანუ თამაზ) **გალატოზთუხუცესს“**, როგორც ცნობილი პალეოგრაფი ვალერიან სილოგავა ამბობს, გრაფიკების ასეთი ნიმუშები და ნაზავი XIV-XV საუკუნეთა მიჯნაზე მიგვანიშნებს.

სავარაუდოა, რომ ტაძარი XV საუკუნის პირველ ათწლეულებშია აგებული. წინააღმდეგ შემთხვევაში იგი ვერანაირად გადაურჩებოდა თემურ-ლენგის მე-6 შემოსევის 1400 წელს. ამ დროს მტერმა სწორედ ეს ადგილები გადაჰგება.

ენ. მირტაშენის ეკლესიიდან დასავლეთით, დაახლოებით ერთ კილომეტრში, ხრამის იმავე მარჯვენა ნაპირზე, რომელსაც ჩვენ პირობითად ირდას ანუ იროდას უბნად მივიჩნევთ, კიდევ ერთი ნასოფლარი და ნატაძრალია. საყდარი სიგრძეში 10 მეტრია, სიგანეში — 5,5. მისი დასავლეთი მონაკვეთი სუბსტრუქციას აქვს შეკავებული. კედლებს შეკეთების კვალი ეტყობა. შიგნიდან ეს ეკლესიაც გალეს-

სილი და მოხატული ყოფილა. ტაძრის შიდა სივრცე საკმაოდ გაშლილია. ჩრდილოეთ კედელში დატანებული კარი იმას გვეუბნება, რომ იგი მინაშენში გადიოდა, რომელიც დღეს აღარ არსებობს. ამათგან ჩრდილოეთის ნიში სამალავში ასასვლელ ხერეულს ნილბავს. ეს ასასვლელი ახლაც სუფთაა და ჩვენი ყმანვილი მეგზურები როსტომი და გია თავისუფლად ადიან ზევით, კედლის თავზე. სამსუხაროდ, თავად სამალავი აღარ არსებობს, რადგან აფსიდის კონკი და კამარა სრულიად მონგრეულა. აქვე არსებულ საფლავის სხვადასხვაგვარ ქვებში ყურადღებას იპყრობს „ჯვარკაცას“ ლოდი, რომელიც ძალიან ძველი უნდა იყოს. აქვეა ნასახლართა ნაკვალევიც.

ჩვენი მოგზაურობა თაფანში ამით სრულდება და ერთგვარი დასკვნის დროც დგება. როგორც ზევით ვთქვით, ადგილის სახელწოდება „თაფანი“ თაფეთის იდენტურიც შეიძლება იყოს. თაფანის ადგილმდებარეობა — უამრავი ნასახლარი და ძველი ეკლესია იმაზეც მიგვანიშნებს, რომ ეს ძალიან გამოცდილი და ძველი ალაგია საცხოვრებლად. აქ ხალხს ქრისტიანობამდელ ეპოქაშიც უნდა ეცხოვრა და, ბუნებრივია, კერპებიც ექნებოდა. კერპთ საზოგადო ანუ მსხვერპლის შესაწირ ადგილს კი თავებით ჰქვია...

თავისთავად იბადება შეკითხვა: რა გვარის ხალხს ეკუთვნოდა თაფანი და მისი ეკლესიები? უძველესი ეპოქის ცნობები ამის თაობაზე არ არსებობს, გვიანი შუასაუკუნეების შესახებ კი საინტერესო ინფორმაცია გვაწვდის ვახტანგ VI-ის მიერ 1721 წელს წარმოებული აღწერა: თაფანი 1523 წლიდან ქვეთარ ბარათაშვილს ეკუთვნოდა, როგორც ლეგენდარული ბირიან აბაშისა და ისტორიულად დასაბუთებული ქაიხაიისძეების ჩამომავალს. 1543 წლიდან ბარათაშვილებს მათი განაყარი გვარების წარმომადგენლებიც — გერმანოზიშვილები, გოსტაშაბიშვილები, ყაფლანიშვილები და თაყაშვილებიც შეემატებინ. XVII საუკუნეში აქ ერთი ყმა და მამული ციციშვილებსაც გაუჩენიათ.

***

დღეს აქ აღარავინ ცხოვრობს და არც არავინ აკითხავს ძეგლებს ჩვენი მეგზური დისელები ყმანვილების გარდა. ვინ იცის, იქნებ, სწორედ მათ ითაონ მომავალში აქაურობის აღდგენა!..

გელა ქოქიაშვილი
ავტორის ფოტოები

მირტაშენის ეკლესია

ირდასუბნის „ჯვარკაცა“

პოლიტიკური ვითარება XVIII საუკუნის პირველ ნახევარში

დასასრული. დასაწყისი №2-3

დვალეთის მომიჯნავე რა-ჭისა და ზემო იმერეთის ხევე-ბი, აქვე ხეფინის-ხევი — ვახ-ტანგის მკვიდრი მამული სა-ჭიროების შემთხვევაში თავ-შესაფარს აძლევდნენ მონი-ნაალმდეგეთაგან დევნილს ვახტანგის ოჯახს. აღნიშნულ მხარეში თავშესაფარი ჰქო-ნებია ვახტანგის ბიძასაც, მე-ფე გიორგი XI-ს. ერეკლე პირ-ველიდან ერთხელ დევნილი გიორგი „მოვიდა ქცხინვალს და მუნიდამ წარვიდა რაჭას ლიხის გზასა ზედა“. ერთ ხანს მუფოზის მაძიებელი არჩილის ძენიც „ზრამავს ინახავდნენ თავს, იქიდან მათ დასავლე-თის მიმართულებით დიგორს მოუხდათ გადაწვევები“. ასეთ ვითარებაში ბუნებრივი იყო, თუ ვახტანგი დამოყრე-ბული აღმოჩნდა ჩერქეზბა-ტონის სახლთან, რომელსაც ეკუთვნოდა მისი მეუღლე დე-დოფალი რუსუდანი.

ამ რთულ ურთიერთობას მთიანეთთან, ამ ურთიერთო-ბისა და მისი სახელმწიფოებ-რივი ეფექტიანობის საკითხს, ძალზე ჩაუფიქრებია ისპანს მჯდომი ვახტანგი, კრიტიკუ-ლად განუწყვიტა იგი იმ პოლი-ტიკური და სტრატეგიული გეგმა-საქმიანობისადმი, რომლის წარმატება და განხორ-ციელება შემართებული იყო მთიანეთზე და, მაშასადამე, ადგილობრივ, ვინო ზურგ-ზე დაყრდნობით. ამიტომ წერს იგი ზემოთ მოყვანილს: „მწვე მიჯობდა სხვაგან მევლო, განა დვალად, განა ხადად!“

ჩანს, ვახტანგმა განიცადა გონების თვალთ, რომ ასეთი სტრატეგია საქართველოს საერთაშორისო საკითხის გა-დასაწყვეტად ვინო იყო და შეზღუდული. „დვალთ და ხა-და“, მთიანეთი — ეს ის „საკუ-თარი ტაფა“ იყო, რომელშიც საქართველოს პოლიტიკური ხელმძღვანელობა ისრაკებო-და — საკუთარ წვენში დნე-ბოდა. გაიზარა ეს, ვახტან-გმა ბრძნულად გადაწყვიტა პრინციპული საკითხი — დას-დგომოდა ფართო საერთაშო-რისო დიპლომატიის გზას, თან ეხელმძღვანელა მამა-პა-პათა გამოცდილებით, ტრა-დიციით. რადგან პროგრესი, თვით არსებობა ერისა წინა-პირობად გულისხმობს კარგი ტრადიციის შენახვას, წინა-პართა გამოცდილების გამო-

ყენების კულტურას. ამიტომ ჩვენ ვახტანგს ვუძებთ პოლი-ტიკურ სიდიწეს, რომელმაც უკარნახა მას, წინა თაობის საქმიანობაც გაეთვალისწი-ნებინა. საერთოდ, იგი სამარ-თლიან ხარკს უხდის მამათა ნათელ ხსოვნას, სტირის და საკუთარ თავს, მათგან დაობ-ლებულს, ხატოვანდ რომ იტ-ყვიან, უდანოდ დაკლულს:

სახელოვან ბიძა-ძმათა, მა-მით უწყლოდ დაწყვეტილო!

აქ იგულისხმებია ირანში, იქაურ ბრძოლებში გმირუ-ლად დაღუპულნი: ვახტანგის ბიძა მეფე გიორგი XI (შვილი-საც, ბაგრატის, ბრძოლაში დამკარგველი) და ძმა ქაი-ხოსრო, აგრეთვე გარდაცე-ლილი ლევანი (მამა) და თე-იმურაზი (ძმა). გარდაცვლილ ბიძათა რიცხვში, ცხადია, არ ჩილსაც (გარდ. 1713 წლის 16 აპრილს) გულისხმობდა მაშინ ვახტანგი. საყურადღებო აქ ის არის, რომ იმ სულთა მათი-ანეში, რომელიც ვახტანგის ამ გაღელვებულ თავგადასავალ-ში აისახა რამდენადმე, საკუ-თარი სახელით გამოყოფი-ლია სწორედ არჩილი. ეს რომ შემთხვევით არ მომხდარა, თვით ლექსიდანაც ჩანს: ვახ-ტანგს, საქართველოს გამოხ-სნის ახალი გზების ძიებაში მაგალითად ესახება არჩილის გარეპოლიტიკური აქციები. მას სწორად მიაჩნია, ყოველ შემთხვევაში, არჩილის ცდა — სამეფოსათვის მოკავშირე ეპოვნა გარეთ, „სხვის თემს“. ვახტანგი ემიჯნება ქართვე-ლი საზოგადოების იმ დასს, რომელიც ოპოზიციამ სდგ-ომა არჩილს, უწუნებდა რა მას გარეპოლიტიკურ კურსს.

მეფეს არჩილსა სძრახვე-დენ, სხვას თემს რომ იყო მვლელია.

კრიტიკულად განწყობილ-ნი გაიძახოდნენო:

იგ ანთებულსა სახლ-კარსა შეექმნა დამანელია.

არჩილმა გარეთ ბედის ძი-ების შედეგად საქართველოს ძლიერი სამეფო დასცა, გაჩა-ღებული კერა ჩააქრო. მსგავსი თვალსაზრისი პიროვნების გაზვიადებული როლის შესა-ხებ ისტორიაში ტიპურად იჩ-ენს თავს იმ მსჯელობაში, რომელსაც მეფე გიორგი მე-თორმეტს ძე „კალმასობაში“ თავის ძმას, იულონს მიაწერს. იოანე ათქმევინებს იულონს, ვითომ „მეფე ვახტანგის ოჯა-

XVIII საუკუნის საპართველო

მოსკოვში არჩილის გარდაცვალების (1713 წ.) შესახებ ქართლში ახლად მოსულმა ცნობამ ერთგვარად მიაყრობინა ვახტანგს ყურადღება იმავე მოსკოვისაკენ

ბი დააქცია ძემან მისმან ბა-ქარ, მეფე ირაკლისა — ვახ-ტანგმან (ირაკლის ძემ — შ.დ.), ხოლო მეფის გიორგი-სას დააქცევს დავით“. ამ წი-ნადადეგებაში მკითხველი გა-მოიცნობს ვახტანგს მეექვ-სეს, ირაკლი მეორეს და გი-ორგი მეთორმეტს.

ქართული დიპლომატიის ისტორია, რაც, ფაქტობრი-ვად, ეგზომ პოვნური და მიმ-ზიდველია, ცოცხალ ინტე-რესს იწვევს მსგავსი მონაცე-მები კრიტიკისა. აქ ვლინდებ-ს სხვადასხვა რიგის სოცია-ლურ-პოლიტიკური წინააღმ-დეგობანი, ხან მწვავე კონფ-ლიქტებიც, გამოწვეული ამ დიპლომატიის გეზით და მი-მართულებით, მისი ავკარგი-ანობით. ასეთ მასალაში მუდ-ავნდება სახელმწიფოებრივი ცხოვრების ინტენსივობის ძა-ღა, საზოგადოებრივ დაჯგუ-ფებათა რეალური ღირებუ-ლება და სიმწიფე. ამ მხრივ არა ერთხელ მიუქცევია სპე-ციალისტთა ყურადღება, მა-გალითად, დავით გურამიშვი-ლის უკვად ნაწარმოებს, სა-დაც რამდენადმე გამოიხატა ვახტანგ მეექვსეს საგარეო პოლიტიკის ცოცხალი კრიტი-კა. ჩვენ შემთხვევაში, თვი-თონ ვახტანგი გამოდის ინ-ფორმირებულ იმისა, როგორ „სძრახავდნენ“ არჩილ მეფეს — რატომ „სხვა თემებს“, მე-ზობელ სახელმწიფოებს მი-მართავდა სამეფალო.

ვახტანგისთვის ამ საგანზე წერა, ცხადია, კალმის უბრა-ლო ვარჯიში არ იყო. ის ამ დროს წყვეტს რთულ პოლი-ტიკურ ამოცანებს, გეგმავს მის ზეგონივრულ დიპლომატი-ურ ნაბიჯებს და ამიტომ „რჩევას“ თავის წინაპრებსაც ეკითხება. დასაყრდენის ძებ-ნაში „გუშინ“ გარდაცვლილი

ბიძის — არჩილის დიპლომა-ტიის მაგალითზე ჩერდება, ბაძავს კიდევაც მას, ამ მაგა-ლითს თავის გასამართლე-ბელ საბუთად და გამამხნევე-ბელ პრეცედენტად ისახავს.

არჩილი თავის დროზე მო-კავშირის თუ მფარველის შე-საძენად ქართლიდან გარეთ გავიდა, რუსეთს შეაფარა თა-ვი. აგერ თვითონ ვახტანგიც გარეთაა (ისპანში), მძიმე სა-ჭიროებით იძულებული — არჩილის მსგავსად, თვითონ-ნაც აიტანოს მოწინააღმდე-გეთა კრიტიკა. ის ლაღად-ყოფს: „მეც მასვე მძრახვენ, აქ მოველ, მამ რა ვენათ, რა საქნელია“ (ე.ი. სხვა რა შეიძ-ლება ვქნაო).

მაგრამ ამით ხომ არ შეზღ-უდულა მსგავსება ამ ორი მე-ფის საგარეო პოლიტიკის განვითარებისა! ვახტანგის სიტყვებია: „მეც მასვე მძა-ხვენ, აქ მოველ“... — ისპანსო! ეს როგორ უნდა გავიგოთ? განა ისე, თითქოს ვახტანგი ისპანს, შაჰინშაჰის კარზე ეძიებდა მფარველ მოკავში-რეს, ისე როგორც არჩილი — იმპერატორის კარზე? არა-მცო და არამც! ჩვენ ფიქ-რობთ, შაჰისიტყვით შეზღუ-დულმა ვახტანგმა ლექსში უნებლიეთ შეკუმშა თავისი აზრი. როგორც ვიცით, ისპა-

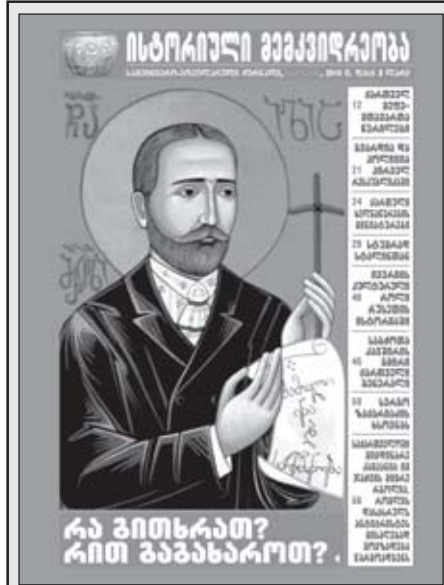
ნს მისი ჩასვლა (1712 წ.) სულ არ ჰგავდა არჩილის ნებისმი-ერ სტუმრობას მოსკოვის კარზე, სადაც არჩილი მართ-ლაც ეძებდა მფარველს, მშვე-ლელს. ვახტანგი ირანის შაჰს ტყვედ ჰყავდა ისპანში, ვით-საქმისაში გამოიცხადებოდა მფარველობითი კონსტიტუ-ციის ძიების შესაძლებლობა. საქმე სხვარივად ისახება. ის-პანის საშუალო ტყვეობაში მჯდომი ვახტანგი, იყო რა სა-გარეო პოლიტიკის სწორი გა-დასინჯვის ზრუნვაში, უიარა-ლოდ აჯანყებული შაჰის მძლავრობის წინააღმდეგ, როგორც დავინახეთ, ფიქ-რობს, გამოიყენოს არჩილის გარეპოლიტიკური გამოცდი-ლება. ჯერ იყო და, მან, არჩი-ლის მაგალითზე აღიარა „სხვაგან“ მოკავშირის ძიების პრინციპული სისწორე. ამას ლოგიკურად გამართლებუ-ლი გაგრძელება უნდა მოჰყო-ლოდა. ეს იმას ნიშნავს, რომ ვახტანგი არჩილისაგან არჩე-ულ და გაკვალულ გზას უნდა დასდგომოდა. ეს მტკიცება თითქოს დღეს უსაგნო ჩანს, რადგანაც ვახტანგის მერმინ-დელი საგალი გზები ისედაც ხომ ცნობილია. მაინც და მა-ინც, 1720 წლიდან ასტრახა-

ნელი გუბერნატორი წარმარ-თავდა ქართლის მეფესთან მაშინ ერთხელ კიდევ წამ-ოწყებულს რუსეთ-საქართ-ველოს დიპლომატიურ ურ-თიერთობას. 1725 წელს ვახ-ტანგი თვითონ გადასახლდა რუსეთს და ა.შ. მაგრამ წინამ-დებარე წერილის დანიშნუ-ლება სწორედ იმის წარმოჩე-ნაში მდგომარეობს, რომ რუ-სეთის ორიენტაციის საკითხი ვახტანგის წინაშე, როგორც ჩვენ ვვარაუდობთ, წამოჭრი-ლა უფრო ადრე, ვიდრე ამას გვაფიქრებინებს სხვა ცნობი-ლი მასალები (წარმოშობით რუსული და სხვ.). წამოჭრილა მაშინ (1712-1714 წწ.), როდე-საც ვახტანგი, გავიმეორეთ, ისპანში მისცემოდა საკუ-თარ გარეპოლიტიკურ პერს-პექტიულ გეგმაზე ფიქრებს. ეტყობა, მოსკოვში არჩილის გარდაცვალების (1713 წ.) შე-სახებ ქართლში ახლად მო-სულმა ცნობამ ერთბაშად მი-აყრობინა ვახტანგს ყურ-ადღება იმავე მოსკოვისაკენ, აღუძრა და სურვილი — უწყ-ვეტივ განეგრძო არჩილის მისია, — ბიძისთვის, როგორც ვახტანგი დაჯერებული იყო, ეტყობა, „ჭკუიანური“, „საშვი-ლიშვილო საქმე. სწორედ ის-პანის პერიოდში, როდესაც ვახტანგი გეგმავდა პოლიტი-კური ორიენტაციის საქმე-ებს, მან არჩილს (არჩილის სა-გარეო პოლიტიკის „მძრახ-ველთათვის“ პირის დასაყო-ფად) მიუძღვნა პანეგრიკი-ტულად გამართული ტაეპი:

მას ლომსა, ვეფხებრ კის-კასსა, ჭკუა ჰქონია მთელია (88,4).

ამრიგად, მივყევით რა ფაქტებს კვალში, ჩვენ საკმა-ოდ გვეცნობით ვახტანგ მეფის სახელმწიფოებრივი ცხოვრე-ბის, დიპლომატიურ ძიებათა ინტიმურ მხარეს, მის გადწყ-ვეტილებათა საფუძვლებს, საბუთიანობას, ლოგიკას. რამდენადმე ისახება მაშინ მოქმედ პოლიტიკურ ძალთა განწყობილებაც, რომელთა მიგნით ჩნდებოდა ვახტანგის თანამოაზრენიც, წამქეზე-ბელნი, ისე როგორც ოპოზი-ციონერებიც, „მძრახველნი“. მათ შესახებ საორიენტაციო ცნობებს მკითხველი პოუ-ლობს არა ერთ სპეციალურ გამოკვლევაში რუსეთ-საქარ-თველოს ურთიერთობის ის-ტორიის შესახებ. ოლონდ და-საზუსტებელი, კვლავ შესა-მონმეველი, გამოსაკითხავი ამ მხრივ ჯერ კიდევ ბევრია.

პარლამ დონდუა

გაგზავნილი საგზავნი-პოპულარული უკანაღის «ისტორიული გეოგრაფია» მესამე ნომერი

ჟურნალი დღევანდლობის აქტუალურ სა-კითხვებსაც ეხმარება და ქვეყნის ახლო თუ შო-რეულ წარსულსაც ვრცლად მიმოიხილავს. პრობლემები, რომლებზეც „ისტორიული მემკ-ვიდრობის“ ფურცლებზე მსჯელობენ, უთუოდ მიიქცევს მკითხველთა ყურადღებას, რადგან „ისტორიული მემკვიდრობა“ საქართველოს წარსულსა და აწმყოს ობიექტურად ასახავს. ჟურნალის რედაქტორია თამარ შორიძე.

არასამთავრობო ორგანიზაციამ — „ისტორიული გეოგრაფია“ — გამოსცა ისტორიული დოკუმენტების კრებულით სარია, რომელიც XVII-XIX საუკუნეების საქართველოს ისტორიის უმნიშვნელოვანეს მოვლენებს ასახავს. კრებულია გამომცემი გიორგიშვილითა ფართო წარსულის, რამათუ პოლიტიკური კონსტიტუციის გარეშე, მხოლოდ ისტორიულ ფაქტებზე დაყრდნობით ასახავს წარსულ სინამდვილას. თუკი გავითვალისწინებთ ისტორიული ფაქტებით განიჭებული პირად და საუბრე ტანდემისა, გაგზავნილი ფაქტები და აქტუალურია. მსურველებს კრებულის შეძენა შეუძლიათ ნიგინას მაღაზიაში. დამატებითი ინფორმაციისათვის დარეკეთ: 38-41-97.

საპრისტოს ტანკები

ქართული არმიის რეორგანიზაცია საპრისტილის მმართველობის 2008 წლის ხუთდღიან რეაქცია

დასასრული. დასაწყისი იხ. №3

2008 წლის აგვისტოში საქართველოს საპრისტი-რადიო-ტელევიზიური ქსელის შედგენილობაში შედიოდა:

საპრისტიო რეორგანიზაცია

მარნეულის ავიაბაზა (Cy-25 მოიერიშეების ესკადრია, საპრისტი-რადიო-ტელევიზიური ქსელის L-39 ესკადრია) ალექსანდრის ავიაბაზა (Mi-8 შვეულმფრენების ესკადრია, UH-1H შვეულმფრენების ესკადრია), შვეულმფრენების შვეულმფრენების ესკადრია (Mi-8, Mi-14, Mi-24)

БПЛА ესკადრია
РЛС 6 პოსტი
რადიოტექნიკური დაზვერვის ქვედანაყოფი
ჰაერსაინააღმდეგო თავდაცვის ორი ბაზა (საპრისტი-სარაკეტო კომპლექსი C-125M ორი დივიზიონი, საპრისტი-სარაკეტო კომპლექსი „Бук-М1“ ორი დივიზიონი, 18 საბრძოლო მანქანა საპრისტი-სარაკეტო კომპლექსი „Оса-АК/АКМ“ და რამდენიმე საბრძოლო მანქანა საპრისტი-სარაკეტო კომპლექსი Spyder-SR), ჰაერსაინააღმდეგო თავდაცვის ქვედანაყოფი
სასაზღვაო ცენტრი, რომლის შემადგენლობაშიც შედიოდა АХ-2 თვითმფრინავების ესკადრია.

საქართველოს სამხედრო-საჰაერო ძალების შემადგენლობაში 2008 წლის აგვისტოსთვის შედიოდა 10 მოიერიშე Cy-25 (რომელთაგან 5 მოდერნიზებული იყო Cy-25KM Scorpion-ის დონეზე, ორი სასაზღვაო-საბრძოლო მოიერიშე Cy-25YB, 12 რეაქტიული სასაზღვაო-საპრისტი-ნელი თვითმფრინავი L-39C, ოთხი სასაზღვაო-საპრისტი-ნელი თვითმფრინავი Як-52, 6 მსუბუქი სატრანსპორტო თვითმფრინავი АХ-2, 5 საბრძოლო შვეულმფრენი Ми-24B და სამი Ми-24П, 18 შვეულმფრენი Ми-8Т/МТВ, ორი შვეულმფრენი Ми-14БТ, 6 შვეულმფრენი Bell UH-1H და ექვსი შვეულმფრენი Bell 212.

2008 წლის აგვისტოსათვის საქართველოს სამხედრო-საზღვაო ძალებში შედიოდა:

CY-25

ფოტოში მთავარი სამხედრო-საზღვაო ბაზა; ბათუმში სამხედრო-საზღვაო ბაზა და ხომალიდების ესკადრები სარაკეტო გემების (კატერების) დივიზიონის შემადგენლობაში; საყარაულო ხომალიდების (კატერების) დივიზია; სააღმწერო ხომალიდების (სადესანტო) დივიზიონი; საზღვაო ქვეითი ჯარების ქვედანაყოფები და გამანადგმველთა რაზმები.

1000-კაციანი პირადი შემადგენლობის პირობებში, ფლოტის განკარგულებაში იმყოფებოდა ორი სარაკეტო კატერი (206VH პროექტის „თილისი“ და La Combattante II-ის ტიპის „დიოსკურია“), რვა საყარაულო კატერი, ორი პატარა სადესანტო კატერი, 6 პატარა კატერი. ფაქტობრივად, საქართველოს სამხედრო-საზღვაო ძალების ხომალიდებისა და კატერების დივიზიონი (ორივე სარაკეტო კატერის ჩათვლით) აგვისტოსთვის გაუმართავ მდგომარეობაში იყო.

არსებობდა კიდევ საქართველოს სანაპირო დაცვა, რომელსაც ერთი საპატრულო ხომალი (ყოფილი გერმანული საბაზო ტრალერი) და 35 საყარაულო კატერი ჰქონდა.

შეიარაღებისა და სამხედრო ტექნიკის განახლება

ყოფილ ავტონომიებთან კონფლიქტის გადაჭრის შესაძლებლობათა გაზრდისა და რუსეთის მხრიდან პოტენციური ჩარევის მოსაგერიებლად საქართველო აქტიურად იძენდა მძიმე შეიარაღებას. სახმელეთო ჯარების მნიშვნელოვანი პროგრამებიდან აღსანიშნავია:

МИ-24

BELL 212

თვითმავალი არტილერიის განვითარება საარტილერიო ბრიგადების შემადგენლობაში თვითმავალი ჰაუბიცების 2С3 და Dana დივიზიონების შექმნის გზით (შექმნილი იქნა უკრაინასა და ჩეხეთში);

რეაქტიული არტილერიის განვითარება. 2003 წლიდან ჩეხეთში შესყიდული იქნა ექვსი 122-მმ-იანი რეაქტიული ზალპური ცეცხლის სისტემა RM-70, თუმცა საქართველოს რეაქტიული არტილერიის შესაძლებლობათა მკვეთრი ზრდა განაპირობა GradLAR-ის ისრაელური სისტემების, მათ შორის,

160-მმ-იანი რაკეტების LAR-160 Mk IV-ის შესყიდვამ;

ნალმმცოროვნების შესყიდვა ჩეხეთში, ბოსნიასა და ჰერცეგოვინაში. ამასთან, საბერძნეთმა დახმარების სახით საქართველოს 60-მმ კალიბრის 60 ნალმმცოროვნი გადასცა; სატანკო და მექანიზებული ჯარების განვითარება საბჭოთა ჯავშანსატანკო ტექნიკის დიდი პარტიის შესყიდვით უკრაინასა და ჩეხეთში. 2008 წელს თურქულ კომპანია Nurol-ს შეუკვეთეს 70 ჯავშანტრასპორტიორი Ejder, მანამდე საქართვე-

ლოს შსს-მ 100 თურქული ჯავშანავტომანქანა Oto-kar Cobra შეიძინა.

გარდა ზემოთქმულისა, სააკაშვილის მმართველობისას მიმდინარეობდა მოდერნიზაციის პროგრამებიც. აღსანიშნავია T-72 ტანკების მოდერნიზაცია T-72-SIM-1 ვარიანტით. ამგვარად, მოდერნიზებული ტანკი თავისი მახასიათებლებით ჯოხის როგორც საქართველოს ყოფილი ავტონომიებისა და ამიერკავკასიის, ისე რუსეთის ჩრდილო კავკასიის სამხედრო ოლქის შეიარაღებაში არსებულ ტანკებს, განსაკუთრებით კი, რთულ მეტეოპირობებსა და ლამით ჩატარებული საბრძოლო მოქმედებებისას. სულ, აგვისტომდე, ქართველებმა 120 ტანკის მოდერნიზება მოახსრეს.

საქართველოს სამხედრო-საჰაერო ძალები აქტიურად ავითარებდნენ ჰაერსაინააღმდეგო თავდაცვის სისტემებსაც. სააკაშვილის მმართველობისას უკრაინაში შესყიდული იქნა ორი თანამედროვე, საჰაერო მიზნების აღმოჩენის რადიოლოკაციური სადგური 36Д6-М, ხუთი პასიური აღმოჩენის კომპლექსი „Ки-пшыра-М“, ერთი რადიოელექტრონული ბრძოლის კომპლექსი „Мандат“, ორი საპრისტი-სარაკეტო დივიზიონი, „Бук-М1“ ისრაელში შეძენილი იქნა უახლესი საპრისტი-სარაკეტო კომპლექსები Spyder-SR. ეს ყველაფერი წარმოადგენდა რუსეთის სამხედრო-საჰაერო ძალების საინტერაღიზაციოდ გატარებულ აშკარა ღონისძიებებს რუსეთსა და საქართველოს შორის საბრძოლო მოქმედებების შემთხვევაში.

დაზინანება

ხელისუფლების სათავეში სააკაშვილის მოსვლის შემდეგ ამერიკულ სამხედრო დახმარებას, უპირველესად, საპრისტი-რადიო-ტელევიზიური პროგრამების GTEP, GSSOP-I და GSSOP-II განხორციელების სახით, ერთობ არსებითი ეკონომიკური მნიშვნელობა ჰქონდა 2004-2005 წლებში (104 მლნ დოლარი), თუმცა შემდგომში საქართველოს სამხედრო ბიუჯეტის ზრდის პარალელურად, ეს დახმარება მკვეთრად შემცირდა. 2005 წლიდან საქართველოს შეიარაღების ბიუჯეტის ზრდამ არნახულ

ტემპებს მიაღწია, რაც ყოველწლიურად სამხედრო ხარჯების გაორმაგებაში გამოიხატა წინა წელთან შედარებით; ხოლო 2007 წლისათვის რესპუბლიკის სამხედრო ბიუჯეტი 1 მლრდ დოლარს მიუახლოვდა, რაც ბოლო ამერიკული საწვრთნელი პროგრამის GSSOP-II-ის დასრულებასა და ამერიკის სამხედრო დახმარების (წელიწადში 15-16 მლნ დოლარამდე) შემცირებას დაემთხვა. ეს 15-16 მლნ კი ძირითადად, კადრების მომზადებას ხმარდებოდა, ამ დახმარების სანაცვლოდ კი, ქართული ჯარები ერაყში, ავღანეთსა და კოსოვოში წაქცეული ჩატარებულ ოპერაციებში მონაწილეობდნენ.

ავსტოს ომმა საქართველოს სერიოზული სამხედრო ეკონომიკური ზარალი მიაყენა, აიძულა, წლის მეორე ნახევარში შეიარაღებული ძალების გაფართოებით კი არა, დაზარალებული სამხედრო ინფრასტრუქტურის აღდგენით დაკავებულიყო. შედეგად, სექტემბერ-ოქტომბერში სამხედრო უწყებას კიდევ 445 მლნ ლარი გამოეყო. ამიტომ 2008 წლის ფაქტობრივ დანახარჯებში (1545 მლნ ლარი) ჩართეს ომზე განხორციელებული და მისი შედეგების დასაზარალოდ მოსაზრებები. შემდგომი მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისის პირობებში უფრო მეტად ნათელი შეიქნა, რომ საქართველოს უნარი არ შესწევს, ხანგრძლივად გაუძლოს მსოფლიო საზოგადოებას უპრეცედენტო სამხედრო დანახარჯების დონეს, რამაც მთლიანად შიდა პროდუქტის 8 პროცენტი შეადგინა.

ქართული არმიის სარეორგანიზაციოდ ჩატარებული სამუშაოს თავისებური შედეგია 2008 წლის აგვისტოს მოვლენები, როცა საქართველოს ამბიციურმა ლიდერმა თავისი ჯარები სამხრეთ ოსეთის დასაპყრობად წარმართა. ავანტიურისტულმა სამხედრო კამპანიამ უმაღლესი გამომწვევა რუსეთთან სამხედრო შეტაკება. სამი დღის შემდეგ კი ქართულმა ძალებმა სამხრეთ ოსეთიდან ნაქარვად უკანდახვეა დაიწყეს, რაც მალე თბილისისკენ გაქცევაში გადაიზარდა. ქართულმა სამხედრო სისტემამ ორგანიზაციის უკიდურესი სისუსტე, მეთაურთა კადრების დაბალი დონე და დიდი კონფლიქტისთვის სრული მოუზადებლობა გამოავლინა. ყოველწლიური ალღუმების ბრწყინვალეობა თვალის მოსატყუებელი სიყალბე აღმოჩნდა, რომელმაც სააკაშვილის მიერ განხორციელებული უზარმაზარი ძალისხმევის მიუხედავად, მკაფიოდ აჩვენა, რომ მისი არმია ვერ იქცა იმ სრულფასოვან თანამედროვე ბრძოლისუნარიან სამხედრო ძალად, დიდი სახელმწიფოს არმიას რომ გამკლავებოდა...

ვიქსლავ ცაქლიძე

T-72

SPYDER-SR

„თავს უბრალო ადამიანად არ მივიჩნევ, — განაცხადა ერთხელ ამერიკელმა ფიზიკოსმა ისიდორე აიზექ რაბინი, — მაგრამ ოპენჰაიმერთან შედარებით, ერთობ ჩვეულებრივი მოკვდავი გახლავარ.“

1942 წლის 18 ივნისს პოლკოვნიკმა ჯეიმს მარშალმა ბრძანება მიიღო, ბირთვული იარაღის შექმნაზე მომუშავე მეცნიერთა და ინჟინერთა ჯგუფისათვის სანარმოო ზაზა შეექმნა. ახალ ორგანიზაციას „მანჰეტენის პროექტი“ ეწოდა. საგულისხმოა, რომ პროექტის სულისჩამდგმელი, აშშ-ის პრეზიდენტის ფრანკლინ დელანო რუზველტის მრჩეველი, „ამერიკული მეცნიერების მეფედ“ წოდებული ვანევარ ბუში გახლდათ, რომელიც 1942 წელს იმ პერსონად დაასახელეს, ვისზე დამოკიდებული იყო, მოიგებდა თუ არა ომს ამერიკა. სხვათაშორის, ბომბის გარდა, ბუშმა მთელ რიგ სამხედრო პროექტებს შთაბერა სული, დივერსიის არასტანდარტული საშუალებებიდან დაწყებული, ავტომანქანა-ამფიბიებით დამთავრებული. თუმცა მიუზღუნდეთ „მანჰეტენის პროექტს“, რომლის ხელმძღვანელად 1942 წლის 17 სექტემბერს პოლკოვნიკი ლესლი რიჩარდს გროუესი დაინიშნა.

1942 წლის 15 ოქტომბერს გროუესმა ბერკლის უნივერსიტეტის ფიზიკის პროფესორს, რობერტ ოპენჰაიმერს, რომელმაც თავისი ადმინისტრაციული ნიჭი ჯერ კიდევ „მანჰეტენის პროექტის“ წინამორბედ პროგრამაზე — S-1-ზე მუშაობისას წარმოაჩინა, ბირთვული იარაღის შექმნის სათაო საკვლევი ცენტრის ახალი „პროექტ Y“-ის ხელმძღვანელობა შესთავაზა.

ხელაბორატორია ნიუ-მექსიკოს შტატში, ლოს-ალამოსის უკაცრიელ უდაბნოში განთავსდა. ოპენჰაიმერი პირადად იწვევდა მსოფლიოს გამოჩენილ მეცნიერებს ამ პროექტში მონაწილეობის მისაღებად. ცნობილ მეცნიერთა შორის იყვნენ ედვარდ ტელერი და პანს ჰეტე. ამ სამეცნიერო ქალაქის მოსახლეობის რაოდენობამ მალე 9 ათას კაცს მიაღწია. მეცნიერთა შემადგენლობით, სამეცნიერო ექსპერიმენტთა მასშტაბებით, საშუალოში ჩართულ სპეციალისტთა რაოდენობით ლოს-ალამოსის ლაბორატორიას ბადალი არ ჰყავდა მსოფლიოში. სამაგიეროდ, „მანჰეტენის პროექტს“ ჰყავდა თავისი პოლიცია, კონტრაბანდერვა, კავშირგაბმულობის სისტემა, სანყოფნები, დასახლებები, ქარხნები, ლაბორატორიები და კოლოსალური ბიუჯეტი! ეს ატომური პროგრამა აშშ-ს 2 მლრდ დოლარი დაუჯდა და პრინციპულად ახალი სიმძლავრის იარაღის შექმნით დასრულდა.

ისტორია და სიარტისმილი
შეეძლო თუ არა ჯაშუშობის გარეშე საბჭოთა კავშირს ატომური ბომბის საიდუმლოსთვის მიეკვლია? იქნებ, ლოს-ალამოსში ადგილი ჰქონდა სახელმწიფო ღალატს? 1954 წელს ფფბ-ის დირექტორმა ედვარდ ჰუვერმა თეთრ სახლს წარუდგინა ანგარიში, რომელშიც ნათქვამი იყო,

მანჰეტენის პროექტი და «ოპენჰაიმერის საქმე»

რობერტ ოპენჰაიმერი

პირველი ატომური კომისია

კახი, როგორღაც სურდა, ღებოთი ყოფილიყო

ატომური ბომბი

ნაბასაკი

რომ ოპენჰაიმერი „უცხოური დაზვერვის აგენტია“.

როგორც გაირკვა, ლოს-ალამოსის ლაბორატორიის ხელმძღვანელად ოპენჰაიმერის მინიჭების გადაწყვეტილება აშშ-ის სამხედრო-ადმინისტრაციულ ხელმძღვანელობას უყოყმანოდ არ მიუღია. ცნობილი გახდა, რომ უახლოეს წარსულში მეცნიერი აშკარა სიმპათიებს ამჟღავნებდა მე-მარცხენე წრეებისადმი და პირადი კავშირებიც კი ჰქონდა ამერიკის კომპარტიის წევრებთან. მისი ძმა ფრენკი და რძალიც ერთი ხანობა აშშ-ის კომპარტიის წევრები იყვნენ. თავად ოპენჰაიმერის ცოლი უნინ კომუნისტზე იყო გათხოვილი, რომელიც შემდეგ ესპანეთში, სამოქალაქო ომში დაიღუპა. ჰიტლერის რეჟიმის დანაშაულებმა გერმანიაში სულით ხორცამდე შეძრა ოპენჰაიმერი, რომელიც მანამდე სრულებით აპოლიტიკური ადამიანი გახლდათ. ფაშისტებთან ბრძოლაში საკუთარი ნვლილის შესატანად ის აქტიურად მონაწილეობდა ანტიფაშისტური ორგანიზაციების მუშაობაში და რამდენიმე პროპაგანდისტული ბროშურაც კი დაწერა. როცა ის ლაბორატორიის ხელმძღვანე-

ლად მიიწვიეს, უწინდელი პოლიტიკური კავშირები სამი წლის განმავლობაში ჰქონდა. პრეზიდენტი დუაიტ ეიზენჰაუერის თანხმობით, ცნობილ მეცნიერს საიდუმლო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა შეუზღუდეს... საზოგადოებრივი პროტესტის თავიდან ასაცილებელი და მონაწილე ჩატარებულიყო. აშშ-ის ატომური ენერგიის საკითხთა კომისია სამი კვირა განიხილავდა საქმეს, გამოიძახეს 40-მდე მოწმე და წარმოადგინეს 3000 გვერდამდე გამოძიების მასალები და მონაწილე ჩვენებები. სამი დღის განმავლობაში „ატომური ბომბის მამას“ მკაცრ, დამქანცველ ჯვარედინ დაკითხვას უტარებდნენ. მეცნიერის ადვოკატებს კი, სახელმწიფო უსაფრთხოების მოსაზრებებიდან გამომდინარე, არც დოკუმენტებისა და არც მათი დაცვის ქვეშ მყოფი მეცნიერის ჩვენებების გაცნობის საშუალება არ მისცეს. იმ დროის ყველაზე პატივსაცემი ბირთვული ფიზიკოსები და ისტებლიშმენტის წარმომადგენლები ოპენჰაიმერის წესიერებასა და ლოიალობაზე ლაპარაკობდნენ. გამოიკვლიეს წარმომადგენელ მხო-

ლოდ ტელერი, რომელიც ირწმუნებოდა, რომ „უფრო ბრძნული იქნებოდა, მეცნიერისთვის კეთილსაიმედოობის სერტიფიკატზე უარი ეთქვათ.“ 29 ივნისს უსაფრთხოების სპეციალურმა კომიტეტმა ოთხი ხმით ერთი წინააღმდეგ ოპენჰაიმერს სერტიფიკატის აღდგენაზე უარი განუცხადა, თუმცა უცხო სახელმწიფოებისათვის საიდუმლო ინფორმაციების გადაცემაში დამნაშავედ არ მიიჩნია.

ოპენჰაიმერის დაბადების 90-ე წლისთავზე საინფორმაციო საშუალებებში გამოჩნდა მრავალი ახალი მასალა პირველი ატომური ბომბის შესახებ, რომელთა ავტორებიც დაბეჯითებით აცხადებდნენ, რომ საბჭოთა ატომური ბომბი საბჭოთა უშიშროების თანამშრომლებისა (მაგალითად, ბრაუნის გვარით მოღვაწე მზეერაგი გ. სეიფიცის) და ზოგიერთი ამერიკელი მეცნიერის (უშუალოდ ოპენჰაიმერის) საიდუმლო ინფორმაციების მიწოდების შედეგად შეიქმნა. გენერალ სუდოპლატოვის წინააღმდეგ გამოცემულმა მოგონებებმა კი აფეთქებული ბომბის ეფექტი მოახდინა დასავლეთში. სუდოპლატოვის თქმით, ზოგიერთი ამერიკელი და სხვა

ფიზიკოსიც საბჭოთა უშიშროებასთან თანამშრომლობდა და ზესაიდუმლო ინფორმაციებს აწვდიდა; ხოლო რუსეთის სახელმწიფო არქივის მიერ მზის სინათლეზე გამოტანილ დასმენა-შეტყობინების კატალოგში მოყვანილია დოკუმენტები, რომლებიც სუდოპლატოვის მოგონებების უტყუარობას ადასტურებს.

ალბათ, უნდა გაეხსენოთ ის გარემოება, რომ მაშინ ნობელიანტ ფიზიკოსთა შორის (რომლებიც ლოს-ალამოსში მუშაობდნენ) ერთობ გავრცელებული იყო, ასეთი ზემოქმედებით იარაღი მხოლოდ ერთი რომელიმე სახელმწიფოს ხელში ყოფილიყო. მოგვიანებით, ტელერი იმასაც გაიხსენებს, რომ 1945 წლის 6 აგვისტოს ხიროსიმაში, 20 კილოტონი სიმძლავრის ურანის ატომური ბომბის ჩამოვარდნის შემდეგ, რობერტ ოპენჰაიმერს ნერვული შეტევა დაემართა, ხელები უკანკალებდა და ცრემლები მოსდიოდა, რადგან მომხდარ ტრაგედიაში საკუთარ თავს ადანაშაულებდა.

წიგნში „ატომური შპიონაჟი“ ავტორები ასახელებდნენ ყველა მეცნიერს, ვინც გადაწყვეტილი როლი შეასრულა საბ-

ჭოთა ატომური ბომბის შექმნაში; მათ შორისაა რობერტ ოპენჰაიმერი (საბჭოთა მზეერაგების მიერ შერქმეული სახელით — „ვარსკვლავი“) და ასევე, ენრიკო ფერმი (მეტსახელი — „მთავარი რედაქტორი“). „ჩვენ ვიღებდით ინფორმაციებს ოპენჰაიმერისა და მისი მეგობრებისაგან „მანჰეტენის პროექტით“ წარმოებულ სამუშაოთა წინსვლის შესახებ... ოპენჰაიმერმა გადმოგვცა ხუთი კონფიდენციალური ანგარიში,“ — ისვენებენ წიგნის ავტორები.

საგულისხმოა, რომ ლაგერენტი ბერიას ვაჟმაც, სერგო ბერიამ ერთ-ერთი გაზეთისთვის მიცემულ ინტერვიუში განაცხადა: „მამარჩემის სახლში, ჯერ კიდევ ომამდე, ორი უცხოელი ცხოვრობდა. ერთს რობერტი ერქვა. ვერ დავიხსენებ, მაგრამ მეგონა, რომ ის რობერტ ოპენჰაიმერი იყო...“

1953 წლის აგვისტოში საბჭოთა მთავრობამ მოახსენა სსრკ-ის უმაღლეს საბჭოს, რომ აშშ არ არის მონოპოლისტი წყალბადის ბომბის წარმოების საქმეში, ხოლო 20 აგვისტოს საბჭოთა პრესაში გამოქვეყნდა სამთავრობო ცნობა, რომელშიც ნათქვამი იყო: „ამ დღეებში საბჭოთა კავშირში გაბრწყინებული მიზნებით წყალბადის ბომბის ერთ-ერთი სახეობის აფეთქება განხორციელდა.“

აშშ-ის ატომური ენერგიის საკითხთა კომისიამ ამ ფაქტთან დაკავშირებით ანგარიში წარუდგინა პრეზიდენტ დ. ეიზენჰაუერს. დოკუმენტის არსი მდგომარეობდა შემდეგში: „საბჭოთა კავშირმა უმაღლეს ტექნიკურ დონეზე განახორციელა წყალბადის ბომბის აფეთქება და გარკვეულწილად წინ გაუსწრო ამერიკას.“ მოხსენების ავტორებმა დაადასტურეს, რომ „სსრკ-მა განახორციელა ის, რის მიღებასაც აშშ 1954 წლის გაზაფხულისთვის დანიშნული გამოკვლევების შედეგად გეგმავდა.“

ამ ამბავმა ვაშინგტონი გააოგნა და ალაშფოთა. მმართველ წრეებში უმაღლესი განხილვა: როდის ექნება აშშ-ს წყალბადის ბომბი?

ტელერმა კი დაუყოვნებლივ შესთავაზა ოპენჰაიმერს, წყალბადის ბომბის დამზადებას შესდგომოდნენ. მაგრამ წამყვან მეცნიერთა ჯგუფმა, მათ შორის ოპენჰაიმერმა, რომლებმაც ომის დასრულებისთანავე დატოვეს ლოს-ალამოსი და უნივერსიტეტების აუდიტორიებს მიაშურეს, ცივი უარი განაცხადეს ამ იარაღის შექმნის გაფართოებული სამუშაოებზე.

1967 წელს, როცა ოპენჰაიმერი გარდაიცვალა, ამერიკულმა პრესამ მას კვლავ დიდი მეცნიერი და „ატომური ბომბის მამა“ უწოდა. არავის გახსენებია, რომ სულ ცოტა ხნის წინათ „კაცს, რომელსაც სურდა, ღებოთი ყოფილიყო“ (ავტორი — ზაჰარევი) ნაციონალური ინტერესების ღალატში დასდეს ბრალი და ჯაშუშის იარაღიყვ მიანებეს.

«ატომური ბომბის მამის» ტრიუმფი და ტრაგედია

ვინ გადამდის ზღვარს?

ფრანგულ-ნიდერლანდურმა კომპანია „Air France-KLM“-მა ჭარბონიანი მგზავრები აიძულა, მგზავრთა უსაფრთხოების მიზნით, თვითმფრინავში ერთის ნაცვლად ორი ბილეთი შეეძინათ.

საქმე ისაა, რომ მსუქნებს თვითმფრინავის სავარძლები უსაფრთხოების ქამრები არ სწვდებოდათ, ორადგილიანი ბილეთის შეძენის შემთხვევაში კი ერთი მხრიდან ერთი სავარძლის ქამარს მოიწვდენდნენ, მეორედან კი — მეორისას.

ზუსტად იგივე პირობები მოქმედებს ამერიკულ ავიაკომპანია „United Airlines“-შიც. ირლანდიურ ავიაკომპანია „Ryanair“-ს უკეთესი იდეა აქვს — მსუქნებისათვის სტანდარტული გადასა-

ხადის დაწესებას აპირებს, ოღონდ ვერაფრით დაადგინა სიმსუქნის ზღვარი.

თებერვლიდან ევროპაში კვადრატული ფორმის პანამური საზამთრო გაჩნდება.

რაგანი კუთხე აქვს საზამთროს?

პირველები ამ უჩვეულო ფორმის ხილს ბელგიელები, ბრიტანელები, გერმანელები და ჰოლანდიელები იგემებენ, შემდეგ კი კვადრატული საზამთრო ისე მოედება მსოფლიოს, რომ ცოტა ხანში მისი ნამდვილი ფორმა ბევრს აღარც ემასხვრება. საზამთროების გაკვადრატულება იაპონელებს მოაფიქრდათ, რადგან იგი სიმრგვალის გამო ყუთებში ჩან-

ყოებისა დიდ ადგილს იკავებს. ამიტომ ნესვისა და საზამთროს ნარგავებს ჩოგბურთის ბურთის ზომის კვადრატული ყუთები გამოაბეს ბოლოებზე. ამ ყუთებში გაზრდილი ნაყოფიც, ცხადია, კვადრატული გამოვიდა. ჩვენგან განსხვავებით, ევროპელებს საზამთრო მთელი წლის განმავლობაში ექნებათ და ერთ კილოგრამში დაახლოებით 5 დოლარის გადახდა მოუწევთ.

ვინ „სისულღეს“ ტანავს?

ესტონეთის ჯარმა თხოვნით მიმართა მეზობელ ლატვიას, რესპუბლიკის შეიარაღებიდან ერთი ტანკი მოგვაქირავეთო. საქმე ისაა, რომ სულ მალე ესტონეთში სამხედრო სწავლებები იწყება, საკუთარი ტანკი კი ამ ქვეყანას არ ჰყავს.

ნათხოვარი ტანკით ესტონელი გენერლები სამხედროების მიერ ამერიკული თავდაცვის ნაგებობის გამძლეობას შეამოწმებენ. იჯარით აღებული ტანკი საბჭოთა „T-55“ აღმოჩნდა, არადა, ცოტა ხნის წინათ პოლონეთი ეხვეწებოდა, ხუთ ასეთ ტანკს უსასყიდლოდ მოეცემო. მაშინ ეს-

ტონელებმა შემოთავაზებაზე იმის გამო თქვეს უარი, რომ მოდელი ნატოს სტანდარტებს არ შეესაბამებოდა. შედეგად, „T-55“-ებს პოლონეთისთვის ნატოში განევრიაანების საქმე არ გაუფუჭებია, ესტონელები კი ისევ ხელგანვდილები იხვეწებიან ტანკსაც და ნატოსაც.

აშშ-მა ჩინეთი საბოლოოდ გააბრაზა

გასულ პარასკევს აშშ-ის ადმინისტრაციამ კონგრესს აცნობა, რომ ტაივანისათვის 6,4 მილიარდი დოლარის ღირებულების თანამედროვე შეიარაღების მიყიდვას აპირებს. ეს გარიგება ჯერ კიდევ 2008 წელს, ჯორჯ ბუშის ადმინისტრაციის დროს დაიგეგმა, მაგრამ მაშინ ჩინეთმა ამის გამო ვაშინგტონთან თავდაცვის საკითხებზე დიალოგი შეწყვიტა და აშშ-ს დიალოგის მაგიდასთან მხოლოდ 2009 წლის თებერვალში დაბრუნდა.

ობამას გაპრეზიდენტების შემდეგ ტაივანისათვის იარაღის მიყიდვის პროექტი გაიყინა, აშშ-ის ახალი პრეზიდენტი ხომ ბევრისთვის მსოფლიოში მშვიდობის დამყარების იდეის განსახიერებად იქცა და ნობელის პრემიაც მიიღო. მოულოდნელად მოყვარეობის მიუხედავად, მოახერხა და ჯერ ავღანეთის მიმართ მოსინჯა საკმაოდ აგრესიული პოლიტიკის გატარება, შემდეგ კი ჩინეთთან დელიკატურობასაც შეეშვა.

ისტორიული ქვეტექსტი ასეთია: **1954 და 1979 წლების შეთანხმებათა მიხედვით, აშშ ვალდებულია, სამხედრო დახმარება გაუწიოს ტაივანს კუნძულზე თავდასხმის შემთხვევაში და, თუ საჭირო გახდა, იქ თავისი ჯარიც კი განათავსოს.** ცხადია, ჩინეთთან ღიად დაპირისპირების სურვილი აშშ-ს არ აქვს, მაგრამ რაკეტებითა და თვითმფრინავებით ამ საკმისათვის დახმარების გასაწევად ყოველთვის მზადაა. მით უმე-

ტეს, რომ ჩინეთი დღემდეც არ გამოირიცხავს ტაივანის საკუთარ შემადგენლობაში დასაბრუნებელი სამხედრო ოპერაციის ჩატარებას.

ისე, აშშ-ს ტაივანთან მაინც დამაინც უღრუბლო ურთიერთობა ვერ გამოსდის. ახლახან ტაივანმა უარი განაცხადა ამერიკულ საჰაერო ხორცზე, რომლის მიწოდების ხელშეკრულებაც ორ ქვეყანას შორის გასულ შემოდგომაზე დაიდო.

რაც შეეხება ჩინეთს, ჯერ ამერიკულ საიტებზე ჩინელების შეტევამ, შემდეგ ჩინური ინტერნეტცენზურის თაობაზე ამერიკულმა შენიშვნებმა ურთიერთობები საკმაოდ დაძაბა. პენტაგონმა ოდნავ კი გამოიჩინა სიფრთხილე და ტაივანისათვის ზოგიერთი სახეობის იარაღის მიყიდვაზე უარი განაცხადა, რათა პეკინი საბოლოოდ არ გამოეყვანა მდგომარეობიდან, მაგრამ ამან მაინც დამაინც ვერ უშველა საქმეს.

„მოუხედავად ჩინეთის მხრიდან მრავალჯერადი პრო-

ტესტისა, ამერიკამ მაინც მიიღო მცდარი გადაწყვეტილება ტაივანისათვის იარაღის მიყიდვის თაობაზე... ჩვენ აღშფოთებული ვართ... აშშ-ის ქმედება ზიანს აყენებს ორმხრივ ურთიერთობებს, ნეგატიურ გავლენას ახდენს ჩინეთ-ამერიკის თანამშრომლობის მრავალ მნიშვნელოვან სფეროზე და იმ შედეგს მოიტანს, რომლის ნახვაც მხარეთაგან არც ერთს არ ენდომებოდა“, — უთხრა ჩინეთის საგარეო საქმეთა მინისტრმა ხე იაფეიმ აშშ-ის ელჩს ჩინეთში ჯონ ჰანტსმანს.

ზემოსხენებულმა შედეგმაც არ დააყოვნა. „ამერიკული იარაღით ტაივანის მომარაგების მიერ მოტანილი ზიანისა და მისი უკიდურესად

ნეგატიური შედეგების გათვალისწინებით, ჩინეთმა მიიღო გადაწყვეტილება, შეწყვიტოს შეთანხმება აშშ-სთან სამხედრო თანამშრომლობის ფარგლებში ვიზიტების თაობაზე“, — ნათქვამია ჩინეთის თავდაცვის სამინისტროს განცხადებაში.

გარდა ამისა, ჩინეთი აპირებს, დაუწყოს სანქციები იმ ამერიკულ კომპანიებს, რომლებიც ტაივანისათვის სამხედრო ტექნიკისა და იარაღის მიწოდებას საქმეშია ჩართული. თუ აზიაში ჩინური ეკონომიკის გავლენას გავითვალისწინებთ, ძნელი წარმოსადგენი არ იქნება, ერთბაშად რამდენი პრობლემა გაუჩნდებათ ამერიკელ ბიზნესმენებს.

კრიზისი დასრულდა, კრიზისი იწყება

31 იანვარს შვეიცარიაში დავოსის მე-40 მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმი დასრულდა. მასში მონაწილე 2500-მდე წამყვანმა ბიზნესმენმა და პოლიტიკოსმა 200-ზე მეტი სხდომა გამართა; ეს სხდომები ფინანსური კრიზისის შემდგომ ეკონომიკის აღდგენისა და საბანკო სექტორის პრობლემებს მიეძღვნა.

ფორუმის მონაწილეები შეთანხმდნენ, რომ 2009 წლის მანძილზე საერთო ჯამში ეკონომიკის სტაბილიზება მოხერხდა და ახლა მსოფლიოს წინაშე არანაკლები სიმწვავეით დგას საკითხი, თუ რა სტრატეგიით უნდა გაგრძელდეს მოქმედება. როგორც „Deutsche Bank“-ის ხელმძღვანელმა იოზეფ აკარმანმა ბრძანა, არჩევანი არც თუ ისე დიდია — ამ მთელი სახსრები მიღწეული სტაბილურობის შესარჩუნებას უნდა მოხმარდეს, ან განვითარების გაგრძელებას უნდა შევეცადოთ. თავის მხრივ, ბრიტანული „Standard Chartered Bank“-ის ხელმძღვანელმა პიტერ სენდსმა განმარტა, რომ თუ მსოფლიო მეორე ვარიანტს აირჩევს, ეს სერიოზულ რისკთან იქნება დაკავშირებული და თავდაპირველად საბანკო და ფინანსური სისტემების ბალანსირება გახდება საჭირო. მისივე თქმით, ფინანსურ სისტემაში ერთი შეცდომაც კი ახალი კრიზისის წინაპირობა გახდება, საბანკო სისტემაში ამგვარი შეცდომა კი უმუშევრობის დაძლევისთანავე გამკლავების ყველა იმედს მოსპობს.

აკერმანი „დიდი რვიანის“ „დიდ ოცეულად“ გაფართოებას მიესალმება და ბიზნესისა და

პოლიტიკის ურთიერთქმედების გაადვილების მიზნით ბიზნესმენების ასეთივე „დიდი ოცეულის“ („B20“) შექმნის იდეაც წამოაყენა.

ფორუმის ერთ-ერთ უმთავრეს მომენტად იქცა რიგგარეშე შესხედრა, რომელზეც ევროპისა და აშშ-ის ფინანსთა მინისტრებმა და ცენტრალური ბანკების მეთაურებმა ბანკირებს საბანკო და ფინანსური რეფორმების საკუთარი გეგმა წარუდგინეს, თუმცა საბოლოო გადაწყვეტილება ამ საკითხთან დაკავშირებით არ მიღებულა.

ფორუმამდეც და მისი მსვლელობის დღეებშიც მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის ხელისუფლება ბანკების მკაცრად გაკონტროლების მოწოდებით გამოდიოდა, ბანკირებმა კი ფორუმზე განაცხადეს, რომ ამგვარ პირობებში ეკონომიკის დაფინანსება შეუძლებელი გახდება.

„ეკონომიკური აღმავლობა ჯერ კიდევ ძალიან სუსტია იმის გამო, რომ ის ძირითადად სახელმწიფო ფონდების მიერ ეკონომიკის სტიმულირებას ეფუძნება. კერძო სექტორში ეკონომიკური ზრდა კიდევ უფრო სუსტია. მრავალ ქვეყანაში უმუშევრობა კვლავაც გაიზარდა. ვიდრე უმუშევ-

რობა იზრდება, ვიდრე კერძო სექტორი დამოუკიდებლად, სახელმწიფოს მხრიდან დახმარების გარეშე არ დაიწყებს აღმასვლას, კრიზისი დამთავრებული არაა... ფინანსური სისტემის რეფორმირების მხრივ უფრო სწრაფი მოქმედება საჭირო და ჩვენ შემოგთავაზებთ კონკრეტულ ზომებს იმისათვის, რომ ფინანსურმა ინსტიტუტებმა თავადაც აგონ პასუხი იმ რისკებზე, რომლის წინაშეც აყენებენ ყველას. თუ მეტ სისულღესს აღარ ჩავიდენთ, კრიზისი უკან დაგვრჩა, მაგრამ სისულღელების ჩადენა ყოველთვის შესაძლებელია, ამიტომ კოორდინირებულად უნდა ვიმოქმედოთ. მთავარი რისკი იქნება, თუ ამის შემდეგ ყველა თავის ქვეყანაში დაბრუნდება, საკუთარი პრობლემებით დაკავდება და დაივიწყებს ამ კრიზისის უდიდეს გაკვეთილს — ჩვენ ის ერთობლივი მუშაობის წყალობით დავძლიეთ“, — განაცხადა მსოფლიო სავალუტო ფონდის ხელმძღვანელმა დომინიკ სტროს-კანმა. ამის შემდეგ კი ფორუმის მონაწილეები გააფრთხილა, რომ კრიზისის შემდგომი უმთავრესი პრობლემა, რომელთან გამკლავებასაც კიდევ ხუთი-შვი-

დი წელი დასჭირდება, ქვეყნების სახელმწიფო ვალეებია.

დავოსის ფორუმის წევრებს ხელი არ მოუწერიათ არც ერთი მნიშვნელოვანი შეთანხმებისათვის. ფორუმის დახურვის წინა დღეს კი გაიმართა წამყვანი ქვეყნების უმსხვილესი ბანკირების, ეკონომიკისა და ფინანსთა მინისტრების დახურული შეხვედრა, რომლის დეტალები ბოლო დრომდე არ გახმაურებულა.

დავოსის ფორუმის პარალელურად აშშ-ში ამერიკული ეკონომიკის გადარჩენის 700-მილიარდიანი პროგრამის მთავარი ინსპექტორის ნილ ბაროფსკის ანგარიში გამოქვეყნდა. ამ ანგარიშის მიხედვით, პროგრამამ მთელ რიგ მიზნებს ვერ მიაღწია. ფინანსური ორგანიზაციები, რომელთა გაკონტროლებაც სახელმწიფო ვერც ერთ შემთხვევაში ვერ დაუშვებდა, სახელმწიფო სუბსიდიების ხარჯზე გამსხვილდა. დარწმუნებული არიან რა, სახელმწიფო კვლავაც განაგრძობს მათ დახმარებას, უმსხვილესი ბანკები ახალ-ახალ სარისკო ოპერაციებს ახორციელებენ. უოლ-სტრიტზე პრაქტიკულად უცვლელი დარჩა უზარმაზარი ბონუსების დარიგების პრაქტიკა. უძრავი ქონების ბაზარზე ახალი „ბუშტი“ იბრუნება, არადა ახლანდელი ფინანსური კრიზისი სწორედ იპოთეკური ფინანსირების კრიზისიდან დაიწყო. პროგრამის მთავარი ინსპექტორის თქმით, ეკონომიკის გადარჩენის პროგრამამ არ მოიტანა ფინანსური სისტემის რეფორმა. „ჩვენ იმავე გზაზე მივდივართ, ოღონდ გაცილებით სწრაფი მანქანით“, — ნათქვამია ანგარიშში. **მრავალი ფუნდამენტური საკითხი მოუგვარებელი რჩება, ეს კი „ამგვარი ან გაცილებით ღრმა კრიზისი“ წინაპირობაა.**

თალიბების ამინსტია და ავღანური გზის აღსასრული

28 იანვარს ლონდონში ავღანეთთან დაკავშირებით საერთაშორისო კონფერენცია გაიმართა, რომელმაც თავისი ძირითადი დანიშნულება შეასრულა — კოალიციაში შემავალი ქვეყნების მოსახლეობები დაარწმუნა, რომ მათი ხელისუფლებები ჯარისკაცების შინ დასაბრუნებლად „რალაცას მაინც აკეთებენ“. მაგრამ ავღანეთის საკითხი პრაქტიკულად კიდევ რამდენიმე წლის მანძილზე რომ ვერ მოგვარდება, ამაზე უაზრო შემთხვევები დოკუმენტებიც მეტყველებს.

კონფერენციის მონაწილეებს უნდოდათ, რომ დარწმუნებულიყვნენ, რომ ავღანეთის შეიარაღებული ძალები ბოლოს და ბოლოს მიაღწევენ საკუთარი ქვეყნის კონტროლირებას და თანაც „რაც შეიძლება სწრაფად“ და არა „მერე“. დაახლოებით იგივე წერია კონფერენციის დასკვნით კომუნიკეშიც — ავღანეთის ხელისუფლება და კონფერენციის მონაწილე 70 ქვეყანა შეთანხმდნენ, 2010 წლის დასასრულსა და 2011 წლის დასაწყისამდე ავღანეთის ყველა პროვინციაზე კონტროლის გადაცემის გეგმა შეიმუშაონ. ვინ უნდა შეიმუშაოს ეს გეგმა და ვინ უნდა აგოს პასუხი მის განხორციელებაზე, დოკუმენტში ნათქვამი არაა.

გეგმის მიხედვით, 2013 წლისათვის „ოპერაციის ძირითადი ნაწილი“ ავღანურმა ძალებმა უნდა აკონტროლონ, 2015 წლისათვის კი მათ საკუთარ თავზე უნდა აიღონ „ფიზიკური უსაფრთხოების“ პასუხისმგებლობაც. ამ დროისათვის ავღანეთის ჯარისა და პოლიციის საერთო რიცხოვნება 300 ათასს უნდა შეადგენდეს. მშვენივრად უფერს, მაგრამ ეს ყველაფერი მხოლოდ იმის კონსტატაციაა, რაზეც მხარეები აქამდეც არა ერთხელ შეთანხმებულან. საიდან უნდა შეიკრიბოს ამდენი ძალოვანი ან ვინ და რა სახის რევით უნდა იზრუნოს მათ განვრთვებაზე, არავინ იცის.

დოკუმენტის ერთი აბზაცი ხამიდ კარზაის მიერ შემოთავაზებულ პროგრამას ეძღვნება, რომლის თანახმადც ბოვეციკები საზოგადოებას უნდა დაუბრუნდნენ და მათი ინტეგრირებისათვის მშვიდობისა და რეინტეგრაციის ფონდი უნდა შეიქმნას. კონფერენციის წევრებმა აღნიშნეს, რომ ბედნიერები არიან, ამ ფონდის შექმნის ვალდებულება საკუთარ თავზე რომ აიღეს, მაგრამ აქაც, როგორც დანარჩენ საკითხებში, სიტყვაც არაა ნათქვამი ფონდის მოცულობასა და მალაჩინოსან თალიბებთან მოლაპარაკებებზე.

თალიბების მოსყიდვის ისტორია იმით დაიწყო, რომ 2009 წლის მარტში აშშ-მა გა-

ნაცხადა, სამი ბოვეციკის დაჭერაში დახმარებისათვის 11 მილიონ დოლარს გადავიხდით. ამ სამეულს პაკისტანელი თალიბების ლიდერი ბაიტულა მეჰსუდი, ტერორისტი სირაჯუდინ შაკანი და თალიბების კიდევ ერთი ლიდერი აბუ იახია ალ-ლიბი შეადგენენ. ფულმა მშვენივრად შეასრულა ის საქმე, რასაც პენტაგონმა კარგა ხანს ვერ გაართვა თავი — აგვისტოში მეჰსუდის ლიკვიდირება მოხერხდა და თალიბებისაგან მშვიდობის ყიდვაზე სერიოზულად ალაპარაკდნენ.

კარზაი ძალადობაზე უარის მთქმელ თალიბებს კომპენსაციასა და სამუშაო ადგილებს დაჰპირდა, მაგრამ ვის ხარჯზე, არ დაუზუსტებია.

აშშ-სა და ნატოელი მოკავშირეებისაგან ზენოლის შედეგად გერმანია იძულებული გახდა, ავღანეთში თავისი კონტინგენტი 5 ათასამდე გაეზარდა, კარზაის იდეის დასაფინანსებლად კი 50 მილიონი ევრო გამოეყო და ამით ლონდონის კონფერენციის მიერ დაპირებული 140-მილიონდოლარიანი დოტაცია სანახევროდ დაეფინანსებინა. თალიბების მოსარჯულებლად ფულის დახარჯვაზე აშშ-მა უშაღ უარი განაცხადა, ისედაც უფერს ვუხდით ავღანეთის ხელისუფლებას ამდაგვარი მიზნებისთვის.

დასავლეთი მიიჩნევს, რომ ავღანეთში მთავარი პრობლემა უმუშევრობა (50%-დან 80%-მდე) და მისგან გამომდინარე სიღატაკეა. მისივე ლოგიკით, სწორედ ამის ხარჯზე მოძლიერდნენ თალიბები — ახალგაზრდებს თვეში 300-დოლარიანი ხელფასით იტყუებენ. თავად ავღანელები თვლიან, რომ მათი უმთავრესი პრობლემების რიგში პირველ ადგილზე კორუფციაა, მეორეზე — უსაფრთხოება და შემდეგ — უმუშევრობა.

ქვეყანაში, სადაც ქრთამი საერთო შიდა პროდუქტის 23 პროცენტს შეადგენს, საერთაშორისო დახმარება, უბრალოდ, „აორთქლდება“ და შესაძლოა, 140 მილიონმა ნარკობიზნესით გამდიდრებულ „თალიბანს“ ახალგაზრდა ბო-

ვეციკები წაართვას. ამ კომპენსაციამ გაუნათლებელ ავღანელ ბიჭებს იარაღი რომც დაადებინოს, არავინ იცის, მათ შორის არც კოალიციამ ან ავღანეთის ხელისუფლებამ, ვინ მისცემს მათ სამუშაო ადგილებსა და პერსპექტივებს. ავღანელებს არც სამუშაო ადგილები და არც სამომავლო პერსპექტივები, უკანასკნელი ათწლეულებია, არ უნახავთ.

აშშ-მა და ბრიტანეთმა ამ პრობლემის მოსაგვარებლად ავღანეთში სოფლის მეურნეობის განვითარების იდეა წამოაყენეს. არადა, იქ სოფლის მეურნეობა უკვე მშვენივრად განვითარებული და ოპიუმის ყაყაჩოს დიდ მოსავალსაც იძლევა. სტაფილო და კარტოფილი დიდი შემოსავლის იმედს გაუნათლებელ და უსწავლელ ავღანელებშიც კი ვერ ბადებს.

გარდა ამისა, ავღანეთს ქვეყნის ნორმალური ცხოვრებისათვის საჭირო პროფესიონალი კადრების ადგილზევე მომზადებასა და საამისოდ ექსპერტების მივლენას ჰპირდებიან. მაგრამ არავინ იცის, სად უნდა მოაგროვოს დასავლეთმა მთელი ავღანეთის გასანათლებლად საკმარისი მასწავლებლები და როგორ უნდა დაითანხმოს ისინი ამ ეგზოტიკურ მივლინებებზე.

ყველამ იცის და ხმამაღლა არავინ ამბობს, რომ ავღანური მისია ჩავარდა და ახლა კოალიციას ისლა დარჩენია, ქვეყანა საკუთარი რეპუტაციის გადასარჩენად რაც შეიძლება ნაკლები დანაკარგებით დატოვოს. ამისათვის კი ყოფილი მტრების მოსყიდვა და მათი დროებითი შეჩერება მშვენიერი მეთოდია. მართალია, აშშ-ის სახელმწიფო მდინაში 300 მილიონი კლინტონმა ლონდონში განაცხადა, რომ ახალი გეგმა აუცილებლად გააძლიერებს ვინაიდან „მტერი იგრძნობს, რომ დინება მის საპირისპიროდ შებრუნდა“, მაგრამ 2001 წელს ქვეყნის სამხ-

რეთ რეგიონში მიკუჭებული და დღეისათვის ავღანეთის 34 პროვინციაში გაპარპაშებული „თალიბანი“ მის მოსაზრებას არ იზიარებს.

მიუხედავად მთელი რიგი საინფორმაციო საშუალებების მიერ გავრცელებული ინფორმაციისა, „თალიბანმა“ ავღანეთში გაეროს მისიასთან მოლაპარაკებების წარმოება უარყო. მოძრაობის მიერ გავრცელებული განცხადების მიხედვით, მშვიდობიანი მოლაპარაკებების თაობაზე ნებისმიერი ინფორმაცია მხოლოდ „ჭორები“ და „პროპაგანდაა“. „ჭორების ნეიტრალიზებისათვის ჩვენ მტერთან წმინდა ომის გაგრძელებისკენ მოუწოდებთ“, — ნათქვამია განცხადებაში.

გარდა ამისა, „თალიბანის“ წევრები აცხადებენ, რომ მოძრაობის მიერ მშვიდობიან მოლაპარაკებებზე უარის თქმა ლონდონში 28 იანვარს ავღანეთის საკითხთან დაკავშირებით გამართული საერთაშორისო კონფერენციის ჩავარდნის დადასტურებაა. „ახლა თავისი სამხედრო და პოლიტიკური პრესტიჟის აღსადგენად მტერმა გადაწყვიტა, პროპაგანდით ისარგებლოს“, — ირწმუნებიან თალიბანელები.

იანვრის დასაწყისში გაერო-ცელებული ინფორმაციის თანახმად, ავღანეთში გაეროს მისიის ხელმძღვანელმა კაი ეიდემ ქვეყანაში საომარი მოქმედებების შეწყვეტის თაობაზე მოლაპარაკებები გამართა „თალიბანის“ რამდენიმე წარმომადგენელთან. მოლაპარაკების დეტალები არ გახმაურებულა, მაგრამ, როგორც აღნიშნავდნენ, ამის თაობაზე ავღანეთის ხელისუფლებას სრული ინფორმაცია ჰქონდა.

პარალელურად, როგორც 27 იანვარს გახდა ცნობილი, გაეროს უშიშროების საბჭომ „თალიბანის“ ხუთი მაღალჩინოსანი, რომლებიც დასავლელმა დიპლომატებმა „ზომიერი თაღიბების“ კატეგორიას მიაკუთვნა, „შავი სიიდან“ ამოშალა. ახლა ითვლება, რომ ავღანეთის პრეზიდენტს ხამიდ კარზაის მათთან თანამშრომლობის პერსპექტივა აქვს.

გაეროს ზემოხსენებულ სიაში ჩამოთვლილია სულ 500 ადამიანი, რომელთაც აკრძალული აქვთ მსოფლიოს უამრავ ქვეყანაში შესვლა და რომელთა საბანკო ანგარიშებიც უცხოურ ბანკებში გაყინულია. „შავ სიაში“ 142 ადამიანი „თალიბანთან“ კავშირის ბრალდებით მოხვდა.

ავღანეთის საპარლამენტო არჩევნები სექტემბრისთვის გადაიდო და ავღანელი მოსახლეობისგან სერიოზული მხარდაჭერის მქონე „თალიბანის“ პოლიტიკური ფრთის მასში მონაწილეობა სავსებით რეალურია.

ვინ გათვალა პაქიფანები?

პაკისტანის ლიდერი ასიფ ალი ზარდარი თავის რეზიდენციაში თვეში რამდენიმეჯერ რიტუალურად კლავს შავ თხებს. ცრუმორწმუნე პრეზიდენტის აზრით, ეს მას ავი თვალისგან იცავს.

მსხვერპლთშენიერვის ცერემონიას ზარდარი, უკვე კარგა ხანია, მიმართავს და, თუ მის წარმომადგენელს დაუჯერებთ, რიტუალს უკვე რამდენიმე ასეული შავი თხა ემსხვერპლა, თან აბსოლუტურად უშედეგოდ — ბოლო დროს პრეზიდენტისადმი მოქალაქეების ნდობა კატასტროფულად იკლებს. როგორც ჩანს, მარტო შავი თხების ხოცვა ვერ უზრუნველყოფს უმძიმესი ეკონო-

მიკური მდგომარეობითა და ტერორისტების თავდასხმებით განაშფოთილი ხალხის კეთილგანწყობას.

ზარდარის ის თუ უშველის, მუსლიმანური ტრადიციის მიხედვით, მსხვერპლად შეწირული ცხოველის ხორცი ღარიბებს რომ ურიგდება.

ვინ დააოჩსულა კახი?

ტრანსექსუალურ წყვილს თებერვალში პირველი შვილი შეეძინება. სკოტ მური მსოფლიოში მეორე მამაკაცია, რომელმაც სახალხო განაცხადა ორსულობის შესახებ და რომელსაც მალე ვაჟი შეეძინება.

ითვლება. ტომასისგან განსხვავებით, მან მხოლოდ მკერდი მოიცილა, ქალისათვის შესაბამისი სხვა ყველა ორგანო ადგილზე აქვს. ახლა სკოტი ამბობს, რომ ის და ტომასი უზომოდ ბედნიერები არიან და ვიღაცების კრიტიკას ყურადღებას არ აქცევენ.

30 წლის სკოტი, ისევე როგორც მისი უსაყვარლესი მეუღლე ტომასი, განგებამ ქალად გააჩინა. შემდეგ ორივემ სქესის შეცვლის ოპერაციები გაიკეთეს. კალიფორნიაში მცხოვრები წყვილი ტრანსსექსუალთა მხარდაჭერის კლუბში ბედმა 2005 წელს შეახვედრა ერთმანეთს. შემდეგ სკოტი ოფიციალურად მისთხოვდა ტომასს, ვინაიდან საბუთების თანახმად, ის ჯერ კიდევ ქალად

სად წავიდა პინგვინი?

იაპონიის ქალაქ საიკაის (ნაგასაკის პრეფექტურა) ზოოპარკიდან უიშვიათესი ჯიშის — გუმბოლტის პინგვინი დაიკარგა. დღისით-მზისით ვიღაც თავხედი საშუალო სიმაღლის ღობეზე გადაძვრა, 50 სანტიმეტრამდე სიმაღლის პინგვინი ჩვეულებრივ ჩანათში ჩასვა და უგზო-უკვლოდ გააქრო.

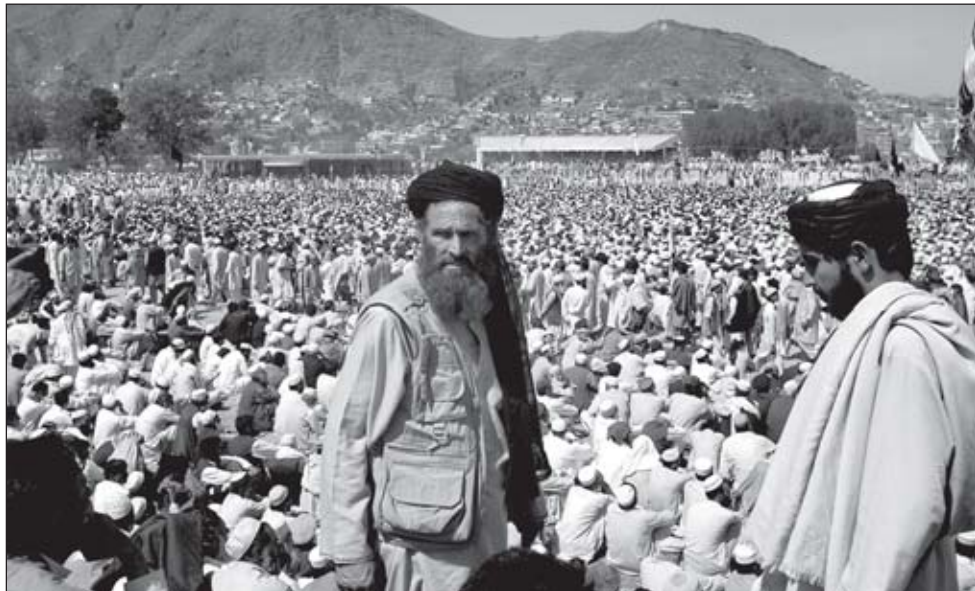
ზოოპარკის თანამშრომელმა განაცხადა, რომ ყველაზე ცუდი იქნება, თუ ამ ფაქტის შემდეგ დანარჩენ პინგვინებს ადამიანებისადმი შიში გაუჩნდებათ.

რაც შეეხება გამტაცებელს, პოლიციამ უკვე დააკავა ქალაქ ფუკუოკის ზოომალაზის დირექტორი, 24 წლის აკირუ ხონდუ. გუმბოლტის პინგვინები სამხრეთ ამერიკის ბინადრები არიან და გადაშენების საფრთხის წინაშე დგან.

ახლა გადაშენების პირას მდგარ პატარა პინგვინებსა და საიმპერატორო პინგვინებს სნაიპერები იცავენ. მათ დაუპატიჟებელი სტუმრებით რეალურია.

სათვის ცეცხლის გახსნის უფლება აქვთ.

«სალსინოს» კიდევ ერთი აღიარება უსსოეთში

2009 წლის დეკემბერში მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის კონგრესზე კიდევ ერთხელ გაესვა ხაზი, რომ მსოფლიო მედიცინის აღიარებულ კლინიკებში სულ ახალ-ახალი მიმართულებებით კვლავ გაგრძელდეს მნიშვნელოვანი ფიტოთერაპიული წამლების კვლევა, რადგან ბევრი მათგანის წინაკლინიკური და კლინიკური კვლევები იმედისმომცემი და რეალურია, მით უმეტეს იმ ფონზე, როდესაც ბევრი და თუნდაც აღიარებული ანტიბიოტიკის მიმართ დღეს ადამიანის ორგანიზმი იმდენად რეზისტენტული გახდა, რომ ის საერთოდ არ შეეღობა ავადმყოფს ვირუსული თუ ინფექციური დაავადებების დროს.

არსებობს ფიტოპრეპარატები, რომელთაც ამ პრობლემის მოხსნა 5-7 დღეში შეუძლია, თანაც უვნებლად, ორგანიზმის დაზიანების გარეშე, რაც ქიმიური პრეპარატების მიღებისას შეუძლებელია.

ამჯერად ყველასთვის ცნობილი და აღიარებული ქართული პრეპარატის „სალსინოს“ კიდევ ერთ წარმატებაზე მისი ავტორი ბატონი როინ ნატყეია თავად გაამბობთ.

გერმანიაში, ქალაქ კიოლნში მცხოვრები ჩვენი თანა-

მემამულე ბორის ქობულაშვილი ცუდად გახდა და საკმაოდ პრესტიჟულ კერძო კლინიკაში ჩაიტარა კვლევები. გაირკვა, რომ მას სეზონურად აწუხებდა ბრონქიალური ასთმის მსგავსი ხველა. 55 წლის ასაკში ამის მკურნალობა ექიმებს საკმაოდ რთულ და ძვირადღირებულ პროცესად ეჩვენებოდათ. ასე გრძელდებოდა 2 წელი. ფაქტობრივად, გერმანიაში ოჯახის სარჩენად წასული კაცი, მთელ თავის შემოსავალს მკურნალობაში ხარჯავდა, რომ არა ერთი

გონიერი ექიმი, კლაუს ზონთაგი, კერძო კლინიკის მთავარი ფიტოთერაპევტი, ბიოლოგიური მედიცინის დოქტორი.

ბატონმა კლაუსმა ქართველ პაციენტს პირველივე შეხვედრაზე უთხრა — თქვენ, ქართველებს ისეთი უნიკალური ქართული პრე-

პარატი გაქვთ — „სალსინოს“, რომ ამ დაავადებით არ უნდა იტანჯებოდეთო. ბატონ ბორისს გაუკვირდა, რომ მან თავად არ იცოდა ეს პრეპარატი ამ შემთხვევაშიც თუ გამოიყენებოდა; ადრე, თბილისში ცხოვრების დროს, კუჭ-ნაწლავის სისტემის დაავადებების სამკურნალოდ და ნეფრიტის დროს „სალსინოს“ იღებდა და კმაყოფილიც იყო.

ბატონმა ბორისმა ყურადილო გერმანელი პროფესორის რჩევა. მას სასწრაფოდ გაუგზავნეს თბილისიდან პრეპარატი „სალსინოს“ და ზუსტად 5 დღეში პრობლემა მოეხსნა.

ამჯერად მას სურს, ჩვენი გაზეთის მკითხველებს შორეული გერმანიიდან მოუთხროს ქართული პრეპარატის სასწაულო მოქმედებაზე, რომელსაც შეუძლია ადამიანის განკურნება ძვირადღირებული კვლევების და ქიმიური პრეპარატების გარეშე.

ჩვენთან სატელეფონო საუბარში ბატონმა ბორისმა გერმანიიდან აღნიშნა: „თუმცა დღეს ჯანმრთელი ვარ, ამას „სალსინოს“ უნდა ვუმაღლოდ. არ მეგონა, თუ ამ ფიტო წამალს ასეთი ულვეი შესაძლებლობები ჰქონდა. ეს პრეპარატი მუდამ თან მექნება. კოლხი მედეას ქვეყანაში ხალხი უცხოურ წამალს არ უნდა ეძებდეს, მითუმეტეს, რომ „სალსინოს“ კოლხურ მიწაზეა მოპოვებული“.

როინ ნატყეია, წამლის ავტორი: „სალსინოს“ საუკუნეების მანძილზე გამოცდილი სამკურნალო საშუალებაა. მისი მალაღებელი ნივთიერებები მანძილზე საკუთარ თავზე გამოსცადა ათასობით პაციენტმა. მისი მთავარი წარმატება კი ისაა, რომ უკუჩვენება არ გააჩნია და ეკოლოგიურად სუფთა ნედლეულისგანაა მიღებული.

ასევე, მას აქვს ანტისეპტიკური, ანტიბაქტერიული სპაზმოლიზური, ტკივილგა-

მაყუჩებელი თვისებები; ის გამოიყენება სარძევე ჯირკვლების დაავადებების, მასტიტების, მასტოპათიის შემთხვევებში; აქვს უნარი, გაიწოვოს სიმსივნური წარმონაქმნები, მოხსნას ტკივილები ბეჭისა და მკერდის არეში. აწესრიგებს კუჭ-ნაწლავის მოქმედებას, გამოიყენება გინეკოლოგიის, ფრონტიტის, ბრონქიტის, ასთმური ხველის, ქოლცისტიტის, გასტრიტის, ნეფრიტის, რადიკულიტის, კანის ჩირქოვანი და წყლულოვანი დაავადებების, შარდ-სასქესო ორგანოების დაავადებების დროს; შეუძლია, ალაგოს ჩირქი ნებისმიერი რბილი ქსოვილიდან; აძლიერებს იმუნიტეტს. შეტანილია რუსეთისა და საქართველოს გამოგონებათა რეესტრში, რეგისტრირებულია მრავალ ქვეყანაში.

ნამალ „სალსინოს“ ოფისის ტელეფონის ნომერი: 95-90-60.

მედიანიუსი
საინფორმაციო სააგენტო
<http://www.medianews.ge>

პირველი
საინფორმაციო სააგენტო
pirveli.com.ge

FACT
www.fact.ge
ACM Group

მსოფლიოში პირველი ჩაპროდუქციული ჯანმრთელობის ცენტრი —
ი. ჟორდანიას სახელობის ადამიანის ჩაპროდუქციის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი

გთავაზობთ სამედიცინო დახმარებას

- უნაყოფო წყვილების სრულყოფილ გამოკვლევას და მკურნალობას უახლესი, თანამედროვე მეთოდებით;
- ჰორმონული, გენეტიკური, იმუნოლოგიური, ექსოკოპიური, ენდოკოპიური გამოკვლევებს;
- სასქესო ინფექციების დადგენას, მათ შორის, დნმ-დიაგნოსტიკით;
- სპერმის კომპიუტერულ ანალიზს;
- ხელოვნური ინიტრირებული განაყოფიერება; რეპროდუქციული მასალის გაყინულ მდგომარეობაში შენახვას;
- ქალებს და მამაკაცებს სასქესო ორგანოების ანთებითი დაავადებების სქესობრივი და ენდოკრინული დარღვევების დად-

- გენასა და მკურნალობას, მათ შორის, ენდოკოპიური მეთოდებით;
- ორივე სქესის მოზარდებში ენდოკრინული და გინეკოლოგიური პათოლოგიების დიაგნოსტიკასა და მკურნალობას;
- სქესობრივი ანომალიების დიაგნოსტიკას, ქირურგიულ კორექციას;
- კლიმაქტერული დარღვევების მკურნალობასა და პროფილაქტიკას;
- ორსულობის თვითნებური შეწყვეტის მიზეზების დადგენას; შობადობის რეგულაციას — მედიკამენტური კონტრაცეფციას;
- ულტრასონოგრაფიულ, ბიოქიმიურ, ჰორმონულ, ციტოგენეტიკურ გამოკვლევებს.

მისამართი: ქ. ქობულაძის ქ. 43. ტელ. 93-11-45; 99-61-97; 99-54-77

უნივერსალური წყალი „ისიდა“

მათთვის, ვისთვისაც ძვირფასია ჯანმრთელობა

სუფრის წყალი „ისიდა“ აკმაყოფილებს ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის („ჯანმო“) მოთხოვნებს. სერტიფიცირებულია და დიდი ნორმის ოდენობით შეიცავს ადამიანისთვის აუცილებელ და შეუცვლელ მიკროელემენტებს (Y, F, Mn, Ca, K, Mg, Na, Zn). სასმელად გამოსადეგი არც ერთი სხვა წყალი (არც მდინარის, არც ტბის, არც ჭის და არც წყაროსი) არ შეიცავს ჩამოთვლილ მიკროელემენტებს ერთდროულად და საკმარისი რაოდენობით, ამიტომ მათი ყოველდღიური და ხანგრძლივი გამოყენება ორგანიზმში რომელიმე ელემენტის დეფიციტს იწვევს, შესაბამისად, — ფუნქციონალურ დარღვევებს, რასაც ეწოდება მიკროელემენტოზი. მას მიეკუთვნება ენდემური ჩიყვი, კარიესი, ფსორიაზი, პათოლოგიური სიმსუქნე და სხვ.

„ისიდა“ მიკროელემენტებით პროფილაქტიკის საუკეთესო საშუალებაა. ამიტომ „ისიდაში“ გადახდილი ყოველი თეთრი დაგზოგავთ ამ დაავადების სამკურნალოდ გადასახდელ მრავალ ათას ლარს.

„ისიდა“ გამოიზიდავს ოჯახური მოხმარებისთვის, ისხმება 20-ლიტრიან ბალონებში.

მსაკავალეა დაკავთ თბილისში: 899-16-30-21. 890-26-15-15 (ოფისი); რუსთაში: 890-11-50-99; 895-91-24-14.

საქართველო **ესტუმრეთ ჩვენს საიტს**

<http://www.geworld.net>

მთავარი რედაქტორი ირაკლი თოდუა
მთავარი რედაქტორის მოადგილეები:
არმაზ სანაბლიძე, გონდო მამინაშვილი
ტექნიკური რედაქტორი **ლევან ზანაშვილი**
ვებრედაქტორი **გოჩა ხაშაშაძე**
რეალიზაციის მენეჯერი დავით ბუაძე, ოფისმენეჯერი თათია ვაშაძე, რეკლამის მენეჯერი ეთერ კასრაშვილი (899 110 200)
გაზეთში ხელმძღვანელოვს თავისუფალი პრესის პრინციპებით.
მისამართი: თბილისი, ამბროლაურის ქ. №166/5
ტელ.: 38-41-97; e-mail: info@geworld.net